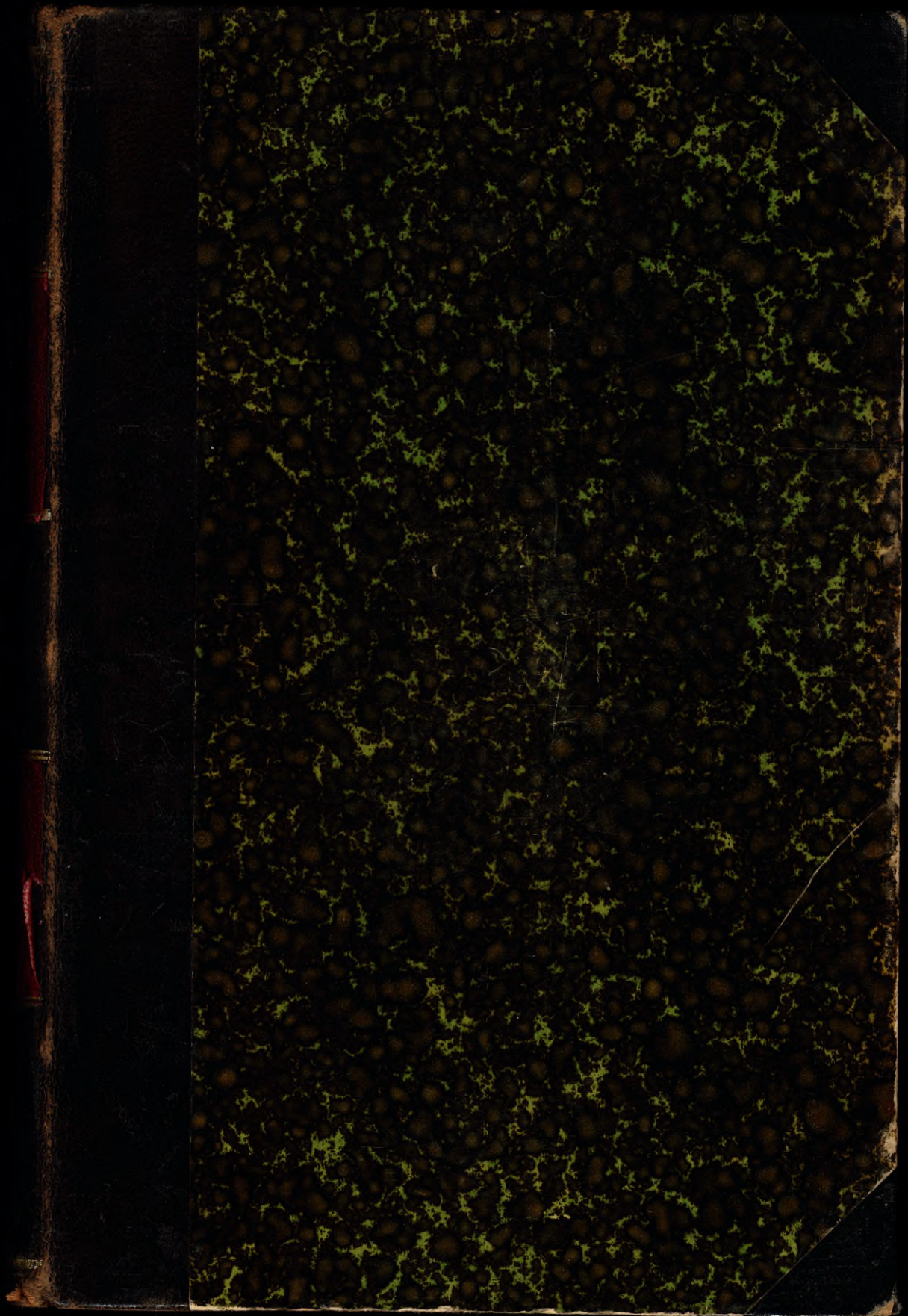

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

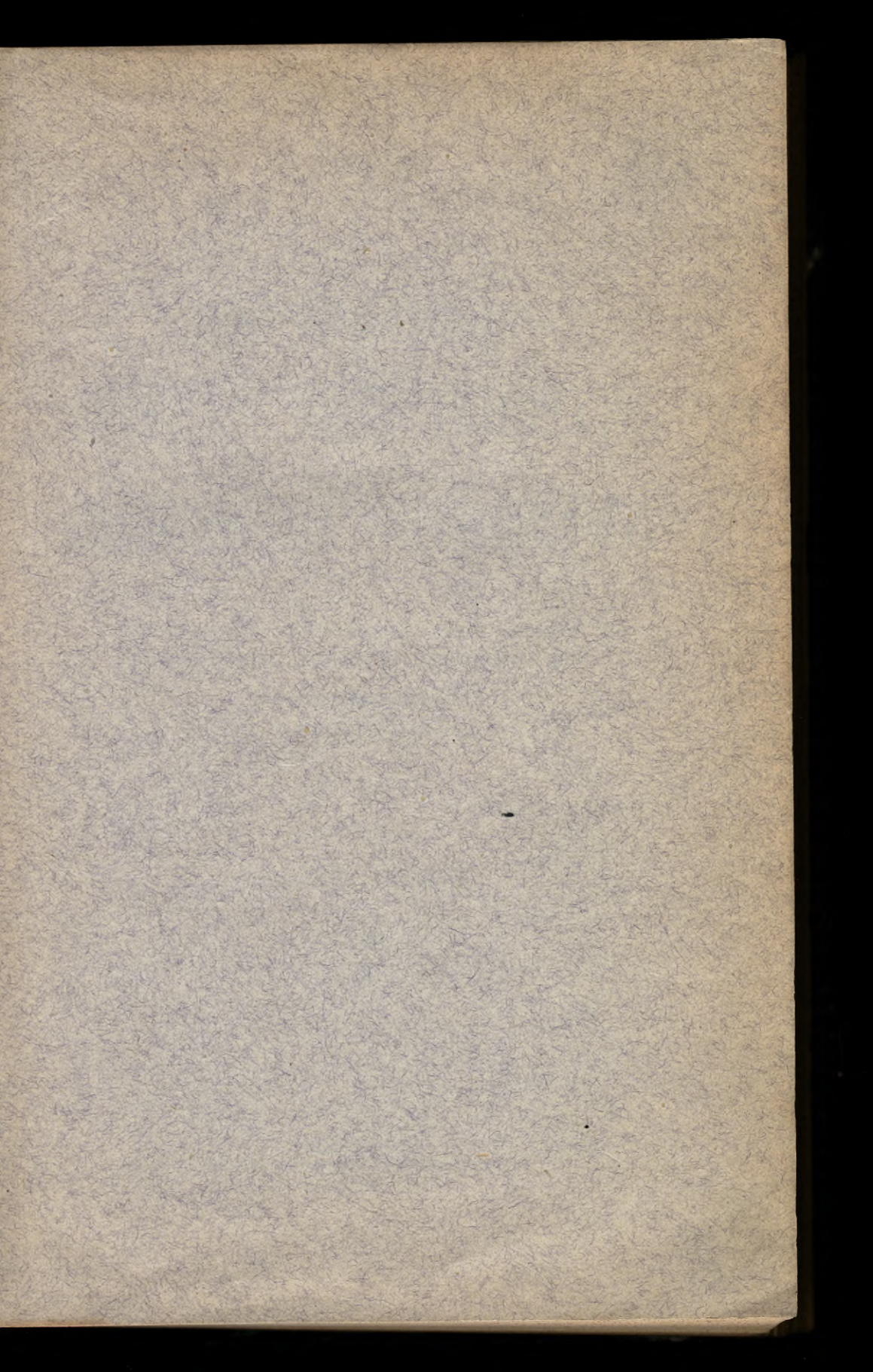

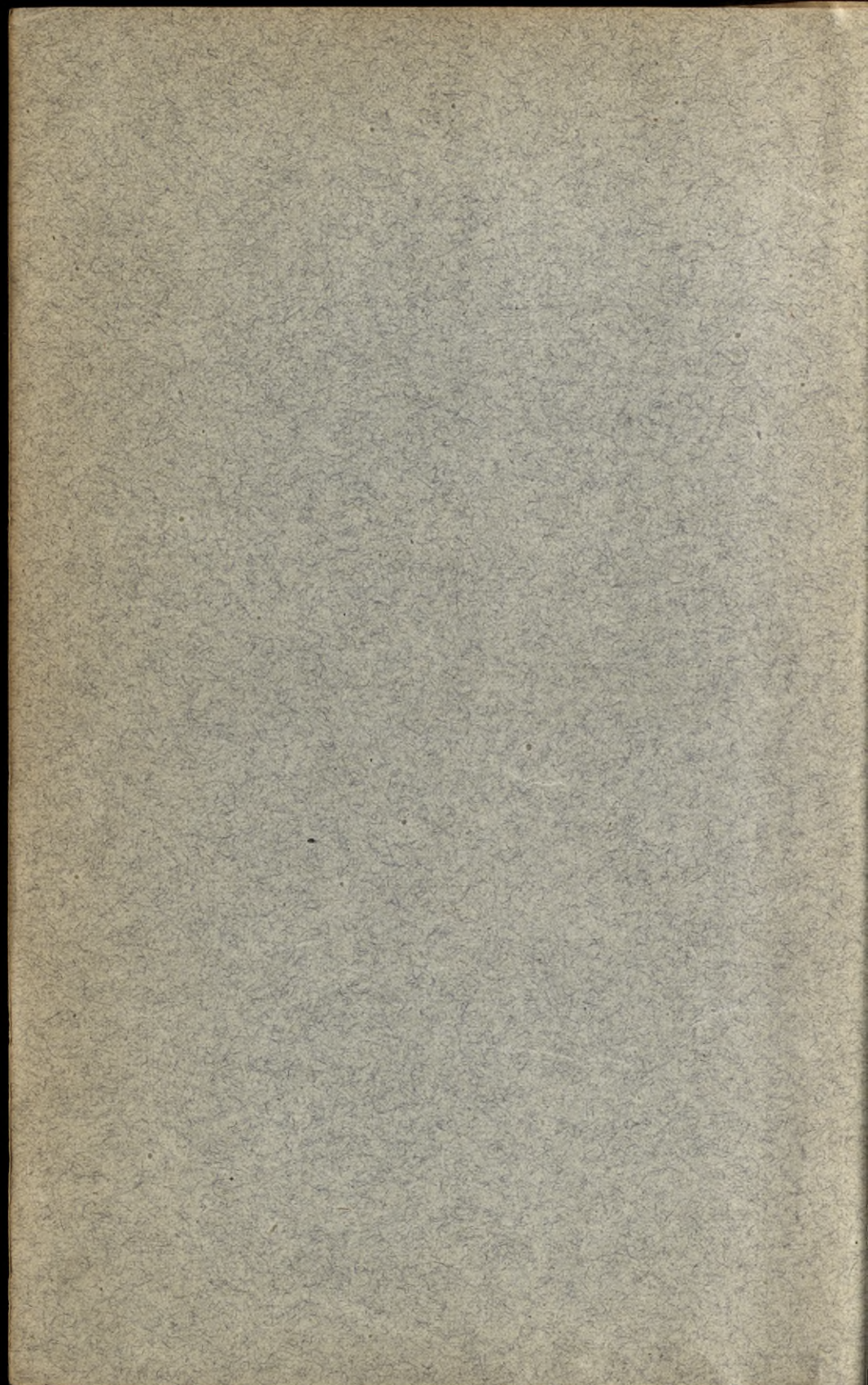

Allmänna Sektionen

Hist.
Sv.
Allm.

HANDLINGAR

SVENSKA HISTORIA.

MED UNDERSTÖD AF STATSBEDJ. I TRYCK UTGIFNA

AF KONGL. RIKSARCHIVET.

Första serien.

STOCKHOLM

Tryckt hos Kungl. Högskolans tryckeri.

1881

HANDLINGAR

RÖRANDE

SVERIGES HISTORIA.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFNA
AF KONGL. RIKSARCHIVET.

Första serien.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1901

KONUNG
GUSTAF DEN FÖRSTES
REGISTRATUR.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFVET

AF

KONGL. RIKSARCHIVET

GENOM

G. O. BERG.

XIX.

1548.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1901

KÖNIG
GUSTAF DEN FÖRSTES
REGISTRATUR

MED FÖRORD AF STATSEKONOMEN Y. THORÉN

KÖNIGL. RIKSARCHIVAT

ÖRDN.

N. O. BERG

XIX.

1748.

STOCKHOLM

KÖNIGL. BOKHÅLLNINGS-ÅRSTYRELSEN

1548.

Stockholm den 2 Januarii.

Förläningsbref för hr Sten Eriksson (Leijonhufvud) på årets gästning i tre häradar af Vestergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 2.

Öpit breff för Her Steenn Ericksonn på thette Landerödt som nu vdi närwarendis Winter faller j Wilske, Gäsene, och Birckeherede fallendis är. Datum Stocholm 2:a Januarij Anno etc. 48.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis Göttis och Wendis etc. Konung. Göre wetterligitt, att wij aff wår synnerligh gunst och nåde, Oss Elskeligh wårtt öffwerste Secrete Rådt och Troman Sten Erickson till Loholm, haffwe vndt och tillatedt, som wij och nu medt thette wårtt öpne breff vnne och tillathe thet Landredh, som nu vdj thenne närwarendis Winter j tesse Trij härede, som är Wilskeherede Gäsene och Birckeheråde fallendis warder, så att han samme Landred sich till gode nyttie och bruke må och scall effter sin egin läglighet anseendis then wälwillighet troscaph och tjäniste, som han Oss och wårtt Rijke bewiist haffuer, och än ythermere bewijse må och scall. Huickett wij giffue wåre fougter och befallningzmän tilkänne, att the wete sigh här effter rette, icke görendis för:de Her Sten Erickson här emott hinder eller förfångh Datum.

Stockholm den 2 Januarii.

*Förläningsbref för Birgitta, Måns Guldsmeds hustru i
Upsala, på skattefrihet af Högby hemman i Näs s:n,
Upland.*

Riks-Registr. 1548, fol. 2.

Öpet breff för Hustru Birgitte Måns Gulsmesz
j Wpsala, att hon må bruke itt hemman benämpdt
Högeby, j siin lijffz tijd. Datum Stocholm 2 Janua:
An: etc. 48.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt att wij aff wår
synnerlig gunst och nåde, haffue vndt och tillatedt, som
wij och nu medt thette wårtt öpne breff vnne och tillate,
att Oss Elskelig Hustru Birgitte Måns Gulsmesz boendis
j wår Stadh Vpsala, må och scall niute och bruke och
behålle itt hennes eigitt Hemene, benämpdt Högeby lig-
giendes i Näss Sockn och Vleråkers Härede, som är trij
marcer landt iord, och räntter årligen Trij pund korn, frij
för wår och Cronones skatt, j hennes liiffztiidh, anseendes
then wällwillighet hon oss och Cronon bewist haffwer etc.
Hwarföre biudhe wij wåre Fougter, Befalningzmän och
alle andre, som för wåre schuld wele och skole, göre och
lathe, att the icke göre för:ne Hustru Birgitte Måns Gulds-
mesdz här emott hinder, platz eller förfong, så lenge wij
henne sådane gunst och nådher effterlatandes warde. Ther
siigh hwar och en effter rette haffuer. Datum.

Stockholm den 2 Januarii.

Till Mats Michelsson och Lasse Larsson om en äng, på hvilken förenämnda hustru Birgitta gör anspråk.

Riks-Registr. 1548, fol. 2 v.

Förschrift för för:ne Hustru Birgitte, om ett stycke ängg, till Mats Michelson och Lasse Larson etc. Datum Stocholm 2 Januarij Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Weter Lasse och Mats, att thenne breffwijserske Hustru Birgitte Måns Gulsmecz i Vpsala haffwer här för Oss clageligen vnderwiist och tilkänne giffwitt om itt stycke angh, som thett hemen henne tillydher, benämpt Höggeby tillförende, och af ålder tillegett haffwer, och henne medt laghen, nu för Tw år sedhen tilldömpdt ware schall. Huilken angefiell Bonden then nu på någon tiid same änge stycke handemellom hafftt haffwer thett ingelunde vmbäre will, endogh han honum medt laghadom affsagd waritt haffwer. Och förtensculd haffwer hon begärett wår förschrift på thett henne än nu måtte wedherfares, thett som rätt och skäll wåre. Så effter oss owitterligitt är, huru medt samme Bonde och ängestycke sigh begiffwitt haffwer. Är förtensculd wår wilie, att j granneligen här vm ransake lathe, förskaffendis att thöm på bådhe siidher, thett rätt och skäll är wederfares måtte, så att wij icke offttare ther vm bekymbradhe bliffwe. Datum.

Stockholm den 2 Januarii.

Till Jöran Larsson, om underrättelser från Danmark, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 3.

Till Jöran Larson om ny Tijdender som hans Karl förfaredt haffuer j Danmarck etc. Datum Stocholm 2 Januarij Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Wij förnimme aff titt breff Jöran Larson the tijdender, som tijn karll nu nyligest i Dan-

marck förfarett haffwer etc. Szå är oss icke obehageligitt, att tu j så motte winlegger tigh att förfara huadt på färde wara kan, huar tu och här effter någett widhere förfare kunde, som oss macktt vpå ligger, och någen sanningh met følger, thå försume icke att giffwe oss them tilkänne

Vnderhåld på en Hestt.

Som tu och begärer vnderhåld än en Häst, vtöffuer them tu nu holler etc. Så äre wij ther medt tillfrüidtz, dock medt sådane beskeedt, att tu håller oss gode Karler Hester och rustninger, ther medt wij och Rijkett wäll tiäntte bliffwe måge, och tu någen tack ther på förtiene kan. Ther rätte tigh effter. Datum vt Supra.

Stockholm den 2 Januarii.

Till befallningsmannen på Stegeborg, Lasse Pedersson, om ett par gårdar, på hvilka en Mårten Håkansson gör anspråk.

Riks-Registr. 1548, fol. 3.

Till Lasse Pederson om två Gårder Korsnäs och Tullesbrotte, på huicke Morten Hokonson städzle öre giffuidt haffuer etc. Datum Stocholm 2 Ianuarij etc. 48.

Wår gunst etc. Weett Lasse Pederson, att thenne wår Vndersåthe Morten Hokonson haffuer waridt här för Oss och clagheligen tilkänne giffwidt om Twå Gårder, Korsnäs och Tullesbrotte benämpde, på huicke han städzle öre giffuitt och them dogh icke måtte niute, effter then ene Gårdh bleff lagd till Prestebooll, och then annen gicks honum och sedhan vndan. Så kunne wij intitt annet sware ther till, vtan om thett så är som han här för Oss berättedt haffwer, att tu dhå lather honom bekomme en,

anttige then same eller någon annen Cronegårdt igen ther medt han belåten ware kunde, och lather honom sedhen sittie sin täcktt fram, för same städzlöre, som han vttgiffuitt haffwer, eller och vm tu ingelunde kunde skaffe honum en gård igen, dhå tu så laghatt, att han bekommer städzle öre igen som han senest vtgaff. Och försörger sikh sedhen thet bäste han kan. Datum vt Supra.

Stockholm den 2 Januarii.

Kyrkotionden af Skellefteå s:n i Vesterbotten anstår för året till kyrkans reparation.

Riks-Registr. 1548, fol. 3 v.

Öpet breff för Skallefte kyrckie j Westerbotnen som någon schade fått haffuer, scall behålle Kyrckiones deell aff Tijenden som j Wintres näst förlidin infördes j Kyrckienne. Datum Stocholm, 2 Ianuarij Anno etc. 1548.

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt att wij aff synnerlige gunst och nådhe, och effter wij förmerkt haffwe, att Skallefte kyrckie på Westerbotnen, haffwer nu nyligen fått någon schade, så att hon behöffwer stor bygning och mykin bekostningh för än hon bliffuer så förbettradt, som henne ware bör, Dherföre haffue wij vndt och effterlatedt, som wij och nu medt thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe, att all kyrckienes deell aff Tienden som j Wintres nästförliden infördes j kyrchie herbergitt ther sammestadz må och scall bliffua wiidh förbemälte Skallefte kyrckie, same bygningh till hielp och beståndh. Hwickett wij giffwe wåre Camerere tilkänne, att the weete sikh här effter rätte, icke görendes wåre Vndersåter vdi för:de Skellefte her emott hinder, platz eller förfångh Datum.

Stockholm den 2 Januarii.

Tillåtelsebref för en Anders Jönsson, att tillösa sig 3¹/₂ ortugland jord.

Riks-Registr. 1548, fol. 3 v.

För Anders Jönson att han må löse för penningar 3¹/₂ ortuge landh j mijldele, aff Mats j Hernome som han ther äger. Datum Stocholm. 2 Ianuarij, Anno etc. 48.

Wår gunst tilförende etc. Weett Matz Tordson, att thenne wår Vndersåthe Anders iönson j Iureby j Torstune Sokn haffwer waridt her för Oss och clageligen berättedt, att Matz i Hernåm haffwer inne hoss honom j åker och angh vdi en gårdh Mijldele till iiij ortuger landh iordh, Hwicke iiij ortuger thenne Anders haffuer begäredt aff honum tillköpz, så att Hemanett måtte bliffua tilhope, som och rätt är och laghen medgiffwer, att then ther merhe haffuer j Hemanett, löse vtt then ther minne haffuer. Hwarföre är wår wilie att tu effterlather förbe:te Anders iönson, att han må löse till sigh same iiij ortuge landh iordh, antten för peninger, eller så mykin iordh annerstädz så att hemanett bliffwer tilhope och tessbetter besittidtt, Så kan han och göre Cronone ther vtaff tess bätter sine rättugheter. Ther tu må weette tigh effter rätte. Datum.

Stockholm den 4 Januarii.

Till fogdarne i Helsingland, Gestrikland och Ångermanland, om de nyligen antagne knektarne, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 4.

Til Niels Helsinge att han alle nyss antagne knechter, till nästkomendes fastelag förskicker til Vpsala. Datum Stocholm 4 Januarij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Är wår wilie och befalningh Niels Helsinge att tu förskicker alle knechter, som nu nyligest antagne äre vdi wår tjäniste ther j Helsinge landh, ther vp till wår köpstadh Vpsala, så att the måtte wara ther aller senaste vm fastelagz nästkomendes tiidh, Hwartt wij them sedhen bruka wele, skole the finne ther beskeedh för sigh, och the som medh them handle skole. Och haffue wij nu för then schuld latedt sende thenne wår tienere Erick Michelson tijtt, effter han bäst weett åttskilie the samme nysantagne knechter ifrå the gamble, och hwarest man them igen finne scall.

Att han lather komma all[e] Murmestare til Vpsala.

Wij wele och så att tu lather komme till för:ne Vpsala alle Murmestare som ther i Helsinge landtt äre, Så att the måtte ware ther aller senaste nu nästkomendes påske. Thetta tu ingelunde försume wilt. Datum Stocholm.

Same mening till Fougterne vdi Ångermanlandh och Gestringelandh.

Stockholm den 5 Januarii.

*Fullmakt för Anders Eriksson såsom fogde vid Salberget
och i Sala bergslag, efter Severin Jute.*

Riks-Registr. 1548, fol. 4 v.

Öpet breff för Anders Erickson att han fougte
wijd Salabergett wara scall. Datum Stocholm 5
Ianuarij Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Göre wetterligitt, att wij tilskickett
och tilbetroedt haffwe, som wij och nu medt thette wårt
öpane breff tilskicke, befale och tilbetro thenne wår tro
tienere Anders Erickson, att han wår fougte och Befal-
ningzman wiidh Salabergz gruffwe, och öffuer Salabergz-
lagen liike som Söffwerin Juthe then befalningh här till
hafftt haffwer, ware scall. Och scall han förpliictugh
warha, att göre in vdi wår konglige Cammer, en godh
clar och beskedeligh rekenscaph, för all then vpbyrd och
rättughett, som han wiidh för:ne Salebergz gruffwe och
Salebergzlagett vpbärendes warder etc. Hwarföre biudhe
wij edher dannemän alle wåre och Cronones bergzmän
och menighe almoghe, som wiidh för:ne Salagruffwa och
Salabergzlagett byggie och boo, att j äre för:ne Anders
Erickson på wåre wegne höruge och lyduge, swarendes
honum till hwadh deell som j Oss på Cronones wågne
plictiiige äre vtt att göre. Wij haffwe honum stränge-
ligen budhitt och befalett att han scall holle edher danne-
män alle, wiidh thet som lag rett och rättwijse är, som
han bådhe för Gudh och Oss ther vm till swarz ware
will. Ther j edher dannemän alle effter rätte haffwe.
Datum.

Stockholm den 5 Januarii.

Till Lennart Skrifvare, om priset på bly.

Riks-Registr. 1548, fol. 4 v.

Til Lenart Scriffuere, att han icke mere eskiär aff Bergzmen för lispund Bly, än x öre, Och att han löner Soffuerbodzfolck etc. Datum Stocholm 5 Januarij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Wij haffwe förnummedt Lenartt, att tu fordrar aff wåre Bergsmän XII öre för hwartt lispundh bly. Så wele wij att tu nu vdi thetta närwarendes 48 åredt icke anamer aff them merhe för lispundett, än som the pro Anno etc. 47 gåffwe, som är x öre, på thet the sigh täss welwilligere på wåre och Cronones Bergzbrukningh schole befinne lathe etc. Wij wele och, att tu scaltt löne och affbetale wårtt Soffwerbodzfolck vtaff the bly peninger tu vpbär, så nu som tu her till giordtt haffuer. Wetendes tiigh her effter rätte. Datum.

Stockholm den 5 Januarii.

Till Jöran Olsson (Lilliensparre?), om försändande af spannemål till Lödöse, och att han på fogdefodringen får hålla sex hästar.

Riks-Registr. 1548, fol. 5.

Til Iören Olson att han later kome Spannemåle j winter till Lödösö, Och att han må sex Hester holle på Fougte fodringen. Datum Stocholm 5 Ianuarij Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer Jören Jönson, och begärer weette wår wilie, vm then Leggerogh och Skattebiugh, som ther nidre j Syndboo faller, hwad heller thet

sälies scall för peninger, eller huartt hedhen sådane partzeler wij haffwe wele etc. Szå wele wij att tu samme Spannemåle lather nu j winter komme till Lödesö, och haffwer ther någon godh karll hoss, som kan lathe haffue vpseende huru Spannemålen framkommer, och att han j godh Huss wälförwardt bliffwe måtte. Som tu och begärer att wij wele effterlathe tigh så mykitt aff fougte fodringen, som tu kunde haffue till sex thine Hester, Ther äre wij wäll tillfridtz medt, dogh för thet som vtaff same fougte fodring kan öffuer bliffua, scall tu göre Oss redhe och rekenscap före vdi vår Cammer. Och så mykin gestningh som wij vnne tigh på the sex Hester, må tu lathe geste och icke taghe ther peninger före, Och till effwentys ändhå sedhen geste ther vtöffuer, görendes ther medh någon owillighett iblandt bönderne, Ther rätte tiigh effter. Datum.

Stockholm den 5 Januarii.

Till fogden på Salberget, Severin Jute, om frihet för vissa bergsmän från skattesilfrets erläggande.

Riks-Registr. 1548, fol. 5 v.

Til Söffuerin Iute Att Bergzmen j Diurkars Rymningen måge bliffua frij för vår och Cronones Skattesölff, för thetta årett. Datum Stocholm. 5 Ianuarij An: 48.

Vår gunst etc. Weett Söffwerin att wij gunsteligen vndt och effterlatedt haffwe våre och Cronones Bergsmän, som bruckningen haffwe j diurkars rymningen att the måghe bliffue frij för vår och Cronones skatte Sölff, som the plictige äre vt att göre för thette närwarendes år 48. Dogh medt så skäll att the täss wälwilligere ware schole till att holle same Gruffwe wedh macktt. Ther tu tigh effter rette weett. Datum.

Stockholm den 5 Januarii.

Till fogden på Örby gård, Hans Haraldsson, att hålla tillsyn med arbetarne vid Dannemora.

Riks-Registr. 1548, fol. 5 v.

Til Hans Haralson att han haffuer tilsyn medt the Dryckies bröder widh Dannemora berg etc.

Datum Stocholm. 5 Ianua: Anno 48.

Wår gunst etc. Wij haffwe förnummett, Hans, att the som wedh Dannemore bergh, dagligen arbethe schole, som äre Smältere, kollere, och andre göre inthett stortt annett än fare och dricke Gestebodh hoss bönderne, och bergzbrukningen bliffwer ther medh fastt försumedt etc. Så är wår wylie och befalningh, ått tu scalt fare titt till for-soriffne Dannemore, och hålle the samme gestebodz brödher alffuarligen före, att the ställe sodane drynckeri vtaff, och achte theres arbethe ythermere, än the här till giortt haffue, så framtt ther icke annerlunde scall till-täncktt bliffua. Ther tu rette tigh effter. Datum.

Stockholm den 5 Januari.

Till riksrådet hr Gustaf Olsson (Stenbock), om anskaffande af salt.

Riks-Registr. 1548, fol. 6.

Til Her Göstaff Oleffson at han forskaffer Salt j Landett för warer, och synnerlige aff Michell Benctson, som sitt Skip i Norge, icke longtt ifrå Manstranda vdi en Haffn, liggiendes haffuer etc.

Datum Stocholm. 5 Januarij. Anno Domini 1548.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Käre Her Göstaff, I haffwe ofta tilförende förnummett, att wij icke

obenägne wåre, att skaffe oss en hop Saltt i Landett, ther wij elliest medh någon fordell, thet göre kunne. Hwilket wij och gerne såghe att j, frandelis när man åther begynner att säghe, thet bestelle wele, antten att byte oss sådane Saltt till, för någhre aff wåre warer, eller elliest, hure man thet best bestelle kunde. Så haffwe wij och nu taledt medh thenne wår Vndersåte Michell Bencttson, som haffwer sitt Skipp liggiendis i Norge, icke longtt ifro Manstranda j en hampn, att han will vplathe oss för thet som liiche och skiäll ware kunde, så mykitt aff thett Saltt, som än nu kan osoltt liggie, och medh same Skipp infördt är. Hwarföre är wår wilie, att j wele handle medh honum vm köpett, ramendes j then måtten wårtt bäste, thet ytherste j kunne, och haffuer han well så föreslagett, att han will vnne oss thett köp på Saltett, som j Lööse går och gelder, thet wij endeles mene oss allt för när ware schole. Och haffuer han begäredt redhe peninger j sin bettalningh, Så kunne wij icke heller weete, vm thet wille ware oss lägligett, att bettale medh redhe peninger. Men Oss syntes liichare ware att thet bliffuer bettalett med någre aff wåre warer, vm ther någre tilstades låghe, som osolde wåre. Thervtinnen må j nu handle thet bäste j kunne, dogh när j haffwe nu hördt hans ytherste sinne och meningh vm köpett och huad han begärer j bettalingen, Så j scriffwe oss ther vm till, förre än j slå till någett ändeligitt beslutt medh honom vm köpett, dogh så att Saltett bliffwer till städhe liggiendes osoltt, till less i bekomme wår swar igen, Och ramer wårt bäste j then måtten thet ythersta j kunne, Edher Gudh befalendis. Datum.

Stockholm den 6 Januarii.

Till riksrådet hr Ture Trolle, om underrättelser från Danmark.

Riks-Registr. 1548, fol. 6 v.

Till Her Ture Troll[e], at han legger sikh flijtt att förfare ny tiidender j Danmarck, såsom en hans tienare giortt haffwer etc. Datum Stocholm 6 Januarij. Anno etc. 48.

Wår synnerlige gunst och nådhe tilförende etc. Käre Her Ture, Wij haffwe förnummedt aff edhers Scriffwelse, huad tiidender och lägligheter thenne edhers tiänere haffuer förfaredt j Danmarck etc. Så lathe wij sodane edhers flijtt oss nådheligen och wäl behaghe, Huad j wiidhere förfare kunne, som Oss och Rikett mackt vpå liggie, thet lather oss och få att weete, och wåre högeligen förnödhnen, at j och flerhe godhe men, som boo ther niidre wiidh Greensen, wille så lathe altiidh haffwe godh acht och tillsyn på alle saker, bådhe här inbyrdes wiidh then Gräntzen, Och så huadh wåre Nååboor haffue förhänder. Dherföre käre Her Ture förmane wij edher, än nu till sodantt flittigt vpseende, som och storligen macktt på ligger, och wij intett twiffle, j och flerhe godemän, thet och så troligen och fiütteligen görendes warde. Edher her medt Gudh befalendes. Datum.

Stockholm den 7 Januarii.

Förläningsbref för Jöran Fincke på Virmo skogsbygd i Finland.

Riks-Registr. 1548, fol. 7. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 229.

Öpett breff för Iören fincke at han beholle må Wirmå Skogzbygd vdi Åbo Län, til en behagelig tidh. Datum Stocholm. 7 Ianuarij, Anno etc 48.

Wij gustaff medt gudtz nåde, Swe[rigis] Götis och wendis etc. Konungh. Göre wetterligitt Att wij aff wår synnerlige gunst och nådhe, så och för welwilligh och hulle tro tieniste, som thenne Oss Elskelige wår tro Tienere Jören fincke oss och wårtt Riike Swerige her till dagx troligen giortt och bewist haffuer, Och än ythermere här effter göre och bewiise, må och scall, haffue vndt och förläntt, som wij och nu, medt thette wårtt öpne breff vnne och förläne honum (Oss till en behageligh tiidh) Wirmå Skogxbygd vthi Abo Länn j finlandt, medt all then kon:ge Räntte och rättiighet som ther årligen affgå plägher. Huilkett wij giffue wåre fougther Befalningzmän och etc.

Hörningsholm den 9 Januarii.

Till fogden på Kungsör, Anders Eriksson, om befrielse för hustru Brita i Tomta och hennes man, från att uppehålla en grufvedel.

Riks-Registr. 1548, fol. 7.

Förscriff för Hustru Briita j Tompta, till Anders Erickson att hon och hennes man bliffuer förskonedt wiid Gruffuen. Datum Hör[n]ingzholm. 9 Ianuarii. An: 48.

Wår gunst etc. Weett Anders Erickson, att thenne breffuiserske Hustru Brijta j Tompta, haffwer waridt her

för Oss och belaget sikh, att hon eller hennes man, för-
mäckte icke hålle någon Gruffwedeell etc. Är för then
schuld wår wilie (om thet elliest så är, som hon här för
Oss berättedt och claghett haffuer) att tu henne och
hennes mann vdi så måtte förskoner. Ther tu weett tigh
effter rätte. Datum.

Hörningsholm den 10 Januarii.

*Till befallningsmannen öfver Åbo slott och län, Olof Trottes-
son, om olika ämnen.*

Riks-Registr. 1548, fol. 7 v. — Förnt tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 229.

Till Olaff Trotteson om någon nootefisk, är
k. M. wäll tilfridtz. Och Biscop Mårten må be-
hålle sitt vnderholdh etc. Datum Hör[n]ingzholm
10 Ianuarii. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Oleff Trotteson,
aff thin Scriffwelse, huru tu medt Bönderne, vm then
fisk, på wåre wegna förhandlett haffuer, wiid hwartt Nootelag
etc. Så är thet oss icke obehageligt. Samelunde
om Biscop Mortens vnderhåld, tu giffuer tilkänne och be-
gärer weete, om han thet än nu behålle scall etc. Så
äre wij och ther medt wäll till friidtz, effter som wij och
tillförende, haffue tigh ther vm latedt scriffteligen til-
biudhe, så att han och så än nu som tillförende, wäll må
fare vt i Wisiterijngen ther så behoff görs. Wij kunne
och liidhe, att ladhe gården må bliffue bygdtt närmare
in till Slottedt, effter som tu oss ther vm haffuer schrifte-
ligen forstå latedt. Thett tu begärer weete, om then
Haffra som nu vpbäres scall, om tu honom för peninger
föryttre scaltt etc. Så wåre thett Oss icke obehageligt,
om Oss elliest någon godh skäll therföre skee kunde,
nämligen for hwar Span Haffra fäm öre, som tu giffuer
tilkänne etc.

Wij wele och, att tu thee andre Partzeler vdi thin vpbördh och befalningh haffue scaltt, som Proesten, och the andre, tillförende pläghe göre reedhe före, och tu giffuer tilkänne om.

Wij haffue och förstätt om then trä bygningh ther vpå Slotett, Och kunde wäll liidhe att tu medh nogre andre flerhe, som ther vpå förståndh hadhe måtte thett så förskaffe, att thett annerledis kunde bygdtt och bestältt bliffue, ändogh oss föghe behager, thet rum och platz, som Slotett nu vpå står, för monge bewegelighe vrsaker sculdh, Och besynnerligen att man ther intedt färsktt watn wäll haffue kan etc.

Wij äre och till fridtz att the knechter, tu giffuer tilkänne om, måghe draghe heem till theris eghett igen och bliffue likwell granneligen vpschiffne och registradhe, huar man them igen finne skole, om någett vpå komme, och så behöffues kunde. Som wij och tesligiste weele, att Adelen och menige frelsitt ther i Landett theres folck ther hosz sigh, beholle skole, till wiidhere beskeedh, ehure alle leghenheeter sigh begiffue kunne etc. Om thet Skytt tu scriffuer, wele wij framdeles ther till förtänchte ware, Ther tu weett tigh effther rätte. Datum.

Hörningsholm den 10 Jannarii.

Till fogden Olof Joensson, att han med Severin Jute och andre fogdar skall rådslå om fallande sakörespenningar, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 8.

Till Olaff Joenson at han Saköre, Smör, koll, weedh etc. medh andre befalningzmän, ther om handle scaltt. Datum Hör[n]ingzholm 10 Ianuarii. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Oleff Joenson, om the Saköres peninger, tu giffuer tilkänne etc. Så

kunne wij föghe annett sware ther till, vtan att tu medh Söffuerin Juthe, eller någon annen som ther befallningen haffuer, ther om handle scalt, Sammelunde om thet Smör, Koll, weedh, och annet tu scriffuer om, effther oss ther vm föghe kunnigt är etc. Ther tu weett tigh effther rätte. Datum.

Gäddeholm den 11 Januarii.

Till Sten Erikssons fogde Wehekind, om den orätt, som blifvit tillfogad en Lasse Pedersson.

Rika-Registr. 1548, fol. 8 v.

Til Wehekind att han later Lasse Pederson få then deel, honom tilkommer effter sin fadher. Datum Geddeholm. 11 Januarii. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Weett Wehekind, att thenne breffwisere, Lasse Pederson haffuer waridt hoss Oss och clage-ligen giffuitt tilkänne, att tu och Powell Jute haffue honom någon deell ifrå taghett, som honom effter hans framlidne fadher tilkomber, och wij honom gunsteligen effterlatedt haffue, ändogh sodantt till Sten Ericksons behoff, till effwentys intedt skeedtt är etc. Är forthen-sculd wår allffwarlige wilie och befallningh, att tu och för:ne Pouell Juthe, lathe för:de Lasse Pederson igen bekomme, hwad deell j vtaff honom, vdi så måtte taghett och anammett haffue. Ther tu tigh effter rätte scaltt. Datum vt Supra.

Örboholm den 11 Januarii.

Till Måns Smed, fogde i tio härader i Södermanland, att låta en Anders Tomesson få sin rätt i afseende på ett hemman.

Riks-Registr. 1548, fol. 8 v.

Forsciffitt for Anders Tomesson till Måns Smedh att han Anders till thett hemanet hans forelder hafftt haffuer, ställer till friidtz. Datum Örboholm, 11 Ianuarii. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Weett Måns Smedh, att thenne breffuisere Anders Tomesson haffuer her för Oss clageligen berättett, om en wår rettere will trängie honom ifrå itt hemene som hans fadher och modher för honom besittitt haffua etc. Szå effter wij icke wete, huru ther vm är, wele wij att tu ransaker ther vm, förskaffendis honom i så måtte, som thet tieneligett och liidheligett ware kunde. Ther tu tiigh effther rätte haffuer. Datum.

Örboholm den 12 Januarii.

Till Peder Larsson, att han skall låta Niels Birgeson uppbära häradshöfdingeräntan af Waksala härad i Upland.

Riks-Registr. 1548, fol. 9.

Forsciffitt for Niels Birgeson till Peder Larson, att han Häredzhöffdingis vpbyrd aff Waxala Häredt, intedt befather sigh medt, som är förlänt för:ne Niels etc. Datum Örboholm. 12 Ianuarij Anno Domini 1548.

Wår gunst etc. Weett Peder Larson, att wår Troman och Tienere Nils Birgeson, haffuer Oss vdi claghewiisz förstå latedt, att tu then Häredzhöffdinges Räntte och

Vpbördh vtaff Waxala Härede scall vpburett haffue, som honom tilkomber, och wij honom gunsteligen vndt och effterlatedt haffue etc. Therföre är wår wilie och befallningh, att tu vdi så motte befather tigh intett medh then deell honom tillydher, och han haffuer giordtt tieniste före. Wetendes tigh aldellis ther effter att rätte. Datum aff Örboholm. 12 Januarij. Anno vt Supra.

Örboholm den 12 Januarii.

Till riksrådet Peder Brahe, att han jemte riksrådet Joen Olofsson skall vid Distingsmarknad i Upsala förhandla med allmogen och presterskapet.

Riks-Registr. 1548, fol. 9.

Till Peder Bragde at han medh Joen Olafson j Distnings marcknedt j Vpsala handler medh almoghen om alle Legenheeter. Och att han handler medt Presterne etc. Datum Örboholm. 12 Januarij. Anno etc. 48.

Wår synnerlige gunst och nådhe tilförende etc. Wij wilde gerne, käre Peder, att tu medh Johan Olfson, och någre flere gode men, dräghe åt Vpsala till then nestkomendis distnings marcknedtt, till att forhandle ther medh Almogen på wåre wegna, om alle leghenheeter som nu på färde äre, och behoff görs, bådhe om köpzhandelen, och annat som aff nödhenne är. Effter wij wäll tänckie kunne, att Stocholms Borgerene elliest sigh fögho tilbörliken skicke, vtan wele till Effwentyrts wiike skylden in till oss, om någett fattes, eller att the icke skicke siigh så emott hwar annen, som them borde att göre. Therföre j och så någett ther till tänckie wele, och vdi then måtte, weete göre wår tilbörliche vrsecht etc. Sammelunde måtte man och så wäll förhandle medh Cleerckerijtt och presterne, som ther försambladhe bliffue kunne, om the legenheeter

Oss nu nyligen ifrå Danmarck tilhonde kompne äre, anrörandes thett trientiske Concilio, Ther vtinnen tu tigh och weett att skicke, Gudh her medh befalendis. Datum.

Örboholm den 13 Januarii.

Öppet bref för konungens kamererare Hans Tomesson på biskopsdelen af sex socknar i Södermanland.

Riks-Registr. 1548, fol. 9 v.

Öpett breff for Hans Tommesson at han Biscopz-delen aff tesse Sex kyrchier som äre Skölinge, Lerbo, Flodhe, Wingåker, Österåker beholle scall etc. Datum Örboholm 13 Januarij Anno etc 1548.

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt att wij aff synnerlige gunst och nåde, Så och för wellwillige och hulle tro tieniste, som thenne oss Elskeligh wår Cammererer och tro tienere Hans Tomeson, Oss och wårtt Riike Swerige her till dagz troligen giordt och bewiist haffuer, och än ythermere här effter göre och bewiise må och scall, haffue vndt och förläntt som wij och nu medt thetta wårt öpne breff, vnne och förläne honom Biscopz deelen, som wiidh tässe effter:ne Sex Kyrchier, vdi thet framlidne fyretije Siu Ååredt Fallendis warder, som är, S[k]ölinge, Lerbo, Flodhe, Wingåker, Österåker, etc. Huilckett wij giffue etc. Datum.

Örboholm den 13 Januarii.

Till befallningsmannen öfver Viborgs slott och län, Måns Nilsson, om gästningen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 10. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 231.

Till Måns Nilson att Gestningen hoss Bolemän och fierdungzmän måtte afflagdt bliffue, och Spanne-molet (!) som the vpbäre motte till Slotedt komme. Datum Örboholm 13 Januarij. Anno Dominj 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij förnimme Måns Nilson, vm the Bolmän eller fierdingzmän vdi Wiiborgz Lään, att the her till dagx haffue hafftt en stor Renthe som siigh till 64 lester i alle hande Spannemåle, belöpe will, vtan alle the andre partzeler, som sich och till någre höghe Summa belöpe. Men wij och Cronone haffue icke hafft ther aff thet wij tänckie kunne någen synnerlig fördeell etc. Så effter wij och förstätt haffue, att samme rentthe bliffuer aff then meniige man till theris behoff vtgiordt, som ther ifrå Slotedt Tre gånger vm Åredt, nempligen vm Wintren, Wåren, och Sommeren vtffare pläge, till att geste Bolmennen, Endogh wij tro schole sådantt icke, än så offte vm åredt stortt behöffdes. Dherföre vm tiigh och the andre godemen. som ther tilstädis äre, så kunde synes godt eller rådeligitt ware, som Oss och vnderwiist är, wäll skee kunde, att någre aff the Gestninger, som så offte vm Åredt ske ifrå Slotedt, motte afflagde bliffua. Och the Boolmen bliffue icke merhe än ene gånge geste vm Åredt. Och huadt till then ene rese eller gestningh aff same Spannemåle och andre partzeeler belöpe kunde, motte man affrekne och lathe Boolemennen thet behålle till same gestningh. Men huadt sedhan aff för:ne Summa öffwerbliffue kunde, motte man wäll lathe komme till

Slottedt Oss och Cronone till gode. Ther vm måge j ware till råd, huadt i then motten bäst eller rådeligest ware kunde. Ther rätte tiigh effter. Datum.

Den 13 Januarii.

Öppet bref för riksrådet Niels Krumme på Ytterviks gård i Vesterljungs s:n i Södermanland.

Riks-Registr. 1548, fol. 25.

Öpett bref för Niels Krumme Att han ett Cronones gådz benempd ytterwiick behålle schall till ewärdelige äge etc. Datum then 13 Januarij Anno 48.¹⁾

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Göre wetterligitt, Att wij aff wår synnerlige gunst och nåde, Så och för wellwilligheett och hulle Tro tieniste, som thenne oss Elskeligh wår Tro man och Råd Niels Krumme till Örboholm Oss och wårtt Riike Swerige her till dagz troligen giordt och bewist haffuer, och än nu yttermere her effter göre och bewiise må och schall haffue vndt och giffuitt, som wij och nu medh thette Wårtt öpne breff vnne och giffue honom och hans effterkomande ärfwinger till äwerdelige äghe En wår och Cronones prebende gårdh, benempd ytterwiick, liggiendis i Westerliungz Sokn, så att [han] same gårdh niute, bruke, och beholle må och schall, medh all then deell ther tillydher, och aff alder tilleghatt haffuer. Hwarföre affhende wij oss och Cronone för:ne Gårdh och tillegne honum forbe:te Niels Krumme, och hans effterkommende ärfwinger. Förbiudendis her medh alle etc.

¹⁾ Dateringen tillskrifven af senare hand och med annat bläck.

Stockholm den 14 Januarii.

Till ståthållaren i Kalmar Germund Svensson (Somme), om Jeppe Tordson, hans folk och försträckning till honom, samt om konungens missnöje med fogden Seffred Jönsson på Öland.

Riks-Registr. 1548, fol. 10 v.

Till Germundt Suenson, att han haffuer ett nöge vpseende medt Ieppe Tordson, och förskicker hijtt vpp the karler som honom skalckestycke bewiiste. Och att Ieppe Tordson måtte bekomme Peder Holm igen etc. Datum Stocholm 14 Ianuarii Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Wij förnimme aff thin scriffuelse Germundt, att Ieppe Tordson akter bliffue ther j Calmarne vtöffuer winteren, ändogh tu heller såge (som wij förmerckie) att han wåre på en annen stadh, Så kunne wij intett annedt eller synneligitt sware här till, vtan wij försee Oss then Sak näst Gudz hielp, ingen nödh haffue scall, effter han är oss jw medt eedh och tieniste förplictig och förbunden, dogh kan icke skadhe Germundt att tu haffuer ett gott och nöge vpseende, hure han sigh skicker och håller, och seer tiigh så före medt honum och i all annen måtte, att wårt Slott och Stadt, och tu sielff medt för allehande farligheeter wäll förwaredede bliffua måge, som alle störste macktt vpå ligger.

Tw må och så aldellis rätte tiigh effther then Scriffuelse, som wår tro Man och Rådth Peder Bragde tiigh, för någen ringe tiidh sedhan, vm then Märten Borskerär och flere aff Jeppe Tordzons tienere som honum thet Skalckestycke bewiiste, tilscriffuedt haffuer, så att same Salskaph bliffue hijtt vpskickade, Wij haffwe och latedt giffue Ieppe Tordson thet scrifftelige Swar, att man sigh effter tilbör-

ligheett emott them her vppe wäll wele wete, att skicke och hålle, Han haffuer och i sin Scriffuelse begäredt att han måtte bekomma then Peder Holm som honum och ifrå löp, Så wåre wij ther medt till friidtz, huar tu älliast kunde handle them tilhope igen.

The tidender tu Oss tilscriffuitt haffuer, haffue wij och fornummedt etc. Så är än nu wår wilie, och befallningh, att huadt tu ythermere kantt forfare, som Oss eller Riikett någer macktt vpå låge, att tu lather oss thet same förstå. Datum.

Att Ieppe Tordson bliffuer försträcktt till sin årstieniste peninger 700 marck ortuger.

Så haffwer och Ieppe Tordson scrifftteligen fordratt aff Oss Ett Tusende marcer ortuger, till en försträckningh, ther vpå wij honum nu förtröstadt och sådane Swar giffuitt haffue, att wij wele lathe giffue honum till än 6 eller 700 marcer på sin tilstunda[n]de årstieniste Så wete wij icke vm tu haffuer rådth att lathe honum bekomme förbe:te Summa ther aff Scriffwerestuffwen på Calmarne, eller icke, Så må tu förthenschuld oförsumeligen giffue wårt rådth Peder Bragde ther vm scrifftteligen tilkänne, dågh så att tu inge peninger leffrerer ifrå tiigh, för än tu än ene gonge bekommer fullkomlig Swar ifrå förbe:te wårt Rådt, huar tu och icke haffuer rådth ther nidre, så må tu och giffue Peder Bragde thet tilkänne, så kan han sedhen beställe, att the bliffue skickede här aff wår Cammer tijtt nidh, medt någett wist budt. Tessförinnen må tu fortröste then Ieppe Tordson thett bäste tu kantt.

Till Seffredt Jönson om någre mölcke köör.

Så haffuer och wår käre Husfrue Margarete beclagett sigh, att the Köör som Seffred Jönson vpskickade till Gripzholm, wåre icke så godhe och vtwalde, som honum scriffteligen tilbudhitt hadhe, vtan wåre icke alle-

nexte ilde farne och förderffwede på wägen, när the kördes hiitt vpp, vtan haffwe och icke heller mykitt dughett tilförende, så att man platt intett gagn haffwer aff them etc. Så wele wij att tu håller samme Seffredt Jönson före alffwarligen, vm same köör, och att wij haffwe ther ett föghe behag therutinnen, att han icke mehre akter huadtt honum befales eller tilscriffwes etc.

Nynäs den 15 Januarii.

Till Joen Stallsven, om framförande af timmer till Vellinge.

Riks-Registr. 1548, fol. 12.

Till Ioen Stalswen om nogett hugget Timber till Wellinges Qwarns bygningz behoff. Datum Nynäs 15 Ianuarij Anno 48.

Wår gunst etc. Wij haffwe förstått Ioen Stalswen att ther någett Timber liggie scall huggett, som till then Qwarns bygningz behoff vdi Wällinge, som vpbränd bleff scall tillågnadt wara etc. Hwarföre är wår wilie och Befalningh, att tu handler medt bönderne vdi Slem Sokn och ther vmkringh, att the samme Timber motte framköre till för:ne Wällinge. Ther rätte tiigh effter. Datum.

Nyköping den 15 Januarii.

Öppet bref för skolmästaren i Kalmar, hr Peder, på två smådelar af tionden i Norra och Södra Möre.

Riks-Registr. 1548, fol. 12.

Öpett breff för Her Peder Skolemestere vdi Calmarne, att han Twå Små deeler aff Tienden vdi Norre och Södre Möre behålle scall, till en behageligh tijdtt. Datum Nycöpungh. 15 Januarij Anno etc. 1548.

Wij Gustaff medt Gudz nåde Swerigis Götis och Wendis etc. Göre wetterligitt, att wij aff synnerligitt

gunst och nåde haffwe vndt och effterlatidt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff, vnne och effterlathe thenne wår tro Vndersåte Her Peder Scholemestare vdi Calmarne, att han sigh till hielp och vnderholdningh Twå Små deeler aff Tienden vdi Norre och Södre Möre j Smålandt (Oss till en behageligh tidt) niute och behålle må och scall, på thett han täste flitteligere scall förestå Scholestuffwen vdi för:ne Calmarna, etc. Hwickett wij giffwe wåre fougte Befalningzmån och alle andre, som etc.

Nyköping den 15 Januarii.

Gåfvobref till biskop Henrik i Vesterås på Tärnö gård i Lille Rytterns s:n, Vestmanland.

Riks-Registr. 1548, fol. 12 v.

Öpett breff för Her Biscop Henrik j Westrårs att han scall behålla en Cronones gårdh liggiendes j Lille Rytterne Soknn, till Ewärdelige äge. Datum vt Supra etc. [Nyköpungh. 15 Januarij.]

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt, att wij aff wår synnerlige gunst och nåde, så och för wällwilligheet och troschap, som wij städze haffwe befunnett aff thenne Oss Elskeligh Wyrdeligh Man Biscoph Henrick j Westrårs, som han och ythermere effter thenne [dag] medt all troscap emott oss och wåre vnge lifzärffherrer så lenge han leffwer sich scall befinne lathe, haffue vndt och giffuitt som wij och nu medh thetta wårtt öpne breff vnne och giffwe honum och hans effterkomande rätte ärffwinger till Ewärdelige äghe En wår och Cronones gårdh liggiendes [i] Lille Rytterne Sokn, Tuhundras härede och Westrårs Biscopzdöme, benempd Ternö, som årligen skyller 4 marcer ortuger, och haffwer same gårdh tilförende lydtt vnder Biscopzstolen j för:ne Westrårs och effter Westrårs Ordinantie oss och Swerigis Crone tillfallen är. Hwarföre

tillägne wij förbe:te Biscop Henrick och hans effterkomende ärffwinger förbe:te Törnö gårdh, medh Husz, iordh, åker, ånggh, Fiskewatn, skogh, skiull, och all[e] tillåger i wåte och torre, Intett vndantagandis som thet same godz nu tilligger, och aff alder tillegatt haffuer till Ewårdelige äghe etc. Hwarföre biude wij wåre Fougter Befalningzmån och alle andre nu warende och i framtiden tilkomende, som för wåre schuld wele och skole, göre och lathe, att the icke göre förbe:te Biscop Henrick, eller hans effterkomande ärffwinger her emott hinder .platz eller förfånggh, widh wåre ogunste. Datum.

Nyköping den 15 Januarii.

Till ståthållaren i Viborg, Måns Nilsson, om böndernes seglation, utspisningen på slottet, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 13. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 232.

Till Måns Nilson att the Bönder i Yteranda och Seijenister icke brucke Seglatz annenstädz än till Wijborgh Datum Nyköpungh. 15 Ianuarii. Anno etc. 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij haffue förstädt Måns Nilson, aff thin Scriffuelse, att en partt aff Bönderne, som Seglation tilförende bruke pläghe, och besynnerligen the ther i Yteranda och Seijenister (o: Seivisto), wele ingelunde therutaff affstå eller henne begiffue, vtan berope sigh endels vpå thet förloff, som wij them medh wårtt breff skole giffuitt haffue etc. Så kunne wij icke wete, vm the någett wårtt breff, vdi så motte, skole bekommedt haffua, alleneste nogre få, som byggie ytherste vdi Haffklipporne, och her for oss hardeligen beclaghett sigh, att ther them icke bliffue effterlatett, att före någon Små fisk vtöffuer Som är Mörter, Abbore, och annett sådantt, dhå stodhe them intitt annett före, vtan att the jw platt j grundh

skulle fördärfwede bliffua etc. Therföre må tu ther vm förhöre och granneligen ransake, så att vm thet sig annerledis medt them begiffue kan, än som nu sagtt är, att the dhå motte tilböriligen straffede bliffue, och ingelunde efftherlatett, att bruke någon fördärfwelig handdell och skadeligh Seglation förewändendis the Midell som wij tiigh ther vdinnen tilförende haffue förstå latedt, så att the sigh in till Wiiborgh begiffue måtte, som någon Seglatz bruke wele etc.

Thett tu giffuer tilkänne, att wåre tienere ther wiidt Slottedt beswäre sigh fast, öffuer then vtspiisningh ther hollis, och besynnerligen att ölett them icke så starcktt och godt ware schall, som the thet gerne haffue wilde etc. kunne wij föghe annedt sware till, vtan oss är aldelis icke weterligitt huru ther medt handtteredt bliffuer, så att till äffwentyrz vm ther medh bliffue rätzligen handlett, som thet borde att ware och annerstädz skeer, både på wåre Slott och Gårder, dhå sculle the wäll ther medh ware till fridtz, som tilbörligett wåre, och kunne icke heller någon synnerlige ordinantie i then motte merhe göre för them ther äre på Wiiborgh, än andre wåre trogne tienere wij annerstädz haffue, som sigh aldelis lathe wäll benöije, medh then bespiisningh och thet skick som wij therutinnen haffue göre latedt, effter wij icke heller tro kunne, att the någett merhe eller ytherligere för wår och Riiksens schuldh noget göre schole, än andre wåre tienere, som vdi så motte bliffue vnderhåldne och bespiisede. Therföre vm någre ther iblandh wåre, som siigh ingelunde kunde eller wilde benöije lathe medh sådane maath och öll som man them ostraffeligen giffuendis warder, dhå må tu skynde thöm hiitt vtöffuer till oss, att the sielffue giffue oss theris brist therutinnen tilkänne etc.

Vm thett Krutt tu giffuer tilkänne, och ther wiidh Slottedt fattes scall, kunne wij föghe annett sware ther till, vtan att tu wäll sielff ther utinnen motte fortäncktt

ware, och sådanne nödtorffter tiideligen och räztligen beställe och köpe vtriikes för wåre warer ther falle, som thet borde att ware och icke allt fordre häden vti otiidh, Thett tu än nu så bestyre wiltt etc. Vm andre Legenheeter, som nu på färde ware kunne och behoff görs, haffue wij latedt scriffue Oss Elskeligh wår tro Man och RådH Her Erick Fleming ther vm till, ther vm han tiigh vnderwiisendis warder, Och tu tigh effter rätte haffuer.

Nyköping den 15 Januarii.

Till konung Christian (III) i Danmark, om den från Danmark till Sverige undflydde Jeppe Tordsson.

Efter originalet på papper i kongl. danska Riks-Archivet i Köpenhamn.

Vnsser freuntliche diennste vnnd was wijr sonstent vhiell mehr liebs vnnd guts vormuegen beuohr. Grossmechtiger koningk freuntlicher lieber Schwager Bruder vnnd nachpar, Wijr haben E: L: schreibendt belangendt Jep Turdsonn denselbtigen zubestrickenn vnnd voruolgen vf E: l: gessandtenn anfurderung zuergehenn lassen, empfangen, vnd sein jnhaltt vornhommen, Nhunn zweifellenn wijr nicht E: L: habenn aus vorigem wollmeinlichem vnssersm schreibendt freuntlichen vorstanden, aus was bewegendenn vrsachenn, wir vnnd sonnderlich auf gemellts Jep Turdsons vnntherthenigs flehelichs bitt, dennsselbtigen jnn vnsser vhehelichs Geleit genohmmenn, auch ein zeitlangk alhie aufgehalltenn. Wellichs dann der meynung vnnd nicht annderst dann E: L: vnnd jrenn Reychen zum besten gescheenn, damit nicht ethwo Jep Turdson ahn andere orthere gelangenn mocht, die E: L: vielleicht vnssers erachtens vnngeligen vnd nachteilig hedtenn seijnn konnenn, Wijr habenn auch jnenn dieweiill ehr beij vnns also jm Gleytt eingetzogenn, das Ehr E: l: nicht wiederig ssein sollt, Besonder wyr habenn gemeindt durch guedte, darauf auch vnssere jungst furbit geshehen so-

uiell bey E: L: vnnnd jnn der sachen zuuorhandeln das die gebrechenn durch gnedigste wege solltenn abgeschafft worden ssein, Vnnnd wiewoll vnns ahn dem mhannt gahr nichts gelegenn doch whue mueglich wolltenn wyr nicht vnngerne E: l: sollichens abermalls die gelegennheyt zubencken geben vnnnd freuntlichen gebeten haben E: l: jn ansehent allerley bewegung wolltenn durch gnedigstere mittell gegenn Jep Turdsonn vorigem vnsserm furbitlichem schreibent nach die sach hinstellen, Das aber wyr Jep Turdsonn E: l: zugefallen jnn bestrickung nicht vnngerne ahnnemen vnnnd voruolge darauf vorstadtenn mochten So wollen wyr doch E: l: lassenn bedenckenn wie vnns solchens mit pilligkeit, dieweyll ehr mit geleit vorsehenn ahnnstehenn vnnnd zuthun ssein wollt. So ist auch vnsser meynung nicht noch auch Jep darauf keins wegs begleitet das E: l: zu nachtheill ssein mocht, Ader aber das wyr hirdurch wolltenn zwischenn E: l: vnnnd jre vnntherthanen richtlichenn handeln Besonder wir habenn nicht annderst gesoucht dann durch guthliche wege vnnnd vnssere furbitt bey E: L: denselbtigenn zu gnadenn herwiederumb zubeferdern Doch nichtswenniger souiell die voruolung belangent whoe Jep bey vnns der naheit gewessenn ssodann wolltenn wyr jme sollichens habenn furhalltenn vnnnd darauf E: l: ssein meynung haben zukommen lassen. Wie wir dann jtmalls solchens ahn jme dieweyll ehr ein begleither vnnnd ssein personn die sache annthriefft gelangt, vnnnd wollenn darauf E: L: furderlichst Jep Turdsons seinen bericht zustellenn. Vnnnd E: l: freunthliche nachparliche willfarung zuertzeigenn seint wyr geneigt Datum vf vnsserm ko:n Slos Nykoping ahn 15 tage Januarij Anno etc. 48:ten

Gustaff vonn gots gnaden zu Schweden
der Gottenn vnd Wenden etc. Koningk etc.

E L getrewe Bruder Gostaus ¹⁾

¹⁾ Underskriften egenhändig.

Utanskrift: Dem Grossmechtigenn Furstenn Vnnserm Freunttlichn liebenn Schwagernn Brudern vnd Nachparn Herren Christiann zu Dennemargken Norwegen der Wenden vndd Gottenn Koningk Hertzogenn zu Schlesswigk Holstein Stormarn vnd der Dithmarschen Grauen zu Oldenburgk vndd Delmenhorst etc.¹⁾

Det påtryckta sigillet skadadt.

Nyköping den 16 Januarii.

Förläning på behaglig tid för Anders Målare på en del af tienden från S. Nicolai kyrka i Nyköping.

Riks-Registr. 1548, fol. 14.

Öpett breff för Anders Målere om kyrchie tienden wedh S. Nicolai kirchie. Datum Nyköping. 16 Ianuarij Anno etc. 1548.

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt att Wij aff wår synnerlige gunst och nåde haffue vndt och efftherlatedt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe thenne wår tro Vndersåte Anders Målere en deell aff Tienden wedh Sanctj Nicolaj kyrchie vdi Nyköping (Oss till en behageligh tijdh) Hwilkett wij giffue wåre Prowester och kyrchewårderne thersamededz tilkänne etc.

¹⁾ Under utanskriften står följande påteckning: *Ko. W. zu Schweden antwort Jeb thursonn betreffendt darin rechtlich hulff geweigert aus ursachen das Jep etc Colding 15 februar anno etc 48.*

Nyköping den 16 Januarii.

Öppet bref för hustru Anna, Matz Pederssons, på en del af kyrkotionden af Lunda församling, Södermanland.

Riks-Registr. 1548, fol. 14.

Öpett breff för Hustru Anna Mats Pedersons,
Om en deell aff tienden wedh Lunde kyrchie. Da-
tum Nycöpfung 16 Janu: Anno etc. 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Göre wetterligitt att wij aff wår synnerlige gunst och nåde haffue vndt och effterlatett, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och effterlate thenne breffwiserske Hustru Anna Mats Pedersons, vdi wår köpstadht Nycöpfung en deell aff Tienden wedh Lundekyrchie, som nu vdi thette närwa-
rendis fyretije på thet Ottende åredt fallendis warder etc. Hwilkett wij giffwe Prowesten och kyrchiewården thes-
samestädz tilkänne etc. Datum.

Nyköping den 16 Januarii.

Förordnande för m:r Påvel Justen, att förestå skolestugan i Åbo, och derfor åtnjuta en del af tionden från Virmo och Hwittis s:r i Finland.

Riks-Registr. 1548, fol. 14 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 234.

Öpett breff för M. Påwell Iusten, att han
Åbo Scholestuffwe förestå scall, Och tienden wedh
Wirmå och Hwittis kyrchie j Findlandh haffue
scall. Datum Nycöpfung 16 Ianuarij. Anno etc 48.

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt att wij aff wår synnerlige gunst och nåde, så och vpå thet thenne breff-
wiisere Her Påwell Justen, sigh tess wälwilligere scall
bruke och befinne lathe, och besynnerligen vdi thet Em-

bete wij honom nu vpålagtt och befaledt haffue, Och han Abo Scholestuffwe flitteligen och troligen förestå scall, haffue vndt och effterlatedt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe honom (Oss till en behageligh tiidh) Een deell aff Tiienden, som årligen falle kan, wiidh Wirmå och Hwittis kyrchie i Findlandh, vdi for:ne Abo Biscops Stifftt. Förbiudendis therföre her medh alle, som för wåre schuldh wele och schole göre och lathe, att the förbe:de M. Powell her emott intitt hinder, platz, eller förfångh göre skole, så lenge wij thet honom gunsteligen effterlatendis warde, Ther sigh huar och en effter rätte haffuer. Datum.

Nyköping den 16 Januarii.

Till riksrådet Peder Brahe, om försträckning till Joachim Horn, och om afsändande af några skepp åt vestvart.

Riks-Registr. 1548, fol. 14 v.

Till Peder Braa, om then försträckning Iachim Horn haffue scall. Datum Nycöpfung 16 Ianua[rij] Anno etc. 1550 (o: 1548).

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Som tigh welförtäncker, käre Pedher, om then försträckningh, som wij Joachim Horn göre wilde, Så äre wij och till fridtz, att han henne bekomme måtte, när wij ther före fulkompnligen motte förwisedhe och försächrede bliffue, medh godhe och faste lyfftes män, som vpå hans wegna giorde oss en nögachtigh förscriffningh, för same försträckning och att han oss rättrådigh, vdi alle motte ware scall, altiidh sökiendis och trachtterandis wårtt gagn profiitt och fordeell, som wij honom vmbetro kunne, och förskaffe nogre gode Handwärckz och ämbetzmen hiitt in i Landett, oss till godhe, effter som Valentin van Lutich

tigh wiidhere ther vm wår wílie och meningh tilkånne giffue scall etc.

Så kunne wij och liidhe, att han therföre på någon tiidh tilgörendis må och scall bruke sigh till gode then Hammersmidie wiidh Wåtinge. Thet tu och så beställe wiltt etc.

Och effter wij äre till sinnes, att wele lathe löpe någre aff wåre Skep ått Westwartt, nu i then näst tilstundendis Wåhr, till att forskaffe oss then deell wij behöffue, och aff nödenne haffue kunne etc. Wele wij att tu thet så medh Mats Pederson förhandle scaltt (om Bothwedh icke så snartt tilstädis kommer) att ther motte någett tänckies till then deell, som man ther häden före scall, Och besynnerligen nu i tiidhe, lathe hugge och framföre någon trällass, som ther häden tiener, samptt medh annen nödtorfftt, som behöffues kan, Ther du och weet, att rätte tiigh effter. Gudh her medt befalendis. Datum.

Nyköping den 16 Januarii.

Till biskop Mårten (Skytte) i Åbo, om m:r Påvel Justens anställning vid skolan derstädes, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 15 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 235.

Till Bisp Morten j Abo att Her Powell Abo Scholestuffwen medh all tesz Räntte bekomme scall. Datum Nycöpungh Janua: 16. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij haffue förstådt Bisp Morten, Om then Her Powell Justen j giffue tilkånne etc. Så wilde wij gerne honom och andre dugelige Personer, som then Christelige församlingh och Riikett tiänlige ware kunne, gerne medh all gunstiigh förfordringh behjelpelige, Wiliendis förtenschuldh, att i thet så medh the andre godhe män flerhe, ther vdi Capitledt forskaffe wele, att han motte bekomme Scholestuffwen, ther

vdi Abo, och ståå henne någett wäll och fiütteligen före, behällendis tesligiste ther till then deell som ther vnder tilförende leghatt haffuer, sigh till vnderhåld etc.

Men vm thet fiski j röre och äre begärende, kunne wij nu intitt sware ther till, vtan wele framdelis ther till förtänckte ware etc. Ther j Edher effter rätte haffue. Gudh her medh befalendis. Datum.

Nyköping den 16 Januarii.

Till riksrådet hr Erik Fleming om anläggande af blockhus vid Vuoxen, byggande af »håper» i samma elf, och anläggande af någon tjenlig hamn, för handel med Ryssar och Holländare, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 16. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 7: 236.

Til Her Erick Flemingh om thet Bläckhuss wiidh Woxen leggis sculle etc. Datum Nycöpfung. Ianuarii 16. Anno etc 1548.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij haffue förståt, käre Her Erick, vm the Lägenheeter j vdi Edhers scriffuelse giffue tilkänne, och äre oss icke obehaghelige etc. Så mykitt thet blåckhuss tesligiste anrörende är, som j förstå lathe, och wiidh Woxen leggis sculle etc. Syntes oss icke orådeligitt ware, att thet måtte haffues för händers, huar thet elliest j thenne tiidh skee motte, vtan Ryssernes bewägende. Och hwar så är, att ther vm beställes scall, att j dhå förhandlede medh Måns Nielson, och flere wåre Fougter, vdi then Landzänden, att the motte lathe komme timber och andre nödtorffter fram, som ther till hörer nu j Winter, till then platz j beseett haffue. Så att man kunde begynne, att byggie nu j Wåhr, och nästkommendis Sommer etc. Vm thett gamble Bläckhusett, kunne wij wäll liidhe, att thet ladhes till en

Ländzmands gård, heller och att ther motte sätties Landbönder vpå, effter then Lägenheett ther är, både till Åker och angh etc.

Vm the Håper j giffue tilkänne, som vdi för:ne Woxen bygges sculle, äre wij och till friidtz, att ther motte bestältt bliffue, effter som edher och flere gode män, ther vm synes liikast och rådheligest ware, hwar the elliest beskyddede och förwaredede bliffue kunne, vm Rytzerne nogett starcktt infall göre motte. Wij förnimme och, att medh then Wiiborgz befästningh ganske longsamptt och skröpligen tillgår. Therföre vm j wilde ware ther hoss, och komme någett rätt skick vpå gångh, som j och edher sielffue tilbiude, dhå wåre thet oss behageligett. Edher dragher och wäll till minnes käre Her Erick, att j Sommers näst förliiden, bleff her någett handlett vm en handels platz, som man någerstädtz lagligen wäll haffue kunde vdi finlandh, ther man hade kunnet begynne någon god handell medh Rytzerne och Hollenderne etc. Så såge wij än nu gerne att ther vm motte nogett bestältt bliffue, Och synes oss för wår Persone liikast ware, att sådanne handels platz motte bliffwe lagd till Sandhampn, effter ther är en godh och reen leed till, och elliest aldellis wäll belägligh. Ther häden wåre vndersåter aff Swerige motte före then deell, som Hollenderne tiene, och bekomme åther Saltt och annen nödtorfftt aff them igen etc. I wele förtenschuld käre Her Erick tesse Saker nödtorffteligen betänckie och öffuerwäghe, huru samme handell, bådhe wiidh Wiiborgh medh Rytzerne, tesligiste wiidh Sandhampn medh Hollenderne, motte bäst anlieggies och skickeligen företages. Som wij och wele att wåre fougter och befallningz män skole lathe komme någett Timber till förbe:de Sandhampn, att man nu medh thet förste, lathe vpsättie ther någre boodher till en hopp Spannemåle. Ther vpå j och så wele achtt haffue, att the någett skickeligen vpsatte bliffue kunde. Om andre läghen-

heeter, som förefalle kunne, wele wij framdelis lathe giffue edher wår scrifftelige wylie och meningh tilkånne, Befalendis edher her medh Gudh. Datum.

(Nyköping) den 16 Januarii.

Gåfvobref för borgaren i Nyköping, Anders Persson, på en tomt i staden.

Riks-Registr. 1548, fol. 16 b.

Öpett breff för Anders Person Borgere vdi Nycöpfung, att han må beholla en Cronones tomppt, til ewärdelige äge etc. Datum 16 Januarij, Anno etc. 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Göre wetterligitt att wij aff wår synnerlige gunst och nåde, haffue vndt och giffuitt, som wij och nu, medh thette wårtt öpne breff, vnne och giffue thenne wår tro Vndersåthe Anders Pederson Borgere vdi Nycöpfung, och hans effterkomande arffwinger, till Ewärdelige äghe, En wår och Cronones tomppt, liggiendis vdi för:ne Nycöpfung, östan åån weedh almenninge gaten som ligger ått Slotthett, och i fordom tiidh haffuer leghatt vnder Clöstrett, Haffuendis Westan till vdi Längden 105 alner och 1¹/₂ quartter, Östan till j Längden vtt medh Valentin Bårdskärerens kålgårdh 104¹/₂ alner, och itt quarttere, Nordan till wedh gatun vdj bredden 36¹/₂ alner och itt qwartter, Och sunnen till wedh Slotzgården 41 alner, och itt quartter. Hwarföre affhände wij oss och Cronone för:ne Tomptt och tillegne henne för:ne Anders Person och hans effterkomande ärffwinger till äwärdelige äghe. Förbiudendis her medh alle, som för wåre skuldh wele och skole göre och lathe, att the för:ne Anders Pederson, och hans effterkomende ärffwinger her emott intitt hinder platz eller förfång göre schole etc. Datum.

Norrköping den 18 Januarii.

Till kammarrådet Niels Pedersson, att lemna till konungens secreterare, Valentin von Lüttich, 300 daler.

Riks-Registr. 1548, fol. 16 b.

Till Niels Pederson Att han förstreckert Valentin van Lutich Tre hundrede Daler. Datum Norcöpingh, Ianuarii 18. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Weett Niels Pederson, Att wår Secreterer Vale[n]tin van Lutich, haffuer vnderdåneligen fordrett och begäredt, att wij honom vtaff wår Cammer TreHundrede daler wille förstreckie lathe etc. Så äre wij ther medh till fridtz, och wele förtenschuld att tu lather honom bekomme samme förbe:de Trijhundrede Daler, eller så mykitt annedt Swenskt mynt, som thet sigh belöpe kan, förskaffendis och så, att thet granneligen motte anteknedhtt bliffwe, Wetendis tigh her effter rätte. Datum.

(Norrköping) den 18 Januarii.

Till fogden i Rekarne, Olof Andersson, om byggande af ett spannemålsmagasin antingen i Thorshälla eller Vesterås, och om landböndernes önskan att få lösa afraden med penningar.

Riks-Registr. 1548, fol. 16 b.

Till Oloff Anderson om ett Spannemåll Huss. Och att Landbönderen må löse för peninger Spannemåll etc. Ianuarij 18. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer Oloff Anderson, och begärer wete, vm kyrchieLandbönderne måtte framföre någett Timber till ett Spannemåll Huss etc. Så äre Wij tillfridtz att ther vm motte beställt bliffue, antten vdi

Tårssala eller Westrårs, hwar lägligest ware kan etc. Men thet tu rörer, vm nogre aff Landbönderne på Rekerne, som äre begärendis löse theris affradh för peninger kunne wij föghe annedt sware ther till, vtan effter then Lägenheett, som nu på färde är. Dhå kan man jw wäll komme Spanne:le till wäge, antten aff theres eigitt eller och nogre andre, ther the sådant wäll till köps bekomme kunne. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Norrköping den 19 Januarii.

Till riksråden Sten (Eriksson Leijonhufvud) och Peder Brahe, om mönstring med knektarne i Upländerne, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 17.

Till Her Sten och Peder Bragd[e] att the mönstring holla schole vdi Vpland medh Kon:ge Ma:ttz folck etc. Datum Norcöpfung. 19 Ianuarij. Anno etc. 48.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij haffue förståt, käre Sten och Peder Braa, aff wår befallningzman på Cronebergh om någre legenheeter, som på färde äre medh wåre granner the Danske, så att wij föghe godt haffue tädhan till att förmodhe aff them om tilfallett sigh elliest så begiffue kan etc. Och behöffue wäll förthenschuld än nu haffue wåre Saaker vdi godh acht och tillsyn, som störste macht vpå ligger. Therföre är wår gunstige wilie och begären, att j wele lathe haffue wårtt Folck tilhope på en eller Twå städer vdi Vplandh ther legligest ware kunde till att förhandle medh them och besee huadh för wärier the haffue kunne, effter som i wår meningh ther vdinnen tilförende förnumedt haffue. Wij förskicke Edher och så her medh En Copia aff ett breff, som then Hans Krafft oss tilscreffuit haffuer, ther aff i tesligiste förnimme kunne, hure thett i Tyslandh, till

äffuentyrs emott oss prachticeredt bliffuer. Wiliendis tesligiste att i medh M. Arnedt thet så beställe, Att han oss nu medh thet allder förste, motte tilhonde skicke Ett Register vpå wåre Schyttere som clåde och peninger vpburitt haffue, Att wij frandelis aff Lasse Flemingh kunne förständigede bliffue, huru wäll the kunne rustedhe ware och göre Oss ther före tilbörlich Tieniste, som thet borde. Ther i wette Edher effther rätte, Gudh her medh befalendis. Datum.

Norrköping den 19 Januarii.

Till riksrådet Peder Brahe, om några från Strålsund ankomna fångar.

Riks-Registr. 1548, fol. 17 v.

Till Her Peder Braa, Att han samptt Mats Pederson haffue vpsyn medh nogre Smälendzske knechter Latius in conceptis Datum Norköpungh 19 Januarij. Anno etc. 1548.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij giffwe tich tilkänne, käre Peder, Att wij lathe giffue nogre Fonger löse, som kome ifrå Strålsundh och Swan von Schara dädhen förde etc. Så är oss nu tilkänne giffuit, att samme fonger arge skalcker ware skole, och haffue mykitt waridt medh vdi thet förliidne Smälendzske vpror etc. Therföre wele wij, att tu thet så medh Mats Pederson beställe wiltt, att ther motte bliffue nogän godh vpsyn hafftt medh them, att the icke komme theris wägh, eller bruke någett förrädere stycke på nytt igen. Ther tu weett tigh effter rätte. Gudh her medh befalendis. Datum.

Stegeborg den 21 Januarii.

Öppet bref för mäster Erik Falck, ordinarius i Skara, på prebenda archidiaconatus med tillhörande ränta och rättigheter.

Riks-Registr. 1548, fol. 18.

Öpet breff för M: Erick Falck, Att han Prebendam Archidiaconatus vdi Schara, medh all tess rentte beholle scall. Datum Stekeborgh 21 Januarij, Anno etc. 48.

Wij Gustaff etc. Göre weterligitt Att wij aff wår synnerlige gunst och nåde, så och på thet thenne Oss Elskeligh Wördeligh Man M. Erick Falck wår tillsynes man och Ordinarius vdi Schara Biscopzstigt sikh tess wällwilligere och Troligere vdi then Befalningh, wij honum vpå lagdt och tilbetroedt haffue, scall bruke och befinne lathe, haffue vndt och Förläntt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och förläne honum Prebendam Archidiaconatus vdi Schara, medh all then rentte och rettigheett, som ther nu tilligger och aff ålder tilleghatt haffuer, Som är halffdeelen aff Schottedt och annedt ehuadh thet helst ware kan etc. Hwarföre biude wij alle, som för wåre skuldh wele och skole göre och lathe, besynnerligen wåre Fougter och Befalningzmen, att the icke göre för:de M. Erick Falck her emott hinder platz eller förfongh, wiidh wår ogunste. Datum.

Stegeborg den 21 Januarii.

*Öppet bref till alla, som komma att samlas vid Påwels-
messö marknad i Norrköping.*

Riks-Registr. 1548, fol. 18.

Öpettt breff för Norcöpfung och them som ther församlede bliffue i Påwelsmesse marcknedt, vm konglige Ma:ttz Vrsechtt Latius in conceptis Datum Stekeborgh, 21 Januarij. Anno etc. 48.

Wij Gustaff etc. Tilbiude Edher Oss Elskelige wåre trogne Vndersåter, Frälsismän, Prästmen, Köpstadzmän, Bönder och meniige Almoge, som nu j thenne Påwelsmesse Marcknadt, vdi wår köpstadh Norköpungh församlede bliffue kunne, Wår gunst och nåde tilförende etc. Wij hade wäll achtetd Trogne Vndersåter, vdi eigen konglige Persone, att wara till samtall medh Edher, vm någre legenheeter, som sigh nu tilldragett haffue, therföre wij Oss och hiitt till thenne Landzände begiffuitt etc. Så warde wij liikwell aff någre andre högwicktighe ärender förhindrede, och mäst för liiffzswagheett skuldh, vtaff thet store arbethe och myckett taall, som wij offte medh meniige Riigisens Vndersåter hafftt haffue årligenn, ther the haffue församlede waridt, Och förthenschuld förskickett thenne wåre Trogne Män, Rådth och tjänere till Edher, som på wåre wegna, medh Edher handle och tale skole, effter wij förnimme, att thet fast olijke och oskickeligen tilgår, medh then stadge, som aff Edher och menige Rijgisens Ständer och fulmectige giordt och samtycktt bleff, vm then beswårlige fördyrning som på alle tingh vpkommen war, och huar man sigh öffuer beklagede etc. Och är Edher alle wäll weterligitt, trogne Vndersåter, hwadt wij för wår Kong:ge Persone ther till giordtt haffue, icke vdi någon måtte sparendis all störste flijtt, bekymber

och arbethe, för alles edhers gagn och wällfärdh schuld, och gärne seedtt, att thett skulle haffue någett skickeligere tillgått, så att hwar hade förhandlett sigh någett tilbörligere emott then annen än wij förnimme nu skeer etc. Men vm någett ytterligere förderff och fördyringer vtaff kommer, och sigh tilldraghe kan, ther öffuer någon sigh beswäre wilde, dhå wele wij oss her med aldelis ändt-skylligett och vrsakett haffue, wijkendis skylden in till them som ther till wällende äre, och till sådane beswäringh vrsack giffuitt haffue, och icke till Oss, som jw altiadh haffwe thet giordt till saken och jämwall ytterligere än Oss haffuer medh foge boortt att göre, både medh vndsättningh och försträckningh, vdi tässe förliidne hårde åår, och älliast hwar wij helst haffue kunnett sökie och förfoordre hwar och ens gagn och bäste, så mykett oss mäst haffuer stått tillgörendis, dhå haffue wij oss ther till medh all gunstigh bewogenheett nådeligen befinne latedt etc. Och wele Edher än nu, trogne Vndersäter förthenschuld her medh alffwarligen budhitt och förmantt haffue, att i annerledis till Saken förtänckte ware wele, lagendis thett så, att hwar förhandlede och skickede sigh emott then annen tilbörligen medh then deell, man både köpe och sälie schall, vplatendis sådantt skäligen för penningar, och icke förachte wårtt och Riigisens myntte, som wij förnimme nu skeer, Riikett till en större och dråpeligere schade, än then menige simple almoge någon tiadh tänckie eller besinne kan etc. Hwar thet och icke skeer, och sådane wår gunstige wilie och förmaningh icke hielpendis warder, dhå bliffue wij högeligen förvrsakede, att täncke ther någett annedt till, Så att the tilbörligen, och vtan alle nåder, skole straffede och näpste bliffue, som till thet menige förderff så otilbörligen förachte wår och Rijgisens gode myntthe. Thett wij Edher, trogne Vndersäter vdi en nådiigh welmeningh haffue welett förstå latedtt att i hwar vdi sin städh wete Edher ther effter att rätte,

wachtendis Edher i then motte för skade etc. Hwar och någre eblandh Edher ware kunde, som någre wichtige ärender, clagemäll eller beswåringar haffde, Att i dhå anthere sielffue, eller medh edre fullmechtige giffue oss ther vm beskedeligen tilkänne, medhan wij her vdi thenne Landzände stadde wåre, dhå wele wij gerne förhjelpe Edher ther vdinnen till så mykitt rätt och skäll kan ware. Och äre Edher älliast medh all gunst och nåde bewogne. Befalendis Edher her medh Gudh. Datum.

Stegeborg den 22 Januarii.

Till Birger Karlson, att han skall tillfredsställa Severin Jute i afseende på en gård.

Riks-Registr. 1548, fol. 19 v.

Till Birge Karlson Att han steller Söffring Iute till fridtz medt sitt Clagmål. Datum Stegeborg 22 Ianuarij. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Weett Birge Karlson att thenne breffuisere Söffwerin Iuthe haffuer waritt her hoss oss, och clageligen förstå latedt, att tu honom förnär ware wilt medh then gårdh wij haffue tigh gunsteligen effterlatedt till att besittie, icke görendis honom fyllest för then deell han vdi så motte ther vppå kostadh och vttgiffuitt haffuer, och icke än nu liikwäll ther före sittidt sin fulle tächtt vtth, som thett borde etc. Är förthenschuld wår befallningh att tu ställer för:ne Söffwerin ther vm till fridtz, och icke vdi någon motte gör honom någett förfångh [eller] oförrätte. Ther tu tigh effter rätte schaltt. Datum.

Stegeborg den 22 Januarii.

Till fogden i Vadsbo m. fl. härader i Vestergötland, Jören Arvidsson, att han skall till kronan indraga alla kyrko- och prestelandbor i Kåkind's härad.

Riks-Registr. 1548, fol. 19 v.

Till Iören Arwedson Att han kennes wed Kyrckie och Prestelandboor i Kochins härede. Datum Stekeborg 22 Ianuarij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Är wår wilie och befallningh Iören Arwedson, att thu schaltt kennes wedh alle kyrchie och prestelandboor vdi Kokins härede i Westergötlandt. Westendis göre oss för them i wår Cammer redhe och Reken-scaph, som thet böör att ware, Ther rätte tigh effter. Datum.

Stegeborg den 22 Januarii.

Fullmakt för Severin Kuse, att vara fogde öfver kyrko- och prestelandbor i många härader i Vestergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 19 v.

Öpitt breff för Söffrin Kuse, att han Fougte vtöffuer alle Kyrchie och prestelandboor j Kindh, March, etc ware skall. Datum Stekeborg. 22 Ianuarij Anno etc 48.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt Att wij tilskickett befalett och tilbetroedt haffue, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff tilskicke befale och tilbetro thenne wår Tro Tienere Söffwerin Kuse, att han wår fougte och Befalningzman vtöffuer Alle kyrchie och prestelandboor vdi Kindh, Marck, och Balebygd i Westergöttlandh, Tesligiste alle kyrchie och prestelandbönder vdi Elffzborgz län, ware skall. Och schall han årligen förpliictug ware,

att göre oss vdi vår Kong:ge Cammer En godh, clar, och beskedeligh rekenscaph för all then rentte och Rättigheett, som han aff för:ne kyrchie och preste landboor vpbärendis warder vdi för:ne Häreder etc. Hwarföre biudhe wij Edher dannemän alle, för:ne kyrchie och prestelandboor, vdi förbe:te Häreder, att i äre för:ne Söffrin Kuse her vdinnen på våre wegna, höruge och lyduge, som sagdtt är. Wij haffue honom och strängeligen budhitt och befaledt, att han schall förhielpe Edher alle till lagh rätt och rättwiise, Och som han thet answare will, och schall både för Gudh och oss, Ther sigh hwar och en effter rätte weett. Datum.

Stekeborg den 23 Januarii.

*Till Henrik Pedersson, uppdrag, att låta en fränskild
qvinna utfå namngifven egendom.*

Riks-Registr. 1548, fol. 20.

Till Henrick Pederson Att han lager medh Niels i Wisetra, thett hans Hustru motte få sitt igen, vtan allt bekymber etc. Datum Stekeborg. 23 Ianuarij. Anno etc. 38.

Vår gunst etc. Är vår wylie och befallningh Henrick Pederson, att thu thet så förskaffe schaltt medh Niels i Wiisättra, att han lather then Qwinnen bekomme then Liiske kiortell och thet Sölff, som ther vdi är, och Tu örnegåt igen, som för war hans Hustru, laghendis thet tesligiste så, att förbe:te Qwinne eller hennes Modher motte icke yttherligere kraffd eller bekymbredt bliffue, vm then deell som hon bleff sackfeltt före, effter wij henne thet gunsteligen tillgiffuitt haffue. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Stegeborg den 23 Januarii.

*Till fogden Knut Ingeson, att han tillhåller landbönderne,
att de utgöra väl torkadt korn i afrad.*

Riks-Registr. 1548, fol. 20 v.

Till Knutt Ingeson Att han lager medh landbönderne thett the godt torkett korn i landgille vtgöre. Datum Stekeborg. 23 Ianuarij Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer Knutt och begärer wette om Landbönderne schole göre maltt eller korn för theris Landgille etc. Så såge wij gerne, att thet motte vdi gott torkett korn vttgiordt bliffue, så att thet bliffue wäll ränsett och tilpynttedt, att thet någen tiidh ofördärffuet liggie kunde etc. Thesligiste måtte man thet och så laghett, att samme Landgille motte hiitt niidh till Sijösiiden fördt bliffue, anten hiitt till Stegeborgh eller Suderköpungh, ther lägligest medh Huserum ware kunde etc. Vm andre ärender tu giffuer til känne wele wij frandelis ware förtänckte, när wij vp till Wastena kommendis warde. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Stegeborg den 25 Januarii.

*Förswarelsesbref, m. m., för kyrko- och landbofogden i
Vestergötland Severin Kuse.*

Riks-Registr. 1548, fol. 20 v.

Förswarelse breff för Seffwerin Kuse, och att han peninger och cläde på Tre Hester och Karler bekomme schall etc. Datum Stekeborgh. 25 Ianu. Anno etc. 1548.

Wij Gustaff etc. Göre weterligitt att wij taghett och annamedt haffue, som wij och nu medh thette wårtt öpne

beställingz breff taghe och aname ifrå thenne dagx Dato som är then 25 Ianuarij. Anno etc 48. thenne wår Tro Tienere Seffwerin Kuse wår Fougutte vtöffuer alle Kyrchie och Prestelandbönder vdi Marck, Kindh, och Elffzborgz Län vdi Westergötlandh, vdi wår eedh och tieniste medh Trij godhe och dugelige Hester och Karler, så att han vpå them cläde och peninger vdi wår konglige Cammer liike som andre wåre skyttre her i Riikett fåå, bekomme schall etc. Hwilket wij giffue wårt Cammerråd och Camererer tilkenne, att the wete sigh her effter rätte. Datum.

Stegeborg den 29 Januarii.

Till fogden i Kopparbergslagen, Michel Helsing, att han underrättar konungen om Gamla Sölffberget och smältningen derstädes.

Riks-Registr. 1548, fol. 21.

Försriff Till Michel Helsingh att han förständig k: Ma:tt vm gamle Sölffbergett och Smälttingen etc. Datum Steke:[borg] 29 Ianuarij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Wij wilde gerne Michell Helsing, att oss kunde bliffue beskedeligen tilkänne giffuett, huru thet sigh nu medh alle Lägenheeter haffuer ther vppe wiidh gamle Sölffbergett och huad lagh thett medh Smälttingen taghe will etc. Så att oss synes icke orådeligitt ware om thet sigh elliest så skicke kunde, att man låthe först Malmen löpe vdi Skärsteen och sedhen rustedhe honom etc. Hwarföre tu her vdinnen förtänckt ware wilt giffuendis oss vm alle Lägenheeter beskedeligen tilkänne, medh thet förste oförsumeligen. Ther weett tigh effter rätte. Datum.

Stegeborg den 29 Januarii.

Till bergsmännen på Kopparberget, om betalning för kopparen, och om bättre sätt för brukningen.

Riks-Registr. 1548, fol. 21.

Till Bergzmen på Kåpparbergett, Att K. Ma:tt lättare köp på Kopperen vdi sijne bettalning bekomme schall etc Datum Stekeborgh. 29 Ianua: Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstått Edhers Scriffuelse Trogne Vndersäter vdi huilke i äre begärendis, att wij medh Edher än nu på någon tiidh gunsteligen fördrage wilde, medh then bettalningh, som oss aff Edher tilkomber etc. Så kunne wij föge sware ther till, för än wij nogitt ytterligere beskeedh aff vårt Cammer Rådth bekomme kunne, huru then Her Larentz ther medh handlett haffuer, och huicke the äre som oss i then motte äre skylliche bliffne etc. Och effter wij samme bettalningh nu vdi så långh tiidh haffue vmburedt, kunne wij ther medh icke lenger her effter till fridtz ware, medh minne wij och så någett lättare köp på kopperen vdi bettalningen bekomme motte, så att Framdelis vdi sommer, när bettalningen vtgöres schall, motte dhå aff hwartt skippundh bliffue någett mere affslagett än tilförende sagtt war etc. Wij såge och så gerne, att ther motte finnes någett annat och skickeligere sätt, medh bruckningen ther vppe hoss Edher, än her till waridt haffuer, så att the som Bergzbruckningh holde wilde, motte bruke henne alle till hope, på thett hon tess bätter motte gå för sigh, och både Edher sielffue och Cronone motte någon ytterligere profijt och foordeell ther aff skee, effter som wij och wiidhere ther vm haffue handlett och taaledt medh tesse edhre

vtskickede, och vår meningh therutinnan gunsteligen haffue förstå latedt. Ther i och Edher effter rätte haffue, Gudh befalendis. Datum.

Stegeborg den 29 Januarii.

Försvarelsereför Anders Henriksson i Hedensberga i Tillinge s:n, Vestmanland, som dräpt en Lasse Joensson.

Riks-Registr. 1548, fol. 22.

Förswarelse breff för Anders Henrickson i Hedensberg vdi Tillinge Sokn. Om Mandrap. Datum Stegeborg. 29 Janu: Anno etc 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Göre wetterligitt Att wij aff vår synnerlige gunst och nåde, haffue taghett och annamett, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff taghe och anname thenne breffwiisere och vår Vnderståte Anders Henrickson i Hedensbergh i Tillinge Sokn, vdi wårtt kong:ge Hegn, wärn, friidh och försvar, och besynnerligen att hägne, wärie, friidhe och försware honom för framliidne Lasse Joenssons Släctinger och ärfwinger, som förbe:de Anders Henrickson kom vdi skade före, Så att the honom intitt wäldzwärck eller orätt göre och bewiise schole, vtan medh lagh och rätte honom ther vm till att taale. Och schall liikwell för:ne Anders Henrickson förplictigh ware, att förliike sikh medh förbe:de Släctinger och ärfwinger, effter som skääl ware kan, och the bäst kunne komme öffuereens om etc. Hwilket wij giffue våre Fougter och Befalningzmän, tesligiste alle andre, som för våre skuld wele och skole göre och lathe, tilkänne, att the wete sikh her effter rätte. Datum.

Stegeborg den 29 Januarii.

Till fogdarne Jakob Pedersson och Henrik Joensson, om räkenskapernas skyndsamma aflemnande, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 22 v.

Till Iacop Pederson och Henrick Ioenson, att the vtan allt skotzmåll komme att göra Rekenskap in i K. Ma:ttz Räcknecammer etc. Datum Stekeborg. 29 Ianuarij Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Wij förmärckie aff Edhers samfeltte Scriffuelse, Iacop Pederson och Henrick Ioenson, Att i förewende många löse Skåtmåll, hwarföre i icke wele göra redhe och Rekenskap in i wår Reknecammer, för huadh deell i på wår och Cronones wegna, vp att bäre haffue ther i Edre befallningar etc. Så kunne wij intett synnerligitt eller mere sware Edher ther till, vtan som i tilförende både mundtligen och scrifftligen aff oss och wårt Cammerråd h wårt sinne och meningh wällförnummedt haffue, ther effter wele wij, att i Edher än nu Fulkompiligen rätte och skicke skole, som än nu wår alffwarlige wilie och befallningh är, att i schole göra Edher Reken-scap hiitt in i wår Reknecammer, för allt huadh som i vpbäre och hwartt häden thet leffuereredt bliffuer. Therföre wele wij ingen Skåtmåll eller Insagher haffue. Ther retter edher fullt och fastt effter.

Om någre Boder wiid Sandhampn byggies schole.

Vm the Boder som i röre att wij nu i Sandhampn wele bygde haffue etc. Thett är så wår alffwarlige wilie och befallningh, och ändogh i äre beswärede Att samme Boder icke så hastigtt kunne bygde bliffue, thet wij och wäll sielffue tänckie kunne, effter Wintren är nu stadiigh,

som man förhoppes att han wäll på någon tiidh ståendis bliffuer, att i förthenschuld, nu medhan förett ware, lathe komme thet meste Timber fram till förbe:te Sandhampn, som i kunne aff stedh komme, och sedhen fram i Wåår motte man bestelle, att the bliffue vphugne, Så haffue wij och betäncktt oss, att all then Spannemåle, som någre-lunde ther ifrå Slottedt vmbäres kunde, schall nu i Winter och så bliffue förd in till Borgå Stadh. Ther måge i lathe förhandle medh Borgerne, så att i fjinje någre gode Huserum ther i Byn, till samme Spannemåle, till thess the Boder wiidh Sandhaffn kunde bliffue till redhe, sådhen kunde man altiidh flittie och före same Spannemåle ther häden medh Skuter och Skiip, effter sin egin wilie. Thette försumer ingelunde.

Tesligiste wele [wij] att all then Humble, som ther ifrå Slottedt någrelunde vmbäres kan, motte hiitt vtöffuer förskickett bliffue, som wij och tilförende haffue budhitt Isaach Nielson wår meningh ther vm till. Ther retter edher och effter. Datum.

Stegeborg den 30 Januarii.

Till kammarrådet Niels Pedersson, att han skall hålla uppsigt med kammarskrifvarne och räkenskaperna.

Riks-Registr. 1548, fol. 23.

Till Niels Pederson Att han håller en flittig vpsyn medh Cammer Scriffuere. Datum Stekeborg. 30 Ianu: Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij wilde gerne wete Niels Pederson hure thet medh Rekenshaperne ther vppe bestältt bliffuer. Så att thet måtte gå någett liikt till, effter som wij tilförende wår meningh ther vdinnen haffue forstå latedt, Att ther motte någett troligere och flittigere medh handlett bliffwe, än wij förnimme her niidre skeedt är aff wår

CammerScriffwere, och förundrer oss icke liithett, hwilken thet giordt och samtycktt haffwer, att samme CammerScriffwere så stoor lön och besolningh haffue schole, Som är att hwar aff them Ett Hundrade marcer ortuger årligen bekomme schall, effter the oss ther före platt intitt gagn eller fördeell göre kunne etc. Tu wiltt förtenschuld haffue flitigh achtt och tillsynn medh them ther vppe, att oss motte någon godh skåall skee, och bekomme the vttogh aff them, som wij haffue begärendis waridt. Tesligiste wele wij och, att thet motte bliffue oss beskeedeligen tilkänne giffuitt, huru thet sigh haffuer medh then Her Larentz Torckilsons och Hytte Fogtternes Rekenskaper, vppe wiidh Kopparbergett, så att wij förstå kunne, huru mykitt Bergzmennerne oss skyllige äre, och huru the wiidh namn kalles kunne, som wij vm same bettalningh nu framdelis i Sommer kunne kreffuie lathe. Ther tu weett tigh effter rette. Datum.

Stegeborg den 30 Jannarii.

Till riksrådet hr Peder Brahe, uppdrag angående Anders Lifländare och Berendt von Hannover.

Riks-Registr. 1548, fol. 23 v.

Til Her Peder Braa, Att han haffuer godtt vpseende medh Anders lifflender och Berendt von Hanower etc. Datum Stekeborg. 30 Januarij. Anno etc 1548.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij giffue tich til känne, käre Peder Braa, Att tesse Tyske Kneether, Andreas Liifflender och Berendt van Hanower, haffue waridt her hoss oss och begäredt, att the vdi wår eedh och tjäniste komme motte. Så haffue wij latedt handle medh them och förhörтт, att the sich årligen hwar aff them medh Tretijio marcer ortuger, Sex alner clåde och ther

till kost, wele benöije lathe, och sigh welwilligen befinne och bruke lathe, bådhe till watn och Landh, eehwar wij them helst behöffue kunne. Tu wilt och så förthenschuldh ytterligere förhandle medh them i thenne motte, Lagendis thet så, att man them liikwell icke för mykitt tro motte, effter man icke fulleligen weete kan, vdi huadh achtt och meningh the hiitt inkompne äre. Vtan haffuendis medh them nogett godt vpseende, som aff nödenne är. Ther tu tigh vdinnen och skicke weett. Befalendis her medh Gudh. Datum.

Söderköping den 31 Januarii.

Till riksråden hr Sten (Eriksson Leijonhufvud) och Peder Brahe om konungens i Danmark bref, m. fl. ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 24.

Till Her Sten och Peder Braa, Att the öffuerwäge kongens i Danmarck Scriffuelse etc. Datum Suderköpfung. 31 Januarij. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Wij giffue Edher tilkänne Käre Sten och Peder Braa, Att wij haffue bekommet swar igen, aff Konungen i Danmarck på wår Scriffwelse, aff hwilkett wij Edher her medh en affscrifft tilhonde skicke, Ther aff i tesligiste förmärckie kunne, hwadh wij dädhen till att förmodende haffue, som man kan nogett förlate sigh vpå, Så att thet bliffuer fast högtt bewegett och repeteredt, thet Wij oss medh wår scriffwelse schole tilbuditt haffue, Men att ther skulle skee nogett synnerligett tilbudh emott oss, ther emott igen, kunne wij icke aff samme Swar nogerledis förnimme, vtan är allt så dunckeltt och twiffwelachtigt satt, så att thet mångeledis vttydes kan etc. Och såghe förthenschuld gerne att i wilde öffwersee wårt Conceptt, och thetta Swar, huru när the både tilhoope komme, Tesligiste granneigen öffwerwäge någre synnerlige Clausuler, som Wij

serdelis haffue vtteckne laterdt, och icke vtan flijtt så stumpe satte äre etc. Och wele förtenschuld, att i wåre Saker vdi bäste achtt och tillsyn haffue wele, vtleetendis nogre synnerlige förtrogne Swenske Karle, som man för Höffwitz och Befalningzmen bruke kunde, när så behöffdes, som i och wår meningh ther vm tilförende förstätt haffue.

Tesligiste är oss och så nu i går, som war then 29 (!) Januarij, Hertigens aff Preutzsens scriffwelse tilhonde kompne, aff hwicke wij Edher samelunde en Copia tilskicke, Och effter som wij tro kunne, dhå schall then Johan van Peijn samme scriffwelse på någon synnerligh meningh laterdt till Oss vtgå, vdi Hertigens nampn, effter han till effwentyrs Hertigens Secret hoss sigh wäll haffue kan. Therföre haffue wij och så ther effter laterdt ställe Swar vpå, aff hwilkett wij Edher tesligiste en affskriff tilskicke etc.

Wij wilde och sammeledis gerne, att i medh Joachim Horn förhandle motte, att han än nu förskaffede oss hiitt in i Landett Etthundrade Skippundh eller mere gott Salpetter, Thett i och så medh honom beställe wele, lagendis thet och så medh Hadrian Guldskeedere att han icke motte taghe så mykitt Salttpeeter till att skeede medh, som wår meningh tilförende war, och han göre pläger, vtan haffue än nu på någon tiidh fördragh till wiidhere beskeedh ther vm etc.

Item Wij wele och, att i medh Borgmesterne ther i Stocholm förhandle wele, att Staden motte bliffue någett wäll befästiget, Så att ther motte ingen försumelse företages. Sammelunde wele i och ware förtänchtte, vm thet Bläckhuss, som wij gerne haffue wilde ther vthe i Schärie gården, ther som alder legligest och bäst ware kunde, och i wår meningh ther vm tilförende förnummedt haffue, Effter ther vpå ingen ringe machtt ligger, som i sielffue och besinne kunne etc befalendis Edher her medh Gudh. Datum.

Björkvik den 1 Februarii.

Öppet gåfvobref för konungens fodermarsk, Lasse Pedersson, på Risa »tomt» i Reftelefs s:n, Vestbo härad, Småland.

Riks-Registr. 1548, fol. 26.

Öpet breff för Lasse Pederson, att han en tomptt benempd Rijsa i Wäsbo härede, vdi Småland vdi Reptila Sokn, förutan hans medärffwinger allene beholle schall, medh All tess årlige Rentte. Datum Bierkewiick. 1 Februarij. Anno etc 48

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Götis och Wendis etc Konungh Göre wetterligitt Att Wij aff vår synnerlige gunst och nåde, tesligiste för wällwillige och hulle Tro Tieniste som thenne Oss Elskeligh Vår tro Man och Tienere Lasse Pederson Oss och vårtt Riike Swerige her till dagx troligen giordt och bewist haffuer, Och än yttermere her effter göre och bewiise må och schall, så lenge han leffwer, haffwe vndtt och giffuitt, som wij och nu medh thetta Wårtt åpne breff vnne och giffue honom och hans effterkomande ärffwinger En tomptt, benempd Riisa liggiendis i Wäsbo härede i Smålandh och vdi Reptila sokn, hwilken hans Slächtt i fortiiden haffua giffuitt till för:ne Reptilä Kyrchie, och tilförende hade leghatt till Neyersersta och Nabba gårder, Så att han samme Tomptt, förutan hans medhärffwinger, allene niute, bruke, och beholle må och schall, medh all then rentte ther årligen affgå kan. Hwarföre biude wij alle som för våre schuldh wele och schole, göre och lathe, och besynnerligen våre Fougter och Befalningzmän.

Björkvik den 1 Februarii.

Till fiskarene vid Häradsskär i Östergötland, om afgiften till kronan af deras fiske.

Riks-Registr. 1548, fol. 26 v.

Till Menige Man på Herskäre, att the K. Ma:tt aff theres Fiskerij vndsättningh göre schole etc.
Datum Biirckewiick. 1 Februarij.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis etc. Tilbiudhe Edher Wåre trogne Vndersåter som på Härskäre till Fiskis församlede bliffue kunne, Wår gunst tilförende etc. Edher är endelis wäll wetterligitt, trogne Vndersåter huru mykett folck wij för Edhers och meniige Riiksens Vndersåters beskyddan, beskärmen och wällfärdh schuld årligen holle pläge, både på wåre och Cronones Slott gårdar och flerestädz, sammeledis vpå wåre Skipp och Galleijder, som i tesligiste wäll sielffue seedhtt och förnummet haffue om Sommer tiidh. Till hwilkett folcks vnderhåld sammelunde en stoor bekostnadt och vtspiisningh behöffues will, Så att wij sådanne folck, både till landh och watn beswärligen sielffue hålle och bespiise kunde, medh minne i och andre Riiksens inbyggere tesligiste och så någett ther till hielpe och vndsättningh göre wilde etc.

Therföre är till Edher trogne Vndersåter wår gunstiige wilie och begären, att i Edher vdi then motte och så lathe wälwilleligen och hörsamme befinne, som thet och flerestädz vdi andre fiiskie skeedtt är, medh nogen ringe hielpe och vndsättningh vtaff then Fisk i ther wiidh Herskäre fongendis warde, ther aff wårt Slott Stegeborg och flere Riiksens Fåster vdi Östergöttlandt någett bespiise bliffue kunde. Som och wår Tro Man och Tiänere Lasse Pederson wiidhere medh Edher ther vdinnen handle schall, etc. Wij wele och så ther emott igen her effter

altiindh gerne, som her till, wete och sökie Edhers och menige Riiksens gagn, beste och förmeringh, så mykitt oss står tillgörendis, Och äre Edher medh alle gunst nådeligen bewogne. Befalendis her medh Gudh etc. Datum.

Linköping den 4 Februarii.

Öppet bref för Axel Eriksson (Bielke) på Örtomta fjerding i Bankekinds härad, Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 27.

Öpett breff för Axell Erickson Att han Öre-
tomptte fiärdung i Banckekinde härede, medh all
Kong:ge Rentte och Rättighet beholle scall etc.
Datum Lincöpfung 4 Febru: An: 48.¹⁾

Linköping den 4 Februarii.

Till fogden Arvid Joensson, om den tillämnade bygnaden i närheten af Orrholmen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 27.

Missiue till Arwedt Ioenson, Att han på ett
lägligett Rum later byggie, och icke wiid Öija etc.
Datum Linköping. 4 Februarii. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue förstädt Arwedt Ioenson, om the lägenheeter tu giffuer tilkänne, ther wiidh Orrholmen, begärendis wette wår wilie, hwartt tu schaltt byggie lathe etc. Så effter wij förnimme, att ther wiidh Öija icke mykin godh lägenheett ther till ware schall, såge wij gerne, att thet motte någen annenstedz, ther lägligest och bäst ware kunde, bliffue företagett, antten wiidh Iström, som Knutt Swenson tilkomber, eller någen annenstädz, Så att Wij wilde lathe wedherläggie honom

¹⁾ Endast öfverskriften upptagen i Riks-Registraturet.

therföre medh någett annedt etc. Och vm thet elliest kunde någett wäll wedh Orreholmen lägliggett ware, förutan ängernes schuld, dhå motte man wäll läggie nogre andre aff the byer ödhe, och ther vnder, som ther närmest omkringh liggiendis ärhe, och wedherläggie them ther före annerstädz igen etc.

Vm thet fiske tu scriffuer som Niels Munck her till aff Oss vdi förläningh schall hafft haffue, Wele wij att tu thet på wåre wegna wedherkännes schall, och haffue förtenschuld latedt scriffue honom ther vm till etc. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Linköping den 4 Februarii.

Till riksrådet hr Johan Turesson (af Tre Rosor), att de honom i Bankekindes härad förlänte socknar hädanefter skola lyda under häradsfogden.

Riks-Registr. 1548, fol. 27 v.

Till Her Johan turson Att the Sokner vdi Bankekinde härede liggie, schole och ther till lydhe. Datum Linköpingh. 4 Februarij. Anno etc.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Effter Edher Fougte siellen komber vdi the Sockner, Käre Her Johan, Wij Edher vdi Bankekinde härede gunsteligen vndt och förlänt haffue, och almogen ther aff sigh fast ohörsamme och olyddiige (!) befinne etc. Therföre wele wij, att samme Sokner vnder Häredet, som the liggie vdi, her effter lydhe sculle, på thet man täss fliittigere tillsyn medh them haffue kunde, Och wele Edher medh nogett annett i then städh gunsteligen betänckie, när i oss ther vm warde tilkänne giffuendis. Ther effter i Edher rätte haffue. Gudh her medh befalendis. Datum.

Linköping den 4 Februarii.

Till Niels Munck, fogde i Marks härad, Vestergötland, om ett fiske.

Riks-Registr. 1548, fol. 27 v.

Missiue till Niels Munck, Att han intedt befatter sigh medt thett Fiske, benempd Sättre etc. Datum Linköpingh, 4 Februarij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Niels Munck, Att tu ett fiske benämpd Sättre, schaltt haffue och en tiidh long nutedt och brukedt, föregiffuendis att wij tigh samme fiske skole förläntt haffue etc, Så kunne wij thet icke tro eller vdi hug komme, att thet medh wår tillatelse schall scheedt ware, Och förundrer Oss ändelis, att tu så tagher och rapper till tigh, huadt tiigh helst synes, oss i then motte oåtspårdt. Och wele förthenschuld, att tu tigh intett her effter medh samme Fiske befatte schaltt. Ther tu tigh effter rätte haffuer. Datum.

Linköping den 5 Februarii.

Till Niels Tuleson, fogde i Akerbo härad, Vestmanland, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 28.

Till Niels Tuleson Att en Hammersmidie schall vpbygdt bliffue wiid Hammerfors etc. Datum Linköping. 5 Februarij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Niels Tuleson, om then Ström, benämpd Hammers Forss, att ther än nu en Hammersmidie schulle vpbygdt bliffue etc. Så äre Wij ther medh wäll till friidtz, att så motte bestältt bliffue, om ther elliest nogen godh lägenheett till ware

kan, och samme Ström motte icke förlangtt ware belägen ifrå bergett etc.

Sammelunde vm then Tijende, tu giffwer tilkänne, begärendis wete wår wilie, vm hon vdi Köpung i Kyrckien må inlagd bliffue etc. Så kunne wij och liide att ther vm motte så bestältt bliffue, till täss man kunde få ett Spannemåle Huss vphuggett, och att samme Tiiende wäll förwardedt bliffue motte, och wäll torckett och ränsett inkomme etc.

Tesligis är oss icke obehageligett, att thet motte så bestältt bliffue, om the klippere tu lather förstå, Så Att the som oss skenchtte äre, motte bliffue leffwereredhe till Konungzör, och the andre antwardadis bönderne ighen, till wiidhere beskeedh, Så att the liikwell icke motte vttkörde bliffue, om wij them framdelis behoff hade att bruke etc. Ther tu wett tigh etc Datum.

Linköping den 5 Februarii.

Till menige man i Tiohärads lagsaga i Småland, och i Elfsborgs län, om tionden, hjälp till Linköpings domkyrkas reparation, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 28 v.

Til Menige Man vdi Tjihäredz lagh i Smålandh, att the sine Tijende rätligen effter års-wexten, och wel tilpyntedt i all motte, lathe framkomme. Datum Lincöping, 5 Febru: Anno etc 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Tilbiudhe Edher Oss Elskelige wåre trogne Vndersåter Bönder och menige Almoge som bygge och boo vdi Tjihäredz lagh i Smålandh. Wår Gunst och nåde tilförende. Oss är till wettandes wordett, trogne Vndersåter, Att ther hoss Edher schall icke bliffue ändelis så rätligen och tilbörligen hand-

lett medt Tiienden, som man in i Kyrchie Herbergen göre pläger vtaff then årswextt och Gudz goffwe, som then almectige mildeligen på iorden giffuer, som thet wäll skee boorde, Så att en partt lathe mindre inkomme, än the haffue årswexten till, och somme fööre theres tijende fram både wåått och ilde tilpyntedt, att hon icke lenge oförderffwedt liggie kan, vtan och förderffuer så thett ene medh thet andre medh sigh, som tilförende inkommedt är, liike som thet framdelis ingenstädz till godhe eller nytte komme schulle, och bliffuer achtedt för wraack och sköfflingh etc. Så wete i dogh wäll sielffue, trogne Vndersåter, hwar till sådanne Tiiende kommer och wändes pläger, nämpnligen till att holle Hospitaler, Scholestuffwer, Lärde män, Studentter och annedt sådantt wiidh macht medh, ther aff tesligiste then rätte och sanskyllige Gudz Lärdom och dyrekan plägher förfordrett bliffue, och the personer ther vtaff skäligen vnderholdne, som sådantt räztligen läre och then menige almoge förkunne schole etc. Om och nogett tess förutan öffuer bliffue, och besynnerligen när sodanne gode och fruchtsamme Åår wåre, som nu (Gudh tess loff) i thenne näst förliidne Sommer warett haffuer, dhå wåre thet ju fast bätter och tilbörligere att man handlede ther medh nogett fliittigere än skee plägher, och lathe henne wäll tilpyntedt och torckedt inkomme, på thet hon på nogen tiidh oförderffwedt och well förwardt liggie kunde, Edher sielffue och Riiksens inbyggere till vndsätningh, om man framdelis sodantt aff nödhene hade, och icke i then motte så behöffde taghe och röffue ifrå andre som (thy werr) skeedt är etc. Hwar och så hände, att hon her inrijkes icke aff nödenne wåre, att man dhå dherföre motte hiitt in i landett förskaffe Saltt, Humble, och annen Riiksens nödtorffter igen, som man icke wäll aff främände landh vmbåre kan etc. Så är förthenschuld wår alffwarlige wylie, och gunstige begären till edher, trogne Vndersåter, att i annerledis her

till förtäncchte ware wele, Så att samme Tiiende motte räztligen, och effter som Gudh giffwer årsswexten till, vttgiordt bliffue, Tesligiste att hon nogett wäll tilpyntedt och törckett motte inkomme, på thet hon tess bätter förwardt och oförderffwet liggie kundhe, edher sielffwe och Riiksens jnbyggere till vndsättningh när så behöffdes, för sodanne förbewägelige och wichtige vrsaker schuld, som nu förtalde äre. Ther vdinnen skeer thet oss liufftt är, och Edher sielffwe trogne Vndersåter till profiitt komme kan etc. Befalendis her medh Gudh. Datum.

Tesligiste är Edher och så wäll wetterligitt Trogne Vndersåter vm then store skade, som Lincöpingz domkyrchie medh brandh öffuergängen etc. Så är sammelunde wår gunstige wilie och befalningh, att i hwar vdi sine städh, lathe Edher ther till welwillige befinne medh nogen godh hielp och vndsättningh, på thet samme domkyrche motte igen tächtt och vpbygdt bliffue, Som och hwar och en thet pliichtig är att göre, att sodant sköntt mynster icke förderffuet bliffue motte etc.

Samme mening till alt Elffzborgz lähn.

Linköping den 7 Februarii.

Till riksråden hr Lars Siggesson (Sparre) och Abraham Eriksson (Leijonhufvud), kallelse till konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 29 v.

Til Her Larentz och Abraam Erickson, att the oförsumeligen giffua sig till K: Ma:tt. Datum Linköping. 7 Februarii. Anno etc 1548.¹⁾

¹⁾ I Registraturet förekommer endast öfverskriften.

Norrby den 9 Februarii.

Till Torsten Henriksson, fogde på Åland, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 29 v.

Till Torsten Henrickson Att han sielff om en Scriffuere försörgier sijgh. Och att han thett Spannemål, han haffuer, vdi gott Maltt torcker och tilpyntter. Datum Norby. 9 Februarij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Torsten aff thin Scriffwelse, om then Scriffwere, tu begärer till att bekomme. Så kunne wij föge annedt sware ther till, vtan att tu sielff tigh ther vm befijte må etc. Tesligiste som tu begärer wette, om then Spannemåle ther på Landett, vm han hiitt öffuer till Stocholm förskickes schall etc. Så wele wij att han ther till städis bliffue schall, förskaffendis thet så, att han wäll torckett och vdi gott maltt tilpynttett bliffue motte, på thet han tess bätter på nogen tiidh oförderffuet liggie kunde etc.

Och förundrer oss icke liithett, att thu oss intedt lather förstå om vårt Smör, och andre partzeler aff Skatten, som wij haffue ther på landett, effter tu wår wilie ther vdinnen tilförende wäll förnummedt haffuer etc.

Thett tu begärer wette, huru monge karler tu her effter på wåre wegna ther på Slottedt holle skaltt, wele wij framdelis ther vm förtänchtte bliffue. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Norrby den 9 Februarii.

*Till Niels Helsing, fogde i Helsingland, om Svens i Hamra
kraf emot hr Måns i Forssa.*

Riks-Registr. 1548, fol. 30.

Till Niels Helsingh, Att Her Måns i Horssa
(o: Forssa) förnögier Swen i Hambra om thett
bodelandh etc. Datum Norby. 9 Februarij. Anno
etc. 1548.

Wår gunst etc. Som tigh wäll förtäncker, Niels Helsingh,
Om then Swen i Hambra, som så lenge haffuer clandrett
medh Her Måns i Horssa (o: Forssa), om thet bodhelandh,
som han förmeente sikh haffue någon rättigheett till etc.
Så haffuer han och så medh någre andre, än nu waritt
her hoss oss, ändogh han föghe skääll kan finnes ther till
haffue. Är förtenschuld Wår allffwarlige wilie och Befal-
ningh, att tu thet så medh förscriffne Swen handle schaltt,
att wij offtere vm same Sack icke öffwerlupne bliffue
motte, effter wij nogre reeser tilförende haffwe ther vm
bekymbrede waridtt. Så må tu liikwell förskaffe medh
för:ne Her Måns, att han förneegde honom för then deell,
som han på för:ne Bodhelandh kostedt haffuer. Ther tu
weett tigh effter rätte.

Vadstena den 11 Februarii.

Förnyadt förläningsbref för riksrådet hr Svante Sture på två socknar i Östergötland, med undantag af några gårdar.

Riks-Registr. 1548, fol. 30 v.

Öpett breff för Her Swantte, att han Öre-
tompte och Björnsäters sokner i Banckekinde hä-
rede i Östergötthlandh medh all kongelige Rentte
och Biscops Saker som ther årligen affgå kan, be-
hålle schall, vndantagendes någre gårdar vdi Björn-
säters Sogn, som K. Ma:tt Axell Erickson förläntt
haffuer. Datum Wastena, 11 Februar. Anno etc
1548.¹⁾

Vadstena den 11 Februarii.

*Förnyadt förläningsbref för Axel Eriksson (Bielke) på nå-
gra gårdar i Björnsäters socken, Östergötland.*

Riks-Registr. 1548, fol. 30 v.

För Axell Erickson, att han beholle schall
tesse gårdar med all kon:ge Rentte, som äre, Mys-
myre, Lakawiick, Longgadala, Boaatawiick, Sunne-
boda, Twå gårdar i grönewiick, och vdi drengz-
boda Twå gårdar. Datum Wastena. 11 Februarij.
Anno etc. 1548.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

Vadstena den 12 Februarii.

Till Lars Fleming, att hafva tillsyn med skyttarne, och ofördröjligen begifva sig till konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 30 v.

Til Lasse Flemingh, Att han vpsyn medh Skyttare haffue schall, och oförtöffuett giffuer sigh till K: Ma:tt. Datum Wastena. 12 Februarij. Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Oss förundrer icke liitedt, Lasse Flemingh, Att tu Oss intedt haffuer förstå latedt vm våre Skyttare huru thett sigh haffwer medh them och theris tingest, effter wij ändelis förnummedt haffue att thet föge skickeligen schall medh them tillgåå, Så att the föghe äre hoss theris Hester vdi fodringen som thet borde, och vdi alle motte älliast schole the ware ilde rustedhe och tilpynttedhe både medh Hester och Karler etc. Therföre är vår alffwarlige wilie och befallningh, att tu Oss än nu ther vm medh thet förste skaltt beskeedeligen förstå lathe, skyndendis tigh till oss medh thet allder förste, och tagh therföre ingen försumelse antthen Sielff eller och medh thin scriffwelse. Ther tu weett tig effter rätte. Datum.

Vadstena den 12 Februarii.

Till fogden i Björkekinds m. fl. härader i Östergötland, Henrik Persson, om strömmings försändande till Vadstena.

Riks-Registr. 1548, fol. 31.

Till Henrick Pederson Att han en trogen Karll skicker till Bråwiiken som schall förskicke Fisken till Wastena. Datum Wastena. 12 Februarij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Som tigh wäll förtäncker, Henrick Pederson, om then Strömingh som vår Befalningzman her

på Wastena ther aff Bråwiiken årligen bekomme pläger, Så är vår wilie och befalningh, att tu förskicker ther någon godh förtroghen karll till, som på våre wegna hade ther achtt och tillsyn vpå, förskaffendis thet så, att all then fisk, han ther i then motte bekomme kunde, motte hiitt till Wastena förskickett bliffue, Så att tu och tesligiste beställe ther Saltt och tunnor till, som ther till behöffdes och aff nödenne ware kunde. Ther tu tigh effter rätte schaltt taghendis her före ingen försumelse. Datum.

Vadstena den 13 Februarii.

Till befallningsmannen i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar), om någre fångar, som skickas till Stockholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 31.

Till Botwedt Larson, Att han Ieppe Tordsons Karler wäll förwarer. Datum Wastena 13 Februarij. Anno etc. 48.

Vår gunst etc. Weett Botwedt Att wij tesse Ieppe Tordsons Karle Marthen Bardskärer, Hans Körsner och longe Niels Jute häden ifrå Wastena, och vp till Stocholm förskickett haffue etc. Therföre är vår wilie att thu thet så beställe schaltt, att the ther vppe motte wäll förwarede bliffue och ingeledis vnkomme, effther the sigh fast otillbörligen skole skickett haffue. Ther tu weett tig effter rätte. Datum.

Vadstena den 13 Februarii.

*Till fogden i Vadsbo härad, Vestergötland, Jören Arvids-
son, om olika ämnen.*

Riks-Registr. 1548, fol. 31 v.

Till Iören Arwedson Att then Humblen kyrchie-
landbönderne aff Wasbo vtgiordtt haffue sampt
medh Skatte Fleskett, kommer till Wastena. Da-
tum Wastena. 13 Februarij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu begärer wette Jören, hwartt
then humblen föres schall, som kyrchielandbönderne ther
aff Wasbo vtgiordtt haffue etc. Så wele wij att tu later
kommen hiitt till Wastena, samptt medh Skatte Fleskett,
när som ther faller. Tu wiltt och så beställe medh Bön-
derne ther i förbe:de Wadzbo, att the then broningh på
Tiffwegen fulkompne motte, som the vpå begyntt haffue,
effter the störste partten alredhe giordtt haffwe etc.

Vm the anner ärender tu giffuer tilkänne, wele wij
framedelis ware förtänckte, Ther tu weett tigh effter rätte.
Datum.

Vadstena den 13 Februarii.

Quittobref å uppburet kyrkosilfver från norra Vesterbotten.

Afskrift i ett »Quittencie-Register» i kongl. Kammar-Archivet, börjande med 1542 och
slutande med 1558, ett häfte i pergamentsomslag.

Wij etc. Göre witterligit medt thenne wår Qwittencia,
att wij vdi eigen Kong:e persone, vdi wår Stadt Wastena,
13 Februa: Anno 48 anamedt och vpburidt haffwe igenom
wår Sölffscriffwere Jochim Olson, aff thenne oss Elskelig her
Anders [i] Pitha vdi Westre bottnen tette effter:ne kyrckie-
sölff, som hann vpburit hade af Norre prowesterijd Som
är aff Lula sockn ett monstrantz förgylt wog tiye löde-

march, ett lijtid monstrantz förgylt wog två lödige march och tretten lodt, två förgylte kalker medt två förgylte patener woge trij lödige march, Item en kalk och en paten något förgylt woge en lödig march och nje lodt. Aff kalix sockn ett liitid hwitt monstrantz wog en lödig march en hwiit kalk och en hwiit paten wog en lödig march och ett halfft lodt. Item ett halfft monstrantz aff kopper förgylt wog en lödig march och fyre lodt. Aff Pijta sockn ett förgylt monstrantz wog tiye lödige march och tiye lodt. Aff torne sockn en kädie något förgylt wog tolff lodt, en oblate tunge af söloff förgylt, wog ett lodt, och tu kopper monstrantz förgylte woge tiye lödige march och fiorton lodt. Summa på för:ne kyrckie söloff löper trettie lödige march och halff fiortende lodt. Item kopper förgylt tolff lödige march och tu lodt etc. Hwarföre giffwe wij för:ne her Anders i Pijta qwitt och frij för alt ytermere tiltael om för:ne kyrckiesöloff, Och tess till yttermere wisse etc.

Gostaus.

Vadstena den 13 Februarii.

Quittobref för uppbyret kyrkosilfver från södra Vesterbotten.

Afskrift i samma »Quittencie-Register» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij etc. göre witterligt medt tenne vår Quittencia att wij vdi egen Kong:e person vdi vår stadt Wastena 13 febru. Anno 48 anamedt och vpburidt haffwe genom vår söloffschriffwere Jochim Olson aff thenne oss Elskelig her Joen i Bygda thette effter:ne kyrckiesöloff, som han aff Södre prowesterijdt vdi westre bottnen vpburidt hade, som först är aff Skällefte sockn ett förgylt monstrantz wog Siw lödige march ett lod och tre qwintin, ett lijtid monstrantz förgylt wog en lödig march tolff lod, en kalk något förgylt wog en lödig march och ett halfft lodt, en kalk något

förgylt wog tolff lodt och ett qwintin, två patener lijdtid
 förgylte woge nje lodt Aff löffwångers sockn ett förgylt
 monstrantz wog fem lödige march och halff fierde lodt.
 Aff bygde sockn ett förgylt monstrantz wog tretten lödige
 march och Sex lodt, en kalck någet förgylt wog en lödig
 march och halff elleffte lodt, en paten någet förgylt wog
 fyre lod och tre quintin. Aff Vmo sokn ett förgylt mon-
 strantz wog fem lödige march och fiorton lodt. Item fem
 stycker brutidt sölf aff för:ne kyrckiesölff förgylt wog
 otte lodt. Summa på för:ne kyrckiesölff löper otte och
 trettie lödige march, tu lodt och 1 qwintin. Hwarföre
 giffue wij för:ne her Joen her medt qwitt och frij för alt
 ytermere tilltael.

Gostaus.

Vadstena den 13 Februarii.

*Förläningsbref för Axel Eriksson (Bielke) på biskopsgäst-
 ningen i hans förläning.*

Afskrift i Kammar-Archivet. Smålands handl. 1548, n:o 7, fol. 138.

Wij gustaff met gudtz nåde Sueriges giötes och ven-
 des etc Konung, göre witerligett att wii aff wor Synner-
 ligenn gunst och nåde haffue wntt och förlänet Som wij
 och nu medh thete wortt öpne breff wnde och förläne
 thenne oss elskeligen (!) wor Tro mand och Rådet axell
 erichsson till härässätther oss till enn behagelige tiidt
 Biskopz gestningen Som faller i hans förläning i huor
 theet helst her vtij vort Ricke Suerige ware kand huilkitt
 wij giffue vorre fougter befallningsmen och alle andre till
 kenne Som för worre skull ville och skulle giöre och late,
 att the vitte sig her effter Rätte och icke giörendis för:te
 axell erickssonn her emodtt nogen hinder platz eller för-
 fang. Dattum aff wastene 13 februarij Anno etc 1548.

Vnder vort Secrett.

Vadstena den 15 Februarii.

*Till fogden Niels Ingesson, om användande af olika skatte-
|persedlar.*

Riks-Registr. 1548, fol. 31 v.

Til Niels Ingeson At han then mäste Humble skicker till Stocholm. Datum Wastena. 15 Februarij, Anno etc 48.

Wår gunst tilförende etc. Wij [haffue] vnfongett thin scriffwelse Niels Ingeson, samptt medh the Register tu Oss tilhonde skickede etc, Så wele wij att tu tigh till thet flittigiste winleggie schaltt om then mäste Humble tu ther vdi thin Befalningh öffuerkomme kantt, och lathe honom siidhan öffwersände till wårtt Slott Stocholm, ther så-danne partzeler mykitt aff nödhenne äre etc.

Thett tu begärer wete, vm tienden och the GINGERdespartzeler hiitt öffuer till Stocholm förskickes skole etc. Så synes oss likast ware, att samme tiende bliffue ther till städis liggiendis wäll förwardt och törckett, att hon icke fördärfwet bliffwe motte, till wiidhere beskeedh. Men vm andre partzeler af Skatten, och elliest ther aff thin befalningh, wele wij att tu vdi tiidhe lather framkomme, och icke länge inne medh tigh beholle schaltt. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Vadstena den 15 Februarii.

*Till Lasse Sölfköpare, att låta förra årets silfverförråd
tills vidare förblifva i Vesterås.*

Riks-Registr. 1548, fol. 32.

Till Lasse Sölffköpere Att han thett Sölff som lyder 47 års Rekenscap till, motte bliffue ständandes i Westrårs etc Datum vt supra.

Wår gunst etc. Wij haffue bekommett thin scriffwelse Lasse, samptt then Rewersals Qwittencia och thet

Register tu oss tilhonde skickede, etc. Giffwendis tigh sammelunde her medh tilkänne, om thet Sölff som tu begärer vår wylie weete, om thet till Stocholm schall föres, för än wij tiitt vp till Vplandh igen kommendis warde, som lydher then 27 (o: 47) åårs Rekenschap till etc. Så synes oss liikast ware, att thet motte bliffue vdi Westrårs så lenge ständendis och wäll förwardt, till tess öpett watnedt bliffue kunde. Ther tu weett tiigh effter rätte etc. Datum.

Vadstena den 16 Februarii.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson, att han tager Peder Olofsson i försvar för Stockholms borgare.

Riks-Registr. 1548, fol. 32.

Till Botwedt Larson Att Peder Oloffson må bliffua till fridtz för Stocholms Borgere. Datum Wastena. 16 Februarij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstått Bothwedh Att nogre Stocholms Borgere wele mykitt haffue att beställe medh thenne breffwiisere Peder Olfson, så att han för thöm icke till fridz bliffwe kan, vtan wele honom mykitt bekymbre och platze, ändelis for ringe hans brott etc. Så effter wij förnimme, att han en godh och förfaren Siiökarll ware schall, Wele wij förthenschuld, att tu thet så förskaffer, att för:ne Stocholms Borgere och andre lathe honom bliffue aldellis obewartt och till fridtz, Och att tu annamer honom vdi wår eedt och tieniste, förhandlendis medh honom vm hans lön och vnderholdh som skääll kan wara, Thette tu så beställe wiltt. Datum.

Vadstena den 16 Februarii.

Till densamme, att han skall skicka en duglig karl till Vesterbotten, såsom tillsynesman öfver laxfiskena derstädes.

Riks-Registr. 1548, fol. 32 v.

Botwedt Larson till om Laxe Fiski i Westre Botnen Att tiitt förskickes en godh Karll som ther vpå achte schall etc. Datum Wastena. 16 Februarij Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij haffue förstätt Botwedt Att i Westre Botnen skole nogre gode Laxe Fiski ware, både i Skällefte, Tornö och Pijta Sokner, som oss tilkomme, ändogh wij föge gagn ther vtaff haffue. Therföre är wår wilie, att tu förskicker ther någon godh förtrogen Karll till, som vdi then motte hade fliitigh acht och tillsyn på vårt gagn och bäste, latendis honom bekomme saltt och annen nödtorfft som han ther till behöffue kan etc. Ther tu weett tig effter rätte. Datum.

Vadstena den 16 Februarii.

Öppet bref för Birie Jönsson, att inom riket uppspana arfvegods.

Riks-Registr. 1548, fol. 32 v.

Öpelt breff för Birie Jönson Att han her i Swerige må frijtt vpspöria the Godz och Gårder, som han epher framlidne sijn Skylman Christern Henrickson förmener siig haffue arffueligh rättigheett till. Datum Wastena, 16 Februarij, Anno etc. 48.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften finnes i Registraturet.

Vadstena den 16 Februarii.

Till kammarrådet Niels Pedersson, om räkenskaperna och om Ervalla gård.

Riks-Registr. 1548, fol. 33.

Till Niels Pedersson Om någett leffuererings Register och ett vttoch på hele vpbörden till K: M:tt förskickes skall etc. Datum Wastena, 16 Februarij Anno domini 1548.

Wår gunst tilförende etc. Som tu scriffuer Niels Pederson och begärer wete, om tu thet leffuereringz Register pro Anno etc 46. till oss förskicke schaltt, för än thett andre pro Anno etc 47. motte till redhe giordt bliffue etc. Så wele wij att tu icke alleneste sådanne leffuereringz Register till oss sände skaltt, vtan och iemwell ett vttoch på heele vpbyrden aff Rekenscaperne. Sammelunde ett Register som vtwiise motte then deell, som till bettale stodhe, och icke inkommet wåre, att the motte fölie hwartt annedt. Tesligiste som tu giffuer tilkänne huru tu medh Ärffwala gårdh bestältt haffuer etc. Så effter sama Ärffwala lydde Christoffer Andersons Hustrue till, och hon till äffwentys nu vdi then nästkomendis Sommer warder sin dotter hitt in förskickendes, Så hade wij gerne seedt att man ingen deell hade taghett dädhan, eller befattedt sikh ther medh, vtan heller på sådanne beskeedh, anttwardatt samme gårdh och hwadt ther vpå wåre Axell Nielson tilhonde, som han och wår gunstige wilie och nådige tilbewägenheett ther vdinnen tilförende ther vm förstätt haffuer. Tu wilt förthenschuldh än nu förskaffet medh förbe:te Axell, att (o: medh) samme gårdh Ärffwala, att thet motte så bestältt bliffue. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Vadstena den 16 Februarii.

Öppet bref för riksrådet Svante Sture på några gårdar i Östergötland, som legat under Askeby kloster.

Riks-Registr. 1548, fol. 33 v.

Öpett breff för Her Swantte Sture, att han någre godz och gårdar som vnder Askeby Clöster vdi Östergötlandh leghatt haffue, nämnplice, Twå gårdar i Flädre, En gårdh i ögby, Jtem en gård j Sölenne, medh all tess Rentte beholle schall. Datum Loco et tempore vt supra.¹⁾

Vadstena den 17 Februarii.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson, att de bönder i Vermland, som uppbrutit ödemarker, må dem behålla, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 33 v.

Till Botwedt Larson Att Bönderne i Wermlandh måge bruke then ödhemarcken the vptagett haffue, vnder Cronone Skatt. Datum Wastena. 17 Februa: Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt, Bothwedt, Aff thin Scriffwelse, huru thu ther niidre vdi Wärmelandh medh Almogen förhandlett och bestältt haffuer, vm theris åkerrödningh och annen lägenheett tu giffuer tilkänne, Så är osz thet icke obehageliggitt, Så att wij och så wäll liidhe kunne, att the måghe beholle the Torp, som the aff ödemarcken vptaghe, vnder wår och Cronone Skatt, och them niute och bruke som andre Skatte heemen som theris begären är etc.

¹⁾ Endast öfverskriften intagen i Registraturet.

Tesligiste äre wij och så till fridtz, effter som tu begärer wete, att tu medh wåre Båtmän förhandle må, vm the hielpe peninger the äre begärendis, och årligen tilförende bekomme pläge etc.

Sammelunde såge wij och så gerne, att thet Steenhuss på Arnöö motte wäll thächtt och reformeerett bliffue, som tu giffuer tilkänne om, till att haffue en heell hoop Spannemåle vdi well förwardt på någen tiidh tillgörendis. Ther tn weett tiigh effter rätte. Datum.

Vadstena den 17 Februarii.

Till menige man i Marks och Kinds härader i Vestergötland, om dagsverken till Elfsborg.

Riks-Registr. 1548, fol. 34.

Till Menige Man vdi Marck och Kindh, att the nogra Dagxwårcken till Elffzborgh göre skole etc.
Datum Wastena. 17 Februarij Anno etc 48.

Wij Gustaff etc. Tilbiude Edher oss Elskelige wåre trogne Vndersåter, som byggie och boo vdi Marck och Kindh i Westergötlandh Wår gunst och nåde tilförende etc. Wij haffue förstått trogne Vndersåter, att ther någen bygningh skall för händer haffues, wiidh wårtt och Cronones Slott Elffzborgh, edher och then meniige Landzänden ther nidre till tröst och beskydden, vm någett vpå komme, och så aff nödenne ware kunde etc. Så haffuer thet altiidh waridt en godh gammell sedwane, som och Swerigis lagh medtgiffuer, att Riikisins Vndersåter pläge hielpe till, och holle Cronones Slott och Fåster wiidh machtt, och ther till vndsättningh göre, både medh Dagxwårcker och annen nottorfft, som the aff städh komme, och täss pliictiige äre att göre, att sodanne Slott och Fåster vpbygde, och wiidh maktt motte holdne bliffue etc. Therföre är och så till edher, trogne Vndersåther, wår gunstige wilie

och begären, att i tesligiste lathe Edher i then motte wällwillige och hörsamme befinne, som och andre godemän ther vdi för:de Elffzborgz Länn giordtt haffue, och änyttthermere her effter göre wele. Så att hwar bonde, till samme bygningh Fyre Dagxwärcker göre motte, änär Oss Elskeligh wår Tro Man, Rådt och Stadthollere vdi Westergöttlandh etc Her Göstaff Olfson lather ther vpå fordre och äskie, Ther vdinnen skeer thet oss liufft är, Och wele sodantt medh Edher, vdi all gunst och nåder igen betänckie. Befalendis her medh Gudh. Datum.

Vadstena den 21 Februarii.

Till konung Christian (III) i Danmark, svar på hans bref om det Tridentinska mötet, m. m.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet i Köpenhamn.

Vnssere freuntliche dienste vnnd was wyr sonst vhiell mehr liebs vnnd guts vormuegenn beuohr, Grossmechtiger koningk freuntlicher lieber Schwager, Bruder vnnd Nachtpar, Wyr habenn E: L: andtwurthschriefft belangende die hanndlung des Trientischenn Concilij, vnnd was E: L: jnn dem zubewilligenn, samt jhren gelarten vnnd Redtenn enthschlossenn, des Datum Colldingen ahm 24 tage januarij vortzeichnet, mith weytherer meynung jres Radtsenthschlusses freuntlich vornohmmen, Weylo dann E: l: vonn vnns Schwegerlich gernne auch vorstendiget werdenn mochtenn, whue vnsser beidersseitz KunigReiche diesses Concilij halben, was daselbst beschlossenn auch vor vnns zubewilligenn angesouchtt, werdenn solltenn, was wyr auss einhelligen beschlus vnnsrer gelartenn vnnd Redte, hiejnnenn antzunehmende, ader zubewilligenn bedacht, vnnd darauf vnnsers Radts vnnd besseres bedenckend mitzuthailen, erfurderenn thuenn. So wollenn wyr vormuege voriges vnnsers schreibents jnn die lenge solchens zuerholende, E: l: gerne vorschonenn, vnnd nachuolgennde kurtz-

lich vnssers gemuets meynung herwiederumb hirmith antzuteigende freuntlich nicht vnnderlassenn.

Weylo dann nuhn E: L: schreibenn vnns freuntlich vormelldenn thuett, das die Romische key:e vnnd Ko:e Ma:t denn Stendenn des heiligenn Reichs, auf itztgehaltene Reichstagk zw Auchssburgk, zugesagt vnnd versprochen hatt, das auf begerenn der Stende jnn dem jtzstehenden Concilio zw Trijendt, die Religienn sachen vnser heiligenn Christlichenn glaubens vnnd nahmens, dem ewigwessendenn gotlichenn wordte vnnd der heiligen schriefft dem Euan gelio gemess, auf Christlich vortrauwendt gehandelt werdenn sollen, vnnd dar jnne zubewilligenn begert wordenn. So wollenn wyr zu solchem angefangenem vnd itztstehendenn vorhandlungenn vnnd hohenn gotlichen wercke, eines Christlichenn Concilij alls ein mithgliedt der heiligen Cristennheit, Die wir vor vnsser Person nichts liebers dann gots ehre gefurdert, vnnd bey menniglich jhm rechtenn schwang sehenn wollenn, vonn grundt vnser hertzenn wunschen vnd bittenn, Dann das der Almechtig durch mithwirkung sseines Heiligenn geistes, zu solchn angefangenenn handlungenn, sseine wahre erkantnuss, (: die dann ohne mittell erhalltenn werden muss :) jnn die hertzenn der streitigenn parte einsehnden vnnd ehrleuchten wolle, Damith bey vnns vnnd allenthalben ohne weytherung, die ewigwehrende gotliche ehre gefurdert, vnnd ssein heilliger nahme aussgebreitet werdenn muege, Derwegenn auch wir, sseintmahll derogestalt wie berurt jnn sachenn vnssers Christlichen glaubens vnnd nahmens, nichts annderst dan wass vormuege biblischer heiliger vnnd Christlicher schriefft gleichmessig vorhandlet, auch das dasselbst die Euan gelischenn theile jrer einrede furtzubringenn, frey vnnd offennbar zutridt habenn werden, jtzmals vormerckt, So zweifellenn wir nicht der Almechtig wirth gnedigst vorliehen, das fur allem ssein gotlicher ewiger nahme vnnd ssein Seligmachendes wordth wirt

erhaltenn werdenn, bey welcherem wir nichtswenniger allse anddere Christliche hohe Haubtere vnnnd mithgliedere aus einhelligem vnsserm vnnnd vnserer gelartenn vnnnd Redte enthschluss, durch beistandt vnnnd vorleihung desselbigenn beruhenn, vnnnd von dem heiligenn wordte vnnnd der vorstendtnus vnnsers liebenn herrenn vnnnd Seligmachers Jhessw Christj, vormuege vnsserer Reiche Christlichenn Ordnung keins falls absondernn lassenn werden, Wollenn auch vonn vnsserer Reiche, kirche lahre, wahn es vonn vnss gefurdert wurde, gleich anddernn Christlichen haubtern vnnnd gliedernn mit hullfe des Almechtigenn rechnung zugebenn, vnnnd vnns jnn allenn Christlichen vnuerweysslichenn wegen des heiligenn gotlichen wortz einzulassenn, jderzeit vnnbeschwert vorstandenn werden, Also das bey vnns durch vorleihung vnd beistandt gottes nichts annderst dahn was zuerhal[t]ung vnnnd aussbreitung gotts ehre vnnnd Heiligen nahmens, diennlich, erfundenn, auch alles wess zu erhaltungh friedt Ruhe vnnnd ainigkeit zu gudte gereichenn magk, ermerkt werdenn soll,

Dass habenn wyr E: L: aus Christlichenn bewegen vnd meynung, wie wyr solchenns beinebenst E: L: jnn eintrechtigenn andtworth zubekennen vnnnd dabey zupleibende Christlich vorhoffenn, auch was wyr jn diessenn hochwichtigenn sachenn auf angetzeigtenn fhall zuthuende enthschlossenn freuntlich herwiedervmb nicht vorhaltenn wollenn. Vnnnd sseint E: L: vhiell freuntlich vnnnd Schwegelich dienste auch nachparlich willpharung zuertzeigenn jnn allweg vrputtig vnnnd geneigt, Datum wattstein ahm 21 tage des Monats februarij Anno etc 48:ten

Gustaff vonn gots gnadenn zu Schwedenn
der Gottenn vnnnd Wendenn etc Koningk etc.

E L getrewe Bruder
Gostaus¹⁾

¹⁾ Underskriften egenhändig.

Utanskript: Dem Grossmechtigenn Fürstenn Vnnserrn
Freundtlichenn liebenn Swagern Brudernn vnnnd Nacparnn
Herrenn Christiann zu Dennemargken Norwegenn der Wen-
denn vnd Gottenn Koningk Hertzogenn zu Slesswigk Hol-
stenn Stormarenn vnnnd der Dittmarschenn Grauen zu
Oldenburgk vnd Delmenhorst

Det vidhäftade sigillet sönderbrutet.

Vadstena den 21 Februarii.

*Till konung Christian (III), svar på hans bref rörande
pfalzgrefven, förhållandena i Tyskland, m. m.*

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet i Köpenhamn.

Vnnsere freundtliche diennste vnnnd was wyr sonstenth
mehr liebs vnnnd guets vormuegenn beuohr, Grossmech-
tiger Koningk freundtlicher lieber Schwager Bruder vnnnd
Nachpar, Wyr haben E: L: schreibendt aus Colldingenn
denn 10 tagk Januarij datirt empfangenn, vnnnd sseines
jnnhaltz belangendt die Phaltzgreuische sach vnnnd hannd-
lung, vornohmmen, Vnd vnnsers vorhoffens jst je E: L:
freundtlichenn bewust, das wyr allweg zu allenn mittellenn
vnnnd wegenn die zu Ruhe vnnnd friedenn furtreglichenn,
nicht alleine geradten. Bessonder zum hogstenn gerne
gefurdert, Derowegenn auch wije biss annhero auch noch-
malls ahn vnns jnn alle gepuerliche pillige vnnnd vnuor-
weyssliche wege so auf allerseitz Reiche bestandt vnnnd
wolpharth gericht ssein vnnnd werdenn mocht, nichts er-
winden sollt. Wiewoll aber vnns nach erfurderung vnnnd
gelegenheitt derselbtigenn sachenn vmbstendt berurten
handelsstagk zu Augssburgk nhumalls zubesouchen, auch
dieweyll wyr bissannhero vnnnd itzo vom andern parth
vnngefurdert woll pillig bedenckent furstehet, Doch aber
dero vrsach damit nicht ethwo zuerachten, dass wyr guth-
liche handlung vnnnd die zu der Reychemm friedenn vnnnd

notturfft mochtenn angestallt sseinn, gahr abshlahenn, vnnd auf solchem fhall ahnn vnss mangell erschepffenn sollten So wehrenn wir dieser meynung nicht vnngeueigt gewessenn E: L: vnnd jhrenn Reychenn mith zu ehren vnnd besten vnssere gessantenn dahinn zuorfertigende, Dieweyll aber E: L: schreybendt aussdrucklichenn vormelldth, Das auf bewegung, allgereitz E: L: bothshafft darselbst zur Stedte vnnd der handell geplogenn werden soll, Vnnd E: L: aigenntlich zuormuethen, das die sach kurtz des Reichstags zerlaufung, vnnd von wegenn des handells anlass, nicht lang vertzogen besonnder vfs schleunigst vnthernommen werden mocht vnnd wurde, Vnnd dann E: L: wissentlich das wyr vhost ferne abgessenn vnnd vnmueglich ssein kondt, die vnssern sollichenn itzigenn tagk, der kurtz der zeit, vnnd leng halbenn des wegs zuerreichen, So haben E: L: zubedenckenn wes dissmalh hirjnnenn vnsser gelegenheit ssein mocht, Doch hedtenn wir woll gerne gesehenn, vnnd solchens hedte vnns gelegenner mithgewessenn. Das E: L: vnns solliche itzige zum theyll vormellte vmbstennde, auf vnsser viellualltig anhalltendt, vnnd auch E: L: gethanem erpietendt, jnn geraumbter zeit vorstendiget hedten, So hedten wir darnach vnns auch desto besser zurichtenn gehabtt,

Vnnd wiewoll E: L: vhost kurtzlich etzlich Conditionen des Handells, die doch noch vnngeuiss, angetzogen, beruerenn, So habenn wir doch vf vorig vnnd nechstmalls vnsser anffurderung, daraus gahr wenig ernehmenn konnen. Was endtlich E: L: gemuedtt zu ader abzuhandlenn jn sollichenn fellen ssey, darauf wyr grundt vnnd vrsach hedten, sollichens bey vnssern Redten vnnd vtrawten auch ferner zubefassenn vnnd zuuernehmen, Damith auch wyr allerseitz Reichenn zu guedt desto besser ankumpst vnnd vntherricht hedtenn, vnns zuuerhalten. Vnnd allssedann jnn sollichem fhall E: L: schreibent nach,

entzwar die sachenn dasselbst durch jre gessandtenn vielleicht behandellt, ader aber je E: L: sich jres gemuets vnnd mit denn jhrenn hirjnnenn ssich enthlich beschlossenn. So wollten E: L: nachdeme ssie bissdahero denn handdell getriebenn, vnnd zuor auch itzmalls algereitz jm handdell sseinn vnnd stehenn, vnnd furderlichst vnns darauff zuuornehmen, ab die sach geendiget, vnnd was gestallt, mass, mittell, vnnd Conditionen, ader whue nicht, wes E: L: weither enthlichenn bedacht, sich einzulassen, ader zuuerhaltenn gemeindt, freundtlichenn vnnd grundtlichen allenthalben vnnd furderlichst vorstendigenn. Darnnach wyr auch vnns zuschickenn dieweill vnns bissdahero vonn solchen handlungen aber, massen vnnd wegenn, nichts grundtlichs bewust noch zugekommenn, Derhalbenn nach erfurderung diesser sachen hochwichtigkeit, wir nochmalls vonn E: L: mit ehesten gewertig ssein wollenn, weilo die handlung auf solche hohe ernenthe Summa mith dem gegenntheil zuphlegenn, furgeshlagenn, vnnd whue darauf E: L: Redte ethwas enthlichs abhandlenn sollten, E: L: vnns weyther zuerklerenn, jnn was furbedingungen, Conditionen vnnd gelegenheitenn, diese Konigreiche, vnnd durch wehm dieselbigenn hinfuro solcher beschwerung vnnd zuspruech fernner gnugsam vnnd bestenndiglich verssichert vnnd vorgewisset ssein mochtenn, allenn grundt vnd vmbstende furtherlichst mitzutheylenn, Damit wyr vnns auch jnn diessem weyter zubedenckenn habenn kondten, Wyr seint auch enntschlossenn desshalbenn vnssere Redte ahnn E: L: vmb diesser sachenn fernner vnnd notturfftiglich zuberedenn mith ehestem zuuorschickenn, Darauf E: L: vnns gelegenne Mallstadt vnnd zeit, whuer E: L: entweder jnn jrenn Konigreichenn, ader furstenthumben Hollstenn, anntzutreffende ssein werdenn, bey kegenwertigem vnnserm diener, furderlichst wissenn lassen wollenn, Darnnach wyr vnns beinebenst denn vnnsernn zurichten, vnnd der gelegenheit dahinn zuuerfertigen haben muegen,

Vnnd wollenn aber himit vnns genntzlich zu E: L: vorsehen, Es seindt ader werdenn solche berurte handlung jnn wass gestallt es auch bessehenn, vnnd ssein mocht, entzwar geendiget vorabschiedet ader furgenohmmen dermassenn furgesehenn, bedacht, bewilliget vnnd eingelassen werdenn. Das ess vnns vnsser jungenn herschafft, Koningreichenn, Lanndenn, leudtenn, vnnd vnntherthanen, ahnn jrer gerechtigkeit vnuorfenglich, vnnd sonst ohne geferdit vnnd vnnachtheilig ssein mocht, auch jnnsonderheit sich also beruerende das ssie wieder vnns vnnd auch entgegen den aufgerichteden zwischenn E: L: vnnd vnns, vnnd den freuntlichenn verhandeletenn, vnnd bekrefftigetenn der dreyenn koningreichen voreinigung vnnd vortregenn nicht ssey. Allse wir vns des vnnd aller bruderlichenn freuntlichen freunthschafft, zu E: L: genntzlichenn verlassen. Vnndh wahn vnns solcher bericht sam obgemellt zugestallt, so soll auch vf vnuorweyssliche gepuerliche freuntliche mittell, die denn Reichenn zufriedenn ruhe vnnd wollphart, wye wyr auch bissannhero bey niemantz annderst gesoucht, gereichen magk, zur pilligkeit vnns vnnd vnssern Reichenn ahnn jrem rechtentenn, jdoch vnuergreiflich ahnn vnss auf bemelltenn fall nichts erwindenn, Das wyr E: L: Schwegerlicher wollmeynung zur andtworth nicht pergen wollenn, vnnd sseinth derosselbtigenn freuntliche vnd Bruederliche willpharung vnnd nachparschafft zuertzeigen vrputtigk. Datum Wathstein ahm 21 tage des Monats februarj Anno etc 48:ten

Gustaff vonn gots gnadenn zu Schweden
der Gottenn vnnd Wendenn etc Koningk etc

E L getrewe Bruder
Gostaus¹⁾

Utanskrift: Dem Grossmechtigenn Fürstenn Vnssern freuntlichenn liebenn Swagerenn Brudernn vnnd Nacparnn

¹⁾ Underskriften egenhändig.

Herrenn Christiann zw Dennemargkenn Norwegenn der Wendenn vnd Gotten Koningk Hertzogenn zu Slesswigk Holstenn Stormaren vnnnd der Ditmarschen Grauenn zu Oldenburg vnnnd Delmenhorst.

Det vidhäftade sigillet skadadt.

Vadstena den 21 Febrarii.

Qvittobref för ståthållaren i Vestergötland, riksrådet och riddaren Gustaf Olsson (Stenbock), på femtiofem daler.

Ur en samtidig afskriftsbok i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligit, medt thenne wår Qwittencia att wij vdi egen kong:e persone, her vdj Wastena then 21 Februarij Anno etc 48, genom wår Secreterer Oloff Larsson, annamedt och vpburidt haffwe, aff oss Elskelig wår tro Man och Rådher Göstaff Olsson till Torpa wår Stadtholdere vdj Westergötelandh och höffwidzman på Elffzborgh fem och femtije Daler, som han vpburidt hade aff en wår Boyert, som han vdi Hollandt solt lot etc. Hwarföre giffwe wij förbe:te her Göstaff Oloffson her medt qwitt och frij.

Gustaus.

Vadstena den 22 Februarii.

Till riksråden Sten Eriksson (Leijonhufvud) och Peder Brahe, om seglationen vestvart.

Riks-Registr. 1548, fol. 34 v.

Till Her Steen och Peder Braa, Att then Seglatz motte gå fortt fram, som till Westwartt skeepskall etc. Datum Wastena. 22 Februarij. Anno domini 1548.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij haffue förstått Käree Steen och Peder Braa, Om the legenheter i

giffue tilkänne, Sammeledis bekommedt Edher Scriffwelse och Swar vpå the ärender wij lathe Edher scriffeligen tilbiudhe, Och wåre thet oss behageligitt, att thet motte så bestältt bliffue som i tilkänne giffue etc. Och effter Wåren nu fast tilstundar, att man Seglation bruke kan, såghe wij gerne, att man och så täncktte ther någett till, att göre the Skipp och annedt till reedhe, som Westwärtt förskickes skall. Och besynnerligen motte man beställe medh wårtt Skiipp Änglen medhan wij förnimme att thet icke så diuppt vdi watnedt liggie skall, som Leonen, att ther motte göres nytt öffuerlöpe vdi, hwar så behöffdis och elliest medh andre nöttorffter tillreedis, som thet med rätte ware boorde etc. Ther till i och så tänckie wele, Befalendis Edher her medh Gudh. Datum.

Vadstena den 22 Februarii.

Fullmakt för Joachim Podewetz, att vara kunglig stallmästare.

Riks-Registr. 1548, fol. 34 v.

Fulmactz Breff för Joachim Podewetz, att han K: M: Stalmestere öffuer vnge Hängster och Häster ware schall. Datum vt supra.

Wij Gustaff medt Gudz nåde etc. Göre wetterligitt Att wij tilskickett och befaledt haffue, som wij och nu medh thette wårtt breff tilskicke och befale thenne Wår Tro Tienere Joachim Podewetz, att han wår Stalmestere öffuer wåre vnge Hängster och Häster ware schall, och ther vppå flitigh acht och tillsyn haffue, som thet medh rätte bör att skee etc. Hwarföre biude wij wåre Fougter och Befalningzmän, ther sådane wåre Häster ware kunne, att the äre honom thervdinnen behielpelige, tesligiste Hängste Riidherne och andre, att the vdi then motte förbede Jochim hörriige och wälwillige ware skole. Ther the sigh effther rätte haffue. Datum.

Vadstena den 23 Februarii.

Till konungens befallningsman på Kronoberg, Niels Birgesson, uppdrag.

Riks-Registr. 1548, fol. 35.

Missiue till Niels Birilson Att han holler en flijtigh acht och tilsyn på k: Ma:ttz wegna. Datum Wastena 23 Februarij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue förstått Niels Birgeson aff thin Scriffwelse, om the lägenheeter tu giffuer tilkänne, och wele framdelis förtänchte ware, att ther en annen fougte vdj Olaff Skradderses städh schall medh thett förste tilskickett bliffue. Tu wiltt för then schuld nu vdi medler tiidh lathe haffue ther godh acht och tillsyn vpå, att wårtt gagn vdi then motte icke försumedt bliffue motte. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Vadstena den 23 Februarii.

Öppet bref för riksrådet hr Gustaf Olsson (Stenbock), att han får tillbyta sig ett kronoskattegods i Länghems s:n, Kinds härad, Vestergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 35.

För Her Göstaff Olsson Att han till siig byte må en Cronones Skattegårdh benämpt Ömesela. Datum loco et tempore vt supra. [Wastena 23 Februarij. Anno etc. 1548.]

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt Att wij gunsteligen vndt och efftherlatedt haffue, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe thenne Oss Elskeligh wår Tro Man och Rådth och Städthollere vdi Westergötlandh Her Gustaff Olffsson till Torpa, att tilbyta sigh för bättre lägenheett och maakebool schuldh en wår

och Cronones Skattegårdh, vdi Kindh liggiendis i Longimme Sokn, benempd Ömessala, som årligen rentte plägede 5 pundh Smör och 8 Fodringz Häster etc. Ther emott förbe:te Her Gustaff Oss och Cronone tesligiste medh Twå andre gårdar, som honom lagligen medh arff tilkompne äre, iigen wedherlagdt och förnöggt haffuer, att oss i thenne motte och för:ne Cronone aldels godh skaäll skeedt är, medh yttermere Rantte, än för:ne Skattegårdh årligen aff skylle plägadhe etc. Och äre samme Twå gårdar liggiendis vdi för:ne Kindh och then Ene vdi Mönstada Sokn, benempd Biörnorp, Som årligen Rentter 6 pundh Smör, 1 tynna Maltt, och 1 tynna Haffra vdi Gingerdh, samptt medh 6 årlige Fodringz häster. Item then andre gården ligger vdi Gällstadha Sokn, som kalles Boårp och årlige Rentter 2 pundh Smör, en $\frac{1}{2}$ tynna Maltt och en $\frac{1}{2}$ tynna Haffra vdi Gingerdh, samptt medh Tree Fodringz Häster, som ther aff årligen holles plägade etc. Hwarföre biudhe wij alle som för wåre schuld wele och skole göre och lathe, att the förbe:te Her Gustaff och hans effterkomande arffwinger her vdinnen intitt platz eller förfångh göre skole, Ther sigh hwar och en effter rätte haffuer. Datum.

Vadstena den 23 Februarii.

Till fogden i N. o. S. Möre Knut Ribbing, om förbrutna gods, en försnillning och ett testamente.

Riks-Registr. 1548, fol. 36.

Till Knut Ribbingh Att han skäligen förhandler medh the godz, som vdi vpror förbrutne och förfaldne äre. Datum vt Supra. [Wastena 23 Februarij.]

Wår gunst etc. Som tu scriffuer Knutt Ribbing och giffuer tilkänne vm then deell, som then Her Diirick

schall vnderstungett haffue, Tesligiste vm thet Testamente, som then annen prest oss giffuitt haffuer, och begärer sammelunde att wete, huru tu medh the godz förhandle skaltt, som vdi thet förliidne vpror bliffue förbrutne och förfalne etc. Så kunne wij föghe annedt sware ther till, effter tu icke wiidhere och medh fläre vmbständer lather ther vm förstå, hure thet sigh rätzligen haffuer, vtan att tu tilbörligen och oförwiiteligen tigh ther vdinnen och alliest förhålle och skicke skaltt Förhandlendis thet och så, att thet måtte gå nogett liike och skäligh till. Berådfrågendis ther vm Germundh Swenson och andre våre gode män som ther niidhre till städis ware kunne etc. Ther tu tigh effter rätte weett, Datum.

Vadstena den 23 Februarii.

Öppet bref om jordebyte i Vermland mellan kronan och hustru Anna, Brunte Knutssons enka.

Riks-Registr. 1548, fol. 36.

Öpet breff för Hustru Anna Brunte Knutsons effterleffuerske att hon schall holle vdi sin liiffztiidh En gårdh benempd Kyrckebyn i Arffwiike Soken i Gösens Härede vdi Wermelandh frij för Cronones skatt. Och schall hon vplate k. Ma:tt ther emott Twå gårdar, som äre Bergh i Bälge Soken och Höffues i Arffwiike Soken. Datum vt Supra Anno loco et Tempore.¹⁾ [Wastena 23 Februarij.]

¹⁾ Endast öferskriften finnes i Registraturet.

Vadstena den 23 Februarii.

Till Jeppe Tordson, att han skall bekomma begärdt stämningensbref rörande de gods och gårdar här i riket, på hvilka han gör anspråk, samt en penningeförsträckning.

Riks-Registr. 1548, fol. 36 v.

Till Jeppe Tordson Att han k: Ma:ttz stämningh på the godz och gårdar som han her i Riikett haffuer, bekomme schall. Datum Wastena 23 Februarij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue bekommedt thin Scriffwelse Jeppe Tordson, och vm the lägenheeter förstätt, som tu tilkänne giffuer etc. Så wilde wij tigh gerne ther vdinnen ware behielpelige, så mykitt oss stodhe tilgörendis, och besynnerligen vm the godz och gårdar tu berörer, som tich medh rätte aff nogre wåre Vndersäter her vdi Riikett tillydhe skole, när wij wiidhere motte förständighet bliffue hwar och när the tigh eller tijne fulmechtige, till samme godz och gårdar sware skole, Så att tu dogh wår Stämningh vpå them ther vm wäll bekomme kantt etc.

Wij haffue och latedt scriffue Germundh Swenson till om the peninger tu är begärendis, att han tigh effter lägenheet vdi then motte vnsättie schall. Ther tu weett tiigh effter rätte. Befalendis her medh Gudh etc. Datum.

Vadstena den 23 Februarii.

Till ståthållaren i Kalmar, Germund Svensson (Somme), om försträckning till Jeppe Tordsson, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 36 v.

Till Germundh Swenson Att Jeppe Tordson må bekomme 200 marck ortuger etc. Datum loco, Tempore vt Supra. — 23 Februarij.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Germundh aff thin Scriffwelse, om the lägenheeter tu giffuer tilkenne,

och så mykitt Ieppe Tordsons Saak belangende är, wele wij att tu på wåre wegna lather honom bekomme Tu hundrade marcer dansca, lagendis thet så, att tu ther före motte tilbörligen qwitteredt bliffue.

Om thet ålefiske tu lather förstå som vdi Benchtt Småswens befallning liggie schall, wele wij att tu förskicker ther någon godh förtrogen karll till, som hade ther achtt och tillsyn vpå, att wårtt gagn vdi så motte kunde förfoordrett bliffue. Som wij och haffue för:ne Benchtt Småswen latedt ther vm tilscriffue etc.

Thet tu lather förstå om bönderne vdi Seffuede, som Ett hundrade Oxer för the Skytter vttagiffue wele, som the årligen holle bör etc. Så såge wij heller att the oss årligen för samme Skyttare nogre Oxer ther aff häredett vttagöre motte, nämpnigen till Tije Tolff, eller huru tu bäst medh them ther vm handle kantt och öffuer eens komme. Ther tu weett tiigh effter rätte. Datum.

Vadstena den 24 Februarii.

Öppet bref för riksrådet hr Gustaf Olsson (Stenbock), på jordebyte mellan honom och kronan.

Riks-Registr. 1548, fol. 37.

Öpettt breff för Her Göstaff Olsson Att K: Ma:tt haffuer effterlatedt honom en Cronones gårdh benempd Hoffznäs liggjendes vdi Kindh i Westergötlandt i Longine Soknn till ewerdeligä ägho. Och han ther emott haffuer vplatedt Tre gårdar vti Ottrewadt j Wartofftte Härede. Item en gård Duerstorp vid namn, liggjendes hartt wedh för:ne Ottrewadtt etc. Datum vt Supra Anno et Loco 24 Februarij.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften finnes i Registraturet.

Vadstena den 24 Februarii.

Öppet bref för Jöns Arvedsson, hans bröder och medarffvingar, att behålla två skattegårdar i Långhems s:n, Vester-götland.

Riks-Registr. 1548, fol. 37.

För Jöns Arwedson Att the Twå gårdar Biör-
orp och Bäarp benempde, som han vdi skiffte fät
haffuer skole bliffue wiid sin gamble skatt etc
Datum vt Supra. [24 Februarij.]

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis Götis och
Wendis etc. Konungh, Göre weterligitt Att wij gunste-
ligen vndt och effterlatedt haffue, som wij och nu medh
thette wårtt öpne breff, Och till en behageligh tiidh, vnne
och effterlathe thenne breffwiisere och wår Vndersåte Jöns
Arwidson, samptt hans brödher och medarffwinger, att
bliffue wiidh then samme skatt och årlige affgeld vtaff
thesse Twå gårdar Biornorp och Brä[a]rp benempde, som
han vdi itt lagligitt skiffte aff oss Elskeligh wår Tro man
och Rådher Her Göstaff Olfson till Torpa wår Stådthollere
vdi Westergötlandh igen bekommet haffuer, för en annen
Skattegårdh, som förbe:de Her Göstaff bytte sigh til aff
för:ne Jöns Arwidsonn och hans medbrödher liggiendis
vdi Longinna Sockn, ömesala wiidh nampn, som årligen
räntte plögade 5 pundh Smör och Otte Fodringz Häster
etc. Hwarföre biudhe wij alle, som för wåre schuldh
wele och skole göre och lathe etc. Datum.

Vadstena den 24 Februarii.

*Gåfvobref för konungens secreterare Olof Larsson på en gård
i Upsala.*

Riks-Registr. 1548, fol. 37 v.

För Oloff Larson at han en Cronones gårdh
vdi vpsala till äwerdelige ägo beholla schall etc.
Datum Wastena, 24 Febru: Anno etc 48.

Wij Gustaff etc. Göre weteligitt, att wij aff wår
synnerlige gunst och nåde, så och för wälwilligh och hulle
tro Tieniste, som thenne Oss Elskeligh wår Secreterer och
Tro Tienere Oloff Larson oss och wårtt Rieke Swerige her till
dagx troligen giordt och bewiist haffuer, och än nu yther-
mere her effter, så lenge han liffuer göre och bewiise må
och schall, haffue vndtt och giffwitt, som wij och nu
medh thette wårtt öpne breff vnne och giffue honom och
hans effterkomande ärfwinger till ewärdelighe ägho En
wår och Cronones gårdh liggiendis vdi wår köpstadh Vp-
sala på Clöster gatun, ther som Gråbrödere Clöster gårdh
tilförende waridt haffuer, och är same gårdt affmäldt vdi
längd och breedd som her effter fölier, Nämpligen att
han Westen till vt medh almenningz Gatan 69 alner, och
itt quarttere långh är. Nordann till vth medh Framlidne
Staffen Henricksons gårdh 83 alner, föruten thet Krooke
måll ifrå förbenempde Staffens Steenbodh, och in till
sielffue Tomptten igen som är 16 alner. Item Östen till
vtt medh Lasse Skinneres gårdh är han 52 alner Och
Sunnan till vth medh Göstaff Ericksons Borgmestere gårdh
47 alner intill för:ne Almenningz långe gathe igen etc.
Hwarföre affhende wij Oss och Cronone för:ne gårdh
medh Stwffwer, boder, Källere, och all annen deell, som
ther till lydher, och tillägne honom, som nu sagdt är,
för:ne Oloff Larson, Så att han same gårdh effter sin
wilie, sigh och sine efftherkomende ärfwinger till nytte

godhe och gagn, bygge, förbette, och till ewärdelige ägho, niute bruke och behålle, och ther medh handle aldellis Frijtt och obehindrett vdi någon hande motte etc må och schall. Förbiudendis tesligiste wåre Fougter, Embetzmen, och alle andre, ee huicke the helst äre, eller ware kunne, som för wåre schuld wele och skole, göre och lathe, att the icke i någon motte offtebe:de Oloff Larson her emott hinder platz eller förfångh göre skole. Ther sigh hwar och en effter rätte weett, Och tesz till ytthermere wisse och bätter förwaringh, lathe wij wetterligen hängie wårtt Secrett her nedhan före. Datum.

Vadstena den 24 Februarii.

Fullmakt för Joen Bagge, att vara fogde öfver kyrko- och prestelandbor i fem härader i Vestergötland.

Riks-Recistr. 1548, fol. 38 v.

Förlänings breff för Joen Bagge att han Fougte vtöffuer all[e] Kyrchie, och Preste landboer vdi Wilske, Moo, Fröiikens, Gäsene och Wene hereder vdi Westergöttlandt ware schall. Datum Wastena Tempore et Anno vt supra [24 Februarij Anno etc 48.]¹⁾

Vadstena den 24 Februarii.

Bref för Ökna s:n i Tjusts härad, Småland, på 8 tunnor af socknens kyrkotionde till kyrkobygnad.

Riks-Registr. 1548, fol. 38 v.

För Menige Man vdi Öckne Sokn i Tiwst att the till Kyrchie bygningz behoff, Otte tönner aff kyrchie tienden, som vdi thet året 47. wed för:ne Öckne kyrchie fallen är, bekomme skole etc Datum Loco et Anno vt supra. [Wadstena 24 Februarij 48.]¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften finnes i Registraturet.

Vadstena den 24 Februarii.

Förordnande för Niels Eskilson, att vara befallningsman öfver de nyantagne knektarne i Östergötland, och på behaglig tid behålla Rydaholms s:n i Småland, såsom för-läning.

Riks-Registr. 1548, fol. 38 v.

För Niels Eskilson Att han Befalningz Man vtöffuer the nysantagne knecther i Östergöttlandtt schall beholla Rydholms Sokn, i Osbo härede vdi Smålandh medh all Rettighett, till en behageligh tiidh. Datum Loco, Tempore et Anno etc vt Supra. [Wadstena 24 Februarij Anno etc. 48.]¹⁾

Vadstena den 24 Februarii.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar), att Oleff Målere för någon förseelse skickas till Stockholm, och skall arbeta hos Knut Målere.

Riks-Registr. 1548, fol. 38 v.

Till Botwedt Larson Att Oleff Målere segh i sin konst beffite schall etc. Datum vt Supra. [Wadstena 24 Februarij Anno etc. 48.]

Wår gunst etc. Weett Botwedt Att thenne Oleff Målere haffuer någett förseett sigh her vdi Wastena. Och haffwe wij förthenschuldh nu förskickett honum tiitt till Stocholm, att han ther hoss Knutt Målere ware schall, så att han motte wiidhere komme vdi samme konst och late siigh medh tiiden bruke på vårtt Arbete, gagn och bäste. Tu wiltt förthenschuldh lathe haffue vpseende medh för:ne

¹⁾ Endast öfverskriften finnes i Registraturet.

Oleff Målere, så att han icke stinger sigh aff wägen, vtan är ther tilstädis och lather siigh bruke som för:uitt står. Wetendis tiigh her effter rätte. Datum.

Vadstena den 28 Februarii.

Till densamme, att han hafver uppsigt öfver m:r Thore och hr Anders Haquini, samt en fånge, misstänkt såsom spejare från Danmark.

Riks-Registr. 1548, fol. 39.

Till Botwedt Larson Att han medh M: Thore holler vpseende samptt medh Her Anders Haquini ther i Stocholm. Datum 28 Februarii: Anno etc 48.

Wår gunst etc. Weett Bottwedt Att wij haffue befalett Att thenne M: Thore, sampt Her Anders Haquini skole föres vp till Stocholm, och bliffue ther vppe [till] tess wiidhere beskeedh etc. Så må tu ware betäncktt, att lathe haffue ett vpseende medh them emellen åtth, hure the sigh skicke. Ändogh the haffue förplicatedt segh her för oss, att the her effter wele bliffue wiidh then rette Ewangeliske meningh, och älliast vdi all annen motte bewiise segh emot Oss, som trogne och rätträdiige Vnder-såter bör att göre etc.

Tesligiste är her och en annen Fonge medh, som schall ware hiitt kommen ifrå Danmarck för en Speiere etc. Så må tu och lathe förware honum ther vpå Slottedt, till tesz wij kunne bekomme wiidhere beskeedh efrå Danmarck, huru hans Sak haffuer siigh, Och huadt hans wärff haffwer waridt hiitt vp i Landett Wetendis tiigh her effter rätte. Datum.

(Den 28 eller 29 Februarii.)

Bref för Jöns Bonde om jordebyte mellan honom och kronan.

Riks-Registr. 1549, fol. 39 v.

För Iöns Bonde, att han Ett Cronones godz benämpd Storegårdh vdi Rackeby på Collön schall till en tiidh beholle. Och schall han ther emott vplate K: Ma:tt ett annett godz igen, ther hans N: till fritz kan bliffua stältter. Datum.¹⁾

Ulfåsa den 29 Februarii.

Skattenedsättning för bergsmännen i Vånga fjerding och Risinge s:n, Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 39 v.

För Menige Bergzmen i Wånge Fiärdungh och i Rijsinge Sockn, som Bergett bruke, skole niute Friihett för 2 årlige Hester, som the plichtuge äre att holle. Och att the trolige lathe sigh befinne i alle motte. Datum Vlfzååss. 29 Februarij. Anno etc. 48.¹⁾

Svennevad den 2 Mars.

Till Jören Olofsson, om ett gods i Vestbo, som Niels Pedersson till Ruda skänkt konungen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 40.

Missiue till Jören Olfson om ett godz benempd Borgen vdi Wesboo som Niels Pederson till Ruda haffuer skäncktt K: Ma:tt. Datum Swinewadh. 2 Martij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Weett Jören Olfson, Att thenne wår Fro vndersåte, Niels Pederson på Ruda haffuer skencktt

¹⁾ Endast öfverskrifterna finnas upptagna.

oss en gårdh, benempd Borgen liggiendis i Wäsboo, och then arffligh rettighet, som han förmener sigh haffue vdi samme gårdh. Och haffuer ther hoss klagett hartt vpå en Bonde benempd Swen Biörnson, som i mång år och än nu gör honom stortt klander och förfångh på samme gårdh, Tesligis nyligen hegnedt segh ett annett ödegärde eller kohage in, efrå en annen gårdh benempd Segelsbodhe, liggiendis ther samestädtz, som schall wara hans rätte arff och egitt, och satt ther åwerckan vpå, vtan hans ja och minne. Dherföre är vår wilie och befalningh, att tu haffuer ther gode beskedelige och vwilde dannemän vtöffuer, latendes ransake, huru ther vm är. Och vm samme Borgen schall ware hans rätte byrdht och bygdv vpå hans ägher, som han her föregiffuitt haffuer, geffwandis Oss sedhan her ett grundtlig beskeedh vpå, Och så förskaffett, att för:ne Niels ingen vskääll skeer vpå the andre ägher honom medh rätte tilkomme, tesliges seije Bonden till, hwar han någen skääll haffuer til för:ne ägher, att han kommer hiitt till Oss, och winne them medh lagh igen. Ther rätte tigh etc. Datum.

Ekeberg den 3 Mars.

Fullmakt för Marcus Hammarsmed, att vara uppsyningsman öfver alla kronans hammarsmeder och andre kronans jernarbetare inom riket, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 40 v.

Öpett breff för Marcus Hammersmedh Att han flitiigh vpseende medh alle k: M: Hammersmidier och arbetis folck haffue schall etc. Datum Ekebergh: 3 Marcij. Anno etc 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis etc. Göre weterligitt Att wij thenne vår Tro tiänere Marcus Hammersmedt betroedt och befaledt haffue, som wij och nu

betro och befale, att han allestädtz her i vårtt Riike till wåre Hammersmidier draghe schall, och på them en nöge och flitigh acht och tillsyn haffue, så att ther medh troligen handles och vårtt arbethe till gongz komme och förfoordrett bliffue motte. Tesligiste Ett flitigt vpseende haffue medh wåre Hammersmidher, och annedt arbetis folck, som på wåre wegnä beskeedde äre, att arbete i för:ne Hammersmidhier Sågeqwerner och annerstädtz i wåre och Riiksens bygninger, så att the siigh och troligen på vårtt arbethe gagn och bäste bewiise och hålle skole. Och huad han elliest på wåre wegna warder them förelaggiandis och tilbiudendis som the göre schole thet oss och Riikett kommer till gode och nytte, att the vdi sådane motte äre honom på wåre wegna hörriige och lyduge. Icke tagendis siigh någott annedt hemeligitt arbethe före, som them intitt befaledt är, ther medh vårtt arbethe nedherlagdtt och försumedt bliffue motte, eller han på sine siidhe någett annedt arbethe driiffue eller segh företaghe skall, än som Oss kommer tiill profiitt och godhe etc. Dher och någon aff them medh någon Otroheett befunnen eller beslagen bliffue, så att the någon deell, ehwadh thet helst wåre, hemeeligen eller openbarligen vndenstinge eller fördölie wille, ther medh wij någon schade taghe eller alliest motte försnellett bliffue, så schall han medh thett förste giffue Oss sodantt tilkänne, på thet tilbörligen ther vtöffuer straffett bliffue motte. Hwickett wij giffue wåre Fougter och Befalningzmen, tesligiste wåre för:ne Hammersmedher, och alle andre tilkänne, som på sådanne arbethe beskeedde och bestältte äre, att i fulkompligen edher her effther rätte och skicke måge. Datum vt Supra.

Kungsör den 6 Mars.

Tillåtelsebref för Lasse Hammarsmed i Hammarby i Åkerbo härad, Vestmanland, att behålla den jord han uppröjt, emot att framdeles derföre skatta till kronan.

Riks-Registr. 1548, fol. 41.

För Lasse Hammersmedh i Hammerby i Bro Sockn vdi Åkerbå härede, han schall beholle then Stubberödh, som han vptaget haffuer, med sådane vilkor, att han i framtiden schall göre Cronone Rättigheett ther aff. Datum Kongzöör. 6 Martij. Anno etc. 48.¹⁾

Kungsör den 6 Mars.

Till fogden på Ekholmen, Mats Ingemarsson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 41.

Missiue till Mats Ingemarsson, att han lather byggie på Sandååsen the Huss som mäst för nöden äre etc. Datum vt Supra. [Kongzöör 6 Martij Anno etc. 48.]

Wår gunst etc. Som tu scriffwer och tilkänne giffuer, Mats, vm thet Timber och annett träwerkie, som tiitt är körtt i Winther, Thett oss och welbehager, Dogh effter wij förnimme, att ther på ²⁾ fast obelägligitt är, till att sättie någon warachtigh bygningh vpå, effter ther är en sanck platz och ondh tilfalle till källere etc. Så äre wij till fridtz att tu mått latte byggie på then Sandååsen, som tu scriffuer vm, effter ther är nogett merhe högländt och bättre tilfalle till att graffue källere. Och att tu lothe först sättie vp the husz, som mest förnöden

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

²⁾ Lucka i texten.

till att bruke, wåre. Dogh wele wij icke att tu schaltt lathe hugge allen skogen bortt, vtan så mykitt som tu behöffuer, till att sättie husen vpå, Effter ther äre nogre sköne Harebacker, them wij icke gerne wele affhugges skole, Ther rätte tigh effter.

Som tu och begärer wete, hwar tu schaltt begynne att trädhe och såå i Wåår etc. Så må tu först kennes wedh the Bonde Heman, ther liggie i Torswij byn, synnerligen the Tw Cronegodz ther liggie, och huad annet oss ther tilhörer på Cronones wagne ther i byn, må tu läggie ther vnder, och lathe trädhe och såå thet allt sammens i Wåår. Och then ene Cronelandboen som begärer the 10 öris Landiordh i Stierneholm, må tu seije att wij samme Stierneholm icke wäll vmbäre kunne, vtan han må sökie siigh vp någon annenstädtz ett Hemen, som rântter liike mykitt medh hans etc. Thet andre Cronegodz som the Twå Bröder äge, effter the wele vplatedt Oss för peninger, så må tu säge Anders Håkonson till, att han förnögier them på wåre wegna therföre, effter som ortugen galler ther i byn. The andre frelsis jorder ther liggie må tu lathe bliffue, till tess wij få ytherligere handle medh them, som the tilhöre. Wetendis tigh her effter rätte. Datum.

Kungsör den 6 Mars.

Till fogden i Dalarne, Michel Helsing, att Morten Lybeck ditsändes för att profua hvarjehanda malm, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 41 v.

Till Michell Helsingh Att Marten Lübeck schall försökie allehande Sölffmalm ther faller i Dalarne, och sedhan förständigige k: Ma:tt. Datum Kongzöör. 6 Martij. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Weett Michell Att effter thenne Morten Lybeck haffuer lenge gått vm medh Bergzbruk-

ningh både på Salabergett och Kopperbergitt, och weett allahande sätt medh Smältningen, Så haffue wij förskickett honom tiitt vp, att han schall försökie allehande Sölffmalm som ther faller, Och see huadh Lagh thet will taghe för honom medh Smeltningen etc. Dherföre är vår wylie och allffwarlige befallningh, att tu förskaffer honom arbetis folck, och älliestet förfoordrer honom medh all annen nödtorfftt, så att han kunne komme till rätt proberingh medh then Smeltningen, och see huadt ther will bliffue vtaff för honum etc. Så wille wij och gerne ware förständigett aff tegh, huadh lagh Smältningen haffuer taghett för them, ther vppe arbetett haffue, vm Malmen geffuer någett friilegen vtaff segh eller eij, eller huadt sätt the haffua till att brenne Malmen etc. Datum.

Kungsör den 7 Mars.

Till Jakob Turesson och Tuve Skåning, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 42.

Till Iacop Turson och Tuffue Skåningh Att the handle skälige medh arbetis Folck wiidh Wångabergh etc. Datum ören 7 Marcij. Anno etc 48.

Vår gunst tilförende etc. Weett Iacob samptt Tuffwe Att wij haffue förskickedtt thenne Masemestern Niels Jngewaldson och en Källare medh honum tiitt nedh till Wångabergh, som schole haffue godt förståndh på the Massvngner. Och haffue wij her latedt handle medh them, hwadh theres Lön ware schall vdi peninger vm Wekun, när the arbethe för Oss besynnerligen, liiche som her effter fölgier.

Först haffuer en Masemästeres förtiänist waridt her på Bergitt, för en Wiku blåsningh, som han förestått haffuer 24 L \bar{a} tacke iärn, schall nu wara hans Löön, En öre för hwartt L \bar{a} . Löper vm vekun peninger 3 marcer ortuger.

Item, En vpsätteres Lön her på Bärge, Otte Læ Tackeiärn, scall nu wara hans Lön vm Wekun ther nidre peninger 1 marck ortuger.

Item En Hytte dräng 1 marc ortuger vm Wekun.

Item En Bokare haffuer hafft på Bärge Fyre Læ tackeiärn, schall nu wara hans Lön vm Wikun peninger En halff marc ortuger

Item för En fämptten fampna Kola Mijla, när hon inkördt, rijsadt och Stubbatt war, her på Bärge war hans Kolere Lön 6 öre Osmundh, nu schall hans Lön ware vm wekun 1 marc ortuger

Skole och för:ne ämbetzmän haffue theres frij kost hoss them the arbethe ått, Så må i ware förtänckte att man handler någott skälige medh them. Förskaffer så att the bliffue ther på Bärge till tesz the ther nedre kunne läre rätte sätthet medh the Masvngner, Och att the vwegerligen måge bekomme huad them loffuedt och tillsagdt bliffuer. Ther rätter edher effter. Datum.

Kungsör den 7 Mars.

Till Jören Jönsson, fogde i Kopparbergslagen, m. m., om en Anders Larsson, som odlat på skogen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 42 v.

Missiue till Jören Jönson Att Anders Larson i Hummora vdi Söderbergh kercke Sokn, schall besittiä then Stubberödh, som han rödt haffuer. Datum vt Supra. [ören 7 Marcij Anno etc 48.]

Wår gunst tilförende etc. Weett Jören att thenne breffwisere Anders Larson i Hummora vdi Södherberck kerche Sokn, haffuer waredt her för oss och beclagett segh, att en annen bonde benempd Joen i Södherbo, haffuer för än 4 åår sedhan effterlatedt honom vprydie och byggie på hans äger, som tilförende haffuer waridt

ödesmarck, Och nu sädhen för:ne Anders haffuer bygd, och rödt bortt skogen, och lagt ther mykitt arbethe nedher, will then andre bonden driffue honom aff och sättie sin barn ther i städen, så att thenne arme man icke må niutte sin swedh och arbethe som han ther nedherlagt och bekostadht haffuer. Så må tu laghett så att han bliffuer besittendis på samme Stubberödh och åtniuthe thet arbete och vmkost, som han ther vpå lagt haffuer, och gör liike och rätt för sigh effter som skääll kan ware, Then annen bonde må och wäll rödhie vnden segh Skogen annerstädz, och icke allt hegne vnder segh, som theris bruck är ther vppe etc. Du hadhe och wäll mått waridt her hoss oss, och vnderwiist oss vm alle lägenheeter. Datum.

Strengnäs den 8 Mars.

Till riksråden Peder Brahe och Sten Eriksson (Leijonhufvud), att komma till konungen, för att rådgöra om den tillämnade beskickningen till konungen af Danmark och kejsaren.

Riks-Registr. 1548, fol. 43.

Till Her Peder Braa och Her Steen Erickson att the oförsumeligen giffue sigh till K: Ma:tt [att] handla och beslute nogre Saaker, som på färde äre. Datum Strängnes. 8 Martij. Anno etc 1548.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Effter wij gerne wilde, nu medh thet aller förste, affärdige lathe then Legation till Keisaren och Konungen i Danmarck, som Sten och tu thin meningh oss ther vm tilförende haffuer förstå latedt. Är förtenschuld wår wilie och gunstige begären Käre Peder, att tu medh thet alder förste oförsumeligen skynder tigh ått Gripzholm till oss, Så att wij medh tigh och förbe:de Steenn om samme

Legation och andre Saker, som nu på färde äre, nödtorffteligen handle och beslute motte etc. Ther vdinnen skeer thet oss behageligitt är, och tu her före ingen försumelse taghendis warder. Gudh her medh befalendes. Datum.

Eskilstuna den 8 Mars.

Förläningsbref för Jören Åkesson till Tidö på kungliga och biskops sakören med hans landbor på behaglig tid, m. m.

»Kongl. Bref» i Kammar-Archivet, afskrift.

Wij Göstaff medh gudz naade Swerigis götis och wendis etc konungh göre wijtterlijghet [att wij] aff Synderlijgh gunsth och naade och för welwiligheth och fulle tro tienisth som thenne oss elskelijgh wår tro man och wndersåatthe Iören aakasson tiil tijdö oss och wår[t] rigi Sverige her tiil dax troligen giorth och beuisth haffuer, och än nu jtermära her effter göra och beuissa maa och skall haffue vnth och förlänth som wij och nu med vorth öppna breff vnne och förlena honom oss tiil en behaglijgh tiidh alla Kong:e och bijscopz Saker med alla hans lanbor ehwar the helsth her vdj wårth Rijke swerige belegna äre etc huilckith wij gjiffua våra fogter och befallningxmän til kenne atthe wete sikh her effter rette icke görendis för:ne Jören aakasson her emoth hijnder eller plas eller förfongh Datum aff Eskiilstuffe(!) 8 martij Anno etc 1548.

Eskilstuna den 8 Mars.

Förläningsbref för riksrådet hr Ture Trolle på kungliga och biskopsakören med alla hans landbor.

»Kongl. Bref» i Kammar-Archivet, afskrift.

Wij Göstaffh med gudz naade Swerigis götis och vendis etc konungh göre wijtterlijghet atth wij aff Syn-

derlijgh gunsth och Naade och saa för then weluelijgheth och troskap som thenne oss elskelijgha vår tro man och Råådher Ture trolle till bärquara [oss] och wårth Rijkij Sverige her tiill dax trolijgen giorth och beuisth haffuer och en nu ittermera her effter göra och beuissa maa och skall, haffue vndth och förlänth som wij och nu medh thetta worth öpna breffh wne och förläne oss till en beha[ge]ljgh tijdh alla Kong:e och Bijscopts Saköre medh alla hans egna lanbor ehwar the helsth her i Rijkijth belegna äre etc. huilcketh wij giffue waara foggtter och befalningxmen och alla andra som för wååra skul wele och skulle göra och lata atthe wetta sijgh her effter rettha icke görendis för:ne Her Twre trolle her emoth hijnder plas eller förfongh dattum affh eskiilsstuffue(!) 8 martij Anno etc 1548.

Strengnäs den 9 Mars.

Till ståthållaren Botvid Larsson i Stockholm, om de knektar, som åtföljt konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 43 v.

Till Botwedt Larson, att han the knechter som k: Ma:tt fölgactige waritt haffue, skole niute sine wälwillighet till godhe. Datum Strängnäs. 9 Martij. Anno etc 48.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften upptagen.

Gripsholm den 9 Mars.

Till Mats Michelson i Upsala, om aflöningen till de arbetare, som ditkommit från Angermanland och Medelpad, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 43 v.

Till Mats Michelson Att hwar arbetis karll schall bekomme 6 marck ortuger, 2 par Skoo, En Skiortte och frij kost etc. Datum Gripsholm. 9 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer och giffuer tilkänne, Mats Michelson vm thett arbetes Folck, som tiitt till Wpsala ifrån ångermannäländh och Mädelpa kommedt är etc. Så synes oss, att the 4 marcer som tu scriffuer, will falle för ringe på hwar Karll intill Michelsmesse. Och wele förthenschuldh att tu hwar aff them skaltt bekomme lathe 6 marcer ortuger, 2 par Sko, En Skiortte, och frij kost, vpå thet the sigh täste wälwilligere vpå wårtt arbethe skole bruke och befinne lathe. Vm the andre ärender tu scriffuer, må thet så bliffue som thet förhandedt är, och besynnerligen medh Konungz Fodringen tu giffuer tilkänne vm, kunne wij wäll liidhe, att the therföre måge förskonedhe och frijede bliffue, effter the elliest sådanne hielp medh steenkörningh och annedt tijtt till Vpsala giordt haffue, Wetendis tiigh her effter rätte. Datum.

Gripsholm den 10 Mars.

*Till kammarrådet Niels Persson (Bielke) och ståthållaren
Botwid Larsson, om en ny hyttefogde vid Salberget.*

Riks-Registr. 1548, fol. 44.

Till Niels Person och Botwedt larson, att the på Salebergett vdi Anders Pedersons (o: Peder Andersons?) stadh skicke en annen förständiigh karll. Datum Gripsholm. 10 Martij [1548].

Wår gunst etc. Weter Niels samptt Botwedh att thenne breffwiisere, Peder Anderson (o: Anders Pederson?) haffuer oss vnderdåneligen her förstå latedt, att i honum tilskickett och förordnett haffue till en Hytte fougte, wiidh wåre egne Hytte på Salabergett, och segher segh ther vppå föghe förståndt haffua och älliast swagh, att han icke kan liidhe Hytteröck etc. Så wete i wåll sielffue, att then som sådanne befalning haffue schall, måste haffua gådt förståndh vpå Smelt[n]ingen och älliast haffue ther nöge vpseende medh. Derföre måge i ware förtänchte att sättie ther en annen tro och förståndigh karll till samme befalningh som better förstår sikh vppå then Smeltingen etc. Ther i Edher effter rätte haffua. Datum.

Gripsholm den 11 Mars.

Öppet bref för Lasse Tegelslagare på fyra gårdar i Skönberga s:n, Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 44.

Öpett breff för Lasse Tegelslagere Att han må niute Fyre gårdar i Wigby i Skinbergh Sogn vdi Östergötland med all kongligh Räntte. Datum vt Supra. 11 Martij. Anno etc. [1548.]¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften intagen i Registraturet.

Gripsholm den 11 Mars.

Förläning på behaglig tid för riksmarsken hr Lars Siggesson, på preste- och kyrko-landbor i tio socknar af Nerike.

Riks-Registr. 1548, fol. 44.

För Her Lars Siggesson att han alle preste och kyrcke landboor vdi Östra näricke i tesse 10 Sokner, beholle skall, Som är Glanshammer, Lille kyrchie, Götelunda, Kiill, Eker, Greffua, Axbergh, Hosta, Örebro och Almby Sokner, till en tiidh. Datum Gripsholm. 11 Martij. Anno 48.¹⁾

Gripsholm den 11 Mars.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar), om flera olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 44 v.

Till Botwedt Larson Att han ther nedre i Wermelandt vdi Strömer skall bruke Laner och Sågeqwarner etc. Datum Gripsholm. 11 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer Bothwedt, och lather förstå vm the Strömer tu haffuer beseett nedre i Werme-landt, som tiene till att bruke Laner vdi, tesligis the andre Strömer, som tillfalle wåre till att sågeqwarner bygge vdi, Ther till wij intedt annett sware kunne, vtan thet wåre gott att man så kunne beställe, och laghett, thet wij och Cronen motte haffue ther medh profitt och gagn vtaff, ther till tu och framdelis wille förtäncht ware,

¹⁾ Endast öfverskriften intagen i Registraturet.

tesligis och att annerstädtz synnerligen i Smålandt motte nogher Laxe och ålefiskie vpsökies, ther medh Wastena Slott bespiises kunne etc.

Som tu och scriffuer, att the Timbermän, som vp-kompne äre efrå Westerwiik, haffue tilkänne giffuit att ther nedre ingen lägenheett eller tillfalle ware schall till att sättie thet Skiipett på Stapelen etc. Så kunne wij icke tro, att thet schall ware, som the seije, vten ther motte fele någett annedt vdi saken, synnerligen att the icke gerne wele ware ther nedre vten allt her i Stocholm etc. Dhett man och skulle lathe före allt Skipzwerckett hijtt vp, som the hugget haffue, will fölie allt för stoor vm-kost medh, dherföre syntes oss nu bäst och lägligest ware, att man lathe sätthett vp ther nedre, som Skogen är nogh bådhe till att byggie och ladhe medh, Så motte man heller finne nogh Rådth till att förskaffe tijtt nedh någon Fettalie, och annen nödtorffttligh tilbehöringh både Spiik iern och annedt, som ther till behöffues och somptt kunne wåre Befalningzmen förskaffe them ther nedre. Och hwar man icke kunne sättiet vp wiidh Westerwiick, så måtte man sökie vp någon belägligh platz wiidh Rumme wiick, ther såghe qwernen står eller annenstädtz ther näst vmkringh som skogh är nogh och thet kunne flyta vtth etc. Så må tu lathe scriffua Bencht Småswen till, thet han vthen all försumelse lather ransake och söke vp en godh och wel-beläglig platz till att vpsättie sådanne Skiip på Stapelen och att han oförtöffwedt scriffuer tegh swar igen ther vm etc.

Vm then Frelsens Qwinne i Wermelandh som haffuer haft friihett aff Oss, i så långh tiidh, på the Trij godz etc. Må och så ware som tu thet bestyrtt och förhandlett haffuer etc.

Then Gulsmedh effter han är oss intitt nyttugh icke heller will arbethe nogett troligen, Så må tu handle medh Philipp Gulsmedh, som tilförne haffuer arbetedt för oss, att han framdellis gör för Oss, huad som behöffues.

Vm the Båtzmen äre wij och till friidtz, att efftherlate them the hielpe peninger, hwar effter som han är tiänliger och segh bruke lather etc. Wetendis tigh her effter rätte. Datum.

Gripsholm den 11 Mars.

Quittobref för Olaf Jönsson, landbofogde i Vestergötland, på uppbörd.

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligit medt thenne wår Quittencia att wij vdi egen kong:e persone then 11 Martij Anno etc 48 på wårtt Slott Gripzhalm annamedt och vpburidt haffwe aff thenne wår tro tienere Olaff Jönsson Wår landbofougte vdi Westergötlandh Dubbelducater sexton stycker hwartt styckie för 3 Daler, Reniske gyllene tre, hwartt styckie för en Daler, Korsåth ett styckie för halfannen Daler, Tesligeste lathe wij anname och vpbåre aff honom genom wår Cantzelijschrieffuere Rasmus Lodwickson Daler hundrede halffioerttende styckie, och genom wår Cammerschrieffuere Jöns Månsson Tiugu alner Swartt Vtterfijn för aderton Daler Hwilcket förnempde Gull, Daler och clåde, förbemelte Oloff Jönson vpburidt hade för två Tiugw [tunnor] landgilles Smör och fyro faat landgillis Järn hwar tunno Smör för Otte Daler och hwart faat Järn för tuå Daler soldt som lyder hans rekenskap till pro anno etc 46: Hwarföre giffwe wij förnempde Oleff Jönson etc.

Gustaus manu propria

Gripsholm den 12 Mars.

*Till riksrådet, m. m. Gustaf Olsson (Stenbock), att befordra
Joachim Burwitz' resa till Nederländerna.*

Riks-Registr. 1548, fol. 45 v.

Til Her Göstaff Olfson Att han förfoordrer
Ioachim Burwetz medh pasbordh till Greffuen von
Biuren etc. Datum Gripsholm. 12 Martij. Anno
etc 48.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Som Edher wäll
förtäncker Käre Her Göstaff om wår tro tienere Joachim
Burwetz, som till Nederlanden skulle affärdigett bliffue,
om någre lägenheeter till att förfare, ther Oss kunde macht
vpå liggie etc. Så wele wij att i honom vdi then motte
på wåre wegnä behielpelige ware wilde, Så att han medh
thet allder förste kunde wäll öffuerskickett bliffue etc.
Och vpå thet han täss bätter och Sächrere vdi för:ne
Nederlanden passere och egenom komme kunde, Haffue
wij latedt ställe en missiue till Greffuen von Biuren vdi
Edhers nampn, som han medh sigh haffue skulle, then wij
Edher her medh innelucht till honde skicke, Och i then
siidhän wele lathe till redhe göre och försegle etc. We-
tendis Edher ther vdinnen att skicke. Gudh her medh
befalendis. Datum.

Gripsholm den 12 Mars.

*Till kammarrådet Niels Persson (Bielke) och kamereraren
Hans Tomesson, om 1546 års räkenskaper.*

Riks-Registr. 1548, fol. 45 v.

Till Niels Pederson och Hans Tomesson, att de förständiige k. Ma:tt vm 46 årss Rekenskapz vpbyrd etc. Datum vt supra. (Gripsholm. 12 Martij. Anno etc 48.)

Wår gunst etc. I haffue ändelis tilförende wäll förstått wår wille och meningh, Niels Pederson och Hans Thomesson, om Rekenskaperne, att i någen godh Vnderwiisning och berättelse aff then 46 årss vpbyrd haffue motte. Så att om man än fast icke kunde, vdi så motte, komme till samme årss rätte vpbyrdh, att man dhå liikwell thet så förskaffede, att thet Inuentarium, som skulle lydhe same förbe:de år till, aff thet förliidne Anno etc 45, motte tess större och riikere hollett och reknett bliffue, effter mäst alle partzeler vdi för:ne Inuentario vpbores jw sedhan thet 45 åredt förliidett war, och borde jw medh rätte lydhe till then 46 årss vpbyrdh etc. I wele förtenschuld ännu her till förtänckte ware, så att wij her vm medh thet förste motte beskeedeligen bekomme en godh vnderwiisning, ther effter wij Oss rätte kunde. Wetendis Edher her vdinnen att skicke etc. Datum.

Gripsholm den 12 Mars.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson, om afsändande af en smed till Gripsholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 46.

Till Botwedt Larson Att han en Smedh som kan göre Crasser, Formerr och Låss till Gripsholm skicke skalt. Datum vt supra. [Gripsholm. 12 Martij. Anno etc 48.]

Wår gunst etc. Effter wij haffue her widh Taffsinge en Rörsmedtt, Botwedt, som är färdig på att göre rörpiiper etc, Therfore är wår wilie, att tu hiitt till Gripsholm en Smedh ifrå Stocholm sände skaltt, som kan göre Crasser, Formerr och Låss till samme piiper, så att the täss bätter medh hwar annen kunde komme arbetett till gångz, och wiiste ett rätt sätt giffue then annen före, att samme Låsz Smedh [wiiste?], huru man skulle pollere och göre piiperne blancke etc. Wij wele honom ther emott gunsteligen vnderholle och bettale late effter som han kan göre arbetedt reedhe ifrå sigh. Ther tu weett tigh att effter rätte. Datum.

Gripsholm den 12 Mars.

Till densamme, om forvagnsinrättning mellan Vesterås och Kopparberget, och emellan Stegeborg och Vadstena.

Riks-Registr. 1548, fol. 46 v.

Till Botwedt Larson At han ställer nogre foorwagner, som kunde brukas emellan Westerårs och Kopparbergett. Datum vt supra. [Gripsholm. 12 Martij. Anno etc 48.]

Wår gunst etc. Oss är tilkänne giffuitt, Bothuedt, att bönderne emellan Westrårs och Kopperbergett beklaghe

sigh fast om then daglige tunge the haffue aff Skiutzfärdher som ther skeer emellom etc. Therföre är wår wylie, att tu lather göre någre foorwagner the starcke wåre, medh hög hiull ther 3 eller 4 hester kunde gå före, ther vdi Stocholm till redhe, som man emellom förbe:de Westrårs, Kopparbergitt och flerestadz ther bruke kunde etc. Som wij och samelunde gerne wilde, att thet emellom Stågeborg och Wastena vdi liike motte, kunde beståltt bliffua, effter ther och tesligiste en swår försle årligen falle plågher. Ther tu weett tigh effter rätte. Datum Gripzholm etc. [12 Martij. Anno etc 48.]

(Gripsholm den 12 eller 13 Mars.)

Till riksrådet, m. m. hr Gustaf Olsson (Stenbock), om de kyrkliga ärendena i Skara stift.

Riks-Registr. 1548, fol. 46 v.

Til Her Göstaff Olufson At han förskonedt bliffue scall medh the ärender M: Erick Ordinario j Schara, samt M: Swen Iacobi befalatt är etc. Datum.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc Weter Käre Her Göstaff, Effter wij haffue förskonedt, och icke welet beswåre Edher medh nogre wåre och Riigisins wordende ärender, som wij ther i Schara Stichtt nöttorffteligen wele vtrettadhe haffue, vtan heller pålagdt och giffwitt tesse Oss Elskelige Wyrdelige Mån Her Erick Ordinario, samptt M: Swen Iacobi same ärender samfeltt och på thet allderfliittigiste såsom i vdi theris medgiffne Commissions breff, ytherligere ther vm förnimmendis warde, att vthrette och bestyre etc. Hwarföre är wår allffwarlige wylie och befalningh, att vdi huadh motte the behöffue Edhers hielp och förfordringh vdi same ärender, att i dhå

på wåre wegna wele bådhe medh rådth och dådh att så skee motte hielpe till, att ramme wårtt bäste ther vtinnen, som wij betro edher vm. Befalendes Edher Gudh. Datum.

Gripsholm den 13 Mars.

Öppet bref för hr Willem Johannis på Biskopskulla pastorat i Upland.

Riks-Registr. 1548, fol. 47.

Öpelt breff för Her Willem Iohannis Att han Biskopskulle prestgielddh vdi Vpsale Sticktt, medt all Rentte som ther tilligger, och aff ålder tilleghatt haffuer, scall behålle. Datum Gripsholm. 13 Martij Anno etc 1548.¹⁾

Gripsholm den 14 Mars.

Till en hustru Birita, att hon må bevisa sin rätt till den jordegendom, hon vill tillegna sig på Bolmsö i Småland.

Riks-Registr. 1548, fol. 47.

Missiue til Hustru Birita Att hon giffuer sigh til k: Ma:tt medh sin breff och bewiiss, som hon förmener siig haffua på Bolsmö(!). Datum Gripsholm. 14 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstått, Käre Hustru Birita, Att i wele tillegne edher någre ägher på Bolsmö(!) i Smålandh, förmenendis edher haffue ther någon rätt till etc. Så förundrer Oss att i wele rycke och rappe Edher någon deell till Oss oåttsporde, effter thet jw tilbörigitt wåre, att wij ther vm först måtte besöcktte bliffue, som och flere gode men her vdi Riikett göre plägher etc. Och wele förthenschuld, att i giffue Edher till Oss medh edhre

¹⁾ Endast öfverskriften upptagen i Registraturet.

breff och bewiisz, som i förmene edher haffue till för:ne ägher på Bolsmö(!), Så, att wij räztligen ther vm måtte förständigett bliffue, och oss siidhen emott edher gunstligen kunne förnimme lathe. Wetendes edher her effter rätte. Datum Gripzholm.

Gripsholm (den 14 Mars?).

Till befallningsmannen på Kronoberg, Niels Birgesson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 47 v.

Till Niels Birgeson Att k: Ma:tt haffuer bekommedt the Lodiur han förskickett haffuer, Jtem om the gårder på Bolmöö Hustru Biritä sig tilignedt haffuer. Datum Gripzholm.

Wår gunst tilförende etc. Wij haffue bekommedt the Lodiur Niels Birgeson, som tu oss tilhånde skickede. Sammelunde förstått om the Gårder på Bolmöö liggiendis äre. Therföre wij och Hustru Birgitte framlidne Jören Jönsons effterleffwerske om samme gårder haffue tilscriffue latedt och förskicke tigh sådanne breff her medh tilhånde etc. Som wij och wele, att tu på wåra wegna schaltt wedherkännes Eicknesholm gårdh och the tårp ther vnder liggie, som tilförenne Johan Pederson tillydt haffuer, effter wij honom ther före medh någett annedt wele wedherleggie lathe etc.

Wij haffue och förstått om then affkorttningh som Cammer Råditt vdi thin Rekenskap giordt haffue och wele att thet schall tigh beståndett bliffue, huad tu vdi så måtte till wårt gagn och beste vttagdt haffuer, liike som tu thet vpburedt haffuer, nämpnigen ett Lodt Saköris och Skedhe Sölff, som ther nidre i then Landzänden wancker för Tolff öre räcknes schall etc. Som och icke wår meningh waridt haffuer, att man medh then Ordi-

nantia och vttspiisningh ther nedre hålle schall effter thet sätt som her vppe medh rätte skee bör, medhan ther icke så gott korn faller, och icke heller så stor Span är som her vppe vdi Vpland och annerstädz etc.

Vm then Murmestare tu begärer, kunne wij föge annedt sware till, vtan att tu tigh sielff ther vm winleggie må effter wij föge ther vdinnen beställe kunde etc.

Men thet tu begärer wete, om tu skaltt giiffua bönderne någett Spiisöll, som tilförende skee plägher, och ther wiidh Cronebergh arbete pläge etc Så äre wij ther medh wäll till fridtz, att thet så motte bestältt bliffua, effter som skäll ware kunde etc.

Sammelunde kunne wij och liidhe, att tu Borgeläger till nogre thine Hester ther vppå Cronebärgh vdi thenne nästkommendis Sommer haffue må etc.

Wij haffue och förstätt vm tienden, som then Her Niels han scriffuer, begärendis att wij samme Tiiende för-yttre och sälie skulle etc. Så kunne wij wäll merckie att både tu och för:ne Her Niels wele vdj så motte föge omack eller tillseende haffue medh samme Tiiende, vtan wele heller skuffwen och skilien ifrå Edher thet bäste i kunne, Så måge i liikwell ware förtänckte Att wårtt gagn och bäste motte icke försumedt bliffue för någhett liithet Omaack skuld, Thet tu och för:ne Her Niels må tilkänne giffue, Wetendis edher ther effter att rette. Datum vt Supra.

Gripsholm den 15 Mars.

Qvittobref för Hareld Larsson på hans räkenskap för försåldt smör.

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Archet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt medt thenne wår Quittencia att wij vdj egen Kong:e persone then 15 Martij Anno etc 48. på wårtt Slott Gripsholm lothe anname och

vpbäre genom wår Cantzelij Schriffuere Rasmus Lodwijckson aff thenne wår tro Vndersåthe och Borgere j Lödöse Hareldh Larson thette effter:ne Guldh och Daler Som äre Ängelotter Tuhundrade och fyre stycker hwartt styckie för Fyre marck lybisk och fyre skillinger. Dubbel Corsåther Tije stycker ther iblandh äre Tije Vngerske gyllene och fem hele korsåther stycket för fem marck lybisk, och Tije skjllinger Golt gyllene stemplade femtije stycker, styckett för Tuå marck lybisk och Tuå skjllinger, Golt gyllene ostämplade Siwtije och fyre stycker, Styckett för Tuå marck lybisk och fyre peninger, Croner fiorthen stycker, Styckett för halfftridie march lybisk, Daler Siwttije Nije stycker, och Tre orth[ug]er, hwar Daler för Trettije en skjllingh, Summa på för:ne Gull och Daler löper sigh vdi Lybesk myntt Ettusende Trijhundrade Sextije och halffnijende marck lybisk, och Elleffue peninger. Huilckett förnempde Gull och Daler han vpburidt hade för wårt Smör, som hann på wåre wegna såldt hade Anno etc 47. Än lothe wij anname aff honom på samme tijdh genom för:ne Rasmus Lodwijcksson Porthugalöser En, Rosenobell En, Twå Gellerske rijdere och Tuå duble skjllinger, som han leffuererede på Johan Longermantz wegna, för 39 marck lybisk 10 skjllinger, som tilbake stodh på hans Regenskap pro anno 45. Hwarföre giffue wij för:ne Hareldh Larsson her medt qwijtt etc Datum Gripsholm

Gustaus manu propria.

Gripsholm den 16 Mars.

*Quittobref för Hareld Larsson i Lödöse på tre stycken
»Casterkumesk».*

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt medt thenne wår Quittencie att wij vdi egen persone, opå wårt Slott Stock-

holm then 29 Junij Anno etc. 47. Annamedt och vpburidt haffwe, aff thenne wår tro vndersåte och Borgere i Lödöse Hareldh Larsson Tre stycken Casterkumesk som han Leffrerede på Oleff Skredderes wegna, och lydde på någett Smör, som samme Olaff vpburidt hade Anno etc Fyretije Sex etc Hwarfföre giffwe wij för:ne Hareldh Larsson och Olaff Skreddere her medt quitt och frij för allt yttermere tiltal vm för:ne klåde Och thess till wisse lathe wij trycke wårt Secret her neden före och medt egen hond vnderskriffwedt Datum Aff wårt Slott Gripzholm 16 Martij Anno etc 48

Gustaus manu propria

Gripsholm den 16 Mars.

Quittobref för densamme på af honom levererad klåde.

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt medt thenne wår Qwittencia, att wij vdj egen persone på wårt Slott Gripzholm then 29 Junij Anno etc 47 Annamedt och vpburidt haffwe aff thenne wår vndersåte och Borgere i Lödöse, Hareldh Larsson Tw stycken Casterkumesk, som lydde hans rekenskap till pro Anno etc Fyretije Sex Jtem Trij stycken ängelskt som han leffrerede på någett Smör, som han vpburidt hade aff Lasse Schriffwere j Lödöse Anno fyretije Fem etc Hwarfföre giffwe wij för:ne Hareldh Larsson qwijtt etc Datum Gripzholm 16 Martij Anno 48

Gustaus manu propria

Gripsholm den 17 Mars.

Bytesbref för mäster Hans Nicolai, skolmästare i Strengnäs, på tomt och jord derstädes, emot fastigheter i Noraskoga.

Riks-Registr. 1548, fol. 48 v.

Öpet breff för M: Hans Nicolai Scholemestare vdi Strengnäs Att han ther samestädz En Cronones Tomptt etc till ewärdelige äge beholle skall. Datum Gripsholm 17 Martij Anno domini 1548.

Wij Gustaff medt Gudz nåde etc. Göre wetterligitt, Att wij aff synnerlige gunst och nåde haffue vndt och effterlatedt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff, vnne och effterlate thenne Oss Elskeligh wår Tro Vnder-såte M: Hans Nicolai Scholemestare vdi wår Stadh Strengnes, och hans effterkomande ärfwinger till Ewärdelige äghe, En wår och Cronones Tomptt, ther Domprowestegården tilförende vpå ståndett haffuer, liggiendes vdi för:ne Strängnes Söder vm Domkyrchen, Tesligiste En Lött, liggiendes thersammestedtz emellem M: Peders Cancelleres gårdh och Syslemandz Hagan, Item En lithen Tappe löpendes ifrå Domprowestens lada och nedher till then andre Gatun.

Ther emott haffuer han vplatedt Oss, Cronone, och wåre vnge liffz ärfwinger till Ewärdelige äghe, tesse ephtherscriffne ägher som honom genom lageligitt arff skäligen tilfalne äre, som är först, En Torpestadh liggiendes på Norreskogha Wåster i Sokn, benempd Dalekarls Hytte, Ther till lägger han och en lithen skogz angh benämpd Häffers bodha angh, Item En Sijö benempd bodhasijö, Tesligiste En lithen angh, benempd Dalekars angh, Item Twå Skogz deler halffua, Then ene ligger i höge kolningh, och löper nidh till Skreckere Hytte, Then annen halffua

ligger i Mølneberge och löper nedher till Skreckere Hytte, halffparthen aff hwardere för:ne Skoggzdeler begynnendes öffuerst wiidh Dalekarles Hytte och halffwägen till Skreckere Hytte, Item en Gruffuedecele liggjendes i Nyiäbergh etc. Hwarföre affhände wij Oss och Cronone för:ne Domproweste Tomptt, medh Källere och all annen deell, som ther tillydher, tesligiste för:ne Lött och Täppe och till-egne thet förbe:te M: Hans och hans effterkomande ärfwinger till Ewerdelige äghe, att niute bruke och behålla aldellis obehindrett. Biudendes förthenschuldh her medh alle, som för wåre skuld wele och skole, göre och lathe, besynnerlige wåre fougter och Befalningzmän, att the icke vdi någen måtte göre offtebenempd M: Hans, eller hans effterkomande ärfwinger her emott hinder platz eller förfång, wiidh wår ogunste. Och tess till ytthermere wiszo och bättre förwaringh lathe wij wetterligen hengie wårtt kong:ge Secret her nedhan före. Som giffuitt och scriffuitt är på wårtt Slott Gripzholm. Datum.

Gripzholm den 18 Mars.

Till Karl Holgersson, att han skall resa till Danmark, såsom följeslagare åt konungens sändebud.

Riks-Registr. 1548, fol. 49.

Till Karll Holgerson Att han k: Ma:ttz Legation till Kongen i Danmarck wara schall. Datum Gripzholm. 18 Martij Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij haffue ändelis förstått Karll [att] tu beswärer tigh om then Legation som wij till keisaren hade acktedt att förskicke ther vdinnen tu tigh och så skulle haffue bruke latedt etc. Så haffue wij tich i then motte förskonedt, effter wij än nu på någen tiidh tilgörendes haffue for godt anseedt, att göre ett vpskuff medh same Legation. Doch må tu liikwell

ware förtänckt, att giöre tigh rede, warendis wåre förskickedhe fölgachtigh till Kongen i Danmarck, medh the Artickler och medtgiffne Instruction, som ther på lydhe, Thet tu tesligiste motte giffue Her Måns Ioanson och Ture Pederson tilkänne. Wetendes tigh her effter rätte. Datum.

Gripsholm den 18 Mars.

Till riksrådet m. m. hr Gustaf Olsson (Stenbock), om den vid Gamla Lödöse förvarade spannemålen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 49 v.

Til Her Göstaff Olfson Att han en flitiigh achtth och tillsyn scall haffue medh then Spannemåll wiid gamble Lödze etc. Datum Gripsholm. 18 Martii. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij haffue förstått, Käre Her Göstaff, att then tiidh wåre Fougter lothe komme then Spannemåle tiitt nidh till Lödöse war mykin Wätzske på Marckenne, så att samme Spannemåle kom någett wååthactigh in i Husen, Och ligger nu till äffwentyrs och bränner till hope och förderffwes etc. Tesligiste förnimme wij att sädhen Folckett flötte ther aff gamble byn, vtt till Slottedt, Så sökie nu alle the Rotter och Mösser ther wåre i Byn tiitt som samme Spannemåle ligger, och göre ther stor skadhe, icke alleneste på Säden, vtan ock skäre all taken sunder, att allt regn och slagg driffwer inn på Spannemålen, Och intill äffwentyrs, hwarcken Fougterne eller andre, lathe sikh någett wårde ther vm, hwadh merhe han faar ilde eller wäll. Derföre är wår wilie och begären, att i käre Her Göstaff wele förskaffe lathe att någen ytthermere achtth och tillsyn medh samme Spannemåle haffwes motte, så att hon icke förfars eller förderffues motte, för wanröcth och oachttesamheett skuldt, och hwar alliest någen wädtske haffuer giordt skade på

Säden för otäätt taack skuldh, att man och wille lathe finne ther rådth till, och hielpett i tiidhe för än thet skedde någon större skadhe. Wäre och gott att man kunne så laghett, att samme Spannemåle motte än nu bliffue törckett, så att han sädhen dhesten bätter på någon tiidht oförderffwedt liggie kunde, Hwar ther och skedde någon pasligh affgong i torckningen, then må wäl bliffue beständendes. I wele förthenschuld ware her förtänchtte vthinnen, att medh samme Spannemåle så motte beställt bliffue etc. Och ther om medh edhre budh och scriffwelser, och så alffwarligen biudhe och förmane Fougterne, som haffue laterdt före Spannemålen tiitt nedh, att the och lathe siigh någett warde om samme Spannemåle etc.

Wij haffue och offte tilförende, Käre Her Göstaff både scrifftligh och mundtlich giffuitt edher wår wilie och meningh tilkänne, att ther motte vpbyggies Ett Huss wiidh Slottedt, till att läggie Spannemåle vdi, tesligiste Smör, Järn och annedt godz som oss tilkomber etc. Så såge wij än nu gerne, att i vtan all förhalingh så wille beställett, både medh wære och Edhre fougter ther i Elffzborgz Län, och vtt medh älfwen, att nu strax i Wårh (!) motte förskaffes någett tiimber tiitt nedh ifrå Trålhätte och annerstädtz ther godh Timberskogh är, vth medh Elffwen, och att man lothe flux holle på i Sommer, att sättie vp samme Huss ther hardtt wiidh Slottedt, ther som i bäst tänckie kunne någon lägligh platz wære, och icke stodhe så när byn, och bliffue någett stortt och manljghitt, medh sköne bodher och anner rum ther vnder och någre Borgere bliffwe ther till förskickedbe, som hade vpseende ther medh, att thet bliffue någett skickeligen vpbygdt etc. Att i och wele winleggie Edher, så att thet innen Larszmesse motte bliffue reedhe för wår Smör skatt skuldh. Och vm så behöffdes, att somptt vtaff then Spannemåle i gamble byn ligger, motte och läggies ther in och bätter förwares bådhe for Wädtske och Möss etc.

Så haffue wij och scriffuitt wåre fougter till ther [i] Westergötlandt, att the och skole tänckie till, att haffue någon ytterligere vpseende medh för:ne Spannemåle, tesligiste förskaffe Edher Timber, Timbermän och andre nöttorffter som till för:ne bygningh behöffwes will. Datum.

Gripsholm den 18 Mars.

Till konungens canceller, hr Georg Norman, att han skall afresa till Danmark, såsom konungens sändebud.

Riks-Registr. 1548, fol. 50 v.

Til Her Iören Norman Att han siig till Kongen i Danmarck förfoghe scall medh k: Ma:ttz wärff etc Datum vt Supra. [Gripsholm, 18 Martij Anno etc 48.]

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Som Edher wäll weterligitt är Georgen Norman, hwadt Oss the wärff och ärender anliggiende äre, som wij Edher medh någre andre nu till Danmarck haffwe affärdige laterdt etc, Så är wår wilie och gunstige begären att i göre edher medh thet alderförste till redhe, så att thet för Påsche hælgedagerne skee kunde, befogendes edher och så tess förinnen hiitt till oss, och inghen försumelse her före taghendes. Wij förskicke edher och så her medh Tuhundradhe Daler till hände, som j, och för:ne the andre, på samme reese, till thäre peninger haffue skole, Ther j wete Edher effter rätte. Gudh befalendes. Datum.

(Gripsholm den 18 eller 19 Mars.)

Till Erik Rolfsson, fogde i Vermland, att han skall ransaka om en gård Barna i Väse härad, hvarom tvistas.

Riks-Registr. 1548, fol. 51.

Till Erick Rolfson Att han ransaker om en gård, benempd Barna, liggiendes i Wässe häredtt etc Datum.

Wår gunst etc. Weeth Erick Rolfson, att thenne Breffwiisere Ioen Töresson i Barna, haffuer her för oss clageligen tilkänne giffuitt om för:ne Gårdh Barna liggiendes i Wässe härede, huicken förscriffne Ioens fadher Töres i Barna lagligen köptt haffuer, som samme Ioens förseglede Lagmandz breff thet bewiise, som han segh och i then motten på leffwendes wethner beroper, Thet dogh Biörn i Tijdöo om intett göre och samme gårdh sigh till-egne will. Dogh medh huadt skääll, lagh eller rätt kunne wij icke wete etc. Wiliendis förthenschuld att tu sam-feltt medh then som är i Lagmandz stadh, her vm wiidhere på Tingett ransake lather, Förhörendes och så then annen partz skäll och bewiisningar eller huicken there kan ware rättere till för:ne gårdh, ther effter må tu sedhen wete tigh att rätte, och lathe then parten bliffue wiidh Gården, som bäste skääll och bewiisningh ther till haffue kan, och medh Swerigis Lagh thet winne kan. Ther i wete Edher effter rätte. Datum.

Gripsholm den 19 Mars.

*Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar),
om salpetersjudaren Peder Bagge.*

Riks-Registr. 1548, fol. 51.

Till Botwedt Larson for then Peder Bagge
Salpetersiudere, att han förfarer hans konst. Da-
tum Gripsholm 19 Martii. An: 48.

Wår gunst etc. Wett Botwedt, Att thenne Salttpetter
Siudere Peeder Bagge haffuer waritt her och begäredt
Förlagh aff oss ock föregiffuitt, att han wille förskaffe
Oss en heell hoop Salpetter igen etc. Så wille wij gerne
först wete hwadh skäll han kunne göre oss, för än man
giorde honom någett förlagh och om han wåre någott
konstigh påå Saaken etc Derföre är wår wilie och befal-
ningh, att tu handler medh honom ther vm, och förfarer
vm han tröster göre Oss någon skäll. Tesligiste huadh
man skulle giffue honom för hwartt Skippundt när han
stode alleen vmkosten medh endeell och annen, så att wij
intett hulpe ther till hwarcken medh dagxwårcker eller
annedt. Så äre wij icke heller till sinnes att hålle honom
eller then andre ther nidre i Calmarne är, then foordell
vppe att Bönderne skole daglige släpe och köre för them
både wedh och annedt, som the her till giordt haffue, och
liikewäll giffue them liike mykitt för skeppundet, som
man älliest kunne köpett vtaff boden etc. Thervm tu
wiltt scriffue Germundt till, att han lather haffue ther
nogett bättre vpseende medt, så att all tungen icke schall
hengie på Bönderne, thet wele wij ingelunde tilstädie.
Ther rätte tigh effter. Datum.

Gripsholm den 19 Mars.

Till riksrådet, m. m. hr Gustaf Olsson (Stenbock), om frihet för afgälder till staden, för Hareld Larsson i Lödöse, samt förläning till densamme af Säveholmen.

Riks-Registr. 1548, fol. 51 v.

Til Her Göstaff Olfson Att Harald Larson schall frij ware för all Stadzens tunge, till en tidh etc. Datum Gripsholm. 19 Martij. Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Effter thet, Käre Her Göstaff, Wij acthe än nu bruke thenne wår tro Vndersåte och Borgere i Lödze Hareld Larson, vdi Tyslandh till att sälie och föryttre vårt Smör, och förskaffe oss, hiitt in i Riikett igen, klädhe och andre vtlendzske warer, som wij behöffue kunne etc. Therföre haffue wij gunsteligen vndt och effterlatedt honom att han ther i Lödöse frij för all Stadzens Tunge ware schall. Och att hans Hustru, vdi hans fråwarelse, när han på vårt värff och gagn är, frij och obehindrett i så motte ware schall. Thesligiste haffwe wij och så gunsteligen vndt och effterlatedt honom Säffweholmen wedh gamble Lödöse ligger, Så att han honom, Oss till en behageligh tiidh, niute och behålle må och schall, till att haffue sine Hester i gräss gångendis. Hwarföre är wår wilie och nådige begären, att i wele ware för:ne Hareld Larson herutinnen behielpelige, att han thenne wår gunstige tillåtelse sigh till godhe niute må, Ther vdinnen sker thet oss liufft och behageligitt är, Befalendes edher her medh Gudh. Datum.

Gripsholm den 19 Mars.

Till fogden Sven Nielsson om dagsverken till Gripsholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 52.

Till Swen Nielson Att han tilsegher alle kyrckie och Prestelandboer att the Dagxwercken wedh Gripsholm göre skole. Datum vt supra. (Gripsholm. 19 Martij Anno etc 1548.)

Wår gunst etc. Är wår wilie och befallningh Swen Nilson, att tu tilsegher nogre aff the kyrchie och preste-landboer till, vdi thin befallningh, att the medh thet förste giffue sigh hiitt till wårtt Slott Gripsholm, och göre her theres dagxwårcker som the plichtige äre att göre haffwendes medh sigh godhe Hwasse yxer, Och att tu thet så förskaffer, att the komme Tu eller Trij rettere-döme till liike, eller och mindre, som the äre store till etc. Ther rätte tigh effter. Datum.

(Gripsholm den 19 Mars.)

Till Arfvid Joensson, fogde på Orrholmen, m. m., om Istrums gårds upplåtande till kronan.

Riks-Registr. 1548, fol. 52 v.

Till Arffwedt Att han förhöres medth then som på Iström sijtter, att han wille vplate k: Ma:tt samme gårdh etc. Datum.

Wår gunst etc. Som tu giffuer tilkänne Arffwedt vm alle lägligheter ther wiidh Iström, så att ther schall ware skön Lägenheeter och tillfalle till att göre ett herre sätter (!) vtaff etc. Så må tu handle och förhöre medh honom ther siitther vpå, att han wille vplathe Oss och Cronen samme Iström gårdh. Wij wele åther ware för-

tenchte att giffua honom anner godz igen annerstädz, som och skole ware honom beleglige. Wetendes sedhen giffue oss her ett beskeedh vm när tu hernäst hiitt till oss kommendes warder. Ther rette tigh effter. Datum.

Gripsholm den 19 Mars.

Till mäster Michael Agricola, om skolestugan i Åbo.

Riks-Registr. 1548, fol. 52 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 238.

Till M. Michel Agricolam om Scholestugun i Åbo etc. Datum Gripsholm 19 Martij. Anno dominij 1548.

Wår synnerlige gunst etc. Som j scriffteligen begäre M. Michell, att j frandelis motte bliffue wiidh Scholemestere Æmbetett ther i Åbo, Thesligiste beholle Rentte och vnderhåltdt, som ther till ligger etc. Så kunne wij intett synnerligett swar geffue Edher ther vpå, på thenne tiidh, vtan wij wele ware fortentchte ther vtinnen medh tiiden, hwad wij kunne göre eller lathe j then motte. Ther j Edher effter rätte wele. Datum.

Gripsholm den 20 Mars.

Till fogden i Ås och Redvägs härader m. m. i Vester-götland, Jon Bagge, om förvarande af spannemålen i Lödöse.

Riks-Registr. 1548, fol. 53.

Till Joen Bagge Att han then Spannemåll wiid Lödze icke förderffues tilstäd. Datum Gripsholm 20 Martij. Anno etc. 48.

Wår gunst tilförende etc. Weet Ioan Bagge, Att wij förstätt haffue, om then Spannemåle i Lödöse ligger, som både tu och flere aff fougterne haffue latedt komme tiitt

nedh, ligger nu och förfars och bränner, Förty han kom någett wåtachtigh in i Husen, tesligiste göre Rätter och Möss ther stor skade, icke alleneste på Säden, vtan och skäre all taken sönder på Husen, som han ligger vdi, att både slagg och regn slår in vppå samme Spannemåll, och ingen aff Fougterne hwarcken tu eller the andre lathe siigh någett wårda och bekymbre ther vm, Dherföre är wår alffwarlige wilie och biudhe tigh, att tu samfältt medh Peder Kartt, medh thet förste drager tiitt nedh och förskaffer, att ther någon yttermere acht och tillsyn medh samme Spannemåle haffues motte, så att han icke för Wanrycht och vachttsamheett schuld förderffues motte. Dher och nogen skadhe skeer på samme Spannemåle, så skall tu och the andre fougter ware förtenckte, att sware Oss ther till, och rette Oss wår skadhe vp igen både pro Anno etc 47 och 48. Och effter wij haffue nu latedt scriffue Her Göstaff Olfson till, att han nu strax i Wårh skall lathe sättie ett kornhuss vp wiidh Elffzborgh, Så är wår wilie och befallningh, att thu förskaffer honom ther aff thin befallningh nogre gode Timbermän, tiitt nedh till samme bygningh, och alliest medh annen nottorfft hielper att samme Husz innen Larszmesse motte vpbygde bliffue. Tagendes her ingen försumelse före. Datum.

Gripsholm den 20 Mars.

Till fogden i Helsingland, Niels Helsing, för hustru Sigrid på Hisenäs.

Riks-Registr. 1548, fol. 53 v.

Till Niels Helsingh för Hustru Sigredt på Hisänas Att hon må bliffue till fridtz etc. Datum Gripsholm Anno vtsupra.

Wår gunst etc. Weett Niels Helsingh, Att thenne breffwiiserske, Hustru Sigredh på Hiisenäs i Helsingelandh

haffuer waridt her för Oss och clageligen tilkänne giffuitt hurulunde tu förmener wele klandre och sackfalle henne för nogre ordh, som hon skulle haffua sagtt till tigh för hennes sons skuld etc. Så effter wij förnimme att thet haffuer föghe vppå sikh att klandre henne therföre Wele wij och biude tigh att tu lather henne bliffue obehindrett och tillfrijdtz, Tesligiste haffue wij och gunsteligen vndt och effterlatett att hennes Son, som schall wara vthscreffwen eblandh knechterne må komme och bliffue heme hoss henne, Hielpendes henne på hennes ålderdom. Ther rette tigh effter. Datum Gripzholm. 20 Martij.

Gripsholm den 20 Mars.

Till Joachim Bulgrin, att taga om händer det kläde, som finnes på Vadstena slott.

Riks-Registr. 1548, fol. 53 v.

Till Iochim Bulgrijn, Att han annamer clädet på Slottett aff Hareld Larson, som ther qwartt bleff etc. Datum vt supra. (Gripzholm 20 Martij)

Wår gunst tilförende etc, Är wår wilie och Befalningh Jochim, att tu annamer thett clädhe till tegh som ther på Slottedt effter Oss qwartt war, och thenne wår Vndersåte och Borgere i Lödze Hareld Larson tiitt leffwereredt haffuer, giffuendes honom ther på En bekennele eller bewiisz huru mång stycke tu aff för:ne clädhe annamendes warder, och hwartt slagh synnerligh för sikh. Och vm samme clädhe någott wåttachtigt bliffwett är, eller någon annen mangell haffuer etc. Så haffwe wij befaledt honom att han thet vpslå och besee schall och lathe törckett, så att thet icke förderffuett bliffue motte, Ther tu weett tigh effter rätte. Datum.

Gripsholm den 21 Mars.

*Till befälningssmannen på Upsala slott, Mats Michelsson,
om förflyttande dit af några hästar.*

Riks-Registr. 1548, fol. 54.

Till Mats Michelson att han nogre Fåleer ifrå Öreby till Vpsale taghe scall etc. Datum Gripsholm 21 Martij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Weett Mats Michelson, Att effter wår Fougte wedh Öreby Thommes Nilson haffuer oss förstå latedt, att ther är icke rådth till beett, och till att holle så monge Fåler och stodh i Sommer, som ther är wedh Gården, Så haffue wij förthenschuld befalett för:ne Thomes Nilson att han tiitt till Vpsala nogre aff samme Fåler och Stodh förskicke schall, att the ther vdi Sommer j beett gå skole. Dherföre må tu täncke till att släppe them tiitt, som the kunne behielpe sigh, Och att tu lather haffue achtt och vpseende medh them emellen ätth etc. Ther rätte tigh effter. Datum.

Gripsholm den 21 Mars.

*Till bygmästaren Henrik van Köllen, att han begifver sig
till Örby och öfvervakar bygnadsarbetet.*

Riks-Registr. 1548, fol. 54.

Till Henrick van Köllen att han giffuer sigh till Öreby och ackter på then Murningen ther hålles före etc. Datum vt supra. (Gripsholm. 21 Martij. Anno etc 48.)

Wår gunst etc. Weett Henrick, Att effter wij achte framedelis lathe fulfölie medh then Murningh på Öreby etc, Så är wår wilie och befalningh att tu dragher tiitt

emellen ått, och dele thin rådth medh them ther arbethe, så att then murningh motte bliffue någett wäll skickett effter wår meningh, synnerligen ther then Windelsten går nedh egenom fångetornett och vdi gången emellen muren, Och att man kunne så laghett ther offwen på Muren, som Skytteholen bliffue motte göris en brystwårn, så att man kunde skiute ende nedh i Graffwen etc. Thette tu så etc.

Gripsholm den 21 Mars.

*Till fogden i Gullbergs m. fl. härader i Östergötland,
Tuffue Skåningh, om branden vid Orga hytta, m. m.*

Riks-Registr. 1548, fol. 54 v.

Till Tuffue Schoningh Att han tilsegher Stålsmeden och koleren wed Orge, som affbrendt är, att the tenckie till then schaden. Datum Gripsholm. 21 Martij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Som tu giffuer tilkånne Tuffue, Att wår Hytte wiidh Orge är affbrendtt etc, Så haffue wij ther föghe behagh vtinnen, och wåre intitt vtaff wågen, att Stålsmeden och Koleren wäll motte tänckie till, och bygge oss hytten vp igen, effter thet är skeedt och tilkommett genom theres försumelse, att the icke bätter haffue slächtt och förwarett eelden, emott natten, the skole och intitt twiile ther vtinnen, wij kunne wäll lathe kortte them så mykitt aff i theris Löön, som then skadhen draghe kan, ther må the förlate sigh till, thet samme tu och må them förstå lathe. Thett the och meene, att [wij?] allenest skole draghe all schaden, och att all tungenn skall hängie på Oss och Bönderne så att wij skole byggie Hytten vp igen, och the intitt skole bliffue tilltalett ther vm, som borde med rätte haffue ther achtv vpå, thet skole the wäll befinne. Så må tu ware förtäncht, att Smedienn motte

medh thet Förste komme vp igen, ehwatt rådth ther finnes till, så att Hammeren kunde komme till gongz igen etc.

Wij wilie och gerne wete hwartt stålett är kommedt, som the Smidett haffue, och huru mångth Skeppundh tu haffuer liggendes. Medh then Bodhenn att lathe vpsättie wiidh Stågeborgh till vår Spannemåle, må tu lathe bestå till tess Smidien bliffuer vpbygdt igen, Thett will och falle Bönderne endelis förswårtt, att the medh så månge bygninger på så kortt tidh skole förtungede bliffue. Dherföre må tu finne hwadt rådth tu kannt till att läggie vår Spannemåll vdi i år, antten vdi then Borgzkyrchienn, som tu scriffuer om, eller och någon annenstädtz, ther han ligger wälförwardt för wädtske. Och att tu lather haffue grann achtt och vpseende emellem ått, medh samme spannemålle, så att han icke ligger och brännes fördärffuett. Så må tu fulkompligen ther vtinnen,¹⁾ att hwar wij taghe någon skadhe vdi samme Spannemåle, så skall tu sware Oss ther till, och vprätte oss skaden igen, Ther rätte tigh effter. Datum.

Gripsholm den 21 Mars.

Till ett par bönder om Dannemora prestgård, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 55.

Till Joen i Ackereby och Erick i Myre att the intett bekymbre sigh medh Dannemore prestebordt. Datum vt supra. (Gripsholm 21. Martij. Anno etc 1548.)

Vår gunst etc. Oss är tilkänne giffuit Ioen i Ackereby och Erick i Myre, att i mykitt haffue beställe medh thet Dannemore prestebordt, och ingelunde wele lathe Edher åtnöije som gott folck, [medh] lagherett, vtan allt wele i haffwet effter edhertt huffwudt och sinne,

¹⁾ Något af meningen uteglömdt.

och intett som wij göredt. Så må i ther förlathe Edher till, att hwar i icke snartt wände igen medh idhret wäsen, i schole få vtack för möden. Thet är iw sielssindt i wele haffwe ther Twå Prester besittende, som nepplige kan en behielpe sigh, epther ther liggie få ägher till. Så är thet iw bättre att en prest behåller både kyrckierne, som wij haffue tilförende lagadett, så schall och nu bliffue, Och honom skole i göre edher rättigheter redeligen vtth, både medh Tiende och annat, Ther rätter Edher effter. På thet Prestebordett wiidh Dannemore wele wij haffue Landbo sittendes som gör Oss affradt ther aff. Och hwar i icke lathe bliffue honom till friidtz obehindrett och opucket, dhå skole i ware förtänchte, att wij wele finne ther annen rådth till, Ther må i både förlathe Eder till etc.

(Gripsholm den 21 Mars.)

Till fogden på Väsby gård, Mats Tordsson, om räkenskaperna.

Riks-Registr. 1548, fol. 55 v.

Till Mats Tordson att han leffuererer Niels Birgeson Rekenskapen pro Anno etc 47. Datum.

Wår gunst etc. Weett Mats Tordson Att wij haffue latett tilscriffue then Niels Birgeson på Salebergitt, att han schall bliffua ther vpå Wesby gårdh, för en gårdzscriffware etc. Så må tu lathe leffwerere honom the Register och Rekenskaper för thet 47 åredt, som then Wincentius schulle göre redhe före, och att han täncker till och gör them klare medh thet aller förste, ställendis them i en rätt ordningh, Så att [han] sedhan fogher sigh till Stocholm, och gör samme Rekenskap efrån sigh.

(Gripsholm den 21 Mars.)

Till riksrådet, m. m., hr Gustaf Olsson (Stenbock), om utrustande af ett skepp till Bergen i Norge, för inköpande af fisk.

Riks-Registr. 1548, fol. 55 v.

Til Her Göstaff Olsson, Att han lather tilrede ett Skipp ått Bergen til Norige epther Bergerfisk Raff och Recklingh till kon:ge Ma:ttz behoff, och att ther förskickes gott Folck vppå Skippere, Styremen etc. Datum.

Vår synnerlige gunst etc. Käre Her Göstaff, effter wij haffue ther så mykitt Maltt liggiendes nedre, att man wäll kunne göre ther en hell Skipzladningh vtaff, och till effwentys hwar thet lenger liggie schulle så bliffue thet förderffuett. Dherföre är vår wylie och begären, att i wille tänckie till, och lathe göre Ett passeligh Skip redhe, som lupe ått Bergen i Norige och thet laddes medh nogre Läster Maltt, effter som empnen wære, Och att i wille lathe köpe Oss Bergerfisk igen, Tesligis nogen godh raff och Recklingh till wårtt egitt behoff, så mykit att man finge en hell Skipzladningh ther vtåff, Och att i wille förskicke ther någett godt folck, trogett, vpå, bådhe Skii-pere Styremänn och andre som förde Skiipett wäll fram, Tesligis en köpman medh, som på sådane handell förständt hade och kunne göre wårtt bäste ther medh, Och thette icke försumes motte. Edher Gudh befalendes. Datum.

Gripsholm den 22 Mars.

*Till kammarrådet Niels Persson (Bielke) och ståthållaren
Botvid Larsson, om utbetalande af fodringsspenningar.*

Riks-Registr. 1548, fol. 56.

Til Niels Person och Botwedt Larson, att the late Oluff Bror etc bekomme sine fodringz peninger Datum Gripsholm. 22 Martij An:

Wår gunst etc. Wij scriffue Edher till senest, att i skulle lathe thenne Oluff Bror, och nogre medh honom bekomme theris fodringhs peninger, som them stå tilbake i Cammeren. Så förundrer Oss hwarföre i icke lathe them få, hwadh wij them loffwett haffue, Så må i än nu tänckie till, att the få the 20 marcer på Hesten, som wij them loffuedhe, och lather them icke offtere iaghe ther effter, Ther i Edher effter rätte wele. Datum.

Gripsholm den 22 Mars.

Till Peder Brahe och Botvid Larson, om utrustande af ett skepp, som skall segla till Holland.

Riks-Registr. 1548, fol. 56.

Till Peder Bra och Botwedt Larson, att the late göre till redhe ett lithett Skep till Westwartt medh Hareldh Larson. Datum Gripsholm. Tempore et Anno vt Supra. (22 Martij)

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Weter Peder Bragde samptt Botwedt, Att wij then Lödze Borgere Hareld Larson som her hoss oss war, haffue nu affärdighet, att han medh thet förste schall giffue sich öffuer ifrå Elffzborgh och ått Hollandt, Och haffue wij befalett honom, att han ther i Landett, tess fram mott Pingzdagh tiidt

bliffue skall, och i midler tiidh granneligen förfare, hwar som Warerne mäst gälle kunne etc. Dherføre är wår wile och befallningh, att effter man nu icke så snart kan göre någett aff the stoore Skiipen redhe, att i lathe göre reedhe Ett aff the Små Skeppen, antthen then nyie Barcken eller ett annett som dragher wiidh pass Ottetije Låster eller någett mere som luppe Westwartt, Ladhendis medh Salttede Oxehuder, talgh, kökenfett, Sågebräder och någre Skeppundh Stååll Stångeiern och andre Warer, ther medh Skippett fijnge sin Fulle Ladningh etc. Att i och wille tänckie till nogett gott troghett och siöfaredt folck bådhe Höffuitzman, Skippere, Styreman och andre ther wij wåre belathne medh, som förde Skipett, att thet komme oförtöffwett öffwer till Amsterdam, aller senaste innen förscriffne Pingzdage tiidh. Ther skall dhå förscriffne Hareld Larson möte them, medh all beskeedh, och weete vnderwise them, hwar man bäst får skåall för Warerne. Så will och ware förnöden en, som man kunne bruke för en köpman på för:de Skipp, hwem i kunne tänckie tianligh wåre, antthen Jochim Horn, eller nogen annen, att när then Hareld Larson, och han komme till hope ther i Hollandt, att the dhå kunne haffue theris rådt tilhope, hure medh samme warer bäst handles motte, ther wij kunne haffue någon profiitt vtaff, effter wij och honom befalett haffue, att han Oss till wår nödtorfft någre synnerlige partzeler bestyre skall. Att i förthenschuld wille tänckie till och skynde vpå, så att skippett motte bliffue medh thet aller förste ladt och seegell redhe, Och hwar then Iochim Horn icke wåre någenstädtz reedhe affardiighet, att i dhå strax wille sände honom hiitt till Oss, så kunne wij sielffue wiidhere handle medh honom, vm alle saaker. Ther i Edher effter rätte wele. Datum.

Gripsholm den 24 Mars.

Till Joen Stallsven, att förhandla med bönderne i Salems och Botkyrka socknar, att biträda med timmerforsling till Vellinge kungsgård.

Riks-Registr. 1548, fol. 57.

Till Ioen Stalswen Att han förhandler medh Bönderne i S[a]lem och Botekyrchie Sokn, att the Timber vtaff Skogen och till Borie siiö köre skole, och sedhan flötes till Wällinge. Datum Gripz:[holm] 24 Martij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Effter som wij tigh senest tilscriffue lathe Ioen Stalswen, att thu skulle handle medh Bönderne i S[a]lem och Bothekyrchie Sokner, thet the skulle hielpe och kööre någet Timber fram, som wår Tienere Dionisius haffuer ther i för:ne både Sokner hugge lathett, Och förnimme att tu samme wår förre scriffwelse föge achtetd haffuer etc, Så wele och biudhe wij tigh än nu, her medh alffwarligen, att tu thet så förhandler medh Bönderne vdi för:ne Twå Sokner, att the nu medhan Snöön är på Marckenne, hielpe att släpe samme Timber vtaff Skogen och till Borije Sijö, så att thet sedhan kunne flötes till Wällinge, och then Qwärn ther sammestädz motte oförsumeligen bliffue vpbygd t igen. Thetta tu ingelunde försume wilt, så framptt tu wiltt göre thet Oss liufft är. Ther rätte tigh effter. Datum.

Gripsholm den 24 Mars.

Förläning på behaglig tid för Karl Holgersson (Gera) till Björkvik på Ålreckeö i Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 57 v.

Öpet Breff för Karl Holgerson att han beholle scall ålreckie öö medh then gårdh ther ligger vpå, till en tiidh. Datum Gripzholm 24 Martij. Anno etc 48.

Wij Gustaff medh Gudhs nåde etc. Göre wetterligitt att wij aff wår synnerlige gunst och nåde haffue vndt och förläntt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff, vnne och förläne thenne Oss Elskeligh wår Tro Man och vndersåte Karll Holgerson till Biörkewiick (oss till en behageligh tiidh) Åålreckie ön vdi Östergötlandh, och then gårdh ther ligger på, medh all kong:ge Räntte och rättigheett som ther årligen affgå pläger etc. Hwarföre biude wij wåre fougter, Befalningzmen, och alle andre etc.

Gripsholm den 24 Mars.

Till Lasse Pedersson på Stegeborg, om indragning af Rönö gård med landbor.

Riks-Registr. 1548, fol. 57.

Till Lasse Pederson, att K. M. haffuer igenkallat Rönö gård, med the Landboor ther vnder liggia, aff Karll Holgersons Moder. Och schall Karll Holgerson beholle ther emott Ålreckie öö, medh then gård ther ligger vpå, och en Hage, benempd Ödeshage som ligger vnder för:ne Rönö gård etc. Datum vt Supra. (Gripsholm 24 Martij¹)

Gripsholm den 24 Mars.

Till Peder Brahe, om legationen till Danmark, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 57 v.

Til Peder Bra Att han skynder Iören Norman, Vale[n]tin, Clemet, och Oluff Larson till k: Ma:tt. Datum vt Supra. (Gripsholm. 24 Martij. Anno etc 48.)

Wår synnerlige etc. Som tu wäll förstätt haffuer Peder Bra, att thet oss fast anliggiende är, att then Legation till Danmarck medh thett Förste motte afferdighett

¹) Endast öfverskriften i Registraturet.

bliffua etc. Så är än nu vår wilie och Befalningh, att tu skynder vpå Norman och Oluff Larson, Tesliges Vale[n]tin och Clemett, att the oförsumeligen skynde sigh hiitt till Oss, Så att the som förskickes skole motte bliffue häden afferdigett innen Påske Helge dagherne. Så haffuer och Karll Holgerson waridt her till tals medh oss, och haffue beskeedett honum, att han skall draghe nedh ått Östergötlandh igen, och ther förwänte till tess Norman och Oluff Larson draghe ther egenom, dher schall han dhå möte them etc. Wetendes tigh her effter rätte.

(Gripsholm den 24 Mars?)

Förläningsbref till hr riksrådet, m. m. Sten Eriksson (Leijonhufvud) på kyrko-, preste- och prebende-landbor i Gäseneds och Bjerke härader i Västergötland.¹⁾

Riks-Registr. 1548, fol. 58.

Förlänings Breff för Sten Erickson vpå Kyrkie, Preste och Prebenders Landboor, som i Gäsene och Biercke Häreder vdi Westergötlandh belagne äre, att han thöm beholle schall medh all rättighet, till en tiidh. Datum.

Gripsholm den 25 Mars.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson, uppdrag.

Riks-Registr. 1548, fol. 58.

Till Botwedt Larson Att han förständigere Lasse Pederson på Stegeborgh, huartt the hugne Lecther brukes schole etc. Datum Gripsholm. 25 Martij. Anno domini 1548.

Wår gunst etc. Wett Botwidt, att vår Befalningzman på Stegeborgh Lasse Pederson haffuer oss scriffteligen

¹⁾ Endast öfverskriften intagen i Registraturet.

förständiggett, att ther nedre wiidh Stegeborg liggie hugne och framkörde till Sijön wiidh pass 19 hundrett Lecther etc. Så haffue wij lathett giffue honum för beskeedh igen, att han medh thet Förste schall bliffue aff tigh förständiggett, hwartt till man samme Lechter bruke will etc. Dherföre må tu nu sielff betänckie tigh ther vm, hwartt samme Lechter best kunne komme till motte, Wetendes sedhan giffue för:ne Lasse Pederson tilkänne ther vm etc.

(Gripsholm den 25 Mars.)

Till Lars Fleming, att begifva sig till konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 58 v.

Till Lasse Fleming Att han förfoger sikh till k: Ma:tt och förständigiger vm Skytter och andre Lägenheter. Datum Gripsholm, Tempore, Anno vt supra. (25 Martij. Anno domini 1548.)

Wår gunst etc. Oss förundrer, Lasse Flemingh, att wij så föghe bliffue förständiggett aff tegh huru tu haffuer förordineret vm thet Borgeläghe, och huru thet älliest haffuer sikh medh wåre Skytter, vm the göre oss någen skäll, som the nogsamptt vtloffwett haffwe. Tw wast wäll senest hoss oss i Wastena, ther wij för mykit annet bekymmer icke hade stunder eller tillfälle att handle medh tigh vm sådane Saker. Tu wiltt förtenschuld oförsumeligen förfoge tigh till Oss, att wij dhå wijdhere aff tigh, bådhe vm Borgelegett och andre Lägenheter motte förständiggett bliffue. Ther weett att rätte tigh effter. Datum.

Gripsholm den 25 Mars.

Förläningsbref för riksrådet Karl Holgersson (Gera) på Ridbo fjerding i Skärkinds härad, Östergötland, med alla deraf flytande inkomster.

Riks-Registr. 1548, fol. 58 v.

Öpett breff för Karl Holgerson att han Riidbofiärdung i Skerekinde Härede vdi Östergötlandh, medh all kon:ge Rentte och Rättugheetter tesligiste alle kyrckie och Preste landboor, som vdi för:ne Ridbo fierding belegne äre, med all Biscops Saker och årlige gestningar, och alle andre Partzeler ee hwad thett helst ware kan, till en tiidh beholle schall etc. Datum Gripzholm. 25 Martij. An:¹⁾

Gripsholm den 26 Mars.

Till Joachim Bulgrin i Vadstena, om anskaffande af stora forvagnar.

Riks-Registr. 1548, fol. 59.

Till Jochim Bulgrijn att han lather göre nogre forwangner som man kunne bruke emellen Wasthene och Stegeborgh etc. Datum Gripzholm. 26 Martij. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Wett Jochim Bulgrin, Att wij befalett haffua wår fougte på Stegeborgh Lasse Pederson, att han schall tänckie till, och lathe göre nogre starcke Foorwagner medh högh hiull ther 4 eller 6 Hester kunne gå före, them man ther emellen Wastene och Stegheborgh bruke kunne, på thet Bönderne motte förschonede bliffue medh the monge försler och skiutzfärder. Är förthenschuld

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

wår wilie och befallningh, att tu och så täncker till, att lathe göre nogre sliike foerwangner och håller än 3 eller 4 starcke Hester på stall ther till, Ther vm wij och haffue latedt scriffue Oleff Michelson till på Lincöpungz gårdh, att tu må wette tigh ther effter rätte. Datum.

Gripsholm den 26 Mars.

Till fogdarne Anders Eriksson (på Salberget) och Lasse (Larsson?), om malmbrytningen vid Salberget.

Riks-Registr. 1548, fol. 59.

Till Anders Erickson och Lasse att the haffue vpseende medh Swen Rödh hure han then Malmen bryte lather wiid gruffwen etc. Datum Gripsholm. 26 Martij. Anno dominj 48.

Wår gunst etc. Weett Lasse och Anders Erickson att tesse breffwiisere Her Anders i Romfertuna samptt Niels Person i Oelebodha haffue her för Oss berättett och tilkänne giffuitt, att strekett tappes flux bortt i then diurkarls rymningen, så att the ganske liithen malm få att bryte i samme Gruffue, och seije ther hoss att Gruffue fougten Swen Rödh haffuer wägrett them, att the icke bryte få på wäggerne, vtan allt på Botnen, och till effwentys haffue gååt fram vm strekett, så att the få förthen-schuld nu ingen malmenn etc. Så är wår wilie och Befallningh, att i lathe haffue nogett ythermere vpseende medh then Swen Rödh, huru han laghareddt medt then brytningen, att the och motte bryte iblandt medh på wäggerne, och icke så mykitt senckie nedh på botnen, j wele och så förskaffett, att nogre Förstondige Gruffuedrenger ransakadhe effter strekett j samme gruffue, och see hwartt vtt thet bär, och laghett så att gruffwen motte brukes och holles wiidh machtt och holles watn öster att gruffuen icke läggies ödhe etc.

Så äre wij tillfridtz att tesse för:ne H. Anders, och Niels Pederson måghe bruke och bliffue i then Wäsgöte rymningen och försökie huadh hon giffue will, dogh att i wille winleggie Edher att bryte igenom in till diurkarls rymningen, vm ther icke kunne finnes någett gott streck, så att både Rymningerne bleffue vdi ett etc. Och att tu Lasse giffuer tigh hiitt till Oss medh thet förste vnderwiisendes oss vm alle lägenheter. Ther rätte tiigh effter. Datum.

Gripsholm den 26 Mars.

Till befallningsmannen på Stegeborg, Lasse Pedersson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 59 v.

Til Lasse Pederson om the lechter ther hugne liggie, scall Botwedh giffue honom beskeedh ther vm. Datum vt Supra. (Gripzhholm. 26 Martij. Anno dominj 48.)

Wår gunst tilförende etc. Som tu begärer wette aff Oss Lasse Pederson, huadt tu skaltt göre medh the Lächter ther liggie hugne och framkörde etc. Så haffue wij latedt scriffue Bothuedt till, att han framdelis schall wete giffue tigh wiidhere beskeedh ther vm, och hwartt till man samme lächter bruke will, ther tu sädhen kantt wete att rätte tigh effter etc.

Som tu och scriffuer, att tu ingen bekommer, som will giffue skäll för then fisk, wij haffue latedt sendt tiitt nedh, Så wete wij icke annett ther vm att säije, vtan att tu lather förwaren ther på Slottedt, och förskaffer någett aff the finske gädder, och annen torr fisk till Wastena, och till Linköpfungz gårdh Tesligiste någett vt aff then Saltgröne åall etc.

Vm then Lax och åall ther är må tu förskaffett att ther görs någon färsk lake vppå, så att han icke bliffuer

fördärffuett, ther wiidhere beskeedh, vm man behöffde ther någett aff till att fettalie vår Skip medh framdelis, thet man skulle anttwarde then Jören Osterman samme Fisk, till att föryttren vtlendis, som tu mener, ther äre wij icke fulleligen betänckte vtinnen, Wij wele först see huad betalning wij få för thett Smör, han aff Oss fått haffuer etc.

Så kunne icke heller skadhe, att tu erinnerede the Surköpingz Borgere, huru offte the haffue gåt och gnället på Oss, att the ingen sliik fiisk haffue kunnett bekomme ther nidre för peninger. Nu haffuer man winlagtt siigh ther vm, och skaffer them fiisk nogh tiitt nidh både Lax, åäll, finske gädder och annen torr fiisk, så att the icke skulle haffue att claghe ther öffuer, nu kom ingen som will köpen, vtan ther liggeren på vår skadhe och frome. Så skole the icke twiile ther vtinnen, wij wele wäll kommedt them ihugh på en annen tiidhe, och skaffe them helfftenne mindre. Thett samme må tu wäll säije them etc.

Wij såghe och för gott ann, att tu wille tänckie till, att lathe göre någre rättsinnige och starcke Foerwangner medh höge hiull, ther Trij eller fyre Hester kunne gå före, och man kunne bruke ther emellem Stegeborgh och Wastena, att tu förthenschuld wilde förtäncktt ware att hälle ther till fyre eller Sex Hester på Stall, på thett Bönderne måtte bliffue förskonedhe medh the många Försler och Skiutzfärder och synnerligen nu medh[en] the skole göre theris Wår etc, Som wij och haffue latedt scriffue Jochim Bulgrijn samptt Oloff Michelson till, att the och så göre skole. Så haffue wij och så befalett Bothwedt, att han schall lathe göre en sliik foerwagn i Stocholm, och förskicken tiitt nedh.

The Skytter tu berörer vm, som tiitt j Borgeläghe förlagde äre, måtte tu haffue ett vpseende medh, att the hälle och skicke sigh någett redheligen. Men att wij skole holle alle theris Hester på Stall, som tiitt förlagde

äre, ther äre wij icke fullelligen benägne till, The må wäll slå en partt aff them på gräss i Sommer, thet samme tu them seije må. Ther rätte tigh effter etc.

Gripsholm den 27 Mars.

Till befallningsmannen på Upsala slott, Mats Michelsson, om tillsyn med arbetsfolket, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 60 v.

Til Mats Michelson At han skynder Bencth Scriffuere till att haffua vpsyn medh arbetisfolck.
Datum Gripzh: 27 Mar:

Wår gunst etc. Wett Mats att wij haffue latedt scriffue Benchtt Scriffwere ther på Vpsala gårdh till, att han skall haffue ett flitigt vpseende medh Gårdzens Redswen Bryggere och Bagerske tesligiste huruledis ther handles medh vpbörden och vttgifften, vdi alle partzeler, och att ther motte handles motteligen och troligen medh förtärningen etc. Hwarföre är wår alffwarlige wilie och befallningh, att tu icke öffuerpucker eller förwegrer honom thette, vtan heller skynder honom ther till. Tesligiste att tu och så tagher troligen och alffwarligen i saken medh, att wårt gagn och bäste i så motte flitteligen achtetd och förfordrett bliffue måtte, bätter här effter än her till dagx skeedt är. Wetendis Datum.

Gripsholm den 27 Mars.

Till Bengt Skrifvare i Upsala, om tillsyn med en del af arbetsfolket, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 61.

Til Benct Scriffuere att han håller gran vpsyn med Redswennen Bryggeren och Bagerskan på Vpsala gårdh. Datum vt supra. (Gripzh: 27 Mar:)

Wår Gunst etc. Är wår wilie och Befalningh Benchtt Scriffwere, att tu skaltt haffue gran achtth och vpseende

medh Redswennen Bryggeren och Bagersken ther på Vp-sala gårdh, huruledis ther handles medh Vpbörden och vttgiffen, vdi alle partzeler, Tesligiste att ther motte handles måtteligen och troligen medh förtärningen, Och att tu her vtinnen och elliest wiltt rame och achte wårtt bäste, som wij tigh her vm betro. Och hwar fougten tegh öffuerpucke will i thet att tu achter på wårtt gagn och bäste, så må tu giffue tigh oförsumeligen till oss. Ther rätte . . .

Gripsholm den 27 Mars.

Till riksrådet hr Gustaf Olsson (Stenbock), om lån till två borgare i Lödöse.

Riks-Registr. 1548, fol. 61.

Til Her Göstaff Olfson för Boo Skreddere och Måns att the få skole peninger till läns aff k: Ma:tt om the fiskerij wäll förestå kunne. Datum vt supra. (Gripzh: 27 Mar:)

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Weter Käre Her Göstaff, att tässe Twå Lödöse Borgere Boo Skraddere och Måns haffue waridt her hoss Oss, och begäredt någre peninger aff oss till Länsz, och giffuitt före, att the wille bruke fiiskerij och betthale Oss medh fiisk igen etc. Så wåre wij icke obenägne att vndsättie them, hwar man alliest hadhe någon Förwissingh och wiste, att bekomme wår betthalningh igen. Wij hade wäll mångestädz vttlännt wåre peninger både Borgere och andre och fått så ringe betthalningh igen. Så förtäncker Edher wäll att wij någre reeser tilförende haffue snackett vm för Edher, att wij gerne hade ther än 20 eller 30 gode fiskiere boendes i Byn, som ingen annen handell brukadhe, vtan närede sigh vt aff then fiisk the toghe vm åredt, och lathe byggie sich 4. eller 5. aff the Häringzbysser effther thett

sätt som the bruke Westwartt till Fiiske, och sambledhe en heell hoop medh fiisk vm åredt, både Sill och annen fisk, ther medh the hele Landett bespiise kunde, och icke allt liita vpå the Skaffboer och andre Främende etc. Derföre wåre gott, att i än nu wille tänckie ther till, effter tässe för:ne wele taghe sigh före att bruke fiiskerij, att i och wele handle medh nogre flere Borgere ther i byn, som och wille ware i salskap medh them, och komme sådane fiskerij till gångz, bekymbrendes siigh med ingen annen handell, vtan hulpte sigh ther medh och skaffede fiisk någh i Landett. Seden när wij förnumme thet wåre theres rätte alffwere, wille wij icke ware obenägne att förstreckie them medh någre hundrade marck, och the betthalede Oss somptt medh fiisk och somptt medh penningar igen, hwickett the helst kunne åstadh komme. Wåre och gott att i kunne förskaffe oss någre hiitt in i landett, som kunne bygge sliike häringzbysser och wiste rätte sättett, att gå vm medh them. Wij wille och gerne lathe byggie sliike Skiip her vppe och försökie huadh lagh thett wille taghe medh them her i Sijön etc. I wille förtenschuld förhandlett, att så motte till thet flitteligste bestältt bliffue. Datum.

(Gripsholm den 27 Mars?)

Till befallningsmannen i Upsala, Mats Michelson, om arbetsmanskapet och aflöningen.

Riks-Registr. 1548, fol. 62.

Till Mats Michelson att han ställer thett folck till friidz som tiitt vp är skickett och att the bliffue wiidh Vpsala till Michelsmesse etc. Datum.

Wår gunst etc. Som wij förnimme, Mats, vm thet folck tu scriffuer, tiitt äre beskeedde till Vpsala, Och att the begäre motte bliffue förlossedhe fram i Sommer aff

the andre, som hemme i landett äre etc. Så wele wij att tu handler medh them, att the som nu kompne äre, motte bliffue fram till Michelsmesse, och thet andre seel-skapett som hemme äre, måge komme en annen Sommer, thet synes Oss liikast ware, Och att tu lather giffue them theris redeligh Lön, nembligh 2 gamble ortuger vm dagen, och frij kost på gården. Dâch så många som knechter äre, the andre nogett mindre, effter som tu bäst kan ramme motten. Dogh att man ju ställer them till friidtz, så att the icke bliffue owillige. Så haffue wij och latedt scriffue them ett öpett breff till, thet samme tu mott lathe läse för them. Wetendis tigh . . .

(Gripsholm den 27 Mars?)

*Till bygmästaren i Vadstena, Joachim Bulgrin, om aflö-
ningen till de knektar, som arbete på slottet.*

Riks-Registr. 1548, fol. 62 v.

Till Iochim Bulgrijn, att han ställer the knechter till friidtz, om en wiss daglön geffuendes them Twå gamble ortuger om dagen etc. Datum.

Wår gunst etc. Som tegh wäll förtäncker Jochim, hwadh wår befalningh war vm the knecter, som ther göre arbete wiidh Slottedt etc. Så är än nu same wår wilie och befalningh, att tu handler medh them och förskafferedt (!) att the bliffue medh en skäligh daglön till fridtz stelte, så lenge the arbete, geffwendes them Twå gamble ortuger om dagen, på thet the sigh tess troligere och willigere på vårtt gagn och arbete skole befinne late. Ther rätte tigh effter.

Gripsholm den 28 Mars.

*Öppet bref till de knektar, som arbeta på bygnaderna i
Upsala, om deras lön.*

Riks-Registr. 1548, fol. 62 v

Öpettt breff för the knechter som till Vpsala beskedde äre, att the lathe seije sigh medh thett K: Ma:tt haffuer them tillsagdt. Datum Gripsholm. 28 Martij. An: 48.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Tilbiudhe Eder i godhe karler wåre knechter, som nu till Vpsala beskedde äre. Wår gunst och nåde tilförende. Geffuendis edher her medh tilkänne, käre godhe karler, Att effter wij haffue behoff att bruke Edher i Sommer wiidh wår och Cronones bygningh, och annett arbete som wij för händer haffue ther i Vpsale, Så försee wij Oss, vtan twiffwäll till edher att i äre ther obeswärede vtinnen, latendis edher trolige och wälwillige befinne vdi sådane arbete. Effter i dhå likwäll icke kunne hielpe och näre Edher hemme i Landtett, medh minne i och motte arbete så wäll dher som her, wij begäre icke heller edhertt arbete för intett etc. Dherföre haffue wij lathett scriffue wår Befalningzman till på Vpsala gårdh, att han edher medh en skäligh daglön förnöije skall, och giffue hwar karll som knechter(!) äre, Twå gamble ortuger om dagen, och ther till medh frij kost på gården, så lenge i arbete etc. Hwar Edher och någon deell vdi Edher lön affkorttedt bliffuer, att i icke bekomme then deell redeligen, som Edher tilsagtt bliffuer, så måge i giffue Oss sodantt tilkänne. Wij wele lathe så beställett, att i för edhertt Omack skole wäll betaladhe och tilfridtz stältte bliffue, Och medh all annen gunst och nåde thet gerne betänckie edher. Gud befalendis.

Gripsholm den 28 Mars.

Till ståthållaren Botvid Larsson (Anckar) i Stockholm, om pass för Severin Jute till Tyskland.

Riks-Registr. 1548, fol. 63.

Til Botwet Larson at han lather bekomme Söffuerin Iuthe ett gott Pasbord till Tyslandh, för sin inwertes Siuckdom skuldh etc. Datum Gripsholm. 28 Martij. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Weett Botwedt Att thenne Wår tro Vndersåte Söffwerin Iute haffuer waridt her för Oss, och klageligen latedt förstå, att han någett siuckligen inwärtis wara skall, och förthenskuld ödmiukeligen begärende, att wij honom gunsteligen effterlate wilde, att draghe till Tyslandh, och lathe hielpe sigh ther etc. Så effter wij icke annett förnimme kunne, än att han är trogen och rätt-rådigh effter han så lenge haffuer waridt her i Riikett, kunne wij liidhe att han dragher vtt, och wele förthenschuld, att tu lather honom bekomme ett gott Pasbordh, vtt medh sigh, så att han må draghe vtt i then Tyske Nation hwartht honom synes, och ther han hålst kan bekomme någon hielp till sin siuckedom etc.

Gripsholm den 29 Mars.

Till konungens fodermarsk, Lasse Pedersson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol 63 v.

Til Lasse Pederson att han lather slå helfftenne aff Borgelägż häster vt på gräss etc. Jtem att alle kyrkie och prestelandboor sware honom till alle vdhskyller. Datum Gripsholm 29 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu lather förstå, Lasse, vm the många Borgelägż Häster tijtt förlagde äre, Så må tu seijå

them till, att wij wele icke holle them så monge Häster på Stall. The måghe wäll slå helfften vtt på gräss aff them, effter tu haffuer icke rådth till, att holle them medh höö och korn etc.

Dhe Preste och kyrchielandboor, som tu i Befalningh haffuer må tu beholle, medh all Räntte ther vnder gården, så att the sware tigh på wåre wägna, till alle vdskyller, bådhe landgille, gårdestädtzler, skiutzfärder, dagxwårcker, Fodringer, och andre partzeler, som the oss årligen pliictige äre, vtt att göre etc. Rättendis tigh ther effter.

Så må tu och wiidhere handle medh then Anders Krabbe, och förhöre, vm samme Iströms gårdh kommer honom alleene till, eller vm the andre hans Hustrues Syskene haffue ther någen anpartt vdi, Och hwar han älliast begärer godz igen till wedherlagh, giffwendes oss sädhen tilkänne, hwadh the räntte, och huru the älliast belagne äre etc. Så wåre wij icke heller obenagne att försträckie honom the peninger, han begärer aff oss, till att löse the pantte godz in, som tu scriffuer om. Dher man wiste hwem godzen haffuer, huru många the äre, och hwadh the räntte kunne, Ther vm tu och flerhe aff Fougterne än nu wiidhere ransake och förhöre wele etc.

Wij haffue och nu laterdt förskicke tiitt nedh Sex skön Stod, Stodhesten skall medh thet förste komme effter som ther wiidh Brynolffbo gå skole, att tu och lather haffue vpseende medh them emellan ått, och att the komme i godh gräss gångh.

The små Stodh, som ther tilförende waridt haffue, må tu få vtt till Bönderne en partt, dogh att wij någen fördell förmodde oss vttaff affödhen etc. Så förundrer oss att tu intedt scriffuer Oss till, vm ther äre någre Fholer falne effter the små Stodhen, Huru mång stycker the äre als, Ther vm tu oss her näst och förständigige wiltt etc.

(Gripsholm den 29 Mars?)

Öppet bref för Måns Olfson till Osaby, att uppspörja sitt fäderne- och mödernegods inom riket.

Riks-Registr. 1548, fol. 64 v.

Öpelt breff för Måns Olfson till Osaby, att han må vpspörre sitt Fäderne och Möderne i Smålandh och annerstädz her i Riikitt belägne äre.

Wij Gustaff medh Gudz nåde etc. Göre weterligitt, att effter thenne Wår Vndersåte Måns Olfson till Osaby, haffuer Oss vnderdåneligen tilkänne giffuitt och berättedt, vm någre godz och gårder i Smålandt och annerstedz her i Riikett belägne, som skole ware hans Hustrues rätte Fäderne och Möderne, och äre nu kompne ifrån hennes byrdh vdi främende mendz händer, Och förthenschuld ödmiukeligen begeredt att han medh vårtt gunstige loff och samtyckie motte vpspörre för:ne godz, och sedhan sökie och tale sigh till lagh och rätte ther vm etc. Hwil-kett wij honom gunsteligen vndt och effterlatedt haffue, att han och så frij och obehindrett göre må och skall.

Biudendes förthenschuld våre Fougter, Befalningzmän och alle andre, som för våre skuldh wele och skole göre och lathe, att the äre honom vdi then motte behielpelighe och förforderlige, icke görendes honom herutinnen någett hinder platz eller förfångh.

Gripsholm den 29 Mars.

Sköldebref för Måns Olfsson till Osaby, och frälsebref på de gods och gårdar, som honom genom arf, giftermål eller annat laga fång kunna tillkomma.

Riks-Registr. 1548, fol. 65.

Frelsses Breff för Måns Olfson till Osaby, vpå the godz och gårdar som han medh arff, giufftermåll, eller något annedtt lagefångh tilkommen är, och her effter tilkomme kan etc. Datum Gripsholm. 29 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst medh Gudz nåde etc. Göre weterligitt att wij aff wår synnerlige gunst nåde och machtt, så och för then willige hulle tro tieniste, som thenne wår vndersåte Måns Olfson till Osaby, sigh förplictetd haffuer, ytherligere effter thenne dagh wele troligen giöre och bewiise emot Oss, och wåre Kongeriike Sverige så lenge han leffwer, haffwe vndtt och giffuitt, som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och giffue honom och hans effterkomende ächte barn och barnearffua Friihett och Frälse vpå the godz och gårdar, som han medh arff, giftermåll, eller någett annedt lagefong tilkommen är, eller her effter tilkomme kan, (Dogh thet som tilförende Frälse är, och waridt haffuer) och giffue wij honom her medh Skiöldh och Hielm, Som är Twå Hwiita duffwår i ett grönt Fiäll, och en duffwe offwan vppå hielmen etc. Så att han samme godz vnder rätt Frälse, som andre Frälsemän her i wårtt Rūike, theris godz vnder rätt Frälse, till wår och Cronones tjänist niuthe, bruke, och behålle må och skall. Dāgh medh sodanne wilkor, att han

och hans effterkomende Barn, och arffwinger effter honom, skole ware och bliffue oss, wåre vnge liiffzärffherrer, och menige Swerigis Riike hulde, trogne och rättrådige Vnder-såter, och sigh vdi alle motte, till Landh och watn, genom natt och dagh, emott wåre och Riikisins Fiänder, eehwar som hålst behoff görs, och the tilkrafde bliffwe wälwillige, troligen och manligen bruke och befinne lathe. Tesligiste troligen wårne och affwände wår, wåre arffwingers och menige Riikisins skadhe och fördärff, wår, och theris Fördeell, nytte och gagn altiidh sökie och förfoordre, effter sin ytterste macktt och förmåge, och sigh altiidh som en tro willig Tienere och Vndersåte bör och tess pliictigh är, emott sin rätte Konungh och öffrigheett befinne lathe.

Sammelunde om wij honom vdi någen befallningh foordre wele eller behoff haffwe, skall han sigh vtan allt skåtzmall wällwilligen bruke lathe. Hwar och så skeedde (thet Gudh nådeligen affwände), att någre wåre Fiender eller Owenner her Inriikes eller vtriikes wille siigh medh någer openbar eller hemligh stämplann, eller vndersättningh, emott Oss, eller wåre vnge Liiffzärffherschaptter vpsättie, förbinde, rothere eller förknippe. Då skall för:ne Måns Olfson och hans ärfwinger widh theris ärhe och redhelighet sikh altiid befinne lathe på theris siidhe och hoss them, som Oss, och wåre Liiffzärffherschafftter medh tro och äre meene. Och then annen hopen, som wår och wåre liiffzärffherrers skadhe och fördärff effterstå, eller vnder ögenn ware wele, medh liiff och macht emott stå, wiidh sin ärhe, redhelighet, christelige tro, och sanningh, som han Oss och wåre Vnge liiffzärffwinger sworett och tilsagtt haffuer, och hans förpliictelsebreff Oss ther på giffwitt, widher förmålder att han tesse för:ne punchter och Artichler ärligenn och obrotzligenn holle will och skall etc. Biudendes förtenschuld her medh wåre Fougter Befalningzmän och alle andre eehwem the hålst äre, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, att the

för:de Måns Olfson her emott intett hinder, mödhe, platze eller vdi nogen motte oförrätte wiidh wår ogunst. Och tess till yttermehre wisse lathe wij hängie vårt kong:re Secreth nedhan för thette breff. Giffuitt

Gripsholm den 31 Mars.

Till Jacob Henriksson, uppdrag.

Riks-Registr. 1548, fol. 66.

Till Iacob Henrickson att han oförsumeligen förskicker till Westergötland en Stodhest etc Datum Gripsholm. 31 Martij Anno vt Supra.

Wår gunst etc. Wett Iacob, att wij haffue latedt förskicke noget Stodh her ifrå Gripsholm och nedh till Brunelffzboo i Westergötlandh, som ther gå skole etc. Dherföre är wår wilie och Befalningh, att tu oförtöffwett förskicker en Hest tiitt nedh, som tiener att gå medh samme stoodh, antthen then Lwb eller någon annen etc. Thagendes her ingen försumelse före etc.

Så är och wår wilie att tu haffuer någott vpseende eblandh medh the Hingste riidhere, att the icke anbringe någott perlementte eller öffuerfalle wåre Embetzmän ther på gården, ware sigh kellaeswen, Redswen eller andre, och hwilke så göre att tu oss ther vm förständigie wiltt. Ther rätte tigh

Gripsholm (den 31 Mars).

Till konungens fodermarsk Lasse Pedersson, att han skall hafva uppseende med manskapet och sända arbetare till Väsby gård.

Riks-Registr. 1548, fol. 66 v.

Till Lasse Pederson att han haffuer vpseende medh Skytter och andre som äre förskickedhe tiitt i borgeleghe, att the icke någott Perlementhe ostadh komme. Datum Gripz:[holm]

Wår gunst etc. Wij förnimme Lasse, att tiitt äre förskickede någre wåre Skytter i Borgeläghe, både Juter och andre, Och till äffwentyrs, när the icke få så mykitt, som the begäre, wele the strax perlementte, pwcke och öffwerfalle wåre Embetzmän, både Kellerswenner, redheswenner och andre som ther äre på Slottedt etc. Dherföre är wår wilie och befallningh, att tu haffuer gott vpseende medh sliike perlementtere. Och när the icke wele lathe sigh nöije med [thet] the få eller anrichtte någott perlementte, att tu dhå giffwer oss tilkänne ther vm. Ther rätte tigh

Tesligis så haffwer och wår Befalningzman Mats Tordzson på Wesby gårdh giffuitt oss tilkänne, att han stor nödh och briüst haffuer för leghefolck till att förfoordre bruckningen ther vppe wiidh wåre Hytter och på Gården etc. Derföre är wår wilie och befallningh, att tu winlegger tigh på thet flitteligeste(!) att förskaffe honom ther aff thin befallningh nogott leghefolck tiitt vp, bådhe dränger och andre lössninge karler, på thet att wår och Cronones bergzbrukningh motte tess bätter gå för sigh och förfoordre bliffue. Thet samme tu och wiltt giffue Karl Ingesson, och the andre wåre fougter tilkänne, att the och ther till tänckie wele. Wetendis tig her effter rätte.

Gripsholm den 31 Mars.

Till Harald Lake, att han tager med sig till Stockholm ett eller tvåhundra man af de i Dalarne nyantagne knektarne.

Riks-Registr. 1548, fol. 67.

Till Harald Lake Att han Ett Hundrade eller Tu, vtaff the nysantagne knechter vdi Dalerne förer medh sigh till Stocholm etc Datum Gripz: [holm] 31 Martij. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Är wår wilie och befallningh, Harald, att när tu kommer tiitt vp i Dalerne, att tu dhå vthlässer Ett hundradhe eller Tu, aff the skickeligeste och dugheligeste knechter, som ther [äre?] medh eblandh thet folck som tu vdi wår tjänist antaghett haffuer, Och när tu dragher hiitt vth tilbake igen, att tu dhå förer them medh tigh till Stocholm. Wij wele her lathe giffue them kläde, och sedhan brwke och förskicke them eblandh tesse andre wåre knechter och annerstädz hwar wij them behöffue, ther som the och någett wijdhare förfare och läre måghe, hwad ärhe, tucktt och redheligheett haffuer inne bäre. Så haffue wij och her handlett medh Michell Helsingh, vm samme folck, och vm alle andre Lägenheeter som han tigh wiidhere wår meningh warder tilkänne giffuendes. Ther tu tigh effter rätte weett. Datum.

Gripsholm den 31 Mars.

*Till fogden på Väsby, Mats Tordson, om den nya hyttan
och om anskaffande af arbetsfolk.*

Riks-Registr. 1548, fol. 67.

Til Mats Tordson Att kong:e Ma:tt är tillfridz
medh then Bokere och Dreffherdh vpmuredt är vdi
then nye Hytten. Att han och sielff förskaffer
sigh Leghefolck, thett mest han kan kome öffuer
etc. Datum Gripz:[holm] 31 Martij Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Som wij förnimme vm the Lägen-
heeter tu scriffuer Mats synnerlige vm then Bokere, tu
haffuer vpsättie latedt, Tesligis then Dreffherdt som är
vpmuredt vdi then nye Hytten etc. Thet behager Oss
wäll, och såghe gerne, att hwadh tu merhe så byggie
kunne, som ginge medh watnedt, våre Oss en stor for-
dell och lijsedhe wäll folckett och annen vmkostningh.

Thett tu och beswärer tigh, att tu så lithen hielp
haffuer till att driffue arbethett medh wiidh våre Hytter,
och på gården etc. Så kunne wij icke annen rådth tenckie
ther till, vthen att tu än nu lather haffue thin budh vthe,
och förskaffer tigh sielff Legefolck, thet mest tu kantt
åstadht komme. Wij haffue och latedt scriffue fogterne
till, ther nest vmkringh, att the och skole tänckie till att
förskaffe någett folck tiitt vp, så mottw och göre them
budh ther vm, när så läglighetth våre.

Gripsholm den 31 Mars.

Till Jacob Hyttskrifvare, att begifva sig till Stockholm med räkenskaperna, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 67 v.

Till Iacob Hyttescriffuere att han skynder sigh vp till Stocholm medh sin Rekenskap på hele årss vpbyrder etc Datum Gripz:[holm] 31 Martij. Anno etc 1548

Wår gunst etc. Som tu scriffwer Iacob vm Smeltingen tesligis vm Malmen och andre gruffwones Lägenheeter etc. Så kunne wij ther intett merhe göre till på thenne tiidh, vtan att tu medh thett förste täncker till, och skynder tigh till Stocholm medh Rekenskapen på hele årss vpbyrden etc.

Och är wår wylie, att tu skall her effter göre redhe för altt thet hårdt bly och frijsthbly som tu vpbar till wåre egne Hytter, så att tu förstte skaltt wete vpbyrden i bly, Thernäst sedhan hele årssbruckningen är framledhen schall tu Summera och vpwäghä, hwadh tu åther igen bekommet haffuer effter fijneringen vdi Hårdt bly. Och skall tu lathe samme hårdtbly vpfrijska till Frijstbly, sedhan förslå huru mykitt borttbräntt och huru mykitt behållett är. Ther till tu åther skaltt på nytt begynne thin vpbyrdh vpå till then annen tilkommende årss bruckninghen etc Ther tu tigh.

Gripsholm den 31 Mars.

*Till ståthållaren i Kalmar, Germund Svensson (Somme),
om tillsyn med fisket i Kalmar sund.*

Riks-Registr. 1548, fol. 68.

Til Germundh Swenson att han haffuer vpseende medh Fiiskere widh Calmarne. Datum Gripsholm. 31 Martij. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Wij haffue förstådt Germund, att Strömingen går flux till ther wedh Calmarna, så wete wij icke huru ther medh handlett bliffuer, eller hure samme fisk förwardt. Dherföre wåre gått, att tu lothe haffue ther vpseende hoss, så att ther handles någett rätt medh, geffwendes Oss framdelis ther vm tilkänne. Tesligis vm the fiiske, som Benctt Småswen haffuer i befallningh, ther vtt medh Tiwste skären, att wij och bliffue förståndighet hwadt ther i taghett är. Ther rätte tigh effter.

Gripsholm den 2 April.

*Till Botwid Larsson (Anckar) i Stockholm, om anskaffande
af en skicklig »rännere» till Hellesta berg.*

Riks-Registr. 1548, fol. 69.

Til Botwedt Larson att han handler medh Staffen Sasse, att han effterlather ifrå Dannemora en god rännere till Hällesta bergh. Datum Gripsholm. 2 Aprilis. Anno 1548.

Wår gunst tilförende etc. Effter wij haffue breck på en godh ränner Botwedt, wiidh wår Hytte på Hellesta bergh, och att then Ränner ther är, kan icke så wäll förestå och bruke samme Rännerewärck, som wäll behöffdes etc. Är förtenskuld wår wilie, att tu, på wåre wegne,

handler medh Staffen Sasse, att han effterlather Oss till för:ne Hytte ther ifrå Dannemora en godh rännere, effter ther äre Twå eller Tree godhe Smedher, och att tu sädhen förskicker samme ränner nidh till för:ne vår Hytte, att han then annen ränner, som ther är, läre och vnderwiise motte, Thette tu så beställe wiltt. Datum vt Supra.

Gripsholm den 2 April.

Till densamme, om anskaffande af jernredskap och arbetsfolk för bygghandlet af ett skepp i Vestervik, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 69.

Till Botwedt Larson om thett Skip vpsätties schall wiidh Westerwiick, att han tijtt nedh någon järn Redskap förskicker, tesligeste Timbermän, Sågere och en godh förståndigh karll medh etc. Datum Loco, tempore et Anno vt Supra. (Gripsholm. 2 Aprilis. Anno 1548.)

Vår gunst etc. Wij förskicke tigh Bothwedt her inneluchtt, Her Birge Nilsons, samptt Benchtt Småswens breff, som the oss vm then platz och lägenheett till att lathe vpsättie thet Skipp wiidh Westerwiick, tillscriffwitt haffue etc. Så mottu ytterligere see och förnimme huad theris meningh är, vm samme Skipzbygningh, och tänckie till, att titt nedh motte någon Järn redskap förskickes, Tesligis någre Timbermän och Sågere, ändog the icke stoor wilie haffue, till att ware ther nidre, så motte the liikewäll åstadh. Och att ther förskickedes en godh förständig Karll medh, som icke wåre någon Perlementtere, ther kunne haffue vpseende medh folkett, och förfordrade att arbethet motte gå flux för sigh, förskaffendes att her taghes ingen försumelse före.

Så förtäncker tigh och wäll Bothwedt, att wij offte tillförende haffue taledt vm, att ther motte hålles en wiss

ordnungh, vm sodanne Skiipzbygninger, så wäll i Skiipz-
gården som annerstädz, så att man wiiste huru mykin
Spiick, och annen Iärn redhskap wille gå vpå ett Skiip,
vm ett hundrade lester, tesligis ett Skiip vm Tuhundrede
Läster, som thetta nu bliffuer, att tu förtenschuld wille
än nu tänckie ther till, att så motte bestältt bliffue, och
icke altiindh slumpe till, att taghe så mykitt man will, och
haffue ther ingen wiss ordnungh eller skick medh etc.
Huad annen nöttorfftt ther thill behöffues medh Tiäre,
Timber, dagxwercken och annett sodantt, thet skole the
ther nedre förskaffe ther till. Wij haffue och effterlatedtt,
att the måge taghe aff then Spannemåle och Skattheflesk
ther faller, till att bespiise folkett medh. Ther tu tegh
effter rätte weett. Datum vt supra.

Tesligis (som wij scriffue tegh tillförende till) vm tu
achter förläggie någre Båtzmen i borgeläge, så mottu för-
skicke en partt till Wastena ther wære någett att göre.
Wij såghe och gerne att then galeiide ther är, motte
byggies effter thett sätt, som the andre Galeijer, ther i
Stocholm äre bygde.

Gripsholm den 2 April.

*Till kammarrådet Niels Pedersson (Bielke) och Botwid
Larsson (Anckar), om de penningar, som behöfvas för
sölfköpet vid Salberget.*

Riks-Registr. 1548, fol. 70.

Til Niels Pederson och Botwedt Larson, om
then peninge Summa Lasse Sölffköpere fordrer till
Salebergitt, att the förfare om Sijlffweredt så för-
händen är, som han sigher etc. Datum ut Supra.
(Gripsholm. 2 Aprilis. Anno 1548.)

Wår gunst etc. Som i scriffue Niels och Bothwedt
att i haffue leffwererett Lasse Sölffköpere nu någett kortte-

ligen Tyietusende marcer till Sölffköpett, aff the inuentarij peninger, som nu nyligest affsatte bliffue. Så haffuer han och ännu sedhen fordrett Femtusende marcer, effter en heell hop selffwer schall ware tillredhe på Sölffköpett. Ther vm i begäre wete wår wilie, vm i än nu så mykitt aff samme Inuentario taghe måge, effter nu icke så många peninger för honden äre i wår ränttecammer. Ther vpå sware wij så, att Oss icke annett wetterligitt är, än att en stoor partt aff fogterne haffue jw infördtt i thenne Winther störste delen aff wintherskatten, ther the äghe sware till, så och en hopp aff the Restantier pro Anno etc. 47, så att wij förmodhe, ther skulle jw en godh Summa förhonden ware, att man icke tarffwede taghe aff samme inuentario, Och vndrer oss icke lithett, hwar all then Summa, som nu i thenne Winther är inkommen, bliffwin är, och kunne förthenschuld icke wäll effterlathe, att aff samme Inuentario mere taghes schall, medh minne platt ingen annen rådt på färde wåre, och effter Sölffköperen fordrer nu så tiitt sådanne märckelige Summor, och giffwer före att Sölffweredt schall ware förhånden thet man dogh liikwell än icke så fulleligen wete kan, om så allt i sanningh är, eller vm han icke vmgår medh same Swencker, som then Her Larss wiidh Kopperbergett war, giortt haffuer, att han fordrer många peninger, läner och försträcker them vtth, eller och bruker sin eghin köpenskaph medh them, så att wij aldrigh wete, hwar wij komme till wår bethalningh igen. Dherföre må i så hemeligen skicke någon förtrogen tiitt vp, som kunde förfare vm allt så wåre som han föregiffuer, eller vm Sijlffweredt är så förhonden, som han sigher, och hwad han älliest besteller och hure ther thill går, thette i icke försume wele. Datum vt Supra.

Gripsholm (den 2 April).

Till Peder Brahe och Botwid Larsson, om det nya bark-skeppet, som skall segla åt Holland, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 71.

Til Peder Braa och Botwedt Larson, om then nye Barcken ladt är ått Westwartt, att thett och wälförwardt medh gott Skipzfolck och annen nödtorfft försörgdh bliffue schall. Latius in conceptis.
Datum Gripz:[holm]

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij förnimme aff Edhers Scriffwelse, Pedher och Bothwedt att i haffue för händer lathe tilredhe göre then nyie barckenn, benempd Griipen, medh sin Ladhningh ått Hållandh, så att han innen Pingzdaghe ther häden komme motte, och honom medh gott trogett skiipzfolck, och andre nödtorffter så försörge, att samme wårtt Skiip och godz, näst Gudz hielp, wäll förwardt bliffue skall. Tesligiste huru i haffue beställt vm Ladningen både ifrå Östergötlandh och alliest, som ther vpå komme skall etc. Så behager oss thet wäll, ändogh oss synes att samme Skip är endelis liithet till Lastt, så må thet dogh bliffue ther wiidh på thenne tiidh. Wij wilde och gerne wete, vm någre Borgere Skiip bliffue till redhe, som kunde komme i flotte medh samme wårtt Skiip, effter oss synes thet icke gott ware, att thet skall löpe allene, för the Schotter och Engelske skuldt, som wij förnimme altiidh äre i siiön och vptaghe hwadh the öffuerkomme kunne. Så är och wiidh Ståkeborgh en hop läckter, så och huder, talg, Hwete och annett, som ått Westwartt wäll tiäne motte, ther vm måge i haffue Edhertt budh till Ståkeborgh, att i finge beskeedh hwadh ther förhånden wåre. I måge och täncke till någon mere Ladningh till någett aff the andre wåre store Skiip, som

någen Lastdragere wåre, att thet och någett frambåter, och så snart man ytterligere lägligheter förnimme kunde, att alle Saker wåre tryggie och säckre i sijön, motte dhå bliffue tilladett och redhe till sijös. Then Jacop Horn kunne wij och liidhe, att förhandle wårt godz ther Westwårt, Dogh medh then Hareld Larensens råd och vnderwiisningh. Hwilkett i för:ne Jacop Horn vnderwiise och alffwarligen tilkänne giffue wele, Och edher på wåre wegna medh honom så förwardt wete, att wij motte wette wårt Skip och godz försächrede och aldelis förwardhe, som i sielffue tänckie kunne oss macht vpå ligger. I wele och så ware förtänckte, hwadh warer man skulle åther köpe och Skepe hiitt heem igen. Datum.

Gripsholm den 3 April.

Till riksrådet hr Birger Nielsson (Grip) och Bengt Småsven, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 71 v.

Til Her Birge Nielson om thett Skipp wiidh Stågeholm schall vpbyggies, att thet i tiidhe motte flux opåtages etc. Datum Gripsholm. 3 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Som i oss scriffteligen tilkänne giffue, Käre Her Birge samptt Benchtt, att ther wiidh Stågeholm schall wara skön tilfålle, och platz stoor nogh, till att vpsättie thet skiipett, som wij scriffue edher till vm senest, medh all annen lägenheett som i föregiffue etc. Thett oss behageligt är, och såge förtenschuld gerne, att i wille tänckie till och förskaffett, att ther motte komme i tiidhe någett Timber fram, och annen nödtorfftt till samme Skiipzbygningh, Och så snart Timmermännerne komme tiitt nidh, att ther motte taghes flux vpå, och sträckies khölen etc. Ther vm wij och haffue latedt scriffue wår

Befalningzman Bothwedt Larson till, att han medh thet förste skall förskicke någre godhe Timmermän och Sägere tiitt nidh, tesligiste en godh förståndigh Karll medh, som kunne haffue vpseende medh samme folck, och wåre altiidh wiidh honden, och förfoordrede, att the någhett fliittligen arbethe motte, effter wij icke benegne äre, till att lathe bruke then Lasse Westerwiick som i meene etc. Wij haffue och ther hoss befaledt förbe:de Bothwedt Larson, att han så mykitt stångeiern tiitt niidh förskicke skall, ther aff i sielffue kunne lathe slå så mykin spiick, Wrecklingh, Bulther och annen iärn redskap, som till itt sådanne Skiip behöffues will. I wele förthenschuld tänckie till på Edhers siidhe, att samme Skiipzbygningh motte medh alle andre nodttorffter, bådhe timber, tiäre, dagxwårcken och annett sodantt förfoordrett bliffue.

Thett i och begäre, att Tiuste häredt motte bliffue förskonett medh thet arbeethe till Washena etc. Så kunne wij icke nu wäll vmbäre samme arbeethe ther ifrån Slottedt, effter thett fastt och högeligen förnöden är, att then bygningh wij haffue ther för händer, motte på thet alder fliittigste förfordrett bliffue. Wij försee oss och, att thet arbethe the kunne göre oss till för:de Skiipp, kan ware them föghe till tunge, effter the haffue icke longh wegh att draghe.

Vm then Spannemål i scriffue etc Så äre wij till friidtz, att i må taghe ther vtaff, till att lathe bryggie och baake till folksens behoff, tesligiste aff thet Skatteflesk, effter som nödtorfften tillsigher, dogh att i lathe granneligen vpschriffue, hwadh som förtärdes, och att thet ginge någett motteligen till medh förtärningen. Ther i edher effter rätte wele.

Så haffue wij nu lathett scriffue effter then Henrick Munck, att han medh thet förste skall giffue siigh hiitt vp till Oss. I wele förthenschuldh skynde på honom etc. Gudh her medh befalendis. Datum vt Supra.

Gripsholm den 4 April.

Till riksrådet, m. m. hr Gustaf Olsson (Stenbock), om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 72 v.

Til Her Göstaff Olsson, belangende om Tiende, som Almogen i Kindh och Marck plictige äre vttgöre, tesligis vm någre dagxwercke etc. Datum Gripsholm. 4 Aprilis. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst tilförende etc. Wij förnimme aff Edhers Scriffwelse Käre Her Göstaff, att i haffue latedt läse wårtt breff för Almogen i Kindh och Marck, vm then Tiende belangende, så att the haffue sigh wälwillighe befinne latedt, besynnerlige till att fulltgöre wår wilie och befalningh vm samme tienden, Huilkett oss behageligitt är, Och såghe gerne att thet samme och så fullfölgtt bliffuer, och ther medh så achtetd och tillsedt, att thet motte gå like till etc.

Men thet Almogen begäre, att wij gunsteligen skulle tillfridtz ware, och förskone them medt thet ene dagxwercke, the andre Trij wele the wälwillighe vtgöre till Slotzens behoff etc. Så kunne wij föghe sware ther till, vthen ställe thet till Edher sielffwe, i kunne bäst öffuerwäghe och laghett, som Edher i then motten läglighitt ware kan etc. Ther medh wij och så till friidtz äre. Som i och scriffue att then Galeiide i thett näste till redhe är, och wele medh thet förste lathe komme henne på watnett etc. Hwilkett Oss och behageligitt är. Dogh att i än nu wele seije then Skipzbyggere, att han arbeter ther fliittelighen vpå, så att hon motte få sitt rätte skick, effter som han wäll haffuer tilförende förstätt wår meningh ther vm. I wele och så tänckie till, att så snartt samme Galleiide bliffuer reedhe, att hon motte bliffue tacklett och wäll vtfflyett, och sådhen läggis i godh hamn, och seije then

Skiipbyggeren att han oförsumeligen giffuer sikh hiitt vp till Stocholm igen. Och effter wij förnimme att Twå aff the Skiipztimbermän äre dödhe bliffne ther på Slotedt, Synes oss förtenschuld rådheligitt ware, att the motte komme till arbetis på någon annen städt, ther Sotten icke så mykitt wanckadhe. I wele och så tänckie till, att förskaffe oss någre dugelighe Båtzmen i tienisten, och sedhen förskicke them hiitt vp till Stocholm etc.

Som i och förnummet haffue, käre Her Göstaff, hwilken dråpeligh stoor skadhe the Engelske och Schotter haffue giordtt våre Vndersäter ther i Lödöse i thesse framlidne århenn och taghett them fem eller Sex Skiip ifrå, och ingen will seije ther ett ordh emott, vthen allt taghett så för godhe then orätt oss skeer etc. Så motte man liike wäll tänckie någett annedt till saken, på thett the fatiighe män motte komme till någon restitution igen. Och dher man såghe tillfället och kunne komme vm bordt medh ett eller Tu Engelsk eller Schotthe Skiip, att man toghe thå vp, och förde them tiitt in för Elgzborgh på en rätt, till tess våre Vndersäter motte komme till theris igen. I wele förtenschuld ware her förtänckte vtinnen medh then bäste lämpe och foogh, som man tänckie kunne. Gudh her medh befalendes. Datum Gripzholm.

Gripsholm den 5 April.

Till Joachim Bulgrin, att tillbyta kronan trädgårdarne vid Grafbacken i Vadstena, emot vederlag.

Riks-Registr. 1548, fol. 73 v.

Til Jochim Bulgrin om the trädgårdar wiidh GraffueBacken, att han tagher them indh, och giffuer them annett till wederlagh etc. Datum Gripz:[holm] 5 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Som tu Jocchim tilförende wår wilie och meningh wäll förståätt haffuer vm the Trädgårdar, som

liggie ther vdi Wastena wiidh Graffwebacken, och komme borgerne till etc. Så är än nu vår wilie och befalningh, att tu tagher för:ne Trägårder in, tillseijendes borgerne att the lathe flyttie the staall och andre huss dädhen som ther vpå bygde äre, och lather Borgerne i then stedh bekomme någett annet till wedherlagh igen, laghendes och så att samme trägårder måtte alle vti en inhägnedhe bliffue, så att ther motte medh tiiden bliffue en lustiigh trägårdh vtaff, Thette tu så beställe wiltt. Wij haffue och scriffuitt vår Befalningzman Botwedt Larson till, att ther han kan skaffe tigh till en otte eller Tyie leghe-dränger, dhå skall han sigh ther vm winleggie. Datum Gripzholm.

Gripsholm den 5 April.

Öppet bref för fogden på Ekholmen, Mats Ingemarsson, att han befrias från vidare kraf för sin uppbörd vid Vads gård och Ekholmen.

Riks-Registr. 1548, fol. 74.

Öpet Breff för Mats Ingemarson att kong: Ma:tt haffuer fördragett honom medh Rekenska-perne för Anno etc 45. et 46. wiidh Wadh. Datum Gripzholm. Aprilis 5. Anno domini 1548.

Wij gustaff medh Gudz nåde etc. Göre wetterligitt att wij aff synnerlige gunst och nåde haffue tilgiffuitt och fördraghett, som wij och nu her medh tilgiffue och fördraghe, thenne vår tro tjänere Mats Jngemarson vår fogte på Ekholmen, alle the partzeler, som han vdi sin[e] Rekenskaper pro Anno etc. 45 och 46. mädhen han hade befalningen på vår gårdh Wadh, wiidh Salebergitt, Så och nu sedhen för thett 47 årett, på then Rekenskap wiidh Ekholmen, vdi vår Reknecammer till ackthers bliffwen är. Hwilket wij giffue vår[e] Befalningzmän, synnerligen vårt

Cammerådtt och Cammerererer tilkänne, att the sigh her effter rätte måghe, icke görendes för:ne Mats Ingemarson her emott någott hinder platz eller förfångh. Datum Gripzholm.

Gripzholm den 5 April.

Till riksrådet, m. m. Sten Eriksson (Leijonhufvud), att han meddelar konungen sin mening rörande Conrad Yxkulls sak.

Riks-Registr. 1548, fol. 74 v.

Til Sten Erickson att han öffuerläser Copierne aff Hoffmästere och the Reffwelske til k: Ma:tt sende äre, och sedhen förständigiger hans nåde sin meningh etc. Datum Gripzholm. 5 Aprilis. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Wij giffue tigh tilkänne käre Sten, att sedhen tu drogh häden i dagh, haffue wij bekommedt swar ifrå Mästere aff liff-landh och the Reffwelske belangendes Conradt Yxels Sak, och sende tigh her hoss förwardt Copierne aff samme Swar etc. Är wår wilie och begären, att tu samme Copier öffwerläse, och oss ther vpå thin meningh och betenckiende medh thet förste förstå lather. Och medhen Her Mästere och the Reffwelske lathe sigh medh sodanne tilbudh emott Yxell förnimme, kan tu sielff tänckie, huadh oss i then motten kan stå tilgörendes. Thetta tu öffuerwäge wiltt, giffwendes oss thin grundh och meningh scriffteligen tilkänne, på thett the Reffwelskes budh som samme breff förtt haffuer, medh thet förste heden affärdigett bliffue motte. Datum Gripz:[holm]

Gripsholm den 5 April.

Till innebyggarne i Öster- och Vester-Rekarne, om skjutsfärder och jagten på elgar.

Riks-Registr. 1548, fol. 74 v.

Til Menige Man vdi Östre och Westre Rekerne, att ingen må ware frij för Skiutzfärdh huarcken Skattebönder eller Landbönder etc Datum Gripz:[holm] 5 Aprilis. Anno etc 48.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis Götis och Wendis etc konungh. Tilbiudhe edher Dannemän alle, wåre Vndersåter, Bönder och menige Almoge, som byggie och boo på Östre och Westre Rekerne, Wår gunst och nådhe tilförende. Wij haffue förstätt Dannemen menige frelses Landboer, att i lathe Edher fastt owillelighe och ohörsamme befinne, vdi många Saker, och wele ingen tunge draghe, hwarcken medh Skiutzfärder eller annedtt, vtenn allt skiuffwett ifrån Edher och vpå Skattebönderne, så att all tungen skall hängie vpå them alleneste, och i wele intett taghe medh vdi sakenn. Tesligist när wår tro Man och Rådth Steen Erickson lather Edher någott seije eller tilbiudhe på wåre wegna, som oss och Riikett anliggiende är, så wele i slätt intett haffue att skaffe ther medh, vtenn holle Edher fastt treske och ohörsamligen emott honom, och hwar mener försware sigh och skiutte sigh till sin[e] Hussbönder, så att the ingen annen pliiic-tuge äre att sware, hwarcken till ett eller annett vtan sin Husbonde allenest etc. Så måghe i ware förtäncktte Danne-män, att wij icke länger wele så haffuett, vtenn att i motte alle ware liike godhe j Sakenn, så wäll frelses bönder, som skatte, eller andre Chronebönder, och draghe alle tungen både medh Skiutzfärder och annedt huadh som Edher ephther skälighet pålagtt bliffuer.

I haffue och så käre Dannemen offte nogh tilförende förstått vår wilie och meningh vm the Elgzdiur, ther gå på Edre Skoghar, så att wij gerne wilde haffue them frijtt gängendes på thet the motte öxle sigh och wexe till, på någon åar tilgörendes etc. Så förnimme wij, att thet intett hielper, hwad wij i så motte seije eller förbiudhe edher, vtenn all man legger sigh effter them, skiutte och ödhe them slätt vtth, så att vm wij behöffde och wille sende våre Jeghere åstadh, effter ett diur eller Tw, thå kunne the näpligen få Ett att see, än sedhen skiutte them, så slätt äre the vttödde aff the många Skogz karer, som inthett annedt göre, än gå att driiffue effter them. Tesligis medh the många skaller, som i haffue effter för:ne Elgzdiur, giffwendes för ett skeen, liike som thett skulle Iages effter Vlfwer, och annen skadheligh diur, så är thet dogh liikewäll Elgzdiurenn och icke Vlfwer som i mene. Hwilkett wij Edher och wäll tiitt och offte haffue förmanett lathett, och våre gott att i wille taghe thett alffwarligen före och förödhe skadhediuren både Vlfwer och Byörner, ther alle man haffwer stor skadhe vtaff, och Elgzdiurenn motte bliffue till friidtz etc. Dherföre rådhe och alffwarligen biudhe wij Edher än nu, att i haffue fördragh att gå effter för:ne Elgzdiur och ställer vtaff sodanne ohörsamhett, som i lathe Edher merckie medh, Och huilken her effter ther med beslagen bliffwer, så haffue wij befaledt för:ne vår tro Man och Råd Sten Erickson, att han skall lathe haffue ther vpseende medh, tilbörligen straffe ther vtöffuer effter som Swerigis lagh ther vm vttwiise etc Datum Gripz:[holm]

Gripsholm den 6 April.

Till ståthållaren Botvid Larsson i Stockholm, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 76.

Till Botwedt Larson. Att Griipen leggis vtt i Skären och tager ladningen in, som ther inskipes schall, Att ther och förskickes godh bodzmen vpå etc Latius in conceptis. Datæ Gripzholm. 6 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij förnimme aff thin scriffwelse Bothwedt, att vårt Skep Gripen är nu aldelis medh alle sine tilbehöringer redhe till Sijöss, allenest att Stångeiernett och Stålett är än nu icke kommedt ifrå Östergötlandh, som i förskriffuitt haffue, thet i dogh dagligen förwäntte etc. Så synes oss att tiiden förlöper sigh flux, och fördröges fast länge medh samme Skiipz vttredningh. Och ther i skole någett länge lathe skipett liggie her vppe och förwäntte effter samme stånge iern och Ståll, och thette Nordan och Nordostan Wädher står them så hart emott, och motte än till äffwentyrz bliffue någett långwarigt, som thet mest nu i mångh åår, på thenne tiidh om åredt waritt haffuer, Dhå kan tu wäll sielff tänckie, thet will fördröije sigh endelis förlongtt in på Sommeren. Dherföre synes oss, ther man kunde så laghett att samme Skip ladhes nu strax vtt i Skären, Och ther Morianen icke så hastigt för thenne mottbör skuld, kunne komme vp medh Ladningen atth tu dhå skaffedhe ther in på godhe kunnoghe Styrmen, och lather löpe Skipett innen skeerdz, (Effter wij förmodhe thet flyter icke diuptt) in i Suderköpfungz skärr medh thetta Nordanwäder, och kunde så möthe Galeen och taghe Ladningen in, eller och ther så ecke skee kunde, att i lothe thå löpelt vtan skärs och

sedhen in i Brådwiiken, ther Norköpfungz Borgere pläghe löpe till Sijöss, och annamedhe Ladningen in, och så motte i göre budt förått innen Skerdz mott Galeen, att hon förtöffwede nidre i Brådwiiken till tess Skipett kommer. Och ther så icke skeer, och thetta Nordanwädher bliffuer någott länge ständendes, och skipett skall liggie bören vtaff, och en stadigh Westen eller Sudwesten windh skulle sedhen settie vpp, wåre tilfructendes att Skipett motte sedhen liggia och bankattere halffwe Sommeren bortt fofengt. Dherföre må Peder Bra och tu betänckie thenne Saken flitteligen. Tesligis vm Edher kan synes rådheligitt ware, att samme Gripen skulle endeligen then wägen vtth, effter samme Skipp är en smock snaphane, och wåre wäll förnöden her wiidh handen tilstådhe, dogh hwadh Edher ther vm best synes, äre wij till fridtz medh.

Thet tu och giffwer tilkänne, att ther wiidh Stocholm skall ware huggett mere Träwercke som Westwartt tiäner, än the både wåre Skep ängelen och Leonet draghe kunne etc. Så äre wij än nu icke förtänckte Bothwedt, att wåge både the Skip i thenne Sommer vtan äre till fridtz som i tilförende wår grundh och meningh i then motten wäl förfaridt och wäll förnummet haffue, att ett aff them motte göre ene reese ther hedhen, ladendis ther vpå hwadh han draghe kunde, ehwadh råd man funne, för thet andre träwercke som ther vpå icke komme kunde, her vm må i ware till Råd, huru alle saker bäst skickes, så att thet motte gåå liike till, och wårtt gagn och beste icke försummet bliffwa. I wele och så see Edher wäll före medh Jacop Horn then i ackte bruke för wår köpman på samme Skep, så att i förwete wårtt Skep och godz hoss honom förwardt och försechredtt, som wij och senest schriffue Edher till.

I wele och wäll sielffwe, att wij haffue förstreckt honom en swår Summa peninga, och effter som han är en förborgett man, motte han till effwentys betänckie

sigh siälsindt, när han komme nu tiitt vtth, så att han wille ägne sigh någett stortt wäldh vtöffuer wärtt Skep och godz, och göre såsom then Jochim Burgmestere tilförende giorde, lotth graffue sigh falske Incigler och giorde sigh falske breff, ther egenom han giorde oss Skep och godz affhendigtt, sådanne stycker är wäll förnöden, att man ihugkommer och tagher sig tillware före. Och ändogh wij wäll till fridz äre, att samme Jochim Horn motte förhandle wärtt godz till att köpe och sälie, dogh synes oss liikwell, för sådanne förbete ordsaker skuldh rådeligitt ware, att hoss honom på skepett motte en ware, som hade någon hemeligh Befalningh hoss sigh, att vm samme Horn icke wille then rätte wägin vtth, eller wille vnderstå sigh merhe welle, än wärtt gagn wåre och honom borde, att then same motte dhå haffue ther Jnsagher vdi, och icke städie honum sodantt, dogh att thenne befalningh bliffuer hemeligh hollen. Thet wåre och wäll behoff, att then som thenne befalningh haffue skulle, hade och någott widherwåge her inne i Riikett. Thette i yttermere och bättre betänckie wele.

Är och så wår wilie Bothuedt, att tu lather komme in opå wår Galejde the[n] runde Järnkista som står nidre i Her Eskills Mack, then wij pläghe kalle stocken, och anttworde henne Skeperen eller hwem tu om henne bäst betro kan, och befaler honom alffwarligen, att the haffue nöge acktt och vpseende medh förbete Stock, effter ther ligger oss stor macktt opå. Datum vt Supra.

Gripsholm den 7 April.

Till Lasse Larsson, fogde i Bälinge m. fl. härader i Upland, om böndernes kördagsverken till Upsala, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 77 v.

Till Lasse Larsson Att alle må hielpe till Bygningen, så wäll Skattebönder som Landbönder. Att the må niute Friihett alleneste för fodringen som sig welwillige befinne lathe till Bygningen. Datæ Gripz:[holm] 7 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Som tu scriffwer och giffuer tilkenne Larss, att Skattebönderne i the Häreder kring vm Vpsala, haffue sikh wälwillelige befinne latedt, medh the körningar och annen deell till wår bygningz behoff i Vpsala, Men en partt frälsis landboorne haffue ther till fast genstortige waridt. Så motte tu wäll haffue schriffuitt ther hoss, huilke the ohörsamme Frälses Landboer äre, ändogh the icke äre för godhe, att hielpe till medh så wäll som the andre, och skole dogh liikwell göre oss ther till vndsättningh, liike som flere wåre vndersäter ther till giortt haffue.

Som tu och begärer wete, vm then friihett som Mats Michelson på wåre wegna haffuer tillsagtt Skattebönderne nämpligh friihett för konungz fodringh, som nu i åår faller, vm landboorne then samme friihett och så niutte måghe, Så kunne wij intett annett sware ther till, vten att the som haffue sikh till same bygningh wällwillelige befinne latedt och än nu framdelis wällwillige wele finne lathe, the måge niute samme friihett, then annen hoop som föghe hielp göre, then kan man icke heller mykin friihett effterlathe. Datum Gripz:[holm.]

Gripsholm den 7 April.

Till Jören Åkesson, att han till kronan må upplåta Täckhammars qvarn i Bärbo s:n, Södermanland, emot vederlag.

Riks-Registr. 1548, fol. 78.

Till Iören Åkeson att han vplater k: Ma:tt en Qwarn täckhammer i Bärbo Sockn i Nyköpungz länn, Och han schall bekomme till wedherlagh ett annat Hemen igen, etc. Datæ Gripzholm. 7 Aprilis. Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Effter thet Iören Åkeson then Qwårn täckhammer i Bärbo Sockn i Nyköpungz länn, som tigh tilkommer, ligger oss wåll belägen, her wiidh wårt Slott Griipzholm etc. Är förtenschuld wår wilie och begären att tu vplather oss samme Qwarn, Wij wele her emott lathe förskaffe tigh till wederlagh igen, ett annett Hemenn, medh liike mykin ränthe, som tigh beläglich ware kan. Och haffue wij befaledt wår Riidfogte her wedh Gripzholm, Måns Smedh, att han wiidhere vm samme byte medh tigh handle och thale skall, och göre saken till en ende i then motten. Befalendis tigh Gudh. Datum Gripzholm etc.

(Gripsholm den 7 April).

Till Hans Claesson om ett torp.

Riks-Registr. 1548, fol. 78 v.

Til Hans Claeson att han vplather k. Ma:tt Ett torp widh Täckhammars Qwern, vdi Nyköpungz Länn liggiendes. Datum¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften finnes.

Gripsholm den 7 April.

Till fogden i Vadsbo, Jören Arvedsson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 78 v.

Till Iören Arwedson att han lather komme en hop Spannemåll till Wermelandh, och en godh Karll, som then förbyte skall vdi Tackeiärn etc. Data Gripsholm. Aprilis 7. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Som tu scriffuer och lather förstå Jören Arwedtson, att Marcus Klingenstein haffuer begäredt aff tigh någott miöll och maltt till Hammersmidien vdi Wärmelandtt etc. Så äre wij till fridtz, att tu lather komme tiitt aff Skattenn, en hoop miöll, maltt och annett hwad ther förnöden ware kan. Och sender ther hoss en förståndigh karll, som kunde sälie och förbyte samme Spannemåle vdi gott tacke iern, ther hoss bergzmennene. Och för:ne Marcus Klingenstein lather sedhen smidhe oss same tacke iern vdi gott stånge iern, så att wij motte haffue någon profiitt aff för:ne wår Spannemåle.

Vm the Piler tu begärer wette wår wilie, hwartt wij them haffue wele etc. Så synes oss bäst ware, att tu lather komme them till Wastena, effter the ther bäst och legligeste kunne liggie för honden, både för then ene landzenden och then annen.

Men then gårdh Badene, som tu begärer, äre wij till friidtz, att tu beholler, tigh till hielp och tilhåldh, dogh icke merhe än then ene gårdh. Men then annen gårdh wele wij sielff beholle, effter ther är gångh för stodh och annett hwad man haffue will.

Som tu och lather förstå vm then Biscopz tiende i Wasbo, som then Her Jacop begärer etc, Så kunne wij icke så skeppe vp för alle man, vtan hwar han vdi wår tieniste nogett flittigh wåre, må tu dhå lathe honom nå-

gett bekomme till hielp, effter som tigh synes skäll ware. Män att förläne så tienden aff Ett heltt herade, äre wij icke förtänckte vtinnen. Tu motte och wäll sielff tänckie till att giffue then, som thine Rekenskaper holler nogett aff thitt eghitt medh eblandh och icke allt skuffwedt in på Oss, effter tu haffuer och så ett godt vnderhåldh aff oss. Ther rätte tigh effter. Datum Gripzholm.

Wij sende tich och så her hoss förwardt Ett breff, som wij haffue latedt tilscriffue wår tro Man och Rådth Her Göstaff Olfson. Är wår alffwarlige wilie och befallningh, att tu wiidh thin ärhe och hals tilgörendes sender samme breff oförsumeligen till honom, medh en wiss och förtrogen karll, försumendes thetta ingelunde. Datum vt in literis.

Gripsholm den 8 April.

Till riksrådet, m. m. hr Gustaf Olsson (Stenbock), om förbud för all skeppsfart till Lübeck, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 79 v.

Til Her Göstaff Olfson att förbudh bliffuer till Lübeck bruka seglatz, effter the Lubeske äre icke wäll till friidz medh thett godz, som bleff i Finske skären vtffiskett på 40 fampner diup etc. datum Gripz:[holm] 8 Aprilis.

Wår synnerlige gunst etc. Wij giffue Edher tilkänne, käre Her Göstaff, att i dagh haffue wij bekommedt breff och scriffwelse ifrå Rådett i Lubeke, vdi huilkett the och theris Borgere fast pucke och trotze vm thet godz, som vdi Finske skären i fiordh om Höstt, vthe i Haffzklipperne på 30 och 40 fampner diup vtffiskedt bleff, och thet medh sådane skarpe och trotzige ordh, att wij ther aff icke stortt annett förmerckie kunne, än att the haffue någhett förrädere stycke emott oss i sinnet och sökie orsaker hwar the man kunne. Men hwadh lägligheett the

ther till haffue, är oss icke weterligitt. Dherföre äre wij förorsakede att tänckie och någett till saken, är förthenschuld thet wår meningere käre Her Göstaff, att i wele nu strax lathe göre förbudh, så att platt inge Skep löpe ther ifrå Lödöse, och ått Lubeke för än wij annerlunde bliffue förtäncktte vm saken, tesligiste och att hwar ther wåre någett främende godz för handen, som the Lubeske tilkomme, att thett icke håller bliffuer vttstadt aff Landdett, dogh att thette förbudh skeer hemeligen, så att i förewende någre andre orsaker, som är att i haffue förnummet någre Sijöröffwere skulle ware i Sijön eller hwadh i ther till beqwåmeligest betänckie kunne. Hwar och någre Skip allredhe titt segledhe äre, att i dhå wilde lempeiligen göre them budh, att the skynde sigh oförsumeligen dädhen. Så wete i och wåll Her Göstaff att wij haffue en Summa peninger ståendes i Lubeke som then Harald Larson ther insadt haffuer, fruchter oss nogh såsom wij förmerckie theris scriffwelse att wij gå then Summa qwitte, hwar man icke snarligen finner rådth medh Lämpe att få them dädhen. Ther vm i wele och så förtänckte ware eehwadh rådth ther till finnes motte, Tesligiste effter tässe lägligheter synes oss icke heller rådth ware, att thet clåde som förbede Hareld Larson haffuer ther nidre, schall städies aff Landdett eller och sälies bortt, effter wij ackte och motte nu sielffue behollett. Är och så wår wilie och begären Her Göstaff att altt thet Siöfarne folck, som i ther nidre wiidh Elffzborgh och vtt medh then Norske sidhen i wår tiäniste bekomme kunne, att i wele winleggie edher ther vm effter Siöfaritt folck, will nu storligen oss förnöden ware. I wele och så ware förtäncktte, att haffue alle saker i godh achtth och tillsyn ther nidre, så ther icke bliffuer inskyndett någre falske breff, eller annett förräderij, som och störste macht opå ligger, Tesligiste att i och flerhe gode men i thenne landzenden, wele ruste sigh medh then mäste machtt till Häst och foott, som i

och the kunne affstedh komme, så att the altidh wåre widerredhe ee huru alle saker sikh begiffwe kunde, hwar i och kunde finne råd, att haffwa någre trogne och hemelige kundskaffter tiitt till Lubeke, som hade achtt och tilsyn hnu the taghe theris saker före, och sedhen när han någon grundh förfarett hade, att han sedhen oförsumeligen gåffue sikh åther hiitt in till oss igen, dhå såghe wij thet gerne, wåre och så högeligen förnöden. I wele och kalle Oleff Erickson till Edher och handle medh honom vm saken så att [han] och tagher oss thet måste dugelige folck i tjänisten, som han än nu öffwerkomme kunde, Så motte i och käre Her Göstaff tänckie till att skaffe oss någett grofftt clädhe, antten aff Danmarck, eller hwar man thet bäst bekomme kunde, så thet nyss antagne folck motte få någher cläder på kroppen.

Oss synes icke heller råd ware, käre Her Göstaff, att i lathe någre aff Edher Skep, them man kunde gøre någon warne, löpe aff någerstädz aff Landett, vtan att i heller lathe gøre them medh alle krigztilbehöringer aldelis till redhe, och ther till städhe bliffua, att man hade ther nidre någett till att taghe hwar så förnöden ware. These ärender käre Her Göstaff i medh all flijtt så beställe wele, som allder störste macktt opå ligger. Gudh befalendis. Aff Gripzholm.

Gripsholm den 8 April.

Till ståthållaren Botvid Larsson (Anckar) i Stockholm, om tillsyn öfver det gods, som utföres, förbud för seglation till Lübeck, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 80 v.

Til Botwedt Larson att han håller gran vpsyn medh the Borgere som vttsegle och icke bliffuer vttstادت någott främände godz som the Lubske tilhörer etc. Datum Gripsholm. 8 Aprilis. Anno 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue fått the Lybske breff, Bothwedt, som thet budh ifrå Lubke tigh öffwerantwordett haffuer, Och förnimme aff same theris breff wäll så mykett, att the haffue allt ondt i sinnett emott oss och thet Rieke, effter the och theris Borgere medh sådanne tråss och puckerij sikh nu haffue förmerckie latet. Och vpå thet Peder Brade och tu måge see och förnimme huru stutzigt och obeskedeligen the skriffue, sende wij Edher her hoss förwardt en Copia af Rådzens breff i Lubekke, så och theris Supplicatie, som skulle ware ägende till thet godz i Finlandh bergett bleff, Ther aff i wäll förmerckie kunne, hwadh theris grundh och vpsått är. Men hwadh läggheter och tilfelle the wiidhere ther till haffue kunne, wete wij icke, wij kunne och wäll tänckie, att the Lubeske haffue och icke till förgeffues vppehollet then Christoffer Anderson så länge hoss sikh. Och för sodanne orsaker skuldh är wår alffwarlige wilie och befallingh att tu så hemeligen handler och thaler medh Borgerne, som segle wele och förbiudher them alffwarligen, så att the ingelunde segle ått Lubekke wiidh liiff och godz tilgörendis, Icke heller, att någott främände godz, som the Lubske tilhörer vttstادت bliffuer, för änn wij oss yttermere ther vm betäncktt haffue, Och thet motte skee hemmeligen och medh

Lämpe förewändendis någre andre orsaker, Nemligen att någre Siöröffwere skulle ware i siön, eller annett hwadh man beqwämligest ther till betänckie kunde. Och effter the Lubske Skepp, som tu scriffwer, äre nu kompne, så är och wår wilie att Peder Brae och du wele lathe haffue flitigh acht [och] tillsyn på alle Saker, och besynnerligen hwadh för breff in i landett, och vtt igen scriffues, att the motte vptagne och öffuerläsne bliffue. Wij wilde och gerne, att tu lather haffue vpseende medh then Jostt vhom Harttz, oss twiiffler intett, att han siudher ther icke mykett gott. Wij wele icke heller, att tu lather vttlöpe wårtt Skepp Gripen, vtan lather honom liggie her tilstädis, och begiffwer then Westwartzske reese, så länge wij få wiidhere betänckie oss. Så må tu och lathe vttacke och färdige göre flere wåre örligz Skipp, och mäste partterne aff Galleijderne, så att the wåre aldelis medh alle theris krigz tilbehöringer till redhe, på hwadh tiidh eller stundh man hade behoff them att bruke.

Hwar och then Benctt Hanson, eller någre andre Borgere Skipp äre vttlupne i Skären, som till Lubekke wele, dhå gör them oförsumeligen budh, att the ingelunde segle ther häden, widh theres halss tilgörendis. Och vnder oss icke lithett, att the Borgere så omykett haste medh thett seeglatz ått Lubeckke. Datum Gripz[hholm]

Gripsholm den 8 April.

Till Marcus Hammarsmed, om spannemål till bergsmännen i Vermland, i utbyte mot jern.

Riks-Registr. 1548, fol. 81 v.

Til Marcus Hammersmedh att Spannemålen vdi Wermelandh iblandh Bergzmennerne bliffuer bytt vdi tackeiärn, och thett schall smidhes vdi Stångeiärn etc. Datum Gripzholm. 8 Aprilis. Anno 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Marcus af Iören Arwedtsens breff, att tu haffuer fordratt aff honom till

Hammersmidien vdi Wermelandt, till än 60 tunner miöll och maltt etc. Så haffue wij schriffuitt vår fogte till att han lather komme tiitt någett aff vår Skatt i Wasboo. Och är vår wilie och befallning att tu så förskaffer, att samme Spannemåle motte ther iblandh Bergxmennerne, oss till godhe, såldtt och bytt bliffue vdi tacke iern, och att [tu] sedhen lather samme tacke iærn smidhe vdi gott stånge iærn, så att wij motte få någott liiche för vårt. Men thett för:ne miöll maltt och annett merhe hwadh Iören Arwedson titt skickendes warder, skulle allt komme till för:ne Hammersmidie och thet arbethe ther driffues, thet synes oss icke behoff ware, är icke heller förnöden, men någhett ther aff till än 20 eller 30 tunner må wäll anames till Hyttenäss behoff. Men thet andre som öffwer bliffuer, wele wij att thet oss till godhe motte wendt och förtytredt bliffue, som förre är sagtt. Ther tu tigh effter rätte west. Datum aff Gripzholm

Gripsholm den 8 April.

*Till fogden i Sevede och Aspeland's härader i Småland,
Peder Fux, om olika ämnen.*

Riks-Registr. 1548, fol. 82.

Til Peder Fux att han kyrche tienden till att förwares wäll lather torckas. Item att Christdala Sokn icke schall liggie till Asbolandh. Datum vt Supra (Gripzholm. 8 Aprilis. Anno 1548.)

Vår gunst etc. Som tu begärer wete vår wilie Peder Fux om tu thenne kyrchie tiende, ther i Asbolandh och Sewede för peninger sällie skaltt, etc Så westu sielff hwadh wij handlade medh tigh och flere wære Fogter senest i Wastena, vm samme kyrche tiende, och hwadh vår meningh war ther vm, ther tu wäll motte haffue wetedt rette tigh effter. Och förundrer oss icke liithett,

att tu så ringe ather hwadh wij både mundtligen och scriffteligen tigh så wäll som flerhe våre Befalningzmen tilkänne giffuett haffue, och kunne ther aff wäll förmerckie, att tu föghe eller altzintett gör till saken, effter tu icke bättre achter hwadh man segher, Så må tu än nu holle bönderne samme meningh före, att wij icke wele lathe sälie för:da kyrchie tiende, vten att hon skall torckas och förwares i godh huss till tess mere vmträngie motte. Ther vm wij och nu haffue scriffuitt bönderne ett öpett breff till, och giffuitt them wiidhere tilkänne, för hwadh orsaker skull wij icke wele att för:ne kyrcke tiende än nu sälies schall, thet samme tu motte lathe läse och wiidhere förkunne för them etc.

Samelunde vm then Christdala sokn, Så förtäncker tigh wäll, huadh wij och om henne befaledh och tigh sagtt haffue, att wij wele ingelunde, thet hon lenger schall liggie till Asbolandh, Så lathe wij oss tyckie att hwadh wij i så motte göre eller wele haffue fram, thet skulle och så bliffue ther wiidh och Almogen sigh ther åttnöije lathe, som wij thet laghe och skicke her i Rükett, effter the wäl wete, att wij äre theres konung och öffuerhett, och oss bör att styre och laghe som oss synes rikett kunde nyttigest ware.

Tu tagher tigh och så mykin fremde sorgh före, som intett behoff giordes, och bekymbrer oss medh sodanne ringe saker, ther wij haffue och så ett föghe behagh vtinnen.

Så förtäncker tigh och wäll, att wij senest befaltte att the papistische och mistenckte prester i thin befallningh, synnerligh thenne Her Niels i Wij vdi Sewede skulle förskickes hiitt vp, Så förnimme wij, att tu gör ther inthett till, eij heller scriffwer tu oss någott till, huru ther vm bestältt är, vtän bekymbrer tigh medh annett ther föghe macht opå ligger. Så må tu än nu alffwarligen ware förtäncktt, att ther någott bliffuer tilgiortt.

Vm then Konungz fodringh nu för thetta 48 tilstunder etc må tu förskaffe oss oxer före, them haffue wij mäst behoff. Wetendes tigh her effter rette. Datum.

Gripsholm den 8 April.

Till fogden i Hofjs län i Östergötland, Olof Eriksson, om de nyantagne knektarnes beklädnad.

Riks-Registr. 1548, fol. 43.

Til Olaff Ericson att han legger sikh winningh vm medh Her Göstaff Olfson att the nysantagne knecther motte få något groffft clädhe till Iackor och Hosur etc. Datum Gripzholm. 8 Aprilis. Anno 48.

Wår gunst etc. Wett Olaff Erickson, att wij haffue scriffuitt Her Göstaff Olfson någre meningher till, them han tigh och wiidhere tilkänne giffwendis warder, År wår wilie, att tu oförsumeligen giffuer tigh till honom, och berådslår medh honom vm same saker, och besynnerligen hwadh rådth ther motte finnes till någett groffft clädhe, så att thet nyss antagne folck motte och så få någett på kroppen, och bliffwe någett synlige eblandh annett Folck. Tu wilt och så ware förtäncktt, att ther tu kunde skaffe oss någett merhe dugeligitt folck i tjänisten, att tu och så winlegger tigh ther vm, förty wåre granner the Lubeske lathe sikh medh så vnderligitt wäsendh emott Oss förnimme, att wij ther aff icke annett förmerckie kunne, än att the iw motte haffue någett ondt i sinnett emott oss, eehwadh lägligheett eller tilfålle the ther till haffue kunne, wete wij icke, Dogh må tu haffue thetta hemeligen inne medh tigh, och wiidhere berådslå alle saker medh Her Göstaff. Ther rätte tigh.

Gripsholm den 8 April.

*Till allmogen i Aspelands och Sewede härader i Småland,
om tionden, m. m.*

Riks-Registr. 1548, fol. 83 v.

Til Menige Man vdi Asbolandh och Sewede
Att the sijne tiende wäl torckett och tilpynttedt
lothe komme i kyrckeherbergen ther hon en tiidh
långh wäll bewares kan, om så behoff görs etc.
Datum Gripsholm. 8 Aprilis Anno etc 1548.

Wii Gustaff medh Gudz nåde Swerigis etc. Tilbiudhe
Edher wåre Vndersåther, Skattebönder, Landboor och me-
nighe almoghe, som bygge och boo vdi Asbolandh och
Sewede, Wår gunst och nåde tilförende etc. Giffwendes
edher käre Vndersåther her medh tilkänne, att såsom wij
nu senest vdi Wastena, och sedhen genom wårtt breff
haffue latedtt giffue edher tilkänne för hwadh orsaker
skuldh wij gerne såghe, att i wille lathe komme Edhers
Tiende well torckett och tillpyntet in i kyrckeherbergen
etc. Så haffuer thette waritt en Orsack och then för-
nemeste, att när Gudh giffuer sodanne godh och fruchtt-
samme år, som nu (Gudh tess loff) i tesse näst förledne
Tu eller Trij Århen waridt haffuer, så wåre mykitt nyt-
tigtt, att i och flerhe Riigisins inbyggere lothe Edhers
Tiende inkomme i kyrckeherbergen well torckett, ränsett
och tillpynttedt, på thet hon tess bätter på någen tiidh
oskadd och oförderffuedt, sedhen then deell afftagen wåre,
som edre kyrche Herrer haffue skulle, så och hwadh the
fatiige ther aff haffue skulle, liggie kunne, edher sielffue
och menige landett till vndsättningh hwar så wåre för-
nöden, eller (thet Gudh förbiudhe) någen hårdh årh eller
dyr tiidh komme i landett, som offte skee plägher, så
hade man tienden i kyrcheherbärgen liggiendes i förråd,

dher man dhå kunne taghe till, och almogen som torfftige wåre finge så lösen för mögelighe peninger, på thett the icke behöffde taghe och röffue ifrå hwar annen, som nu (ty werr) vdi thett framlidne ochristelige vproor, som mången man och edher wäll weterligitt är, skedde. Så twiiler oss intedt dannemän, att effter nu i fiordh (Gudh tess loff) war godh årswextt, och hwar man fick säadh noogh, så haffue i och wäll fått edher deell så wäll som andre, att i ther medh wäll kunne behielpe edher, så att thenne kyrchetienden, som nu i åhr är inkommen, motte bliffue liggiendes och förwares på någon tiidh i kyrcheherbergen, till tess merhe vmträngde, och icke allt förtäres och swälges vp på en årss tiidh, som man altiidh haffuer haft för en plägsiidh, medh the många onyttuge gästebudh, kyrchemesser och andre öllhögtiider ther medh Gudz förtörnelse och allt annett ondt skee plägher. Förty käre Vndersåther wij kunne för wår kon:ge persone icke tänckie eller tro, att i eller andre nidre i then Landzendan haffue waridt Gudi så tacksamme, för the godhe och fruchttssamme årh och store Gudz gåffuer, som ther nidre hoss edher nu på någre årh waridt haffuer, att hans guddomelige nåde oss fatighe syndere altiidh sådane godhe och fruchtsame årh giffue skulle. Dherföre är högtt förnödhen, att hwadh deell oss gudh giffuitt haffuer, att thet same brukes och så effter skäligeett, och hwadh som öffuer bliffua kan, bliffuer wäll förwardt till tess thett ythermere förnöden wåre. I wele förtenschuldh käre Vndersåther besinne sådane wichtige orsaker, tänckiendes till, att thet merhe är giordt för edhers beste, änn för wåre skuldh, och att then tiende, som i effter thenne dagh inn vdi kyrcheherbergen göre skole, motte wäll torckett och tillpyntedt bliffue och lägges i godhe wålförwarede huss, ther mången man, bådhe fatige och riike, sedhenn kunde haffue nytte och gagn vtaff etc. I wele och så käre Vndersåther ware förtänckte, att göre Edhers

Tiende rätt och redeligen vtt ifrå edher, som edher böör, och Gudh befaledt haffuer, när i thette göre och alliest haffue Gudh för öghen, som i pliichtuge äre, så hielper och Gudh edher till brödh och bärningh, men ther så icke skeer, dhå tagher Gudh sin wälsignelse ifrå edher, och giffuer edher i dhen städh hårde årh och annen bedröffuelse, ther medh han sijne olydiige barn straffe plägher, Dherföre rådhe och förmane wij edher, att i änn nu rätte edher sielffue i then motten, Och hwar till thenne tiidh någon deell försumedt är, att i än nu läggie ther böther opå, och görer såsom trogne Vndersåther och christedt folck pliichtige äre att göre, som i wele göre Gudz befalningh fyllest, och thet oss liufftt och behageligitt är, Ther i eder fullt och fast ephter rätte wele. Datum Gripz:[holm.]

Gripsholm den 9 April.

Till Peder Brahe, om Lübeckarne och försvarsåtgärder emot möjliga anfall af dem.

Riks-Registr. 1548, fol. 85.

Til Her Peder Bra, om the Lubskes trätz och puckerij, och att han förstärcker siigh til landh och watn etc. Datum Gripzholm. 9 Aprilis. Anno etc 48.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Tu haffuer vten twill, käre Peder, förnummedt aff the Lubske breffz Copier, som wij lothe sände tigh och Bothwedt Larson tilhonde igår, hwadh grundh och meningh the Lubske haffue vm Oss, Och hwadh wij kunne haffue att förmodhe aff them, hwar tillfällett och lägligheten them alliest giffues motte, ändogh wij icke wete kunne hwadh förtröstningh the haffue, Så kunne wij dågh wäll tänckie, att the icke brukede sodanne trätz och puckerij medh minne the förwiste sigh medh någon annen förtröstningh

änn theris ägen. Dherföre är fast rådheligitt och högtt förnöden, att man haffuer wåre Saker i godhe achtt och förstärckie oss både till Landh och watn thet ytterste och bäste man kunne. Och effter thet Peder Oss syntes icke orådheligitt ware, att thett anslagh som wij offte tilförende haffue handlett och taledt medh tigh vm, nämpligen the Blåchuss och then boom wiidh Stigesundh motte gå för sigh. Dherföre är och så wår wilie och begären, att tu och Bothwedt wele her vm yttermere ware till Rådz, och ther thet kunde så bliffue stältt i wärckett, så wåre thet mykitt nyttigt. Datum Gripzholm.

(Gripsholm den 9 April?)

Till N. N. om en sjuk man, som blifvit anmäld till båtsman.¹⁾

Riks-Registr. 1548, fol. 85 v.

Wår gunst etc. Wether käre Vndersåther, att hustru Madelin Michell Erlandsons, edher medborgerske, haffuer för oss berättedt, att för:ne hennes man, är aff edher vtt-nämpdt i wår tjäniste för en Båtzman, ther till han icke dugheligen ware skall, effter han är en siuckactigh man och besynnerligen medh then fallande siuke beladhen, Och effter i sielff wäll täncke kunne, att wij medh sodantt siucktt folck föghe wäll tjänthe bliffue, Dherföre vm så i sanningh är, så synes oss liikast ware, att i lathe honom bliffue heme hoss sitt, och förskaffer oss en annen i hans Stadh igen then som helbrögde wåre och någett gagn göre kunne. Ther rättther Edher effter. Datum Gripz: [holm.]

¹⁾ Öfverskriften saknas.

Gripsholm den 9 April.

*Till Gabriel Christersson (Oxenstierna) och kammarrådet
Niels Pedersson (Bielke), om förbudet mot seglation till
Lübeck.*

Riks-Registr. 1548, fol. 86.

Till Gabriel Cristerson och Niels Pederson, att the handle medh Borgerne i Östhammer att the ingen seglaatz till Lubeck bruke skole wiidh liiff och godz tilgörendes, till tess kong:e Ma:tt bliffuer wiidere förtänctt ther vm. Datum Gripsholm 9 Aprilis Anno etc. 1548.

Wår gunst etc. Schole i wete Gabriell och Niels, att Rådett i Lubecke och en partt theris Borgere haffue nu scriffuitt oss ett breff till, vdi hwickett the fast pucke och trätze vm thet godz, som vthe i Hafzklipperne i Finske skären på 30 eller 40 fampner diup, nu för Ett år sedhen vpfiskiätt bleff, och thet medh sodanne trutzige ordht och obeskedelighet att wij ther vtaff icke annett förmerckie kunne, än att the haffue någott ondtt i sinnett emott oss, och sökie orsaker hwar the man kunne. Mån hwadh tilfalle och lägligheter the till sodanne theris företaghende haffue kunne, thett är oss än nu oweterligitt, ändogh wij wäll tänckie kunne, att the icke vthen förtröstningh sigh medh sodanne trätz och puckerij haffue förmerckie latedt eehwar thet finnes igen. Dherföre bliffue wij förorsakedhe och så någott att tänckie ther emott, Och wele förthenschuldh, att i förhandle medh Borgerene ther i Östhammer, som seegle pläge, dogh thet hemeligste i kunne, så att the ingelunde bruke någon seglatz till Lubecke wiidh liiff och godz tilgörendes, till tess wij ytermerhe ther vm förtänckte bliffue kunne. Och måghe i wäll förewände någre andre orsaker till samme förbudh,

så att i haffue förnummedt någre Siöröffwere skulle ware i Sijön, eller hwadh i till thet beqwämligste ther till betänckie kunne. Hwar och allreedhe någre Skiip titt segledhe wåre, dhå må i hemeligen göre them budh, så att the skynde sigh oförsumeligen dädhen, eller oss fruchter hure them will gåå. Ther i wete edher effter rätte. Datum Gripz[holm].

Gripsholm den 9 April.

Till Germund Svensson (Somme), ståthållare i Kalmar, om förbudet mot seglation till Lübeck, anskaffande af godt sjöfolk, slottsbyggnaden, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 87.

Till Germundh Swenson, att han förbiuder Borgerne vdi Calmarne att the ingelunde bruke någott seglatz ått Lubeck wiid liiff och godz tilgörendes. Jtem att Axell Erickson och han förskaffer någott gott siöfolck i kong:e Ma:ttz tjäniste. Jtem om then Wallen och Murningen widh Slottedt, behager kong:e Ma:tt ganske wäll etc. Datum Gripsholm. 9 Aprilis. Anno etc. 48.

Wår gunst etc. Schall tu wette Germundh, att Rådhet i Lubecke och en partt theres Borgere haffue nu scriffuit oss ett breff till, vdi hwilkett the fast pucke och tråtze, vm thett godz, som vthe i Haffzklipperne i finske Skären på 30 eller 40 fampner diup nu för Ett åår sedhan vpfskiett bleff, och thet medh sodanne tråtziige ordh och obeskedelighet, att wij ther vtaff icke annett förmerkie kunne, änn att the haffue någott ondt i sinnett emott Oss, och sökie orsaker hwar the man kunne, Men hwadh tillfalle och lägligheter the till sådanne theris företagende haffue kunne, thet är Oss än nu owitterligitt, ändogh wij wäll tänckie kunne, att the icke vthen förtröstningh sigh

medh sodanne trätz och puckerij haffue förmerckie laterdt, eehwar the[t] finnes igen, Dherføre bliffue wij förorsakede, och så någett att tänckie ther emott, Och wele förthenschuldh att tu förhandler medh Borgerne ther i Calmarne, som seegle plägh, dogh thet hemeligste tu kannt, så att the ingelunde bruke någett seglaatz ått Lybecke wiidt liiff och godtz tilgörendis, till tess wij ythermere ther vm för-tänckte bliffue kunne. Och må tu wäll förewände någre andre orsaker till samme förbudh, så att tu haffuer förnummedt någre Sijöröffuere skulle ware i Siön, eller hwadh tu till thet beqwämligste ther till betänckie kunne. Hwar och nogre Skipp alreedhe titt segledhe wåre, dhå mu tu hemeligen göre them budh, att the skynde sigh oförsumeligen däden, eller oss fruchter huru them will gå. Tu wiltt och så lathe giffue nöghe acht och tillsyn på alle saaker ther nidre, och att ther icke någre falske breff, eller annedt förräderij, inskyndett bliffuer, som aller störste macht opå ligger, Förty oss twiüffler intedt, att effter the haffue sodannt i sinnedt emott Oss, Så biudhe the och wäll först till, att skynde någett förräderij inn i then Landzendän. Dherføre haff grann acht och tillsynn på alle saker och synnerligen på Slottedt och Staden som tu i befallningh haffuer, som och icke ringe anliggiende är.

Thernäst Germund så förnimme wij, aff thin scriffwelse, att Axell Erichson haffuer waridt ther nidre, lönt och affbettaledh thet nysantagne folck theris Jule och Walborgemesselön, ther till tu haffuer och så förstreckt till 4300 marcer etc. Medh hwickett wij wäll till fridz äre. Wij såghe och gerne, att tu och han kunde man skaffe Oss någott merhe gott och dugeligitt folck i tjänisten och besynnerligen någott godt siöfaridt folck, dhå wåre thet oss och nu fast förnöden. Ther vm tu wiltt tigh på thet flittigste winleggie.

Wij förnimme och huru bestältt är medh Slotzens arbethe, som är Wallen och Murningen, Thet behager Oss

och wäll, förmanendis och biudendis tich att tu och så flitteligen winlegger tich att förfoordre samme arbethe, så att Slottedt nöttorffteligen och wäll motte befastedt bliffue.

Dhett tu och scriffwer att Petther Mens haffuer scriffuitt tigh till och begärer 12 läster aff wårtt Smör etc. Är wår wilie att tu ingelunde lather honom bekomme samme Smör, effter sådanne lägligheter, som man nu förnimmer aff the Lybske, och altt thet smör, som ther ligger nu till städis i Calmarne, och tu vmscriffwer, thet lott och så bliffue ther tillstädhe liggiendis, till tess wij oss ytthermere betänckie kunne, hwadt ther aff göres schall, och tu wår schriffwelse wiidhere ther vm vnfon-gendes warder. Ther rätte tigh effter.

Then spannemåle aff Ölandz Skatten, och all annen Spannemåle, som ther är kommen till Calmarne, må tu och så lathe wäll förware vdi gott Huss, ther han på någon tiidh, till tess man seer hwadh år Gudh giffue will, oförderffwedt liggie kan. Kunde tu och finne rådth till, att lathe torcke samme Spannemåll, dhå såge wij thet gerne, wele och wäll bestå then afftorckningh, ther vpå wetterligen bliffue kann.

Tu lather och förstå, att ther wiidh Calmarne, är nu för någre wekur sedhen, taghen så myken Strömingh att både Slottedt och wåre gårdar äre wäll bespiisedhe medh, så haffue och Borgere och Bönder fått strömingh nogh etc. Hwickett oss och wäll behager, och betacke Gudh gerne för sådane hans milde goffwer, och ther i wilde än nu altiidh försökiedt i Sundett, kan skee thet motte än nu wäll löne möden igenn. Men thet Jäppe Tordson skulle före någon strömingh medh sigh ått Tyslandh, ther äre wij än nu icke [för]tänckte vtinnen. Wij såge och gerne, att then Jäppe Tordson gåffue sigh ene gånge hiitt vp till orde och samtaels medh oss, för än han droghe någerstädz aff Landett, hwickett tu honom vnderwiise må.

Tu begärer och så wete wår wilie, huru tu medh wåre Skyttere, som tiitt i Borgeläge skickede äre, förhandle skaltt, och besynnerligen the som giffte äre, Så synes oss Germundh, att effther thenne tiidz läglighet och werldzlöp, som på färde är, will folckett och Hesterne oss fast förnöden ware, Dherföre kunne wij och på thenne tiidh ingen stoor åttskilnedt göre, vten att tu lather them haffue borglege mäst alle the som någott gode Hester haffue, och finner hwadh rådth tu kan till att fordre theris Hester. Och effter wij förnimme tu haffuer ingen haffre, vten thet slödhe kom, och haffuer latedt fordrett en skäppe till Hesten vm wekenn. Så äre wij än nu till fridz, att så fordrett bliffuer, dher Hesterne kunde och medh någett ringere behielpe sigh, så må tu och winleggie tigh ther vm, ramendis wårtt bäste i thenn och all annen møtte, som wij betro tigh vm, och tigh kunde synes liikast ware, Men thet tu skulle lathe fodre någett striidt korn till Hesterne, thet är icke förnöden, Wij skole och tro att ther tu wilde haffue ett budh vpp till Stocholm, effter någre läster haffre, till fodre samme Borgeleges hester medh, kunde tu well bekomme them dädhen.

Oss är och vnderligitt, Germundh, att then Christoffer Olsson schulle ingen merhe tiidender haffue bekommedt i Danmarck, än som tu oss nu tilscriffuitt haffuer. Må tu än nu wiidhere förspörre tigh medh honom, och ther tu kunde finne rådth till en godh och trogen karll att skicke ått Lubke, som ther på någon ringe tiidh kunde liggie, och förkunscape huadh the Lubeske haffwe för händer, dhå wåre thet högtt förnöden. Ther winlegh tigh och vm. Datum Gripzholm.

(Gripsholm) den 9 April.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar), om flera olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 89 v.

Till Botwedt Larson att han haffuer skickett Tord Bagge medh nogre Timbermen och Såghere till Westerwiick, och huadh redskap til then Skipzbygningh ther vpbyggies, behöffues kan. Item vm en annen Skepere som vdi Finlandh Bordwedh til ett Skip om 200 läster huggett haffuer. Datum 9 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst etc Wij förnimme aff titt breff Bothwedt, att tu haffuer skickett then Tord Bagge nidh till Westerwiick, medh någre Timbermän, Såghere och hwadh redskap till then Skipzbygningh, som tu achter lathe haffue förhänder ther nidre, behöffwes kan, hwickin och så samme Skipzarbethe förfordra schall etc. Thette behager oss wäll, see och gerne att så bestyrtt bliffuer. Men then Lasse Westerwiick wele wij ingelunde städie tiitt nidh, besynnerligen effter sådane lägligheter man nu förnimmer, thet will och högtt förnödhnen ware, att then Ordnungh på then Skipzbygningh fliteligen, och medh thet förste stältt och giordt bliffue motte,

Vm then Skepere tu lather förstå, som vdi Finlandh bordwedh och annedt wercke till Ett Skipp vm 200 lester haffuer hugge latedt etc Så må thet bliffue ther wedh, effter som tu medh honom handlett och besteltt haffuer, vm samme Skepz bygningh, och haffue wij schriffuit wår Befalningzman på Abo Oloff Trotteson till, att han schall hielpe och förfoordre för:ne Skepere medh hwadh deell, han till samme Skipzbygninghs behoff kan behöffue, wij

wilde och gerne wete hwadh wircke thet wåre, som till samme Skipz behoff huggett är antthen Eek eller fore.

Som tu och begärer wete vm wij wele lathe vpsättie ther i Stocholm Ett Skep till 200 läster så snartt thet Segell Skep och Galeide ther holles vpå redhe bliffue etc. Så wåre wij wäll till fridz, att så skee motte, hwar älliast ingen annen förhindringh på färde wåre, och alle the andre wåre skep och Galeer wåre så förbygde och tilflidde, som them ware boorde.

Vm Slotzens bygningh tu schriffuer, huru tu beställer ther vm, Ther vdinnen haffue wij behagh, Wij såge och gerne Bothwedt, att ther tu kunde finne Oss Rådth till någre gode Kellere både till Wijn och ölkellere någerstädz ther på gamble Slottedt, dhå wåre thet och wäll förnödenn.

Wij såge och gerne, att tu scriffuer Oss medh thet förste till, hwadh warur ther äre inkompne på the Tu Lubeske Skipp, som tu haffuer nu scriffuitt vm, eller vm ther opå wåre någen deell, som oss tiåne kunde.

Och effter på wårt Slott Wastena är stortt platz för leghe folck etc Är wår wilie att ther tu wiiste någen rådth till legefolck, att tu till än 8 eller 10 godhe leghe dränger förskaffer tijtt.

Som tu och vdi thin förre schriffwelse, lott oss förstå vm thet träwercke, som ligger ther i Skeren huggett, att thet will falle för mykett till Ladning vdi wåre egne Skip etc. Så är wår wilie att tu på wåre wegna handler medh Benchtt Hanson att han toghe in på sitt skip aff samme träwercke till en halff Skipzladningh eller så mykitt han kunde, Wij haffue dogh oss emellen någen rekenschap, så att han är oss skyllugh en Summe peninger, Som tu wäll sielff weest, Så motte han och wäll taghe någen Ladningh in af oss, så wäll som för andre, thet kommer oss wäll altiindh till godh rekenschap. Wij haffue och befaledt then Matz Holst, att han skulle göre oss Ett rör

medh snapplåass, ther medh man kunde skiute aff en frij hondh, Är wår wylie, att tu annamer vtaff honom samme röör, och förskicker thet hiit till oss medh thet förste. Datum.

Gripsholm den 9 April.

Till befalningsmannen på Åbo slott och i dess län, Oloff Trotteson, om skeppsbyggeri derstädes.

Riks-Registr. 1548, fol. 89 v.

Till Oloff Trotteson att han förfoordrer k. Ma:ttz Skepere. medh huadh deell som honom kan behöffue till 200 lästers Skipzbygningh. Datum Gripsholm. 9 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wett Oloff Trotteson, att Wår Befalningzman på Stocholm Bothwedt Larson, haffuer nu förskickedt en wår Skepere niidh till Finlandt till att vpsättie ther till wårtt behoff, ett Skepp vm 200 läster, medh thet skipzwercke som han haffuer ther hugge latedt etc. Så är wår wylie och befalningh, att tu för:ne Skepere hielper och förfoordrer medh hwadh deell, som honom kan fattes till samme Skipbygningh, och latt haffue achtt och tillsyn, att arbetedt motte flux gå för sigh, och att folkett icke ligger och försumer tiiden och förtäre wår fettalie onytteligen, Ther rätte tiigh effter. Datum Gripsholm 9 Aprilis, Anno etc 48.

Gripsholm den 10 April.

Till Axel Eriksson (Bielke), att han förstärker sig med krigsfolk, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 91.

Till Axel Erickson at han förstärcker sigh medh krigzfolck, effter the Lubeske fast pucke och trätze om thett godz i Finske Skären på 30 eller 40 fampner diup bleff vpfskiet. Datum Gripzholm 10 April Anno etc 1548.

Wår synnerligh gunst tilförende etc. Wij kunne icke dölie för tigh Axell Erickson, att Rådett i Lubecke och en partt theres medborgere haffue nu scriffuitt oss ett breff till vdi hwickett the fast pucke och trätze vm thet godz, som vdi Haffzklipperne i Finske Skären på 30 eller 40 Fampner diup nu för Ett år sedhen vpfskiert bleff, ändogh wij icke haffue waritt till sinnes ägne oss något till aff same godz medh minne wij bethale wilde så mykett wij ther aff kunde behoff haffue att taghe, och medh sådane trätzige ordh och obeskedhelighet, att wij ther vtaff icke annedt förmercke kunne, än att the haffue allt ondt i sinnett emott Oss, och sökie orsaker. Män hwadh tilfalle och lägligheter the till sådane theris företagende haffue kunne, thet är oss än nu owitterligett, ändogh wij wall tänckie kunne, att the icke vten förtröstningh sigh medh sodanne trätz och puckerij haffue förmerckie latedt, eehwar the finnes igen. Dherföre är förnödenne, att wij och så tänckie ther någett emott, och haffue wåre saker i godh acht och tillsyn. Och wele förtenschuld att tu och i flere gode män ther nidre wele ware förtänckte, att förstärckie edher thet ytterste och bäste i kunne. Och ther tu än nu kunde skaffe oss någott merhe dugeligitt folck i tjänisten, dhå see wij thet gärne, wåre och så

mykitt förnödenn. Wij såghe och gerne käre Axell, att thet folck ther nidre i tjänisten anammedt är, motte få cläder på kroppen, så att the motte bliffue någott synlige hoss annedt folck, Dherföre må tu och Niels Eskilson taghe någott aff thet groffue clåde vtt, som ligger på Wastena slott, och deler thet vtt, eblandh folkett, så longtt som thet tilreckie kan. Kunne i och någott mere grofft clåde skaffe oss till köpz till theris behoff, Dhå äre wij ther medh wäll till fridz, ther retter edher effter. Datum.

Gripsholm den 10 April.

Till höfvidsmannen Lasse Pedersson och fogden Henrik Pedersson, om antagande i konungens tjenst af dugligt sjöfolk, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 92.

Till Lasse Pederson och Henrick Pederson, vm förbudh att thett och effterkomedt bliffue, Att the och tage Skipzfolck i k. Ma:ttz tjäniste, som dugheliggitt är. Datum Gripsholm 10 Aprilis Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Är wår wilie och alffwarlige befallningh Lasse och Henrick, vm thet förbudh som wij senaste lothe scriffue edher till vm, motte och så effterkommedt bliffue, Wij wele och så, att i skole aname och antaghe nu vdi wår tjäniste någett dugheligitt Skipzfolck ther i Suderköpung och Norköpung, och annerstedz i edhers befallningh, hwar i thet öffuerkomme kunne. Wij wele lathe giffue them hwadh som hwar förtiäne kan, och holle them vten theris skadhe. Datum.

Gripsholm den 10 April.

Till befallningsmannen på Viborg, Måns Nilsson, om öfversändande af det ankomna ryska sändebudet till Stockholm, m. m., m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 92 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 238.

Till Måns Nielson att han lather thett Rysse Sändebudh komme oförtöffuett till kong:e Ma:tt ifrå Borgå genest vtöffuer medh en Skuthe ått Stocholm: Och att Hans Skalm skall göre them selskap. Item vm hans Rekenskap, som han til ackters kommen är, skall bliffue beställt swar vpå etc. Datum Gripsholm 10 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij förnimme aff titt breff Måns Nielson, att wåre Sendebudh Jören Erichson medh the andre gode men äre indragne j Rysselandh, på then Leegde och scriffwelse, som Storförsten oss tillschriffuitt och tiitt inskickett haffuer, Och att thet Ryske Sendebudh, som i Höstes kom titt in till findland schall än nu liggie ther i Borgå medh wåre vndersåthers store besweringh och tunge etc. Så synes oss Måens, att hwar j godemen i then Landzendän hade rätt waritt förtänchte, dhå hade j well (oss oåtsporde) mått latedt samme Ryske sendebudh kommedt hiitt in, så snart wåre budh bliffue tiitt instadde. Så må j än nu med thet förste lathe same Sendebudh komme tädenn, Och kunde thet ware wåre Vndersåther till then ringeste beswaringh, att them bliffue skaffett ther strax j Borgo en Skutho medh någott Skipzfolck, fethalie och annett hwadh ther till hörer och så komme hiitt vtöffuer till siöss till Stocholm. Thette må tu j så motte beställe lathe, Thenne Ryske Tolck Hans Schalm må och så well fölgie them hiitt vtöffuer, effter wij haffue ingen godh Tolck her wiidh handen.

Du schriffuer och Måens, att vdi Wår Rekne-Cammer, skall tigh vdi alle inköpte och vttsålde partzeler till någre Summer vtplånnett ware etc. Så är oss än nu icke weterligitt, hure the haffue taghett then Rekenschap, ther wij och wiidhere när wij nu till Stocholm kommendis warde oss vm förspörie wele. Så skole och vårtt Cammerrådt, sedhenn wete tigh yttermere swar och beskeedh på the saaker och ärender, som tu nu vm schriffuer och wår Cammer tilkommer. Så äre wij och änn icke heller så hartt begärendes, att tu skaltt bethale allt, hwad som the vtplånnett haffue, effter wij icke wete, hure eller medh hwadh beskedelighett same vttplåningar skedde äre, effter the haffue icke än nu latedt oss see, hwad the vtvgjordt haffue. Men thet tu begärer, att Jöns Schriffwere motte och så sware till thet, som han j thin fråware köptt, såldt och handlett haffuer, Thett samme kunne wij well liidhe, är och så wäll tilbörligitt, all then stundh tu tilbiudher, att hwad tu befalett köptt eller såldt haffuer, och medh titt weett skeedtt är, till thet samme will tu och gärne sware, Thett tu och berörer att Jöns Schriffwere bör än nu sware till then 47 årss Rekenskap och göre honom clar, all then stundh han haffuer vpburedt och vtgiffuitt såltt och köptt både Ett och annedt ther på Slottett, som thet åredt tillydher, Ther kunne wij nu icke annet sware till, vten ther så är, så må han och well göre then Rekenskap clar ifrå sich, och effter wij icke gerne see, att han skulle nu giffue sigh hiitt vtöffuer ifrå then Befalningh och arbethe, ther han nu tilskickett är wiidh Sandhaffn, dherföre synes oss liichast ware, att han gör samme Rekenskap clar, ther han nu är, och sender honom så medh thet förste försägledt in i wår Reknecammer, effter han nu wäll weett huru samme Rekenscap schall stältt ware, ther vm haffue wij och så schriffuitt honom wår wilie och meningh till i then motten.

Så mykett then Bolemandz rântte ther i Wiiborgz länn tilkommer, och wij tilförende någott vmschriffuitt haffue, Then saack haffue wij och skutedt in till vår Cammer Rådth, wiidhere till att berådslå, och sedhen tigh scriffteligen, hure ther vm handles schall, förständigige. Och effter Boolmennen haffue alredhe vpburedt samme Boolmandzrântte för thette 48. årett, så må man och lathe så bliffwett, j thette åredt, och tänckie till, att på thet tilkommende 49 årett må någott annerlunde medh samme Boolmandz rântte handlett och bestält bliffue.

Ythermere som tu och giffuer tilkänne, att effter våre scriffttelige befallningar och mandatt, haffuer tu handlett medh the Bönder j Byrcköö, Jteranda och Seiwisto, vm thet bonde seglatz, som wij offte vm schriffuitt haffue, att the thet begiffue skulle, och att en partt aff the welämpneste bönder, som seeglatzen och köpenskapen bruke plägede, skulle flytie sigh in till Wiiborgh och sättie ther för Borgere, brukendis sedhen borgere näringh, seeglatzett och köpenskapen eemeden the wilde etc, ändogh tu på sådanne thine framsättningar ingen swar aff them bekomme kunde, vthen the begärede rådes wiidh till annen dagen dhå wille the och giffua swar ifrå sigh, och medh thet samme droghe the theriss kooss, hwar j sin städh och tu kunde platt ingen swar, hwarcken till then ene eller annen wegh aff them bekomme. Så kunne wij icke annett sware ther till, än att all then stundh same sel-skap äre så stiiffnackede, så skulle man och tänckie till att straffe en partt aff them, att andre såghe ther wiidh. Dherföre synes oss liikast ware, att tu skicker vtt någott folk och lather taghe änn 20 eller 30 aff thet sällskap, som sodanne ohörsamhett aff steltt kommett haffue, wiidh halsen och sättie them på någon tiidh, ther the våre förwarede, och så skulle man medh thet samme sökie vtt änn 3 eller 4 som the rette Capetenere therföre waritt, och sodantt mest förorsakedt haffue, och them skulle man

lathe hugge huffwudett aff, på thet andre motte haffue ther ett skyy widt, och läre att fruchte Gudh och theris Öffrigheett.

Dhett och Her Erich och tu haffue så sleett förbudett seeglatzett vtt medh then Nylendzske siidhenn kann och wäll dughe. Wij wele och ware förtänckte, att lathe skicke en Galee eller Twå, som altiid skole löpe vtt medh then finske och Nylendzske siidhenn, och haffue achtt och tillsynn opå sodanne förbuditt seglatz, och taghe vp hwem the ther medh beslå kunne.

Wij förnimme och, att tu haffuer latedt besätthe och qwarsättie till en rätt någre Läster saltt aff the Bönder, som vtöffuer förbudh haffue brukedt seglatzett, som och pläge medh samme saltt driffue stortt landzköp, Begärendes wete vår wilie, huru tu skaltt hålle tigh medh same Saltt etc. Ther sware wij så till, att effter samme selskap holle ingen lydne och achte intedt förbudh, så må tu och wäll bruke rätten medh them, och dher du får doom på them (som oss intett twiler) dhå må tu och wäll beholle samme saltt på våre wegna, på thet the motte få någon skyy för sodanne stycker. Och effter Seglatzett bliffuer them nu så förbudett, så motte man och tänckie till, att skaffe almogen salt, att the icke motte lidhe någon nödh för bräck skuld på Saltt.

Then meningh tu scriffuer vm then Marcknedt j Sandhaffn behager oss icke ilde, Wele och wiidhere ställe thenne saack inn för vårtt Rådth och gode men, att berådslå och beslute, hwadh ther vm rådeligest ware kan, och frandelis wiidhere schriffue tigh vårtt sinne och meningh ther vm till, Och ther same marcknedt så anleggies skulle dhå synes oss och att the Tawester motte honom och så besökie och före tiitt fisk och annedt hwadh the kunde haffue sälle, och åther köpe ther saltt och annen deell hwadh the behöffue kunne, effter oss förmodher att Tawesterne skole jw haffue så när, ifrå Tawestlandh och

till Sandhaffn, som till Aåbo eller någon annen köpstadh j then Landzenden, Thette och annett sodantt motte man betänckie, och så beställe, när ther vm nu wiidhere kan beslutet bliffue. Thesligis motte man och så winläggie sigh, att wänie the Rysse köpmen, medh theris warer till Sandhaffn, så kunde man och lathe förskicke ther häden the Warer, som them igenn tiäne kunde, Ther till motte man och betänckie the beste medell. Datum.

Gripsholm den 11 April.

Frälse- och sköldebref för Anders Andersson (stamfader för adliga ätten Rosenqvist).

Riks-Registr. 1548, fol. 95.

Frelses Breff för Anders Anderson, och hans effterkomende ärffwinger på någre gårdar, Som äre Terbygård, Wätomptt, Alorp, Håkonabodha, Biergahegnadt och Haraldztorpp etc. Datum Gripzholm. 11 Aprilis. Anno etc 48.

Wij Gustaff medh Gudz Nåde Swerigis Götis och Wendis etc Konungh: Göre weterligitt, att effther thenne Oss Elskeligh wår tro tienere Anders Anderson, haffuer oss vdi vnderdånigheett förstå latedt, vm någre Godz och gårdar, som honum genom lageligitt arff skole ware tillfalne, effter hans framlidne Fadersbroder Jöns Tysk, huicken vdi sin liiffz tiidh hade förwerffuedt aff oss friihett och frälse på samme godz, som och samme godz tilförende vdi framlidne wår förfaders, saliigh i hugkommelse, gamble Her Sten Stures tiidh, vnder frälse waritt haffue, Och förtenschuldh vnderdåneligen begäredt aff oss, att wij och så honom friiheett och frälse på samme godz gunsteligen vnne och effterlathe wilde, och samme frälse medh wårtt öpitt breff bekräftige och stadfeste etc. Hwarföre wij aff wår synnerlige gunst och nåde så och för then willige

hulle tro tjäniste, som för:ne Anders Anderson sigh för-
 pliichtedt haffuer, wele troligen bewiise och göre emott
 oss wår[e] vnge liiffzärffherrer och kongeriike, så länge
 han liffwer, vndt och giffuitt, som wij och nu medh
 thette wårtt öpne breff vnne och giffue honom, och hans
 effterkomande ächte barn och ärfwinger, Friheett och
 frälse på thee godz och gårder som han medh arff giiffter-
 måll eller någott annedt lagha fongh (dogh thet som til-
 förende frälse är och waridt haffuer) lageligen tilkomme
 kan, och tesligiste på tesse effter:ne Sex gårder, som nu
 vnder Skatten liggie och tilförende vnder frälse waritt
 haffue, nämpligen Terby gårdh, Wätomptt, Alorp, Håkana-
 bodha, Biergahegnadt, Haralstorp, Twå gårder, vdi hwicie
 hans Fadersbroder tilförende vnder Frälse hafft och nu-
 tedt haffuer. Och giffue wij honom her medh
 Skiöldh, Hielm och Skiölde merckie, Som
 är Tree blåå Roser på en affhuggen qwiist vti
 ett hwiitt fiell och en Rooss på Hielmen, på
 thet han och hans effterkommende ärfwinger samme godz
 vnder rätt Frälse, liike som andre Frälsis men her vdi
 wårtt Riikie theris godz, vnder rätt frälse till wår och
 Crononis tjäniste, niuthe, bruke och beholle må och schall.
 Dogh medh sodanne förordh och wiilkor, att han och hans
 efftherkomende barn och arffwinger effter honom skole
 ware, och bliffue oss, wåre vnge liiffzärffherrer, och me-
 nige Swerigis Riike, hulde trogne och rättrådige Vnder-
 såther, och sigh vdi alle motte till landh och watn genom
 natt och dagh emott wåre och Riigsens fiender, eehwar som
 helst behoff görss och the tilkrafde bliffue kunne, vthen
 allt geensegn welwilleligen, troligen och manneligen be-
 wiise, bruke och befinne lathe, Tesligiste troligen warne
 och affwende wår, wåre arffwingers och menige Riigisins
 skadhe och fördärff, ther han någett slicht förfare kunne,
 wårtt och theris bäste och gagn altiidh sökie och för-
 foordre ephther sin ytterste machtt och förmåge, Och

siigh altiid som en trowilligh tjänere och Vndersåthe böör och tess pliichtigh är, emott sin rätte Konung och öffrig-hett befinne lathe. Sammelunde hwar wij honom eller hans effterkomende ärfwinger, nu eller framdelis vdi någon befalningh behoff haffue och fordre wele, skall han och the vthen allt skotzmåll sikh wälwilligen ther till bruke lathe. Hwar och så hände, thet Gudh nådeligen affwende, att någre wåre fiender, eller Owänner, vttrikes eller her inriikes wille medh någon vpenbar eller Heme-ligh stämplen och vndersettningh emott oss eller wåre vnge liiffz erffherrer sikh vpsättie, förbinde, rotere eller förknippe, Dhå schall för:ne Anders Anderson och hans ärfwinger, wiidh theres ärhe och redelighet siigh altiidh finne lathe på theris siidhe, och hoss them som Oss och wåre vnge liiffzerffherrer medh tro och äre mene, Och then annen hoop, som oss och wåre vnge liiffzerffherre[r]s skadh och fördärff efftherstå, eller vnder ögen ware wele, medh liiff och macht emott stå. Och alle tesse förbemelte artickler fast och obrutteligen att holle, så frampt han eller the sodanne friihett och frälse icke förwerckie eller miste wele, effter som hans Rewersall breff oss her emott giffuitt, ther vm wiidhere förmälder och vttrycker etc. Förbiudendes förtenschuld her medh wåre Fougter, Embetzmnen och alle andre, eehoo the hälst äre, eller ware kunne, som för wåre skuld wele och skole, göre och lathe, att the förbe:te Anders Anderson, her emott intedt hinder, platz eller vdi någon motte förfångh göre, wiidh wår ogunste. Tess till ythermere wisse lathe wij tryckie wårtt Secret åå ryggen på thette breff. Giffuitt och scriffuitt på wårtt Slott Gripzholm. Tempore et Anno vt supra.

Gripsholm den 11 April.

Till öfverste kammarrådet Nils Pedersson (Bielke), att till Dionysius Beurres betala hans aflöning för föregående år.

Riks-Registr. 1548, fol. 96 v.

Till Niels Pederson att han lather bekomme Dionisio Burreo sin besoldningh för thette fremlidne år etc. Datum Gripsholm. 11 Aprilis. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Weett Niels Pederson att thenne wår tro tjänere Dionisius Burreus haffuer ödmiukeligen begärdt och anlangett aff oss sin besolding för thetta framlidne år etc Så äre wij till fridtz att tu räckner medh honom och lather honom bekomme hwad honom bör att haffue, och han förtiäntt haffuer. Datum.

Gripsholm den 15 April.

Till innebyggarne i Mora s:n, Dalarne, att innehålla med den allt för stora jagten på elgar.

Riks-Registr. 1548, fol. 97.

Til Menige Man vdi Mora sokn vp i Dalarne, att the haffue fördragh skiute och fälle Elgzdiur. Datum Gripsholm. 15 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår gunst etc. Wij haffue förstätt Käre vndersåther och Dannemen alle, som byggie och boo vdi Mora Sokn vp i Dalarne, att ther eblandh edher skole ware många Dannemän, som gerne wele holle sigh effter Swerigis lagh. Tesligiste wiidh thet konungzlige förbudh, som wij tiitt och offte haffue vttgå latedt, och besynnerligen som skedde genom wåre godemän och Rådth, som nu senaste wåre

ther vppe hoss edher vm the Elgzdiur, som gå ther på edher Skoger, Så att the gärne såge, att the motte gå frij, på thet the motte öple sigh och wexe till. Så förnimme wij att eblandh edher och så nogre ware skole, som emott Swerigis lagh och sodanne våre konungzlige förbudh, effter Wårfru dagen intett annett göre, änn gå och driffue effter Elgzdiur, skiute och ödhe them slätt vtt, och förderffue offte i så måtte, både Elgenn och Kalffwen, edher sielffue till skade etc. Dherföre rådhe och allffwarligen biudhe wij edher Dannemän alle, att i wele haffue fördragh, att skiute och fälle sodanne Elgzdiur, och att i sielffwe wele hielpe till, att the som sodantt göre, motte therutöffuer tilbörligen straffett bliffue, effter Swerigis lagh, Ther i edher Dannemän alle effter rätte haffue. Datum.

Gripsholm den 16 April.

Till konung Christian (III) i Danmark, om mötet i Trient, pfalzgrafven, m. m.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet i Köpenhamn.

Vnnsere freuntliche diennste vnnd was wir sonstent vhiell mehr liebs vnnd guts vormuegen beuohr Grossmechtiger Koning freuntlicher lieber Schwager Bruder vnnd Nachpar, Wir habn E: L: beide schreibent nebenst vbergeschicktenn handlungenn in sachenn das Trientisch Concilium vnnd die Religion auch sonst die Phalltzgreuischenn jrrungenn betreffendt entpfangen vnnd vornohmmen, Vnnd wollenn also sollicher vberschickung vnns jegen E: L: freunthlichenn bedanckt habenn, Dieweill dann wir vnnsERM wathsteinischem schreibent nach ahnn E: L: vnnsere gesantenn die allgereitz vffm zugk nach E: L:, gefertigt, So habenn wir denselbtigen gemellter Christiern-

nischenn sachenn halbenn emphelich gethaenn vonn allen nothwendign erfurderungenn vnnd der Reiche notturfft vnnd ehafft bey E: L: zuberedenn, Darauf auch deroselbtigenn entlich gemuets meinung vnnd gelegenheit zuuernehmen, Welche vnnsere geschicktenn E: L: wolltenn vnnbeschwert ssein furderlichst vnd mit erheischendem grundtlichem abscheidt ahnn vns herwiederumb gelangent zulassen Damit allsedan fernner wes jnn diessem der Reiche gelegenheit erfurderenn wollt, mahn ssich destofuglicher vnnd vnuorhinderlicher richtenn kont, vnnd sonstent E: L: allse vnnsERM freunthlichem liebenn Swager bruder vnnd Nachparrn viell freunthliche willfarung zuertzeigenn seint wir geneigt Datum vff vnnsERM Slos Gripssholm ahm 16 tage Aprillis Anno etc. 48:ten

Gustaff vonn gots gnadenn zw Schwedenn
der Gottenn vnnd Wendenn etc. Koningk etc

E L getrewe Bruder Gostaus¹⁾

Utanskrift: Dem Grossmechtigenn Fürstenn VnnsERM Freunthlichenn Liebenn Swagernn Brudernn vnnd Nachparrn Herren Christian zu Dennemargkenn Norwegenn der Wendenn vnd Gotten Koning Hertzog zw Slesswigk Holstenn Stormarn vnd der Dithmarschen Grauenn zw Oldenburg vnnd Delmenhorst²⁾

Det påtryckta sigillet finnes qvar, väl bibehållet, men lossnadt från brefvet.

¹⁾ Underskriften egenhändig.

²⁾ Under utanskriften är påtecknadt: *Des Konigs zu Schwedenn schreybenn Seiner Reth ankunfft belangenn ankommen Koldingen den viij Maij Anno xlvij:ten.*

Gripsholm den 17 April.

Till riksrådet Peder Brahe om hr Lars Kopperskrifvare.

Riks-Registr. 1548, fol. 97 v.

Till Peder Braa Att han förhöres medh Niels Pederson huru han haffuer tilstادت Her Larss Kopperschiffwere vp till Kopperbergett. Datum Gripzhholm. 17 Aprilis. Anno etc 1548.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförende etc. Wij kunne icke täncke Peder Braa, hwadh then Niels Pederson haffuer i sinnett, att han will städie then Her Larss Kopperschiffwere vp till Kopperbärgitt, effter han jw weett, att han vdi sin Rekenskap mer än till 22000 marcer ortuger är bliffwen till achtens. Men hwar han tilstädier honom tiitt vp, medh minne thet skeer medh wår wilie och tillatelse, dhå wele wij thale honom hårdeligenn nock ther vm till, thet thu må wäll holle honom före. Så haffuer och för:ne Her Larss (som wij nu förnimme) brukett stor skalckhett och handlett ganske vtroligenn medh wåre peninger i så motte som her effter fölier.

Först haffuer han giffuitt för Ett hemmene vm Trij pundh sädesiordh och femptyie Lass angh 1800 marcer ortuger, thet dogh icke meer änn 100 marcer wärdhtt war. Och skulle Michell Helsingh wår Befalningzman på Copperbärgitt haffue skattett same Hemmene för the för:ne 1800 marcer. Thet wij dogh icke tro kunne att han thet vtaff oförståndighett, så att han icke bättre wiiste skulle giordt haffue, vthen befruchte, att ther någon annen falskhett och förräderij är fördältt vnder.

Tesligis haffuer och för:ne Michell Helsingh annamedt aff för:ne Her Larss 300 marcer ortuger och någett Smör, till att köpe Oxer medh, Thet oss dogh storligen förundrer, hwij han sodanne peninger annammedt haffuer,

effter han haffuer jw godh rådih till peninger aff sin egen befalningh, ther vnder och tilleffwentyr en falsk meningh är.

Item Mäden för:ne Her Larss och förnummedt haffuer, att han icke kan komme till sin vpbördh, will han nu betäckie sin skalchett och otrohett ther medh, att han segher sigh haffue vtffått wåre peninger på räntte, hwilkett dogh intett annedt är än falskhett och bedrägerij.

Item then kopper han köptt hade aff Bergzmennerne för wåre peninger, then samme haffuer han åther igen försträchtt Bergzmennerne till att köpe sigh oxer före. Och sodanne och andre sliike falske och förrättlige stycker haffuer han brukett och handlett emott oss etc. Hwarföre är wår wilie och begären, att tu flitteligen, dogh oförmerchtt, wiltt wiidhere ransake och förhöre her vm. Och twiiffler oss inthet att ther är iw falskhett och bedrägerij vnder, eehwar thet finnes igen. Her vm tu tigh winläggie wiltt. Datum Gripzholm.

Gripsholm den 19 April.

Till öfversta kammarrådet, Niels Pedersson (Bielke), att granska vigtiga räkenskaper rörande blyförsäljningen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 98 v.

Til Niels Pederson att han förskicker Oluff Knutson medh Blysälie Rekenskapen, och andre wictige rekenskaper, till kon:ge Ma:tt etc Datum Gripz:[holm] 19 Aprilis. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Oss förundrer, Niels Pederson, Hwij tu wiltt lathe them förhöre swåre och wictige Rekenskaper, som intett förstå sigh ther opå, som thett är skeedt medh then Blyseliä Rekenskapen, huilken then Olaff Knuttson effter thin befalningh schall haffue annamedt och förhörtdt, ther han dogh föghe förståndh haffuer

opå etc. Så wele wij och biude tigh, att tu förskicker för:ne Oluff Knuttson medh samme blysälie Rekenskap till oss medh thett förste, så att wij aff honom förnimme motte, hure samme Rekenskap sikh förlupen är, älliast som wij och wele, att så offte ther i Cammeren bliffue sodanne swåre och wictighe Rekenskaper annamedhe och förhörde, att the dhå strax motte till oss förskickede bliffue, medh them som samme Rekenskaper anammedt haffue. Thette tu så her etc.

Gripsholm den 19 April.

Till ståthållaren Botvid Larsson (Anckar), om Karl Andersson i Stockholm och hans skuld till konungen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 99.

Til Botwedt Larson att han tiltaler Karl Anderson om the peninger han K. Ma:tt plictigh är, och schall tänckie till förnöije hans Ma:tt. Datum Gripsholm. 19 Aprilis. Anno etc 48.

Wår gunst etc. Effter wij förnimme Bothuedt, att then Karll Anderson i Stocholm sätther fast sin Huss och grundh vtt. Och tu tilleffwentys well west, att han oss en merckeligh Summa skyldigh är, som han aff oss nu på någre år tilgörendis till läns hafftt haffuer, och nu hans lyfftmän beswåre sikh vtöffuer honom. Är förtenschuld wår willie, att tu på wåre wegna thaler honom alffwarligen till, att wij medh thet förste till wår betthalningh komme motte. Thu wilt och så thale then Jacop Hampe till, att wij then deell aff honom bekomme motte, som han oss skyldigh är, förskaffendis thet så, att wij motte wette oss aldelis förwaredede medh them, och vtenn skadhe komme till wår betthalningh igen. Ther rette tigh

(Gripsholm) den 19 April.

Till densamme, om förbudet emot seglationen på Lübeck, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 99.

Til Botuedt Larson ath K. M. haffuer giorth förbud vppå then Lybeske Seglas som her effter følger 19 Aprilis A:o 48.

Wår gunsth etc. Effter sãm wij lathe scriffue Peder Bragde för någre dager seden tell, Botued, att han sampt medh tig och flere gode men, sãm ther tell stedis äre, skulle hanndle och Rådhså wm thet förbud sãm Wij hafue latid wthgå på thenn seglation tell Lubecke skuulle jgenkalles och afslås. Eller vij meden thet kann intet hafue på sig, Szå är och så Wår willie att j welle berodslå och offueruäge åm thet är rådeligit eller eij att wårt skep Gripen skal komme vth eller eij, Att j och så welle gefue oss Edert betennckiånnde ter vm telkånne Och hwar eder synntis szå godt ware att hann måthe komme vth, såge wij då gerne att hann måte komme j flåthe med the andre skep sãm wt drage. Ther wm thw uilt gefue os tinn mening ther om telkenne med thet förste. Och effter att vij förnimme at ther dör flux i stockholm är vår villie att tu attskilier wåre bosmen, huart tig bäst synes. Huar szame siuckdom mykit vancke vil etc.

Gripsholm den 19 April.

*Till kamereraren Hans Thomesson, att troligen befordra
K. Mats gagn och bästa med kammarsakerne.*

Riks-Registr. 1548, fol. 100.

Eth breff Thill Hans Tommeson at han Cammerscriffuerne förmanar at the fliteligen och troligen förfordre K. M. gaghn och beste 19 Aprilis A:o 51 (o: 48).

Wår Gunst etc. Är wår aluarlige willie och befalning Hans Tommesson att tw wilt haffue et flitigt wpseende på wåre Cammersaker. At ther måthe gå något Skickeligen och troligen till både vdj ene måthe och annen. Theslikest ath tu wilth och haffue ett nöge vpseende med wåre Cammerskriffuere ther ärre, szå at the icke gennåm fåfenghet eller lösachtigheet försume vårt arbethe i Cammeren vten [arbethe?] ther fliteligen och troligen, thett beste och yterste the kunne. Och huar så saker wåre the tig på wåre wegne icke hörige eller lydige ware welle, At thu thå thaller Wår befalningxsman på Stockholm Botuedt Larsson till att hann sådanne motuillige seller straffer.

Thessteligis huuar the welle sig Welluillige och trolige befinne wdj vårt arbethe, uelle uij themm hwer i sin stadt Gunsteligen betenckie. Thet thw them förreholle wilth tagendis her wdinnen jnngenn försumelse Datum Gripzholm.

Gripsholm den 19 April.

Förläningzbref på behaglig tid för kamreraren Jöns Månsson på åtskillig tionde i Vestergötland, i Redvägs härad.

Riks-Registr. 1548, fol. 100 v.

Jöns Månsons Fförleningxsbreff. 19 Aprilis.

A:o 1548.

Wij Gustaff etc Görre Wetherligith, att Vij aff wår synnerlige gunsst och nåde hafue wnth och gefuidt sãm Vij

och nu med thette vårt öpnne breff vnne och geffuue thenne Wår Cammerere och wor tiennere Jöns Månsson oss till en behagelig tidh Bischopz delen aff Tiennden såm wdj Åtorp Prosterij i Redueg vdj Wesstergötllanndt falle kann. Doch sså att han her effter ingen lön aff wår Konningelige Cammer wppbere skall, vthann alenisst thenne hans telstundenne Walborgemesse lön vdj thette 48. Åreth. Huilkidt Wij gefue Wårt Cammerråd och Cammererere telkenne thesteligiste prouesten wdj förnempde Åtorps prosterij Ath the wethe sig her effter retthe, icke görendis förnempde Jöns Månss[on] her emot hinnder aller förfongh. Datum Gripzholm

Gripsholm den 19 April.

»Försoningsbref» för Stockholms borgare, för förseelser emot utfärdade seglationsordningar.

Riks-Registr. 1548, fol. 100 v.

Försoningxs breff innehollendes hwruledens k. M:t nådeligen hafuer wnt borgerne aff Stockholm theris försoning j trijtusen marck. Datum 19 aprilis Anno 1548.

Wår synnerlige Gunsth telförennde etc. Wij gefue Edder(!) telkenne Per och Bothuedh ath the Stockholmsborgere hafue nu varith her hoss oss Wm thenn försoning såm the på menige stadsens wegne oss tilbuudit hafue etc. Så äre vij så kompne öffuer ens med them, att wij hafue wnt them wår gunsth och venskap tel igen. Doch med szå skell att the skole (Effter såm j med them hanndtlat hafue) giffue oss Trij tusennde marck ortiger etc. Huarföre måge j på wåre wegne låthe anname aff them szamme penningar. Och huar the widere förbryte sig wdj vårt konninglige manndat welle wij då, att the måthe therutöfuer tilbörligen strafedt blifue.

Thette i så bestelle velle. Wij velle ännu såm telforrennde, atth J berådslå skolle åm then seglation med vårt skip Gripen, huru herum Rådeligast våre, vm han nu måthe kånne vth. Att j thet så ännu bestyre wille, Geffuendis oss seden med thet försste Eders betenckiande her vm skriffteligen telkenne. Ther Wij oss seden effter retthe kunne Datum Gripszhalm 19 aprilis A:o 1548.

(Gripsholm) den 19 April.

Till menigheten i Stockholm, om böterna för öfverträdelse af handelsmandatet.

Riks-Registr. 1548, fol. 101.

Tell menigheten J Stockholm at k. M:t them nåde och gwnst telsagt hafuer för mandathet the brutit hafue 19 Aprilis Anno 48.

Wår gunsth telföreende etc Käre Vndersåther såm j wnderdånigen haffue skriffuidt oss tell, och ödtmyuckeligen gennåm thesse Edhre medborgere begeredt, Att wij Eder Vår Gunst och Nåder teluende welie, för then brutt och öffuertredilsse, som j sampt menigheten thär j Stockholm emot Vårt Konninglige mandat brukedt haffue etc. Så äre vij volbenegne att anname Eder tel Nåder och wenskap igen. Huar j icke framdelis wilde uidere förbrythe eder vdj för:ne vårt Konninglige mandat. Doch effter att vij nu icke hade stunder, att låthe gefue eder vår uilie och mening her um videre skriffteligen telkenne, Hafue wij förthenskuldh latidh skrifue Wår tro man och öffuerste Secrete [Råd] Peder Bragde och Wår befallningxssman på Stockholm Botued Larsszån till, att the på våre vegne skole widere handle med Eder här um Och late Eder j szå måtte vår velie och mening forstå Ther j Eder effter etc.

(Gripsholm) den 21 April.

*Till Harald Lake, om ett par personer, som lemnat upp-
lysningar rörande hr Peder Cancellers och hr Jakobs i
Mora kyrka nedsatta penningar.*

Riks-Registr. 1548, fol. 102.

Till Harall Lake åm Gunnar vt med lande
och Jöns som kom frå Närigie såm wtuist haffuer
her Per Cantzeleres och her Jacops penningar som
stå j Mora Kyrckie etc. 21 Aprilis Anno 1548.

Wår gunst etc Effter wij haffue förnummit Harald
att ther wdj Dalerne skole ware nogre, såm är then
gunnar wthe med lande, Jtem then Jöns såm kām iffrå
Norrigie och wtuist haffuer her Peder Cantzelerens och
her Jacopss penningar, som stå j mora kyrckie, och en
benempdt rambous Lasse, med flere theris partij och med-
föliere, huilke ther wppe j Dalerne före onth malt tijll
gijlles, och bruke stortt mytherj ibland Almogen. Haff-
uendis mykiddt seije åm Påfwen och hans anhang, som
the och theslikeste för någon tijdt seden skulle haffue
offwerfalidt wår Fougther ther wppe then Longe Jören
Schriffuere, och bedriffuidt stor modtwillighet emot honåm.
Och wij förthenskuld gärne såge, att the måtte komme
theden iffrå thenn Landzenden, Szå haffue wij nu latidt
tijlskriffue wår befalningxssman på Kopperbergitt Mickel
Helsing, att han skall fförfoge sig tijll tigh. Hwarföre är
wår wylie och aluarlige befalningh, att thw ssampt för-
nempde Mickell wille berådtslå och öffueruege huru j
best med listh och lempe kunde komme ssame selskap
någet betre hijtt nidh ått tijl Lexan szå att j seden
theste betre tijlfelle hade att antaste och förskicke them
hiitt wp tell Stocholm, Doch sså att wdj sså måthe intet
motte angripes, för än man wore rett wissz wppå att thet

nappede och icke felede. Ther wtinnen j thet beste rådh, medell och lempe wptenckie wele, Tw uilt och eliest låthe haffue ett noge opseende huad ther handles och grunckes ibland Almogen, latendis hemmeligen förspeije huadt ther seyss både åm ett och annett och geffuer tich seden tijll oss wetendis seden wnnderuisse oss her wm och alltt annedt, sãm thw förnimme kanth oss macht wppå ligger. Herutinnen thw fiitt förüende wiltth och försumentis thette jngelunde.

Gripsholm den 21 April.

*Till densamme, att utspana, huruwida något hemligt för-
räderi uppkommit inom Dalarne.*

Riks-Registr. 1548, fol. 102 v.

Till Haraldh Lake att han vpspaner åm ther någen hemlig Stemp[l]ing Skalkheett eller Bedregerij finnes j Dalaren äfter the Långe Jören öffuerfallitt haffue etc. aff Gripszholm 21 Aprilis Anno 1548.

Oss förundrar och szå Haraldh, att effter wij haffue ther wp j Dalarne så monge Knechter vdj Wår eedh och tijeniste, sãm wij låte giffue peninger vpå hondenn, hwij ther bliffuer tilstادت och sedt igenåm fingeren med, att uåre tijenere bliffua ther szå öffuerfaldne, sãm thet skedt är med then Longe Jören Scriffuere Thet doch tijlbörligitt wåre, att sådane öffuervoldh och motuillghett gennåm förnempde wåre Knechter motte företagitt bliffue, Herum thw och szå granneligen vpspane uiltt, wm her vnder finnes någen Hemmelig skalckhett och bedrägerj fördultt.

(Gripsholm den 21 April?)

Till borgmästare och råd i Jönköping, om Sven Skrifvare.

Riks-Registr. 1548, fol. 103.

Till Borgemestere och Råd j Jeneköpfung åm
Suen skriffuere

Wår gunst etc. som j haffue scriffuidt oss tell käre wndersåter, och ödmyuckeligen begäredt at wij gwnsteligē effterlate wille then Suen Scriffuere som boor ther j Jeneköpfung att han måtte bliffue ther j Jöneköpfung quar och wij på Wårt Slot Wastene uele bruke lathe, Så kunne wij intet annedt suare her tijll, wthan är nu så som tijlfförende, wår allffuarlige wilie, att szame Suen giffuer sig tijll för:ne Wastena effter som wij honum nogre reeser wår allffuarlige [wilie] ther wm haffue tijlskriffue latidt.

Wij wele lathe så wnderholle honum att han ingen nöd haffue skall Ther j Eder Käre Vnndersåter effter rette haffue.

(Gripsholm) den 21 April.

Till Harald Lake, om en illasinnad man, Olof Jönsson i Dalarne, och om den skatt, som uppgifves vara gömd i Mora kyrka.

Riks-Registr. 1548, fol. 103 v.

Till Haral Lake om Oloff Jönsonn som skall haffua sin Slechte utlendis och mykiddt ont brygger i Dalerne. Szamelunde geffuer han mykiddt före om Påuen och hans anhang. Här wdi beröres och om then Skatt som vdi Mora Kyrckie Ståår. Att han sampt Jören Larson med nogre flere trogne men skole uare ther wtöffuer ner S[k]atthen opgreffues etc 21 Aprilis.

Wår gunst telförende etc. Effter wij förnimme Harald att ther vppe i Dalerne skall wara en benempd Oloff

Jönson som skall haffua sin slecht vtlenndis och brygger her mykidt ont ibland almogen, med nye tidender vmm Paffuen och hans anhang, som han seger sig få iffrå sådane sin slect, Såge uij förthenskuld gärne, att han mothe haffues dheden wtaff wägen, och komme med the Dalekarler vp tijll Stockholm, huicke wij senist lothe skriffue tig tell vm, med then Jören Larsson etc.

Wij uele och szå, Hareldh, att effther wij haffue förnummitt, att ther wdj Mora Kyrckie skall stå nogen Skatt nedre begraffuenn wnder höge altarett, att tu samt Jören Larsson welle haffue ther utöffuer nogre gode mend, som är then Jöns Lund, och Oloff Engelbrechtson medt nogre flere att lathe wpkraffue same Skatt och bese huru mykidt, och huadt thet är. Giffuendis oss seden ther wm tijlkenne.

Szå förnimme wij och att then her Biriell j Mora vill mykidt ryckie och Rappe tijl sich j szå motte, huadt ther är gömpt och nedergraffuedt, som thet skulle ware medt nogen skatt, som wdj ett hans ffähuss skulle ware nedgraffuidt, Så haffue wij nu skriffuitt honnum till att hann intet befater sig ther med effter wij äre ju nemest ther tijll, och icke han, Ther rette tig effter.

(Gripsholm) den 21 April.

Till fogden på Kopparberget och i Dalarne, Mickel Helsing, om flera olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 108.

Til Mickel Hellszingh Om Her Lars Kopperköper på Kopperbergit etc 21 Aprilis

Wår gunst tilförende etc Effther wij förstådt haffue Mickell Helsing, att the godz som then her Larss Kopperköpere, ther på Kopperbergxlagen, till wårt behoff fast

dyrtt köffpt(!) haffuer, skulle thw sampt med honnom och nogre bergzmen skattedt haffue, Så att ther ett hemman war om try pund sädis Jord och 50 lass engh, thet bleff aff Edher skattedt för 1800 † ortiger, som och så skedt är med flere godz, them j allt för högt skattedt haffue, etc. Så äre wij medt sådane Edherss skattning aldelis intet till fridz, wthan haffue therutinnan et stort mishag, att wij j szå motthe illde förkortede äre, Och byude tich förthenskuld aluarligen, att thw ännu annerledis lather skatte samme godz så att Wårtt gagn och beste theruthinnen motthe söckt och fordratt bliffue.

Szå haffuer och för:ne Her Larss ffått wåre penningar wtt på renthe ther på Kopperbergitt, thet doch wår willie och beffalning intet warit haffuer och wele förthenskuldh, att thw thet så fförskaffer medt them, som samme wåre penningar på renthe haffuer, att the giffue oss ther Kopper före, Men huar the thett icke göre wele, Då må thw anname wåre penningar aff them igån med then renthe, som bör att affgå aff szamme penningar.

Thesligisthe haffuer och för:ne Her Larss förstreckt Bergzmennerne ther wppe en Stor Summa aff wåre penningar, ther med the nu wdj en lång tidh haffue brukedt theriss beste och fordell etc. Szå är och så wår wilie, att thw winlegger tich att wij mätthe få en godh bethalning aff szamme bergzmen wdi Kopper, Effther som the wttloffuedt haffue, Och effther the sådanne penningar så lenge (: sich tijll godho och fordel :) brukedt haffue, Wåre thet wäll tijlbörligitt, att Wij mätthe ffå thesz bether köp på szamme kopper, Och endoch the tijll effuentyrs kunne besuere sich wm samme Kopper och welle begere lengre dag och Frist tijll att bethale honom etc, Szå förnimme wij doch, att the Borgere Drenger och andre som liggie ther på Kopperbergitt, bekomme j therisz betalning Kopper nog, Att the och jw så wäll haffue Rådth tijll att bethale oss wår kopper som andre, etc.

Effther och så then Engelbrecht Larsson som ther wpe haffuer befallningen, är en blyg Kaarll, och haffuer jngen stor hörszambaheth ther iblandh thenn allmogen, wele wij förthenskuldh att thu est honom wdj samme sin beffalning behielpeligh, Szå att ther måtthe gå någett like och rätt tijll, Åhr och så wår willie Mickell att thu granne-ligen lather wpskriffue alle the som för:ne Her Larss haffuer förstreckt Wåre penningar, både på Kopperrenthe och Elliest, huar the boo och huad the hetthe, och hurru mykidt huar bekommitt haffuer, Theslikest huadh rådth ther är nu tijll Kopper för för:ne Wåre penningar, Thette thw beskedeligen willt wpregistrere lathe, och sende oss samme Register wällfförwarede till honde, Thette jngelunde försumendes.

Thw willtt och så haffue wpseende medt för:ne Her Larsses Scriffuer ther är på Kopperbergitt, att han motthe holle oss clare och beskedelige Register, Thesligiste att thw wilthth och szå haffue ett flitigt acht och wpseende på alle sacker, wdj för:ne Her Larszes befallningh thill thess wij kunne förskaffe thitt en annen j hanss stad ighen Thette allth Thw så bestelle willtt etc Datum.

Fol. 103.

Wdi Mickell Helsingz breff Zedula 21 Aprilis

Och effther then her Larss haffuer waritt sså benegenn och weluillig att förstreckie them nu wdj så lång tidh haffue haftt inne med sig och brukedt ther med theris gaghn och fordell Szå haffue wij therutinen en stor betenckiende att ther tijleffuentyres finnes någett wnderstungit wärck med etc Att thw förthenskuld, och sså uilde flijteligen Doch oförmerckt lathe förfare och wtspeije vm ther någon falskhet och bedregerj är vnder begraffuenn.

Fol. 110.

Zedula Wdj Mickell Helsingz breff.

Och effther Bergzmennerne ther wpe sådanne stor Sume penningar aff oss then the så lång tiidh haffue hafft inne medt sich, och brukedt thermed theriss gaghn och beste Så haffue wij therwthinnen en stor betenckiende, att the[r] tijlleffuentyress finness noget vnderstungitt wärck medt och brukedt ther med theris gaghn och beste, Så haffue wij ther wthinnen ett stort betenckiende, att thu förthenskuldh och så wilde flitheligen Doch offörmerckt låthe förfare och wt speije, wm ther nogen falskheet och bedrägerij är wnder begraffuen, etc.

Alia Zedula Vdi Michell Helsings breff om then Gunnar vte med lande, och Jöns som kom frå Norie. Datis 21 Aprilis Anno 48.

Wij Giffue tich och tijlkenne Michell att wij wår Tienere Harald Lake haffue tilskrifue lättidt wm någre wpe j Dalerne, som är then Gunnar wthe med Lande Jthem then Jöns som kom iffrå Norigie och wtuist haffuer her Peder Cantzlerenss penningar, och Her Jacopz penningar som stå vdj Mora Kyrkiie och en benempdt Rambergz Lasse med flere aff theris parthij, Wm huilke thw oss förstå latit haffuer, Huilke ther wpe j Dalerne plege före ont maltt tiill gilles och bruke stortt mytherij wthe ibland Almogenn, haffuendis mykidt seije wm Påffuen och hanss Regemente. The och szå för någon tid sedhenn skulle haffue öffuerffallidt wår Fougthe ther wpe, then Longe Jören Scriffuer och bedriffuidt stor modtuillighet emot honnom, Och effther wij gerne såge att sådanne seller och ogräss motthe komme theden aff then landzenden Haffue wij förthenskuld nu scrifftheligen befaledt för:ne Hareld Lake att hann medt tig hemmeligen berådslå

och öffueruege skall, huru j med list och lempe kunne komme them hitt nid ått tijll läxan eller huar som leijeligast wåre, Påå thet Thess betthre thillfelde haffue[s] kunde att latthe antasthe och förskicke them seden hiitt wpp tijll Stockholm, Huarföre är wår willie att thw förfooger tich tijll för:ne Harald, och meddeler honåm thinne godhe rådht, huru man skiickeligest motthe anngå och wtthrette thette ärendett Så adt wdj så motthe, intet motthe angripess, för änn man wåre retth wiiss wppå atth thet motthe nappe och icke ffeele, Therum j thenn beste meddell och wåg wptenckie velle etc Datum.

(Gripsholm) den 23 April.

Till Jakob Bulgrin, att konungen sänder honom sin drabant Peder Gadd till biträde, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 104 v.

Förschrift för Peder Gadd Till Jacop Bulgrin att K. M:tt haffuer beffaledt att Peder Gadd honom för en hiellp uidh Wastena uara schall. 23 Aprilis Anno etc 48.

Wår gunst tilförende etc. Wett Jochim Bulgrin, att effther thenne wår Draffuant och tro Tijenere Peder Gadd är född ther nidre j Östergötlandt och wet wäll lägligheterne j then landzenden, Therföre haffue wij nu förskickedt honom titt nidt tijll Wastena, så att han ther hoss tich ware skall. Och haffuer honom ther hoss alffuarligen befaledt, att han sampt med tich skall flijteligen och troligen achte och förfordre Wårt gagh och beste, både på Slottedt och j Härederne, Theslikist att han och szå sampt med tich skal rame wårt beste och fordel medt nogre fiskie, som wij honnåm wnderuiist haffue, etc. Huarföre är wår willie och befallning, att thw med sampt Peder Gadd (: tich till en medhielp :) ther på Slotthet och

j förnempde herreder, brucke wilt, Och est elliest honnom behielpelig och förfordelig, vthi the ärender, ther med han wårt gagh och beste sökiendis warder, Och wele och så att thw låther honnom bekämme ther på Slottet sin lön och wnderhold, like som han här till aff wår Cammer fat haffuer Och att thw lather honnåm wnder tiden komma till oss huru legligheterne begiffue sich både ther på Slotedt och j Herrederne. Wij welle och så att thw känes wid en gård benempdt Håncker som then Niels Westgöthe haffuer haftt, Effter wid samme Gård faller ett gott Fiske.

Tu will och så förskaffe att then köpsuen Monss Larson, [och] Lasse Tijstelson ther j Wastenna, som pleger mykidt handle och köpstage wdj Danmarck Så att [the] wålföruarat hiitt wp tijll oss förskickedt bliffue.

Gripsholm den 23 April.

Till en Måns Nilsson, quittobref på restantier.

Riks-Registr. 1548, fol. 105 v.

Till Monss Nilson at K. M:tt haffuer tillgiffuidt honom alle the parseler han til achters bleffuin är, pro Anno etc 46. som skedde på Gripsholm 23 Aprilis. [1548]¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

(Gripsholm) den 23 April.

Bytesbref för Gregers Snickare på en tomt i Stockholm, emot två jordar, som han upplåter konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 105 v.

Öpidt breff för Gregers Snickere, at K. M:tt hafuer uplatidt honom en tomtt liggiendis Östantill wdi bredegrenden på Södre Sidone, för tw Jordegodz. 23 Aprilis.

Wij Gustaff etc Göre witterligt, Att effther wår tro wndersåthe och Borgere j Stockholm Gregers Snickere haffuer medt berodde mode och uålwilleligen sålt och wplåtidt oss tw Jordegodz vnder sådane namn köp och besked, som thett breff, som han oss på samme tw Jordegodz giffuidt haffuer, widere förmelder etc. Så haffue wij förthenskuld och aff wår synnerlige gunst och nåde wnt och wplåtidt som wij och nu med thette wårt öpne breff wne och vplåthe honom och hans effterkommande aruingar, theremot, till ewerdelige äge En wår tomtt, liggiandes här vdi wår Stadt Stockholm Östantill vdi bredegränden på Södre sijden om gatun nest offuan thet trähuss, han nu j bor, som förstrecke sich j längden och bredden like som förbe:te breff oss ther uppå gifuidt och förmelder. Huilken tomtt wij och wår Elskelige käre Hussfrwe köpt hafue, aff hustru Elizebete Goriivs Holstes effterleffuerske, för 216 marck ortiger, effther som samme tomtt haffuer och warit skattet före. Och haffue wij latidt leggie honum same tomtt medt till j betalningen för the förbemelte Tuå gårder, like som för:wit ståår, Och Tompten haffuer warit skattedt och betalet för. Huadt honom och ytermere haffuer tillöpidt för ssamme två gårder, Haffue wij latit betale honom medt rede penningar, som är 84 ♀. Så att Summan som han för för-

be:te tuå gårdar wpburit haffuer löper sich tijll 300. † ortiger, Huarföre affhende wij oss, och wåre arffuinger förbe:te tomp, och tilegne henne förbe:te Gregerss Snidkere, och hans effterkommande arffuinger till euerdelige äger, Hwilkidt wij giffue alle them, som för wåre skuldh wele och skole göre och låthe, Synnerligen wåre Fougther och befallningzmen tilkenne, att the wethe sich här effter retthe, och icke j nogre motthe nw eller j framtiden göre förbemelte Gregerss Snidkere eller hanss effterkommande arffuinger her imott wid wår ogunst och thess tijll ytermere wisso, lathe wij hengie wårt Secrett her etc.

Gripsholm den 24 April.

Qvittobref för Rasmus Ludvigsson på guld han uppburit af Harald Larsson, borgare i Lödöse.

Efter samtidig afskrift eller concept bland »Kongl. bref» i Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligit medt thenne wår Qwittencia, att wij vdi egin Kon:ge p[er]sone på wårt Slott Gripsholm then 24 Aprilis Anno etc 1548 annamedt och vpburidt haffue aff wår cancellijscriffuere Rasmus Loduickson Thette effter:ne gull, Som är Ängellotter Twhundrade och Fyre stycker, Dubbel Corsåter Tije stycker, ther ibland wore Tije vngerske gyllene och 5 hele Corsåter, Jtem Stemplede golt gyllene Femptije stycker, Ostämplede golt gyllene Siwtije Fyre stycker, Croner Fiorton stycker Hwilckit for:ne gull han vpburit hade aff Hareld Larson Borgere j Lödöse för wårt smör som for:ne Hareld solt hade Anno etc 47. Jtem än anamede wij aff for:ne Rasmus Loduickson Portugalöser en, Rosennobbel en, Gällerske rijder Tw stycken, och Dubbel lubeske sk:r Tw stycker, hwilckitt gull for:ne Hareld hade leffuereret for:ne Rasmus på Johan Longermantz wägna för 39 † lubisk och 10 sk:r, som tilbake stodh på hans rekenskap

pro Anno etc Fyretije Fem etc. Hwarföre giffwe wij offtebe:te Rasmus Loduickson her med qwitt och frij för alt yttermere tiltall vm för:ne Gull. Och tess till yttermere wisse lathe wij tryckie vårt Secret her neden före, Och med egin hond vnderscriffuit, Datum.

(Gripsholm) den 24 April.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar), om ett skepp, som skall sändas westvart, och om seglationen från Finland till Reval och Tyskland, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 106 v.

Till Botuedh Larson, hurw med Gripen handlas skall, som westuartt löpe skall, Szammeledis om nogot Salt som till Finland förskickes skall etc 24 [Aprilis]

Wår gunst etc Oss förwndrer Botued huij tw oss intet tilskriffuer, huru Peder Braagde och thw haffue betenckt och beslutit wm then Seglatz med vårt skep Gripen och huad thet lider med the borgere Skep som wele ått Westwartt, effther wij haffue nu nogre reser latidt scriffue edher ther wm tijll, Och kunne doch ingen suar få igen etc Så är ännw wår willie, at thw med thet förste scriffuer oss tijll, hwru j här wm haffue handledt och beslutet, Och såge wij gärne Botuedt, att huar för:ne Gripen skulle nu komme vt, att han då motthe komme j Flothe med the andre borgere skep som Westuart vele Och effther wij förnimme att the Skep som kämme iffrån Lybeke, före monge och gode warur hiitt in kunne wij förthenskuld icke tro, att thet skall haffue någett vppå sich med the Lybske.

Wij wele och så Botued att thw thet förskaffer att then Finske Seglatz som skeer tijll Reffe och fleresteds wdj Tyslandh motthe förtages och förmenes, Och låthe wij

för någon tid seden skriffue tich tijll att thw titt till Finnland nogre lester Salth skulle offuerskicke, så wethe wij icke åm thw någåt ther tijll giort haffuer Men huar thet icke bestelt är, att Tw thå ennu willt bestelleth

(Gripsholm) den 24 April.

Fogdebref för Peder Höss.

Riks-Registr. 1548, fol. 107 v.

Peder Hössz Fougtebref på Linköpingz Gårdh, och Linköpingz Staadh, Thestelikest wdi Åkerboo Härede j Östergöthelandh etc. Datum 24 Aprilis.¹⁾

(Gripsholm) den 24 April.

Till riksrådet Abraham Eriksson (Leijonhufvud), att skicka dikare till Gripsholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 107 v.

Till Abram Erichson Om nogre Godhe Dikere aff Jwllethe Socken, som till Gripszholm fförskickes schole, etc. Datis 24 Aprilis.¹⁾

(Gripsholm) den 26 April.

Till befallningsmannen på Stegeborg, Lasse Pedersson, om skepp, som från Norrköping seglat till Lübeck.

Riks-Registr. 1548, fol. 111 v.

K: M: breff tiill Lasse Person om nogre Skep aff Suderköpiung (!), Som till Lybeck Seglede ärhe etc 26 Aprilis etc Anno 48.

Wår gunst som thu scriffuer och begerer wette wår willie Lasse Person wm thw skallt förholle thet lybbeske

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

Skep som här är inkommitt tijll Suderköpungh, Thill thess the tw Norköpfungz Skep som ärhe seggledede atth lybecke kunde komme heem igän, Så må thw wäll på nogån tid tillgörendis wäll förholle szamme Lybeske Skep så lenge the thw Norköpfungz skep komme tilbake igenn, och holle thedt seden icke lengre wppe, Och såge wij heller att the Suderköpun[g]z och Norköpfungzborgere giorde theris Seglatz annerstedis hän än thell Lybbecke, Effther wij förnimme så lithen tacksamheet aff the Lybbeske, för the monge och godhe warur som heden aff Rikidt och tijt bliffue förde etc.

Män som thu begerer wetteh wår willie om Rönö Gård etc Szå äre wij icke tijll sinnes att lättthe setthie ther uppå nogre Landbor Vthen wele siellffue lättthe holle ther affuell, och må thu forthenskuld lathe kämme thiitt nogre Köör och annen boskap som ther förnöden ware will, Och then winther sädh, som Karl Holgerssonn haffuer ther såå latid, motthe wij wäll haffue ther wdj nogen dell medh, etc Datum.

(Gripsholm) den 27 April.

*Till ståthållaren i Kalmar, Germund Svensson (Somme),
att betala Peter Meess.*

Riks-Registr. 1548, fol. 112 v.

Till Germundt Suenson at han lather Peter Meusz bekomme 6 Lester Smör, och 10 Deker Huder i betalning för bly han hit j landet fört haffuer etc datum 27 Aprilis.

Wår gunst etc. Wet Germundt att Pether Mess haffuer begeredt till en Sex Lester Smör, och the huder som thu haffuer ther på Slothedt wppå bethalningh på en Summa Bly som han[!] nu med thedt förste hijtt in j Rijkidt förmodendis ähr etc. Huickidt wij honnom och

szå Efftherlatit haffue. Huarföre må thu leffre[re] honnåm på szamme bly förbe:the Sex Lesther Smör och till en 8 eller 10 Deker aff the huder ther äre, Huar han och will begere nogre flere Decker huder Szå latt tich icke annerss förmerckie, än att the allerede wtgiffne ärhe, äller huad thw best föreuede kanth, effther wij icke på thenne tiidh icke[!] uelle gärnne lättthe alle huderne och warurne komme theris kooss, för wij oss yttermere ther om betenckt haffue, så frampt wij bekomme ythermere besked att Blyet förhanden är, etc Datum.

Gripsholm den 28 April.

*Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar),
om olika ämnen.*

Riks-Registr. 1548, fol. 113.

Till Botuedh Larson om nogre Knecter som vnden döden skickes skulle. För nogre saakers skyldh, och synnerligen medhen the Lybbeske Szå tr[o]ssze etc datum 28 A(p)rilis A:o 48.

Wår gunst etc. Som wij tilförrrende haffue scriffuidt tich wår mening tijll Bottwed att wij gerne såge wåre knechther motthe nogetd åttskilde bliffue, Effther j Stockholm döör någett fast, som wij förnimme etc. Ähr wår willie och beffalningh att thw tencker ennw ther till, för änn wij ennw toge nogen skade på folkedt. Och effther thenn leghenhet man förnimmer aff the Lubeske, medt szådånne troztige scriffuellszer och annedt sliickth, så och thet wij aff Jacim Horn nw förnummit haffue, syness oss icke orådeligit wara att ett paar aff wåre Galleijer motthe skickes ned tijll Östergötheland, ther att liggiendis bliffue, tijll thess man videre kann förnimme, hurru(!) the lybbiske taghe theris sacker före, Szå kan och en hop aff

knechterne komma in på szamme Galleijer. Thw må och bestelle medt thet szamme att alle the bossmen som kunne stå tijll fongz nidre j Suderköping Norköping och Westeruiik och flerestedis ther wthe med Siösidan motthe bliffue antagne j Tienisten, Szå och att godhe styrmen bådhe j Stedernne och j Skeriegården motthe bliffuue antaghne wdj Tienisthenn.

Wij skulle och medt retthe haffue nogre Galleer liggiendis wid Calmere, the hwadt wppå komme kunde, att the dhå wåhre för honden, Ther wm motthe man och ware förtenckth. Thw må och szå skicke thiitt wth, som thet blockhwsedt nhw byggies skaall, nogre aff Knechterne, szå wäll som Timbermen och Bossmen, Brukendis them ther tijll arbethis för noghenn skelig löön, och Elliest hwar man tenckie kann, så atth en partt aff them motthe jw komme ther aff bynn.

Ähr och szå wår aluarlige willie och befalning Bottwedt atth thw haffuer nöge acht och wpseende medt wårt Slotth som thw j Befalningh haffuer, atth oss icke skeer nogen skalckheet ther wppå, Förthy oss fruchther nogh, huadt för selskaap wij haffue aff Enn hoop ther j Bynn, Szå wancker ther och mykidt fremende Folck, Hoo weet huadt the Lybbeske motthe prachticere eller stemple oss opå halszen. Wij haffwe och nu bekommitt Ett breff iffrå the Lybbeske med Peter Meusz, Huickidt oss icke såre wäll behagher, och kunne aff alltt sodant icke annedt förmerckie än att the wele jw Endeligen haffuedt för hender medt oss, ther tijllfelledt och legenheeten them giffuess motthe.

Gripsholm den 28 April.

Till densamme, om betalning till Peter Meess.

Riks-Registr. 1548, fol. 114 v.

Till Bothuedt Larsson, om Peter Meuss huadt thet uaridt haffuer hann hoos K: M:tt handladt haffuer på Gripsholm. 28 Aprilis Anno etc. 48.

Wår gunst tillförende etc. Weett Botuedt, att thenne Pether Meus haffuer nhu uaridt här hoss oss, och haffue wij annamedt noget Kramegodz aff honum på szådanne kiöp, som thenne medföliende Zedell förmelder, så haffue wij tillsacht honum j sin bethalning nogre aff wåre warer igen och besynnerlige ossmundt Theslikiste seger hann sich och nu haffue leffuereredt ther j Stockholm en heel hop klede och bly, och är ennu offörsummeligen föruentendis hiit in j landet 200 skeppund bly, Szå må thw ware förtenckt att latthe honom få warur så mykidd ther kann finnes råd h tijll, j sinn betalning, Och må thw låthe stelle honom warerne j hender effther som thw aff szamme register förnimmendis varder, att han köpedt oss steelt haffuer, hann begerer och tijll en Sex lester Smör j Kalmarne medt nogre Deker huder som ther liggie på the 200 S[k]eppund Bly, som hann nu medt thet förste som hann oss föregiffuit haffuer hiitt in j Rikidt förmodendis är, Ther medt äre wij och szå tijll fridz Szå fierrenn att Blyett wåre och så förhondenn Ther wm haffue wij och scriffuidt Germund Suenson wår willie tijll huar thw och bekomber noget wist beskeedh wm szamme bly Då må thw och scriffue Germund ther om tijll att han lather honnom bekomme Smörredt. Wij wilde och gerne haffue nogodt beskeed, h[u]ru then fijordgamble Regenskap imillen oss och Peter Meusz sich förluppiddt haffuer, huad heller

wij honum eller han oss skyldig bliffuer, må tw handle med wåre Cammersscriffuere att oss bliffuer szamme reken-skap tijlskickedt. Ther retthe tich effther.

Stockholm (o: Gripsholm?) den 28 April.

Till Rasmus (Nilsson?), om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 115 v.

Swar til Raszmus på hans skrifwelse om the Godz han will förähre K. M:tt. Jthem om thet buller i Tyskland är skedt af Papisterne. Jthem att han förwijser Tatterne af landet. Datum Stockholm (o: Gripsholm?) then 28 Aprilis Åhr 48.

Gustaf Wår gunst tilförende. Wij hafwe vndfånget tin skrifwelse Rasmuss vthi hwilken tu förskicker oss en innelucht Copia belangandes om thet Godz som tu oss med förähre och förskenke wilt. Så wetthe wij icke ähnnu huruledes wij kunne annamme samme godz för någon skenk, efter han lefwer ähnnu som godzett hafwer i henderne och thet tilhörer, så må thet wäl blifwe ther wijdh til fram better wij få wette wijdere besked huru ther om är.

Till thet Andre hwad tin egen Saak belanger och begärer wårt vnderdånige(!) tilskyndelse at samme saak motte genom oss förfordres och gå för sig. Så skal thet wäl blifwe gott at göre medh när man får stunder at handle ther om. Gud gifwe at alle andre ärender som oss mere macht opå ligger wåre först wäll bestelte, Sedan kan man wäll handle ther om.

Till thet Tridie som tu låther förstå huruledes tu hafwer hållet Biscopen och menige Clerkeriet före ther i Westeråhs om någre Nye tidender som sig i Tyssland för någon tijd seden begifwitt hafue, och synnerligen huru thedh Papisteriet med sitt anhang allestedz blifwer neder-

trycht sampt wåre fiender som på oss och menige Rijket myckit ondt Stemple och tilskynde. Så kan thet inthet skade at man håller them alfwarligen slijke stycker före, hwar the anners wille leggie them på hiertedt och besinne sigh sielfwe i saken, som här nest på tijd wore.

Til thet ydterste som tu skrifwer om then gamble grafwens vpkastning, Thett ähre wij wel tilfridz med, och såge gärne at thet kunne tage något got skick, Sammaledes med thet träwerke som tu achter at sättie op, at thet och så hade någon fastheet med sigh och warade något.

Jthem. Så sende wij tig här ett innelucht bref belangandes then tretten Frantz Grijpen och tw hafwe eder emillan Så förstå wij oss föge på eder trätte och måge förlijke eder huru i wele, han må och så wäll stå tig til rätte för hwad deel tu hafwer honom til at taala. Jthem. Som tw gifwer tilkenne thet at tu för ingen deel mere Span[nemå]ll ther ifrå Slottet aflathe eller ombäre kant, effter thet mest opbakat, och opbrugget, och tädan fört ähr. Så kan man tenkie at thet må blifwe ther wedh, och är wäl råd at man icke så slett vthblotter slättet, vthan ther motte något blifwe i förråd, Och at tu wille ware förtencht at slå vth på gräset the onöttige Akerguler som tw håller ther på Stallet fåfenge, at folchet heller motte hafwe nytte och gagn af thet Kornet som the Ackerguler onytteligen förtäre. Hwad then Tatterhoop belanger motte [tw] i så motto förstå wår wilie, at wij ingelunde wele eller kunne lijde slikt onyttigt folk här i Landet i thenne tijd besynnerligen, vthan jage them theres Kooss hädan. Man moste hafwe tilsyn med thenn by, ifrå then the drage fram, Så kan man wäl förräderij ther af förmärkia at effter the hafwe Germundz Passebord och icke wele drage af landet at the äre en förrädere hoop, som hijt i lande äre försk[ick]ede, Ähn at förkundskapa Och se för then skuld för gott ahn at the med thet snaresta wijses af landet wetthendes tig her effter rätte. Datum ut Supra.

Stockholm den 1 Maji.

Till ståthållaren Botvid Larsson (Anckar), om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 117.

Till Botwedh Larson om nogre Centeneres
Faat Ståall sampt andre Warer som Westuart skickes
skulle, medt try borgerre Skepp iffrå Stockholm
1:a Majj Anno etc 48.

Wår gunst tijlförende etc Wij haffue öffuerseedt
thet Register Botuedt som tu oss tilskickedt haffuer på
wåre warer, som thw haffuer latit inskeppe på the try
Borgereskep, Szå synes oss att tw haffuer alltt för mykidt
latidt skeppedt jn, och besynnerligen aff thet Ståall, Eff-
ther man icke fulleligen wethe kan, j huad priiss thet är
ther wthe, Effther sådant ståll är icke tijlförende skeppedt
här wt aff Rijkidt, Therföre må thw mottheligen skeppe
then partzel, Och syness oss för wår person att ther thw
nu tijll thet förste låther komme ther heden tijll än 24
eller 30 Centeneress faat aff thet beste och rene stålet,
Då kunne thet wäll begå sich men aff thet andre menige
Stålet behöffuer nu intet sende[s] wth, effter thet bliffuer
här hemme j wåre egne steder fast bethre soldt, än ther
wthe, Doch thet thw skickede wtt nogre få Centenere
tijll en proba, huadt thet gelle kunde, wåre wij ther medt
tijll fridz. Men andre partzeler både Salthe och torre,
som äre inkompne på Lille Jönses Skep, äre wij tijll fridz
medt att the komme ther heden.

Dhet tu och så begerer wethe wm then Petter Meus
skall efftherlatet bliffua atth lathe frackte sitt skeep, Szå
wethe wij icke annedt Suare ther tijll, wthann att wij
ärre ther medt tijllfridz. Doch medt thet beskeedt som
thu schriffuer att han på nogen tijd bliffuer wppehollin
medh then bethalning han aff oss haffue skaall, wm man
ennu kunde förfare nogedt huadt the Lubeske haffue j

sijnnet, Som och nog tijlbefructendis är, att the mene oss intidt godtt, och effther the haffue nu haffue theris Sindicum hoss Keijsaren, på then Rijkissdag, ther oss intidt tuiffler, att the jw late practizere och stemple oss på halsenn alth thett onde the man kunne, medt Clagende och skriende wm thenna Westuarske Seglatz, och annett mere huad som oss kann ware emott.

Dherføre och wäll förnöden ähr, att man her hoss oss haffuer godh acht och tijlsynn, medt thet selskap, Doch hemmeligen och medt lempe, tijll thess man widere kan förfare hwad ther aff warde wijll, Szå westu och wäll Bothwed att Peter Mess haffuer icke ringe frijheter aff oss j thet att hann är Tullfrij, på enn sådane suår handell, som han här driffuer, och honnom wäll föreholless må ner j Rekne med honom, på thet wij motthe annten bekomme nogetd bethre Kööp aff honom, Eller och att hann annamede wåre warer nogett dyrere en elliest Thette thw må förhandle med lempe.

Ähr och så wår wylie Bothuedt att thu scriffuer oss tijll, huad thw förfaridt haffuer wm thet träuirke och andre wåre warur ther uid Stekeborg wm ther utaff ähr nogett wtskickedt eller huru ther um ähr.

Tu willtt och så lathe oss förstå huru mykidt Stonge Jernn ther j Stockholm ähr inkommit iffrå wåre hammer-smijdier ther wppe widh Jernbergett etc.

(Stockholm) den 2 Maji.

Till Jacob Bulgrin om utspisningen vid Vadstena slott.

Riks-Registr. 1548, fol. 118 v.

Suaar tiil Jacopp Bulgriin. Szå att K. M:tt ähr till fridz att han må förhandle med utspisningen som honom synes likest uarre ther på Slottet. Datum 2 Maj A:o 48.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

(Stockholm?) den 3 Maji.

Till fogden i Helsingland, Nils Helsing, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 119.

Till Niels Helsing Huruledis K. M:tt haffuer handladt med the Sendebod som komme frå Kopperbergzslagen Anno etc 48. 3 Maj.

Weett Nielss att wij haffue szå latidt förhandle medt tesse sendebudh aff Helsinngelandh på alle the andre Kopperslageress wegne som hemme sittie, att wij haffue begeredt aff them aff huart skippund wtsmid reen Keslekopper som the förarbethe och smide kunne, ett Lispund och like slicht smid kopper j Skatt, huickidt thesse bönder icke fulleligen wellet beiake, wten begeredt att wij wilde sielffue lathe förhandle med them ther wm, huarföre må tu och szå ytermera sielff handle med them vm themn sak att the giffue oss ett Lispund j skatt aff huart skippund, ringere medell äre wij icke tijll sinnes att göre medt them. Ther må thw rette tich effther, Så haffue the och werffuedt tijll oss, på menige landzens wegne, wm then tulfisk oss tilkommer ther aff landet, att wij wele lathe honom sielff annamme wm Korssmesse tiidh, med thet samme wij haffue bud tijll Herranss Sand(!) Och skall same fisk liggie tijllrede fram j wägen för wåre skepp ner the kåmme tilbake frå herrsens sandh, på en öö som kalles ¹⁾

huickidt wij och så gunsteligen wndt och efftherlatidt haffue. Ther må thw uethe tich effter att retthe och så j Tijd och tijme tilscriffue Botuedt Larsson ther wm tijll att han sich och ther wppå skicke weet, med skip och annatt huad thertijll hörer, Männ the haffua giffuidt tijlkenne att Almogen ther j landeth haffue begeret att lösse för penningar the tijende ärter som oss tijlffalle ther j

¹⁾ Tomrum i texten.

Helsingeland, [thette] haffue [wij] icke Efftherlatet them wtan wele att the ändeligen ärther wtgöre skole, Effther wij haffue ertherne mykidt behoff, Therupå må thu och szå hanndle med them.

Thw motthe och wäll haffue skriffuitt oss widere besked tijll, huru saken haffuer sich medt thet lane fijske thw haffuer latet byggie j L[i]ussne älf, om thär är nogen fijsk än nu tijll gångin, Eller huar ther wm wåre, thet thu änn nu göre skallth, Ther retthe tich Effther etc.

Ventholmen den 3 Maji.

Försvarelsebref för en Nils Månsson, för ett dråp, han i nödvärn begått.

Riks-Registr. 1548, fol. 120.

Försuarelszebref För Niels Mansson för thet mandråp han wdi komen war etc. Datum Wentholmen 3 Majj Anno etc 48.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt att effther thenne wår tijenere Niels Månsson ähr nu för någen tijdt seden kåmmen j skada för enn benempdt N. Nilsson, så att hann bleff nød och tuingatt tijll att göre nödueren, ther igenåm för:ne Niels kåm om halsenn, Så wele nu thesz dödes förnempde målsegiiere, szamme Niels Månsson szå hårdeligen effthergå, att the honom tijll Liffuedt wele straffe lathe, Endoch att hann som här för oss med grund och besked berettetd ähr, att han gijortt haffuer blotthe nöduärenn Och förthenskuldh, haffue wij nu aff synnerlig gunst och nåde tagitt och annamet som wij och nu medt thette wårth öpne breff tage och anname förnempde Niels Monsson vdj wår Kunnung:le häghn wårn frid och försuar, och synnerligen tijll att hägne, frijde och försuare honnom för allt Öffueruoldh och oretthe, Huarföre byude wij wåre Fougter och beffalningzmen, och besynnerligen thesz dödes

målseijender, att the icke j någon motte göre offtebe:de Niels Månsson här imott hinder platz eller fförfong wid vår ogunst och then plicht som Suerigis lag wthuiser, etc.

Ventholmen den 3 Maji.

Till Nils Eskilsson, fogde i Vadstena och Hofs län.

Riks-Registr. 1548, fol. 121.

Till Nils Eskilsson om then Bernardus Haluarson som bleff gripin för en Speiere. Aff Wentholmen. 3 Majj A:o etc 48.

Wår gunst etc Wett Niels Eskijlson att wij för nogre synnerlige orsaker skyld äre så förtenckthe, wm then Bernardus Haluarson som bleff griippin för En Speijere j Wintres ner wij wåre j Wastenne, och wpsendt tijll Stockholm, att han skall komme löss och drage sinn koss, aff Landet jgän, med then Jon Persson, som nu och (o: med) the Rothneby borgere hiitt wpskiickedt bleff effther thenn szamme Bernardus, och haffue [wij] förthen-skuld myntheligen beffalet Botuedt Larson att han skall widere giffue tich wår wilie tijlkenne, huru thu skall videre holle och skicke tich med szamme Bernardus, huarföre är wår wilie och beffalning, att thw aldelis retter tig effter huad Botuedt tich ther wm tilskriffuendis warder.

Wij haffue och så öffuerandtuordet Botuedt en Coppie, huru tu samt Borgemester och Råd h j Wastena och Linköping, skole giffue honom wnder beggie the städers Jnsigler, och tijtt egitt Signete och [o: ett] öpitt breff, thet han skall haffue medt sig nid tijll Rothneby, och Werner Passberg igenn, huickidt thw och så bestelle låther, att thet bliffuer ordh (sic!) wtskriffuidt försegledt och ssamme bernardus öffuerantuordet, latendis seden en wiss karll fölie thenom både nid ått lande merkidt, som ser tijll med them huadh te bedriffue, Och huad deel thu eller tijne

karle eller nogre andre haffue tagitt szamme bernardus
 iffrå, thet latt honom få igän, så att therutöffuer icke
 nogen clagemåll komber så framt wij tagett tijll gode.
 Ther retthe tich effter. Och effter then Danske karll
 Jon Persson kom nu tijtt tijll Wastenne, för än thenn
 annen Bernardus tijtt komme kan, Därfföre må thu och
 holle honom wppe szå lenge then annen kan komme ffram,
 Så att the kämme j ett selskap nid ått landemerkit igän etc.

Ventholmen den 6 Maji.

Till Peder Brahe, om dansken Jeppe Tordsson.

Riks-Registr. 1548, fol. 122 v.

Till Peder Braa Om en fförschrift Jeppe Torson
 begerer till Hertzog Henrick vhon Brunsuick. Da-
 tum Wentholm. 6 Majj. Anno etc 1548.

Wår synnerlige gunst tijlförende etc Wett Peder
 Braa att Jeppe Tordson haffuer genom thenne Christoffer
 Olsson begeredt aff oss en fförschrift tijll Hertig Henrick
 vhon Brunsuig, Enn dog han icke sielff haffuer scriffuidt
 oss tijll, wthan att thenne Christoffer haffuer wdj hanss
 nampn anlanget och taledt oss tijll wm, så wåre wij
 wäll tijllfrijdtz att så skedde, huar tich tycktis så gott
 och rådeligitt wara, Derfföre är wår wylie att thw sampt
 Botuedt wille widere berådslå, och förhandle huad Eder
 synes ther wm gott och rådeligitt wara, wm man skall
 giffue honom samme förrschrift eller eij, Och huru hon
 skulle steltt ware, att j seden lothe Valentin med thet
 förste göre szamme fförschrift rede, Szå haffue wij och
 förstådt att han med sin dreng haffuer scriffuit for-
 nempde Christoffer ett breff till, Men huar um wett
 man icke, Derföre wåre gott att j fliteligen wille Ran-
 sake ter effter, Och förfare huar wm thet lyder. Wij haffue
 och så förnummit att han åtter på nytt haffuer haft

någen träte med Knutt Rijbbijngz selskap, och kunne icke wetedt, huru the lagett och stellett med honom, Derföre wåre gott att man kunde lagett, att skilie honom wäll widh sich, att man icke widere förde sich j nogen träte med honom effter som sakenn latter sich an med honom ther nijdre, Ther om j och wele skriffue Sten Erickson tijll Och sende honom en Coppie aff förnemde förscriffit så att ner han komme tijtt nid, att han då uiste huru han sich holle och skicke skulle.

Ventholmen den 7 Maji.

Öppet bref för landsknektarne ifrån Helsingland och Gestrikland, som arbete i Upsala.

Riks-Registr. 1548, fol. 123 r.

Öppidt Breff Till landtzsknechterne som nyligen wpkompne äre ffrå Helsingland och j Wpszala arbete schole etc. Datum Wentheholmen 7 Majj Anno etc. 48.

Wij Gustaff etc. Tijlbyude Eder wåre trogne Tijenere och landzknechter som nu nyligen vpkomne äre iffrå Helsinglandt och Gestringeland, Wår gunst och nåde tijlförande, Wether j gode karle att eder Sendebudt haffue nu waritt här för oss, och på alles Eder wegne Clageligen giffuidt tijlkenne, att wåre beffalningzmen Matz Mijkelson och Henrick vhon Cöllen skicke sig fast sielsindt emott eder både med lönn som j för Edertt arbete haffue skohle, så och för Eder wnderholningh tijll mat och öll etc. Så schole j wethe att oss icke annett weterligt warit haffuer, änn att the skulle jw haffue handlat med Eder effter som wår beffalning warit haffuer, Nempligen att the eder först och ffremst eder wnderholning med maat och öll effter tijlbörlighet giffua skulle, thernest och så fför thet arbete som j på wåre wegne wid Cronones

Slott giortt haffue, eller görendis warde, och så giffue Eder besynnerlig lönn och ther så icke skedt, eller att Eder i nogen annen motte noget öffueruoldt eller förfong widerfaritt är, Då är thet skedt emott vår wilie och beffalning, och haffue nu fför thenskuld latit scriffue både Mass Mijkilsson och Henrick vhon Cöllen tijll att the wdj alle motthe skolle skicke sig emott Eder, som rätt och skall ware skall, och bethale Eder redeligen, weke iffrå weke, eller månedt iffrå månedt, (: huru thet kan Eder best och lägeligest ware :) så monge dager som j arbete j huarie weke, Ther tijll så skole the och lathe Eder bekomme Eder redelige wnderholning med mat och öll.

Men huar eder här effter nogot annet widerfares kan, thet wij doch icke fförmode, Då må j sende oss bud ther wm, Ehe huar j oss finnendis warde, här på Wåre Slott och Gårder, Då skole the ther wpå föge tack förtijene, Men thet j gode karle wele tenckie (: som Eder och tijl effuentyres kan wnderuijst och ingiffuidt warde :) att thet skall ware eder tijll någet Håån eller Spott, att j göre oss och Cronone någät gaghnn med sådane arbethe, som j nu för hender haffue, effter j äre nu kompne wdj vår tijenist för landtzsknechter, så skole j wethe icke alenist itt gamelt Krigzbruck j menige werden warit haffuer att Landtzknechter plege tijlhielpe beffeste Slott och Steder för then herre the tijene, wthan att the äre och thess skyllige och plichtige, så skeer thet och här j vårt Rijke, att wåre Knechter, så wäll en part aff them som oss j mong år tijent haffue, som eliest the ther nyligen j vår tienist anamede äre, hielpe och tijll för en skäligh dagelön ther thet så behoff görss tijll att arbethe j graffuer och på wålder, som thet nu skeer både j Stockholm Wastena och flerededis här j Rijkidt ther wij thet behoff haffue, Så må j gode karle och så ware wellwillige tijll sådant nyttigt arbethe, Förty meden frid är, skall man tenckie tijll sådane befestninger som behoff görs j offridtliche

tijder, Och äre wij icke tijll sinnes att haffue edert arbethe j then motten för intet vtan wele lathe giffue Eder som föresciffuit står, Så skall endå eders clede och penningar, som eder tijllsagdt är för then tijeniste j eliest oss och Cronone för landzknechter tijlsagdt haffue, och beuisse, ware eder altidt tijlrede, ner then tijden komber. Så haffue j ändå dubbell fördell, och huar j änn då fast wåre hemme hoss Eder slecht och Venner, skulle j likeuäll arbethe för ederss föde, och änn då neppeligen bekomme så mykidt för Edert arbethe som wij nu eder giffue låthe, Derföre lather eder änn nu på enn månadt 2. eller 3. på szamme wårtt och Crononess arbethe väl-uillige befinne, Huikidt wij Eder altidt (: brede uid eder betalning :) vdi all gunst och nåder betenckie wele. Ther retter Eder effter.

Vnder wårt Se[c]ret.

Nygård den 8 Maji.

Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson, om en tjuf.

Riks-Registr. 1548, fol. 125 v.

Till Bottuedh Larson om Lasse Olssons Sonn som sig med tiuffueri försedt haffuer, ex Nygard. 8 Majj.

Wår gunst etc. Wett Botuedt att wår beffalningzman på Westerårs Lasse Olsson haffuer nu warit här hoss oss på sinn sons wegna then Morten Larson, som sig j så motte som tig nog witterligit är förseedt haffuer etc Szå haffue wij gunsteligen för hanss wngdom, och fatige föeldre schuld warit tijlfrijdz, att han wthan widare rop ryckte eller skendzell må komme dädhen och tijll sin ffader igän, att han må sielff straffe honom, och försökie, om han kan förtage honom thet onde han sig företagit haffuer. Doch kan icke skade att tu lather hemmeligen slijte 1 par rijss 2. eller 3. på honom för än tu

lather komme honom sin koss på thet honom och komber j hug, huru han sig j vår tijenist hollit och skickedt haffuer latendis honom seden föllie Lasse Olssons tijenere wr byn igän etc. Ther rette tig effter.

Ventholmen den 8 Maji.

Till densamme samt borgmästare och råd i Stockholm, om byte med Nils Merssemakare af tomt och hus i Stockholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 126.

Till Bottuedt Larson och Borgemestere och Rådt j Stockholm, at K. Ma:tt haffuer effterlatit Niels Merssemakare en aff the fatiges tomt, som är liggiende 5:te grenden frå Skipgården, j wederlag för sitt hws, Som wndan wallen f[1]jtt är, och skall han giffue ther tomtörer aff etc Datum Wentholmen. 8. Majj.¹⁾

Upsala den 15 Maji.

Till Måns Svensson, m. fl., att de, såsom slottslofven på Stegeborg, skola med råd och dåd understödja den nye befallningsmannen derstädes, Lasse Pedersson.²⁾

Riks-Registr. 1548, fol. 126 v.

Till Mons Suenson Vulff Hendricksson, Trulss Scriffuere, sampt Lyder Slatte, at the begiffue sig till Slotzloffuen på Stekeborg, för nogre orsaker skyld som här effterföllier etc Datum Wpszala 15 Majj A:o 48.

Vår gunst tijlförende etc. Käre gode mend Monss Suenson Vulff Henricksson Truls Scriffuere samt Lyder Slatte, Thet wåre wäll tijlbörligit effter j bo ther j Östergötlandt, och så när ther wnder Crononess Slott Steke-

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet.

²⁾ Enligt en anteckning i Kammar-Archivet förordnades Lasse Pedersson den 13 Maj till befallningsman på Stegeborg, men brevet derom saknas i Riks-Registraturet.

borg, att j och wele lathe eder beffinne emellemått ther hoss wår beffalningzman Lasse Persson, varendis honom bistondige med Råd, Dåd, och förstondigt tall med bönderne ner behoff görss, och wdj huad annen motthe som han eder gode råd, på wåre och Rijcksenss wegna behöffue kunne, effter han fast beclager seg, thet han är så gott som allene, och ingen aff the gode men, som äre förskickede j Slottzloffuen ther på Slottet, wele ware tijlstede ther hoss honnom, wthen att alle wele were hemme, och drage sig wndan, och ingen huarken j eller the andre aff Adelen ther j Östergotlandt, wele lathe sig någet uårde win wårt och Cronones beste, som wäll wåre förnöden ther på Slottet och annerstedz ther wdj then landzenden etc.

Så höre j och wäll emellemåt huru alle saker begefue sig ther wthe, och huad faare på färde är så wäll i Tyslandh som annerstedis, Så att både en och annan winleggie sig på wårt och Rijcksens argeste och wårste, som j och wäll siellffwe tenckie kunne, att then gamble Konung Christijerns föruanter och erffuinger lathe ingelunde vtaff att stemple och practicere hiit in oppå oss och rikkit, allt thet förrederj som the mest kunne åstådh komme, på thet the och motthe få theris foot hijt jn j rikkidt igän. etc.

Dherföre wåre gått, att j gode män sodane lägligheter betrachte och ihugkomme wille, tenckiendis noget tijll saken medh, Och att j som wdj Slotzloffuen ther på Stekeborg förordnade äre, Wille och tenckie tijll imillåm ått, att ware ther tijlstedis med hoss för:ne wår beffalningzman, tijll att råde och dåde medt honnom, och elliest wdj alle andre wåre och Rijcksens ärender ware honnom bistondige, huar wmtrengde, så att han någen hade ther tijllstade hoss sig, ther han kunde slå någen tröst och lijtt tijll, huar szå behoff giordes etc.

Så och wm then Skattlegningen för:de Lasse Pederson haffuer achtet holle nu med Skeriekarlerne ther nijdre att j

gode men welle ware förthenskull ther utöffuer, med honum, tijll atth ransake och syne huars mandz ägor, och lägligheter, så att huar effter som han haffuer ägerne tijll, med Åker och äng fjskerij och annen tijlfelle, motte och ther effter göre Cronones Skatt vt årligen, med affradt fjsk och andre rettigheter och att szamme Skatlegning motthe gå vt. Thesslijkist att j wele uare förtenckthe att giffue them rättthe orsaken före, huarföre sådane S[k]atlegning och Syner sker här j Rijket, synnerligen effter then forme, som vij kortheligen haffue stelle och wtsetthie lattidt, och sende förnempde Lasse Person ther en Copia aff, then j och widere wele medh honom öffuersee, Och yterligere betenckie siellffue flere ordh som tijll szamme sak tijene wele.

Upsala den 15 Maji.

Till befallningsmannen på Stegeborg, Lasse Pedersson, om skattläggning af skärbönderne, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 128.

Till Lasse Pederson på Stekeborg, att Han Skatlegning holle skall med Skäriebönderne. Datum Wpssala 15 Majj Anno etc 48.

Wår gunst etc som tu geffuer tilkenne Lasse wim then Skattlegning tu achter lathe holle nu j Sommer med the Skäriebönder ther nidre begärendis förthenskuldh wethe wårt råd och mening therutijnen, Theslikest att wij och welle lathe scriffue the fyre aff Frelset tijll att the samfelt med nogre andre förstondige synemändh schole ware utöffuer szamme Skattlegningh med tig etc Så är oss samme tijn meningh och förehaffuande icke obehagelig så frampt att szamme Skatlegning måtthe gå någet like och skäligen tijll och att ägerne rätt ransakede och synthe bliffue måtthe, så att ingen finge tijlfelle tijll att rope och beclage sig ther utöffuer.

Szå haffue wij och effter tijñ begerelse latidt scriffue the 4. vtaff frelset tijll, som tu wpnempner j thin scriffuelse, att the och på szamme tijdh samfelt med nogre andre förstondige Synemen schole ware wtöffuer szamme Skattlegning medh tich Och sende tig här med en vnderuisning och forma korteligen vtsatt hurulunde och på huad meningher j med bönderne bade wm skattlegning, så och wm alle andre våre och Rijcksens nödtorffter handle och tale schole, Then samme thw och the andre wilt öffuerläse lathe och så laget att man kunne medt förnufft bruke bönderne, att the sig wäluilleligen thäruthinnan befinne lathe. Thesligiste effter tu och beclager tig att thär inge haffue waridt, seden tu fijck beffalningen thär på Steckborg etc, Szå haffue wij nu med thet szamme latit scriffue the för:ne 4 samffelleligen tijll, att the thesse farligheter och suinde prachtiker, som nu allestedis emot thette Rijkidt på färde äre, wele latthe sig tijll hijerthet gå och besijnne, Och emellemätth lathe sig befinne ther på Slottet hoss teg, warendis tig på våre wegne bistondige vdj alle nödtorfftige saker och elliest dele theris gode radh med tig när så behöffues etc.

Upsala den 16 Maji.

Föreskrift, huru med innebyggarne i Stegeborgs län underhandlas skall om skattläggningen, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 129 v.

En Kort Vnderuisning och forma huru man skall tale och handle med bönderne, som tijll Lasse Persson sendes etc aff Vpsala 16 Majj Anno 48.

Käre Dannemen Kon:ge M:t Wår allernåd:te herre haffuer wtsändt thesse ärlige och gode män Mons Suenson Vulff Hindrickson Truls Scriffuere och Lyder Slatte, att the med eder om nogre Hans K. M:t anliggiende wärff och ärender handle och tale schole etc.

Szå fortencckär eder wäll Dannemän, huadt j tijtt och offta tijlförende hans K. M:t låffuedt Suoredt och tijlsacht hafue att j hans K. M:t hulle trogne och rättrådige vnder-såther vare wille, och altid både nat och dag vare Hans Nådh uederrede, tijll att uåge och vpsettie för hans Kon:ge Ma:tt och edert Fädernes Rike, lifff och leffuerne, och elliest vdi all annen motte lathe eder befinne wälwillige emot hans Kon:ge Ma:tt när och huar behoff görs, Ther hans Kon:ge M:tt och fulkommeligen förlather sig till etc, Så är eder Dannemen wäll wetherligit huad sorg, bekymber, arbete och wedermöde hans K: M:tt nu och altidh tilförende för eder och thetta alles wåra Fädernes Rike till gode haftt haffuer, och änn nu haffuer, J sönderhet huike suåre och dråpelige wmkostninger hans K. M:tt nu vdi så mong år sutthit haffuer j thet att hans K. M:tt haffuer latedt seg så mykiddt wårde och tijl hiertedt gå alles eders och menige Rigsens gagn, beste och wälfårdt, och hollit eder och Rikiddt tijll gode, tröst och wndsetning en hop wällug Skip, Galeijder, Skytt, Krutt, Lodt, Werier, Thestligist gott dugeligit Krigzfolck, med hester, harnessk och andre krigzrustninger, tijll att affuerie Rigsens fijender med, och ytermere än hans K:ge M:ttts förfädre nogen tid för ögenen, för vtan mykin annen fare och omak, som hans K. M:tt haftt haffuer både vtaff inlendske och vt-lendsk[e] fiend[er], som altid haffue uariddt på alles eders argeste och wårste, och åstundet både nat och dag, att före eder och menige Rikiddt vdi en euig skade och förderff, och bringe eder om lifff, leffuerne, godtz, ägedeler, hustru, och barn och snarest sagdt iffrå alles eders wälfårdh, och seden giort eder tijl euige träler. Thesligist haffuer hans K. M:tt nu här nest vdi åtte och tjugu år hollit eder vdi god friddt och roligheet, så att j icke haffue haftt behoff, att bäre någon fare för vt-lendske fiend[er] vtan att huar man haffuer nutiddt friddt och roligheet, och varit hemme hoss theris hustrur, acktendis på theris åker, ång,

fijskerij och annat sådant, så att ingen haffuer omakedt Eder eller tagitt eder någon dell iffrå, icke till thet minsta en sedan thet meste, eller som thet skedde vdj Konung Hanses Her Suantes her Sten Stures och flere hans Nådes förfäders tid, När både Skeriekarlernne, så och flere h. N. vndersåther såthe rädde som andre harer och uiste eder plat ingen tilfluct eller försuar, huarken aff en eller annen, så uethe j och wäll Käre Dannemen, att hans K. M:tt sedan hans K. M:tt först kãm tijll rege- mentet icke heller haffuer latidt besuere och förtunge eder med någre synnerlige beskatningar, som j anner land mykidt skeer, Vthan att hans K. M:tt haffuer latidt eder bliffue wed eder gamble årlige skatt och utlegninger, såsom fader och förelde för eder giort haffuer, Och haffuer eliest hans K. M:tt skaffedt och holledt eder ved lag, rätt och rättuise, och när j ellär flere hans Nådis vndersåther hafue kãmmit för hans K. M:tt med någon skälig clagemåll på en eller annen, Så haffue the alle fått godh besked wtaff hans K. M:tt, så att ingen kan haffue att clage sig ther utöffuer. Huilke sådane hans Kon:ge Ma:tz kon:ge och nådige wälgerninger, store omak, möde, bekymber, och suare wmkostnader som hans K. M:tt för eder och menige Rikidt dragit haffuer, våre gott att j Dannemän wele lathe gå eder tijll hiertet och ihug- komme, och eliest therimot lathe eder tackszame och wäl- uilligge befinne, emott hans K. M:tt igän, vndsettiendis och komendis hans K. M:tt tijll hielp med någon fijsk thär aff skäriegården, tijll att fetalie hans K. M:ttz Skip med, och elliest bespise hans Nådis Sillätt och gårdar medh, både j Östergötland och j Vplandt, Effter j wäll se och förnimme Dannemen att h. K. M:tt moste holle en hop sköne Skep, Galleer, Theslikist gott och dugeligitt krigz- folck j landet tijll att skaffe eder och thän menige man fridt och rolighet, och affuerie Rickisins fiender medt Så uill thär och höre en mechte hop fijsk tijll både Strö-

ming, Tårsk, Åll, och annen fijsk, att j Dannemen förthenskuuld wele låthe eder finne waluillige, effter j haffue vdj alle måtthe gott tilfalle och läggheter både med fiskerij och fuglefänge, föruthen monge tilfelle och andre friheter som j Dannemänd här j rikidt ytermere haffue än noget fålck j hele Christenheten, med flere tjänlige ord och argumenter som man tenckie kan att saken kräffuer och fordrer, etc.

Upsala den 22 Maji.

Öppet bref till presterne och andre i Skara stift, att vara M: Erik Falk, ordinarius i Skara stift, och capitlet lydige.

Riks-Registr. 1548, fol. 132.

Öpidt breff som M: Erick Falck fick på Schara Biscopz stickt. Datum Vpszala. 22. Maij. A:o 1548.

Wij Gustaff etc göre witterligit, Att effter Wij förnummit haffue, att iblandh Clerckerijdt j Schara Biscopzstickt, skeer vndertiden stor olydne emott then godeman, som wij tilskickedt haffue, för vår Ordinario eller tillsynesman wdi the Christelige religions[saker], j förbe:te Schara Biscopzdöme, j så motte, att när en part aff prästerne eller andre bliffue vndertiden anthen stempde eller och äliest kallede, jn för förbe:te vår Ordinario och Capiteledt j förbe:te Schara, då bliffue sådane stempning[er] eller bud plat intidt acktede, vtan medt ohörssamheet försithne, för huilke orsakers skyld, och så monge gode saker både j religionen och eliest vndertiden tilbake och förhindrede bliffue etc Huarföre biude Wij Eder menige Clerckerijdt och alle andre j förbenempde schara biscopzstickt, att när saken sig så begiffuer, att j vdj nogre the saker, som religionen anrørende äre, aller äliest the thär in för vår Ordinario och Capitlet förhöres och ransakes bör, aff förbe:te vår Ordinario kunne kallede eller stämpde

bliffua, anten in för Capitledt, eller thär han är vdi visiteringen, att j då vtan alt skotzmäll eller vtfluct komme tijll ståde, tijll att tale suare och giffue beskedh ifrå eder, vdi huadt saker och ärender, j then motten hälest(!) på färde vare kunne, och j vm tijltaledde bliffue etc. Och huicken prästman eller andre sig här ifrå, med ohörssamheet vndandragandes varder, skall j vår Strenghe ogunst och neffpst förfallen varda. Huarföre byude vij och så våre förläningsmän Fougther och Embetzmän, att the på våre vägna, och så vdi vårt namn, schole haffue nöge acht och vpseende huar j sin beffalningh att förbemelte vår Ordinarius må och så haffue j sådane religions och andelige saker then tijlbörlige lydne och hörsamheet hoss prästerne, och seden hos andre som saken j then motten kräffuer, och thet sig bör, Och thär the nägen förnimme som med treeskheet och ohörsamheet sig ifrå sådane lydno dragendis uarder och icke wäll tijlståde komme när the lagligen fordrade bliffwe, och wthan laga förfald äre, att the då straffe thärutöffuer som tijlbörligit är, och som för annen vlydne ske pläger, så frampt the wele vnduicke vår strenghe näpst och wrede. Thär huar och en sig effter rette må.

Upsala den 23 Maji.

Öppet bref för hr Bertil Henrici om minskning i taxan, på behaglig tid, för Nausis pastorat i Finland.

Riks-Registr. 1548, fol. 133 v.

Öpidt breff för Her Bertill Henrici, Kyrckieprest j Nausis Socken vdi Norre Finlandt at han må ware frij på en behagelig tidh med tre Tönnner Rog taxsse som aff Nausis wtgå pleger. Datum Wpssala 23 Maij Anno 48.¹⁾

¹⁾ Endast öfverskriften finnes i Registraturet.

Upsala den 23 Maji.

Quittobref för prosten i Jemtland, herr Erik i Oviken, på aflemnadt kyrkosilfver.

Afskrift i »Quittencie-Register» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt, att wij 23 Maji Anno etc 48 på Wpsala haffue latidt anname genom vår Sölffskriff[ue]re Jochim Olson och vår Cantzelijschriff[ue]re Rasmus Lodwijckson thette effterschiffne sölf aff Jämptelandh, hwickit vår prowest ther sammestadz hederlig man her Erick j Owijke ther j landett aff alle kyrckierne vpburit haffwer, Först förgyltt sölf Sextije en lödemarch, halffsiwende lodt, Item någett förgyltt sölf, Otte lödemarch, Elleffwe lodt Trij quintin, Hwijtt sölf Fempton lödemarch och Sex lodt. Summa på för:ne Sölff Ottetije Fem lödemarch, Otte lodt, Ett quintin. Item förgyltt koper Tiugu otte lödemarck, Fyre lodt etc. Hwarföre giffwe wij förnempde her Erick j Owijkenn, så och hans Capellan her Mons Olson som för:ne Summa nw leffwererett haffue qwitte etc. Datum.

Gustaus.

Upsala den 29 Maji.

Försvarelsesbref för Hans Skyremans enka emot hennes mans borgenärens kraf, och bekräftelse af hennes besittningsrätt till två gårdar, som hon af sin fader såsom gåfva erhållit.

Bland lösa afskrifter af kongl. bref i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff medh Gudz Nåde, Swerigis Götis och Wendis etc Konung, Göre witterligit, att thenne hustru Anna Hans Skyremantz effterleffwerska boendes her j Vpsala, haffuer oss vdiij vnderdånigheet giffuit tilkenna, att nu effter för:de hennes mans dödh, wele monge kreffie

och mane henne om någon gäld, som han j sijn lijffztidh skulle haffue länt och borgedtt, Och hon nu för then skul, strax han dödh war, haffuer satt Nycklerne j dörenne, och gått ifrå alt thet hon ätte, på thet hon för sådane gäld motte bliffue oklandredt och okraffd. Ändoch thet intet hielpen kan, Vthan bliffuer ändoch dagligen aff en part kraffd och maned för samme gäld. Therföre hon och ödmiukeligen vårt försvar till rette begärt haffuer, huilkit wij henne för Gudz och rettwijsennes skuld icke haffue wegren welet eller kunnedt. Hwarföre haffue wij tagit och annammedt, som wij och nu med thetta vårt öpne breff tage och anamme förbe:te h Anna hans skyremandz epterleffuerska vthi vårt kong:e hägn wärn fridh och försvar, Besynnerligen at hägne, wärne, fride och försware henne och hennes barn för alt öffuerwold och orätte, Wij haffue och så gunsteligen och för gudz skuld vnt och effterlatid att hon må beholle the två gårdar som hennes Fader Göstaff Erichson henne giffuit haffuer, then tidh hon gick till gifftermål. Hwarföre Biude wij wåre Fougter Befalningzmän och alle andre som för wåre skuld wele och skole, gören och lathe, att the icke gören för:de hustru Anna her emoot hinder, platz eller förfong, widh wår ogunste. Datum aff wår Stadh Wpsala 29 Maj Anno etc 1548.

Vnder vårt Secret.

Upsala den 30 Maji.

Qwittobref för herr Peder Andree i Tuna, prost i Medelpad, på kyrkosilfver ifrån prosteriet.

Afskrift i »Qwittencie-Register» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc. Gören witterligitt medt thenne wår Qwitt[enci]a, att vdhi wår Köpstada Wpsala thenn 30 Maj Anno etc 48. genom wåren tienere Jochim Sölffschriffwere och Rasmus Lodwijckson, haffwe wij anname och

vpbäre latidt aff oss elskelig Her Peder Andree j Tuna
 vår prowest i Mädelpa, thette efftherschiffne kyrckiesölff,
 som hann medt thenn menige mandz samtyckie och god-
 wille j för:ne Mädelpa aff these effterschiffne Kyrckier
 vpburidt haffwer, Som först är, aff Niurundh socken Ett
 monstrantz någett förgyltt wogh Tolff lödemarck, Nije
 lodt och Trij quintin, Aff Tuna soken, förgyltt sölf wogh
 Nije lödemarck och Siw lodt, förgyltt kopper, wogh Sex
 lödemarck och Tiije lodt, Aff Stödha sokenn Ett mon-
 strantz förgyltt wogh Fem lödemarck Ett lodt, Ther ått
 enn förgyltt kopper footh, wogh enn lödig marck, Sex lodt,
 Aff Åttina sochen Ett förgyltt monstrantz wogh Twå
 lödemarck och Nije lodt, Aff Torp sockenn, Ett mon-
 strantz förgyltt, wogh Fyre lödemarck och fiortonn lodt,
 ther ått enn kopper footh förgyltt, wogh En lödig marck
 elleffwe lodt, Aff Borgeresiöö sochen, Ett lijtedt monstrantz
 förgyltt wogh En lödemarck och Fyre lodt, ther ått enn
 kopper footh förgyltt, wogh Trij lodt, än ett lijtedt mon-
 strantz aff kopper litedt förgyltt, wogh enn lödemarck,
 Fempton lodt, Aff Schön sochenn, förgyltt sölf wogh Tre
 lödemarck trij lodt, Förgyltt kopper wogh Tre lödemarck
 och Tw lodt, Aff Alnö sochen Ett förgyltt monstrantz, wogh
 Tije lödemarck Tolff lodt, Aff Timmerådt sochenn Ett mon-
 strantz förgyltt, wogh Fyre lödemarck tolff lodt, Aff Indall
 sochenn Ett monstrans förgyltt wogh Sex lödemarck,
 fiorthen lodt, Aff Lijdöönn sochenn Ett förgyltt mon-
 strans wogh Fyre lödemarck Siw lodt, Aff Liustropz
 sochenn Förgyltt kopper wogh Tre lödemarck Tolff lodt,
 Aff Tynder sockenn Ett förgyltt monstrantz wogh Twå
 lödemarck, Elffwe lodt, Aff Hässijöö sockenn Ett förgylt
 monstrantz wogh Twå lödemarck, halfftolffte lodt, Aff Sel-
 ångers sochenn Ett förgyltt monstrantz wogh Twå löde-
 marck och Otte lodt, Hwijtt sölf En kalck medt en paten
 wogh enn lödemarck, halffsiette lodt, Jtem Enn förgyltt
 kopper footh til för:ne monstrantz wogh Trettonn lodt,

Aff Settne sochenn Hwijtt söloff wogh fem lödemarck och Nije lodt. Summa på för:ne Kyrckiesölff löper förgyltt söloff 61 lödemarck, 1 $\frac{1}{2}$ lodt, Nogett förgyltt 12 lödemarck, 9 lodt, 3 quintin, Hwijtt söloff 6 lödemarck, 14 lodt, 2 quintin. Summarum 80 lödemarck, 9 lodt, 1 quintin.

Hwarfföre giffwe wij för:ne her Peder Andree her medt qwijtt och frij för allt yttermere tiltall vm för:ne Kyrckie söloff, Och thess till yttermere wjssse lathe wij tryckie wårtt Secrett her nedan före, och medt egin hand vnderskriffuitt. Datum loco ett(!) tempore vtt(!) supra etc.

Gustaus

manu propria

Upsala den 31 Maji.

Quittobref för prosten i Södra Ångermanland, herr Henrik i Thorsåker, för kyrkosilfver från prosteriet.

Afskrift i »Qwittencie-Register» i kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt medt thenne vår Qwitt[enci]a, att wij vdi Wpsala thenn 31 Maij Anno etc 48 genom Jochim Sölffschriffwere och Rasmus Lodwijckson, aff her Henrick j Torsåker, vår prowest i Södre prowesterijdt j Ångermannelandt thette effterschriffne Kyrckiesölff, Som först är, aff Soleta soken ett förgyltt monstrantz wogh fiorton lödemarck och halffempte lodt, Aff Multrådtsz soken ett förgyltt monstrantz wog fem lödemarck och Tije lodt, Aff Eedtz soken ett förgyltt koppermonstrantz, wogh fem lödemarck och Tolff lodt, Aff Bota socken ett förgyltt monstrantz wogh fem lödemarck, Aff Styrenäss socken ett förgyltt monstrantz wogh nije lödemarck, halffsextonde lodt, Aff Sunga soken ett förgyltt monstrantz wogh Siw lödemarck, tw lodt, ther ått en kopperfooth förgyltt, wogh en lödemarck tolff lodt, Aff Öffrelenäss soken ett förgyltt monstrantz wogh Fyre lödemarck och fem lodt, Aff Torsåkers soken ett förgyltt monstrantz, wogh Siw lödemarck, Tw lodt, Aff Yttrelenäs [sockn] ett lijtedt förgyltt

monstrantz, wogh en lödemarck, fiorten lodt, Aff Gudmunderådz soken ett lijtedt monstrantz någett förgyltt, wogh en lödemarck elleffue lodt, Aff Hösiö soken ett förgyltt monstrantz, wogh nije lödemarck, Aff Sebberådztz soken ett förgyltt monstrantz, wogh Tije lödemarck, fiorton lodt, Aff Härnöö socken ett förgyltt monstrantz, wogh fyre lödemarck, Tije lodt, Aff Stigesjö soken ett hwijtt monstrantz wogh Twå lödemarck, halfftridie lodt, Aff Hedånger ett koppermonstrantz förgyltt, wogh Sex lödemarck tiije lodt, Aff Nora socken ett monstrantz förgyltt, wogh Nije lödemarck och tolff lodt, Aff Schögz soken, ett lijtedt monstrantz förgyltt, wogh Tuå lödemarck ett lodt, Aff Biättrådztz soken ett koppermonstrantz förgyltt wogh Sex lödemarck och fyre lodt, Aff Nordingerådztz soken ett monstrantz förgyltt, wogh Sex lödemarck halfffiortonde lodt, Thertill enn footh aff kopper förgyltt wogh en lödemarck, tretton lodt, Aff Vlänger soken Ett lijtedt monstrantz förgyltt wogh två lödemarck halffemptonde lodt, Aff Wijbbegerådztz soken ett lijtedt förgyltt monstrantz, wogh enn lödemarck och otte lodt, Aff Resel soken ett monstrantz förgyltt, wogh fem lödemarck Try lodt, Aff Remesill socken ett monstrantz förgyltt, wogh två lödemarck halffierde lodt, Aff Fiällesiö socken ett lijtedt monstrantz någett förgyltt, wogh Twå lödemarck ett lodt, Summa på för:ne kyrckiesölff, löper förgyltt hundrede Tiije lödemarck halffempte lodt, någett förgyltt tre lödemarck tolff lodt, hwijtt sölf Tuå lödemarck halfftre die lodt, Förgyltt kopper 22 lödemarck 2 lodt. Hwarfföre giffwe [wij] för:ne etc.

Gustaus

manu propria

Upsala den 1 Junii.

Föreskrifter (från rådet?) för fogdarne i Upsala län.

Riks-Registr. 1548, fol. 136.

Tijl minnes, hwad the fogter som nu bliffwe förordnede här j Vpszala län bestelle schole: Datum Wpszal 1:a Januarij (o: Junij) A. 48.

Först schole the lathe K. M:ttz skatt och alle andre rättigheter j tiid och time komme hiit in tijll gården.

Thärnest the Daxwerker som falle i alt thetta Wpszala län, Schole the och lathe komme tijll Slotzens bygningh, när Henrick von Cöln tom behöffwer och tijlsseijendis varder, och icke flere j sender än som han begerer.

Att the icke tage hussmandz penningar aff någre the inhysses men som the haffue j theris beffalningh, wid theris hals tijll görandes wthan the schole låthe szamme hussmen arbethe här på Slothet för szådane theris rättigheter så lenge man tenckie kan the haffwa giort skääll.

Schole the haffwa acht på vtängier som kunne finnes j häraden, och them schole the leggie tijll Slotet.

Och så ransake hwar som gott fiske kan finnes anthen j sijöger eller j Strömer, med ålekister Laner Notedrächter eller andre fiisker och the skole leggies tijll Slothet.

Ther som nogre gode Siöger finnes, med braxen fiske Gedder eller annat fiske, att Fou[g]terne iu bestelle att Slothet motte få thär någon låt vdj med.

Hwar och nogre Squaltor finnes som thenne Vpszala eller Andre ådelquerner tijll mens vare kunne, them schole the affleggie, Män wm the Squaltor ingen Skade göre, schole the så bestelle, att vår Nådige Herre och Cronon motte och bekomme thär någån twll eller annan fordel aff, och att Fougtherne icke tage thär muthor eller gåffuor före vid W. N. H. ogunst.

At haffwa deel j Noter wid Danemora, Tempen, Fassma, Fyndbo sijön och flere stadz ther gode Siöger finnes.

Fougtherne schole icke heller lenger ware wthe hoss bönderne, än att the tinge och mane V. N. H. Skatt, Daxwerker, och andre nödhtorffter och rettigheter vt dess emellen schole the ware här(!) på gården.

The schole och rätte sig effter hwad som Henrick vhon Cöllen och icke hwad matz scriffuer them före seijendis warder, så mykidt bygningen och annat slicht belägnade är.

The schole och icke pücke truge eller olagligen öfverfalle bönderne, icke heller dricke sig förmykidt druckne, och thärutaff komme sig j buller och pärlementhe hoss bönderne.

Fougtherne schole och granneligen ransake huar j sin befallningh, huar the kupperkerill, Tijn och annedt slicht tingest som j the bonde gjlstuffuer waridt haffuer, bliffuidt är, och [huru] mykidt Lasse Larsson haffuer tagitt ther aff, och [huru] mykidt Mass Mijckelsson etc på thet W. N. H. motthe bekomme thär på en godh wnderwissningh.

The schole och holle hussesyn med alle landboor, som höre V. N. H tijll, icke allenist wm husen, wthan om Åker och åkerdiker engier och Engierödningar och annat slicht.

Fougtherne j these 5. herrader Wlleråker, Bäling, Norundh, Waxall och Rasboo, schole haffue alle the Sancte Erichz landbor, som j theris fögderj liggiendis äre, effther thenne Märthen hansson achter them så ringe.

Upsala den 2 Junii.

Öppet bref derom, att i Enköping blott skall finnas en kyrka och en kyrkoprest.

Riks-Registr. 1548, fol. 137 v.

Öpidt breff på Eneköpingz kyrckie. Datum

Vpszale 2 Junij Anno etc 1548.

Wij Gustaff etc. Göre wetterligitt, att effther wdi vår köpstad Eneköpingh haffuer tijll thenne dag waritt

tuå sockneprester och socknekyrckier, ther doch både borgerne och bönderne som tijll the tuå kyrckier legatt haffue, aff en kyrckieprest och Sockenkyrcke nog hafft haffue, Och holle seden then ene Socknekyrckien och then ene Kirckiepresten theste betthre, och widh macht, Derföre haffue wij aff wår synnerlige gunst och nåde szå och för thenn menige mandz både borgernes och böndernes besthe skuldh j förbe: Eneköpingz soken så betencht saken, att effther thenne dagh, skall j för:ne Eneköpingz socken icke ware mere än en sockne kirckie, som nu kalles bondekyrckien och ligger oppå bergitt, Så och en Sokenprest, som är thenne Her Erich Johannis, och han skall bliffue sittiendis som nu szamme geldh besitter så lenge han thet förestå kann, j thenn gårdh och j the ägher som szamme bondekyrckie Socken härtijll hafft och nutidt haffuer, män then annen prestegårdh, som staden härtijl dax tillijdt haffuer och the ägher thär wndj lijggie, Schole nu bliffue j för:ne Eneköpingh, tijll en residentia, honom tijl hielp och wndsättningh, Doch wndantagandes the fem öris landh Jordh som tijll thenne dagh, och szå wnder szamme Eneköpingz stadhz Presteboll legatt haffuer som kalles Landz lötthen; the samme fem öris landh scholle leggies tijll the 12. öris landh, som tijllförende haffue legett tijll förbe:ne Bondekyrckies prestegårdh j för:ne Eneköping¹⁾ thess betthre widh macht bliffue skall, Hwad seden wtöffuer bliffuer j thet andre prestebolett, skall bliffue wnder Scholemesteren och scholestuffuen j för:ne Eneköpingh som förescriffuitt står Thette wele wij och bijude atth så fast och obrothligen holles skall.

Huilkidt wij giffue wåre Fou[g]ther befallningzmen och alle andre tijlkenne att the må wethe sich här effter rette, och icke göre här imot hinder platz eller förfongh widh wår ogunst och thess tijll ythermere wisse etc.

¹⁾ Några ord uteglömda.

Upsala den 2 Junii.

Till fogden i en del af Dalarne, Jören Jönsson, om olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 138 v.

Till Jören Jönson att menige man i Dalerne [icke] wele göre theris arbethe till gamble sölfbergit för theris årlige skatt, Vthan heller wele för:ne Dalekarle göre aff huar socken med en Suma hugster. Jtem om thet förbud som j Norie skedt är, på the skinuarer och andre partzeler, huru han sich therudinnen skicke och förholle skall etc datum Vpssall 2 Junij Anno etc 1548.

Wår gunst tijlförende etc som tw scriffuer och lather förstå att almogen j Dalerne betröste icke göre thet arbethe tijll gamble Sölfbergz gruffuen för theris årlige skatt wthan wele heller göre oss en hielp aff huar socken med en Summa hugster och ther hoss göre then skatt som the wane äre att göre etc Szå effther the besuere sich j then motthen, äre wij och tijll frijdz att the bliffue ther med oförtungede, Wele the och waluilleligen göre oss then hielp med theris hugster som tu scriffuer, så anname wij thet och gärne, Män huadh rådth ther kunde finnes tijll att förschaffe wedhen fram tijl gruffuen, ther um må tw ware förtencckth, huru thet best tijlgå will, så att icke noget knarck jbland almogen komme eller förorsakes motthe

Wett Jören att j Norie är skedt någett förbudh, så att inge skinuarur måge föres thedän och hiit in j Rikidt etc. Derföre wele wij att huarken tu eller wåre fougther j Norlanden schole stedie in j Norie, anthen kupper rede penninge eller läreffth etc. Må tu och ware förtencckt att ther j Dalerne thette och hollitt och bestelth bliffuer. Och thet tu seer ther med genom fingren, skall ther på alszingen tack förtijenes ther rette tig etc.

Upsala den 2 Junii.

Till riksrådet, m. m. herr Göstaff Olsson (Stenbock), om kläde till knektarne och salt ifrån Holland, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 139 v

Till H: Göstaff Olson huar medt thet clede bethales schall som thet nys antaghne folck wdi Westergö[t]landt bekommit haffuer. Jtem haffuer K. M:tt och förnummitt huadh köp han medt Hollenderne om salthet giort haffuer. Datum Wpszala 2. Junij Anno etc 1548.

Wår synnerlig gunst tijlförende etc. Vij haffue förnummitt käre Her Göstaff, hurulunde j medt Oloff Erichsson haffue berådtslagitt wm thet cläde tijll thet nyss antagne folckz behoff etc. Så att j bestelth haffue hoss fogtherne wm mere folck atth lathe bescriffue, etc. Thette behager oss wäll, see och gärne att saken så fullfölgdh bliffuer, Som j och äre begerendis wethe wårt rådth, huad för warer sådane cläde med bestelles schulle, Effter spannemålen geller så ringe ther vtthe, Ther tijll kunne wij icke annedt suare än man motthe bruke ther en hop smör tijll, huar elliest är att smörrett är ther j något högre priiss, än spannemålen, och att j tijlförende wele eder granneligen ther westuartt förspörre lathe huad smöretth och andre warur ther gelle kunne.

Vij förnimme och aff thet breff j haffue tijlscriffuidt wår Secreterer Clemet att j haffue fådt Edert budh hem iffrå Hollandt som ther med nogre hollennder handlett haffue, widh szådane meningh och beslutt, att the wele före salthet hiitt in för Elffszborg eller Kalmare, för theris egitt euentyre, Och wele giffue 18 tynnor saltth för 24 tynnor malth här hemme för dörrenn, Mindre(?) kan man them jcke beueke, huilken handell synes oss icke så såre ware aff wägen. Derföre må j wäll slå tijll på sådane

köp, förty wij wele juu heller giffue them the 24 tynnor här hemme, Än att sendett wtöffuer på wår umkost och fare, och ändå icke bekomme mere, och än tijll effuentyres minne som wij aff Eder förre scriffuelsse förstode etc.

Szom j och beröre wm then Gallee, att j haffue skickedtt wtth effter Takel tug szegell, och all reskap än doch j beclage eder jngen haffue som retteligen kan wth-tackle henne, Derföre haffue wij nu latidt scriffue Bottued Larsson tijll, att han skall skicke Eder oförsumeligen en tijtt nedh som thess förstondh haffuer, Szå och en bysse-skytthe, som rettheligen wett, att behengie henne med skytthet att thet icke bliffuer för suårth ellär för lätth, Vij haffue och så latidt tijllscriffue Bottuedh, att fram j wijnter när förätth bliffuer, skall bliffue tijtt nedh skijckedtt en godh felttslange, och nogre lätthe falkuner, tijll szamme Galees behoff. Män huad anner skytt thär på behöffues kan, förmoder oss att j schole wäll haffue rådth tijll ther på Slothet. Annett haffue wij icke scriffue Eder tijll, wthan befalle Eder Gudh etc Datum.

Upsala den 2 Junii.

Till riksrådet, herr Erik Fleming, om gränsen mellan Ryssland och Finland, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 144 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c., 7: 243.

Till Her Erick Fleming om någre Legenheter jmellen Ryske Rån och then Finske: Szammelunde om någre andre legenheter i Finlandth. Datum Vpszall 2 Junij Anno etc. 1548.

Wår synnerlig gunst tilförende Wij kunne förmerkie, aff Ederss scriffuelse käre her Erick vm the rårå imillan finlandh och Rysselandh som j haffue ransake och besee latidt, huilkidt oss fast behageligitt är, Doch thet wij eder thär oppå någett bestandigt suar giffue schulle thet kunne wij icke wäll göre, effter wij wethe så lithet aff

läglighethenn, Doch wele wij Eder härmed höglligen förmanedt haffue att huad j och flere gode men j then landz enden, saken tijll rättillsse och godhe, ther med vårtt landh icke så skenndeligen oss iffrå trengdt bliffua skall (som tijll effuentyres mykiddt skedtt är) göre kunne, j ene motte och andre, att j thet icke lathe uele, effther thet ligger ingen rijnge macht oppå Och är och tijlkenne giffuidt att the Rysser schole haffue trengdt sich in oppå vårtt landt emott Norrebotthen tijll ett hundrett eller 150 mijler, och om thet så är, Då är thet ganske ille förseedt, att j vele förthenskuldh och någett ytermere ransake lathe vm the rår emellan Norrebothen och Rysserne, att man framdelis motthe haffue någett ytermere rettijlsse, när saken kunde komme tijll någen ytermere handel eller förhör, Huad j och andre scriffuidt haffue vm then platz vidh Åmijnnedt, vidh Helsingefors och någre andre ärender wele wij widere låthe berådtslå och framdelis giffue Eder ther oppå vårtt betenckiende och meningh tijlkenne, Och beffalle eder här med gudh.

Upsala den 5 Junii.

Förläningsbref på behaglig tid för riksrådet herr Svante Sture på biskopssaker, m. m. af kyrkors, klosters och prebenders landbor i Leckö län.

Riks-Registr. 1548, fol. 141.

Förläningz breff för Her Suanthe Sture på alle Biscopz saker Biscopz Stedtzlörer och garderöther med alle Kirkie, Clösters och Prebende Landboor vdi Leckiö Län, till en behagelig tidh. Datum Wpsala 5 Junij Anno etc 48.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde etc Göre wetterligitt att wij aff wår synnerligh gunst och nådhe, så och för waluillig hulle tro tijeniste, som thenne oss elskelig tro Man och Rådth Suanthe Sture tijl Hörningzholm och Höff-

uidzman på Läckio oss och wårt Rike Suerige, härtijldax troligen giorth och beuist haffuer och än nu ythermere her effter göre och beuisse må och skall, haffue wnth och förlänth, som wij och nu medh thette wårt öpne breff wne och förläne honom, (: oss tijll en behagelig tijdh:), alle Bijscopz saker Bijscopz Stedzlörer och gårdaröther med all Kyrckie Clösters och Prebennde Landboor wdj Läckio Länn like som han thet tijlförennde wdi förläning hafft haffuer, Och wår Fougthe på Brunsbo nu för någon tijd seden widderkentz haffuer, på wåre wegne. Huilkidtt wij giffue wåre Fougther och befallningzmen tijlkenne att the wethe sich her effter retthe icke görendis förbe: Suanthe Sture här imott hinder platz eller förfångh etc Datum.

Upsala den 5 Junii.

Frihetsbref på behaglig tid för prosten i Ångermanland, herr Henrik Erici i Thorsåker, angående afraden af tvenne skattegårdar.

Riks-Registr. 1548, fol. 141 v.

Förläningzbreff för Herr Henrick Erici j Tårsåker och Prouest j Ångermannelandh, att han må bliffue frij för thet affradt som honum aff thet Storleide och Hoff utgöre borde, till en behagelig tijdt. Datum Wpssala 5 Junij Anno etc 1548.

Wij Gustaff etc Göre wetterligitt, att wij aff wår synnerlig gunst och nåde haffue wnt och effterlatidt, som wij och nu med thette wårt öpne breff wne och effterlathe thenne Oss Elskelig Her Hinndrick Erici j Tårsåker Wår Prouest wdj Ångermanlandh, att han må och skall, (: Oss tijll en behagelig tijdh :) bliffue frij för thet affradt som honom aff then skatte Jordh som är Storleijden, och Hoff, oss och Cronone plichtige äre wt atth göre, Doch så att han årligen skall wtgöre oss och Cronnone then skatt som han aff för:ne Storleijden och Hoff, härtijldax

haffuer waritt wan wth att göre. Huilkidt wij giffue wåre Fougther, Befalningzmen, besynnerligen wårtt Cammerådth och Cammerere[re] tijlkenne, att the wethe sich här effter retthe, icke görendis för:ne her hindrick her imott hinder platz eller förfong.

Upsala den 6 Junii.

Öppet bref för fogden Bengt Skrifvare på ett konungens arfvegods Alnatorp i Noraskoga.

Riks-Registr. 1548, fol. 142.

Öpidt breff för Bencht Scriffuere, på Alnatorp liggiendis på Noreskoga, att han thet bruke och behole må skattfriith, meden han j K. M:ttz Tienist år. Datum Wpssala 6 Junij Anno etc 1548.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis Götes och Wenndes etc Konung, Göre witterligitt, Att Wij aff wår synnerlige gunst och nåde haffwe vndt och effterlatid som wij och nu medt tette wårt öpne breff vnne och effterlate, att thenne wår tro Tienere Bencht Scriffuere må och skall nijuthe, bruke, och beholle Ett wårt arffuegodz, benempdt Alnatorp liggiendis på Noreskoga, Så att han szamme godz medt thes tiljägor, så lenge han wdi wår befallningh är, frij för thet affradt ther årligen affgå pleger, nijuthe bruke och beholle må och skall, Men när han wår befallning icke ythermere föreståå will eller kan, då skall han årligen göre oss j gode rede thet affradt, som ther affgå bör, Som wij och gunsteligen wndt och effterlatidt haffue, att han szame godz j sinn lijffztid niuthe och beholle må. Doch med sådane welkor och beskeedt som för:m ståå. Och att hann szamme wårt godz byggie förbetthre och wid macht holle skall, Och thår szå skeer, så welle wij och gunsteligen vnne och effterlathe, att hans barn szamme godz effter honnom för thet wanlige affradt och andre rettigheter schole nemest

ware atth nijuthe och beholle etc. Huarföre bijude wij wåre fougther, befallningzmen, och alle andre, som för wåre skuld wele och schole göre och låthe att the icke göre förnemde Bencht Scriffuere här imott hinder eller förfongh wid wår ogunst etc. Datum.

Upsala den 6 Junii.

Till Marcus Hammarsmed, om byggnaden af hammar-smedjan i Fellingsbro socken, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 143.

Till Markus Hammersmedh att han then bygningen Vdhi Fellensbro Sokenn, med the 2 Hambrar som han ther vpsetthie uill, skall icke vare så stor som andre domkirckier, som han tillför:e allestedis Byggie pleger. Datum Vpszall 6 Junij Anno etc 1548.

Wij haffue förnummijtt, Markus, att thu acht[er] tage then bygning med then Hammersmedie vdi fellensbro soken Fast stor och heftig före j så motthe att tu uilt sätthie ij hambrer wdj itt huss, Och uilt förthenskuldh bygge ther en sodane suår by[g]ningh med sådane stort huss, like som thet skulle uere någon domkirckie, som och mest thin seduane vare pleger, att thär tu skall byggie någott, ther vill tu altidt byggie husett på så stortt pråll, och med så suår bekostning, som och skedtt är med thenn bygning widh orgehytthann och flerestedz, Görendes ther med oss och wåre wndersåther, som tijnber och annedt sådant wercke ther tijll före schole fast ouilige med szådane suår förszell, Ther wij doch föge med belathne bliffue, Och än liche så wäll med ringgere wmkostnatt wthretthes kunne, Så må tu alffuarligen ware förtencht, att wij jngelunde wele att tu bygger så store domkyrckier, Och med sådane suåre bekostnader, effter ther liigger icke så stor macht oppå hure gott husedt är först hammeren är godh, (: och bliffuer så tijlpyntadt som honom ware bör :) Så wele wij och icke på then stedh

haffue ij hambrer j ett huss effter wij wäll tenckie kunne och wethe att szamme ij hambrer kunne ingelunde ther fordrede bliffue, så att wij aff them sådane gaghn och fordell haffua kunne, som thet sich borde.

Dherföre behöffuer tu ecke göre oss eller wåre wnder-såther någhen för stor wmkost med then bygningh, Vthan tag henne motteligen före eller wij tagett icke tijll gode, ther rette tich fullt och fast effther, Så westu och wäll, Marcus, huad tuu oss loffuadt och tijlsacht haffuer, som är att tu wiltt haffue flitig acht och tijlsyn med wåre hammersmeder, så att the sich wäll och tjlbörligen holle, och att wårtt arbethe motte förfordrett bliffue. Så förnimme wij nu endelis annedt, så att huar tu kommer tijll wåre hytter, dhå hastarcker(!) tu fast mere hammersmederne och andre wåre embetsmen emott wåre fogther tijll all treske och gijnuördighet, än att tuu förfordrer någett wårt arbethe eller holler them tijll Lydhne eller thet them göre borde, wdj huilkidtt wij platt inthet behag haffue, Och ther tu icke annerlunde tager thine saker före, och fulföljer thet tu tich förplichtedt och oss med titt breff och jncigell loffuedt och tijlsacht haffuer, dhå skall tu wethe att wij wele och tenckie annett tijll saken, ther må tu fullt och fast förlåthe tich tijll. Datum.

Upsala den 6 Junii.

Till fogden i Skara stad och på Brunsbo gård, Lasse Erikson, om förlänningen till Svante Sture af vissa inkomster af Leckö län.

Riks-Registr. 1548, fol. 150.

Till Lasse Erson på Brömssbo, att K. M:tt haffwer förlänth Suanthe Sture Biscopz saker, Biscopz gestninger Stedz[le]örer och Gårderöther igän med alle Kirckie clösters och prebende Landboor vdi Läckiö Län etc Datum Vpszala 6 Junij Anno etc 1548.

Wår gunst tilförende etc. Vett Lasse Ericksson att wij gunsteligen haffue wntt och förlänth wår tro man och Rådth Suanthe Sture till Hörningzhalm the Bischopz saker Bischopzgestning[er] Stedzelörer och gårdöröther igän med alle Kyrkie, Clösters och prebende landboor wdj Läckö Län, som tu för någon kortt tijd seden, på wåre wegne wederkendz haffuer, Huarföre är wår willie, att tu intet widere befather tich med för:ne partzeler, vthan lather förbe:te Suante nijuthe och beholle them oförhindrett, huar tu och haffuer wdj någon tid wpburitt någett aff för:ne partzeler, må thu dhå lathe för:be Suante bekomme. Ther rette tich effter. Datum.

Upsala den 7 Junii.

Till Axel Eriksson (Bielke) och Gudmund Olsson om flera olika ämnen.

Riks-Registr. 1548, fol. 145.

Till Axell Erickson och Gunmundt Olson om löningen j Östergö[t]landt och Smålandt. Datum Vpszal 7 Junij Anno 1548.

Wår synnerlig gunst tilförende etc Vij förnimme aff eders scriffuelse Axell och Gunmund hurulunde j haffue handlett med thesse nyss antagne folck nijdre j Smålandt, wm theris Julle och Walborgemesse lön, [huru] monge the äre, och [huru] mykidd ther wppå lupiddt är etc. Så är oss behageligitt som j thet nu besteltt haffue, framdelis kan man och widere förtencckth bliffue, huru the bethales schulle, anthen på en tijdt för Tuå löninger, som nu skedt är, eller huru thet sich best skicke wijlde, Och är wår willie och befallning att j med thet förste wele skicke oss hiitt wp Tijll en tw eller Tryhundrede aff the dugeligeste Smålenninger, som j ther haffue, doch the som lösze och ogiffte karler ärre(!), Them wele wij fördele här iblandt wåre knechter att the motte och läre

huadt ärhe, redeligheet och krigzbruck är, att man framdelis, ther så behöffues kunde, motthe haffue them tijll att bruke iblandh thet annett selskap som thär nijddre äre. Som j och beröre Eder tyckes icke ware rådeligitt, att thet folck j Östergöttlandt skulle giffues kläde som wij tich tijlförennde Niels Eskilson och tich tijlskriffuidt haffue medt minne thet motte och räckie tijll then hopen j Småland eller thet motte räknes them för theris Julelön. Så äre wij wäll tijlfridz huru j ther om bestelle som best och likkast ware kunde, och thär man än nu kunde finne rådth tijll en hop grofft kläde, så att the motte nu framdelis j höst wtöffuer alltt become någett oppå sich, dhå såge wij thet gärne, wilde och gärne bethaledt, ther man thet elliest bestelle kunde.

Ther nest som j och lathe förstå huru j haffue handlet medt almogen ther j fram dragitt haffue vm tienden etc Thet kan och så wäll dughe, män att the icke wele giffue ij ($1\frac{1}{2}$) öre för köpekornett, j then motthen synes oss the byude icke like tijll, så kunne wij och icke widere seije ther tijll wthan effter the haffue nu hafft, och än nest Gudz hielp kan Gudh giffue sine hellge nåder att gått åhr tijlstunder, Dherföre må och Tijenden bliffue liggiendis j förrådth wäll torkatt och föruaradt, som j ther wm förhandlet haffue tijll thess man sich widere kan ther wm betenckie, etc.

Dhet j och haffue latidt en hoop aff the gamble papister komme vp tijll Linköping, att the schole bliffue ther j Choren tijll widere beskedh etc. Thet är och wäll besteltt. Man kan och widere med tijden ware förtenckt, huru med them handles skall.

Edre meningher wm the beffalningzmen öffuer wåre affuelszgårder på Ölandt, haffuue wij och förnummitt, wåre och wäl gott att ther någott tijltenckthes, Doch wett Gudh huad nödh wij haffue tijll sådane folck som ther tijll tijene, Och thär j kunne bespane oss någre ther tijll

tijenlige, Dhå hade wij them wäll behoff, Wm Synnerbo och Wäsbo wethe wij och att thet är icke wäll försörget med Befalningzmen, Doch skall ther tijll med thet förste tenckth bliffue.

Som j och låthe förstå wm the Tuå eller Tre frijd-lös[e] knechter som haffue gådt wiid skogen j Smålandt och j nu haffue annamedt j Tijenisten och latidt komme tijll Östergö[t]landt, Thet kan och så wäll begå sich, män thår Eder synes att the äre än nu för när widh honden, äller thet kunde haffue någett vppå sig, att the äre ther j Östergötlandt, då må j lathe komme them hitt wp, seden kan man finne rådth för them här ibland the andre knechter.

Vm then Seffred Jenssons sak, som j vm scriffue, hade wij helst sedt, att j hade latidt honom komme j en fast borgan, och sedan hitt wp tijll oss, att wij sillffue(!) motthe handlett med honom, thår om wele wij än nu att så ske motthe.

Wij giffue Eder och tijlkenne, att j Fijnlandt nu icke longe sedan är en aff the Smälendiske Knechter död worden benempdt Päder Dijup, then vdi sitt yterste skall bekent haffue, att han thår nidre j Smålandt någett Sölffuer och Guld nijdergraffuiidt haffuer, som han wdj thet framlidne wproor röffuedt hade, Som och thenne Smälleninge Suen Birgeson skall wethe någett beskeedt på rum och städt huar thet nidt satt är. Därföre sände wij och thenne förne:de Knecht tijt nidt till eder, och effther wij icke fulleligen kunne betro honom alene att drage tijtt nidh eller att vptage sådane äger, effther han och en aff Dackens Selskap waridt haffuer, Därföre synes oss likast ware att tu Gunmundt drager tijtt nidt med honom, haffuendis acht och tijlsyn med honom j alle motte, Och ther han någen deel bekomme eller finne kan, att tu annamer thet tijll tich och lather kommett oss tijl honde, Schyndendis same Suen seden wp tijll oss igän.

The nyss antagne Knechter som j haffue skickedt till Kalmar them må j åther lathe komme theden, effter wij förse oss nu föge för nöden ware att samme knechter bliffue någett lenge ther liggiendis, Slottet och Staden tijll tunge, vthen j motthe lathe komme them tijdt the tijlförende waridt haffue. Datum.

Stockholm den 9 Junii.

Frälsebref på några gårdar för Olof Trotteson, befallningsman öfver Åbo län.

Riks-Registr. 1548, fol. 147 v.

Frelszebref för Oloff Trötteson K: M:tz Fougthe på Åbo Slott. Datum Stockholm 9 Junij Anno 1548.

Wij Gustaff etc Göre witterligt att wij aff vår Synnerlig gunst och nåde, så och för uåluilligt troskap och tieniste, som thenne oss Elskelige vår tro Tijenere Oloff Trötteson, oss och vårt Riike Suerige härtijldagz troligen beuist och giortt haffuer, och än ytermere här effter beuise och göre må och skall, haffue vndt och giffuidt, som wij och nu med thette vårtt öpne breff wne och giffue honom frijheet och frelse på thesse effterscriffne Tre eller Fyre Schattegårdar som han vdj arff med sin laggiffte hustru Barbro Erichs dotter tilfalne äre, nempligen Rorsta vdj Husseby Erneuij soken, som är 3¹/₂ öres och 9 penninges land Jordh, Lena j Marchims sokn ett marck land jordh Ett ¹/₂ mark land Jord j Ekeby j Solne sokn Än j Markim sockn j Orresta 8 ortigers land jordh, Sammelunde haffue wij och wndt honom frijheet och frelse på ett hans köpegodz på Ålandt j Jumala Sokn benempdt Wlffsby, Doch vnder sådane förordh och welkor, att förbe: Oloff Trotteson skall wara förplichtedt att göre Oss och Suerigis Crone, aff förbe: Frelse, then tijlbörlige tijeniste som rätt och tijlbörligit är. Huarföre byude wij våre Fougther och beffalningzmen och alle andre som för våre skuld wele och schole göre och lathe,

att the icke göre för:ne Oloff Trottest[on] här imot hinder
platz eller förfång, Ther huar och en sich effter rette uill.
Datum.

Upsala den 10 Junii.

*Öppet bref till menige man i Norrbotten, Ångermanland,
Medelpad och Helsingland, om anslag af S:t Olofs pen-
ning till skolmästaren i Upsala.*

Riks-Registr. 1548, fol. 148 v. — Förnt tryckt i Celsii monumenta pag. 36.

Öpidt breff Till menige man j Norrebotn, Ånger-
manlandh, Medelpada, och Helsingelandh, att Schole-
mesteren i Vpszala motthe become then hielp aff
för:ne Landh som kalles S. Oloffz penningh sich
tjill hielp och wnderhold. Datum Vpszala 10 Junij
Anno 1548.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde Suerigis Göttis och
Wendis etc Konungh Tijlbijude Eder oss Elskelige trogne
wndersåther, Bönder och menige almoge, som bygge och
boo j Norrebotn, Ångermanlandh, Mädelpada och Hel-
singelandh, Wår gunst och nåde tijlförende. Och giffue
Eder här med Käre wndersåther tijlkenne, att oss är före-
kommitt, hurulunde aff ålders tijdh, haffuer waridt sed-
uane, ther öffuer alle Norlanden, att then menige man
haffuer årligen wtgiortt en lithen hielp, som kalles Sancte
Oloffz penningh eller votum Olauj som haffuer waridt
Fyre penningar aff huartt besittid par folck, hitt tjill
Wpsala Domkyrkie, Så wethe j och wäll sielffue att
samme hielp haffuer waritt stiftedt och funderett thär
tjill, att huicken godh man, Som Scholemestere wåre här
j Wpsala, skulle årligen wpbåre och beholle samme hielp,
sig tjill wndsättningh och wnderholdh, för thet omak som
han haffuer j Scholen med the wnge Drenger och barnn,
som ther sammestedz, thet menige besthe, så och eder
sielffue tjill godhe och gaghn, badhe j the andelige och

werdzlige saker, vpfödde, lärde, och wptuchtete bliffue, Tijll huilken nytthe förbe: S: Oloffz penningh är mest altid kommin, så att then menige man j the förbe: Landz-ender haffue wäluilligen och gärne wtgiortt samme hielp, Männ nu beclager sich then gode man, som Scholemestere är thär j Vpsala, att nu j någre framlidne år haffue en partt aff almogen giortt sig fast ouillige och treske tijll att göre samme rättigheett iffrå sig, Doch med huad orsaker kunne wij icke fulleligen wethe, all then stund eder käre wndersåther skeer ju på thenne tijdh så godh skääll här aff Wpsala Scholestugu, för sådane hielp med Lärde men, som eder wdj the andelige och Christelige saker för lärefädre tiene schole, som någon tijd tilförende skedt är, Så att j förthenskuld icke haffue mykitt att clage etc. Huarföre är wår willie och befalningh, som wij eder och här med aluarligen wele förmanet haffue, att j rätte eder siellffue j then motten, Och utgöre samme ringe hielp, effter som hon aff ålder haffuer waritt wan vtgå, Latendis samme hielp komme the godhe men tijll hender, som haffue befalningen aff Scholemesteren j Wpsala, henne att vpbäre, Så att wij therutöffuer offtere med clagemål [icke] bekymbrede bliffue måghe, wdj huilkitt j göre thet oss behageligitt är, thet wij Eder och med all gunst och nåder betencke wele.

Upsala den 10 Junii.

Öppet bref för Anders Jonsson, borgare i Upsala, och hans hustru, att på behaglig tid vara fria för afgälder till staden.

Riks-Registr. 1548, fol. 150 v.

Öpidt breff för Anders Jonson Borgere j Vpsala och hans hustru, att the måge ware frie för stadzens tunge, till en behagelig tidh: etc. Datum Vpsala 10 Junij Anno etc 48.

Wij Gustaff medt Gudz nåde Suerigis Göttis och Vendis etc Konung Göre witterligitt med thette wårtt öpne breff att wij aff synnerlig gunst och nåde haffue wndtt och effterlåtidd som wij och nu med thette wårtt öpne breff wne och effterlathe att thenne wår tro wnd[er]-sate Anders Jonson må ware frij för stadz[ens] tunge, oss tijll en behagelig tijdh, huilkidd wij giffue wåre Fougter och befallningzmen, samt Borgemestere och Rådth tillkenne, att the wethe sich här effter att retthe, icke görendis för:ne Anders Jonson här imott någått hinder eller förfong etc Datum.

Upsala den 11 Junii.

Till riksrådet herr Sten Eriksson (Leijonhufvud) om Jeppe Tordssons flykt från Kalmar, arbetare till Vadstena slotts byggnad, fara för anfall utifrån, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 150 v.

Suar Till Her Steen om Jefe Tordsons Afftucht(!) iffra Kalmar och någre andre legligheeter vt latius in Conceptis. Datum Vpszall 11 Junij A:o 1548.

Wår synnerlige Gunst tilförende etc Wij förnimme aff tuenne tine scriffuelsse[r] här Steen, j hurudane motte then Jeppe Tordsson haffuer tagitt sitt afftug iffra Kalmare, så kunne wij icke tenckie, huad som honom tijll sådane flucht skall förorsakedt haffue, Effter honom är ju ingån orsack, som wij aff wethe, och besynnerligen här vppe, ther tijll giffuin, huad thär nidre kan skedd ware, vethe wij icke fulleligen. Och effter saken j så motte sich tildragitt haffuer, hade wij gärne seedt, att man någått aluarligen hade stelt honom effter, Synnerligen tijll Sijösze, all then stund man förnam han j så motte affdragin war, och huar tu än nu kunde bekommen, tår vm tijll thet flijteligeste tu tich winleggie mää, att tu då låther föruaren wäll, tijll thess man widere kan betenckie

sich um saken, Vm huad tingist ther kan finnes effter honom må tu late beslå och wäll föruare tijll uidere besked. Män hesterne ther stå måge än på nogre dager bliffue ståendes j hans herberge, och lathe skaffe them höö och haffre aff Slothet, tijll thes man än nu videre kan förfare huart han är tagin vägin och så att the kunne bekomme någens rycht och icke förderffuas, Then Christoffer Olszon haffue wij latidt bestricke här wppe.

Thernest som tu och begärer(!) att Niels Birgeson begärer nogre Daxuerker til Cronebergz bygning och besynnerligen aff Synnerbo Össbo och Wäsbo thermed wij och elliest tijlfrijdz äre, all then stundh the icke göre någett arbethe tijll Vastena. Och effter wij förnimme tu achter nu drage thär hädan så kan tu och wäll yt[er]ligare förhandle saken med them vm szamma arbethe och nöd-torfte saker. Wij äre och tilfridz med te tuå fierdinger nempligen Kijlbo och Hölsziö fierdinger j Vestre herrede, skole och bliffua frie iffrå thet arbethe vdj Wastena, på thet te måge haffwe theste betre tilfelle till att försörrie thet Cronobergz arbethe, med then kalckförning och annett arbethe ther tijll höffues, huru j här om best ordne och skicke kunne, äre wij och tilfridz med.

Käre Steen effter wij förnimme nesten aff alle legligheter och nog tijlbefruchtandes är att oss Suenske står en gong en anstött före, ee huru lenge thet dröijes kan eller huadan thet komber, dherföre synes oss än nu som altid tilförende gott och rådeligitt wara att man försterker sich med gott och dugeligitt folck, thet yterste man kunde, Och besynnerligen nidre j then landzendan, och synes oss ther hoss icke orådeligitt vara, att man försterker sig med gott dugeligitt folck, thet yterste man kunde. Wij wele och att en partt aff te nys antagne knechter ther neddre motte och så bliffue försöchte ibland wåre knechter, tijll att läre ontt(!) gott tucht och äre, och huad krigzbruk är. Derförrer motte wäll så förordnes,

att wndertijden bliffue hiitt vppskickede tijll oss 20 eller 30 aff the allerskickeligeste, till att bliffue här ibland wåre Drauanter eller knechter för then förnemde orsack, och seden the på någon tijd hade varitt här vppe atth the skickedes dhå nid igän, på thet the motthe åter läre och wnderuisze the andre, och åther skickes andre j theris stad hiitt vp igän, Och ther så skeer, skall sådant wtan tuiffell skaffe någon frucht, så kunne the och skaffe och opbringe oss flere j tjänisten.

Thette motte så bestellas. Tw uilth och så förhandle med adelen ther nidre att te förhandle så huar j sin sted ther nidre, tenckie och så tijll på sine side att ruste sich med all then macht te kunne åstad kome. Förty wij förnimme wäll så mykiddt, att man haffuer föge tilförlatt tijll wåre granner, huarken then ene eller then annen. Våre och wäll för nöden att wij see oss wäll före och haffue våre saker j godh ackt. Therutinnen tu fliteiligen förhandle uilt som macht på ligger, etc Datum.

Ekolsund den 14 Junii.

Till riksmarsken Lars Siggesson (Sparre), riksråden Johan Turesson (af Tre Rosor), Gustaf Olsson (Stenbock) och Axel Eriksson (Bielke), om afskaffande af alla olagliga skjutsfärder.

Riks-Registr. 1548, fol. 152 v.

Til Her Lares Siggesson om then store tunge som bönderne haffue aff thenn(!) skiutzresser som them oretteligen påkomber aff them ther färdes j Landett, att han ther med en nöge opsyn haffue skall, Samme mening till Her Johan Tursson, Her Göstaff Olson, och Axell Erickson. Datis Eckelsund 14 Junnij Anno 1548.

Wår synnerlige gunst tillförende etc. Wij giffue eder tilkenne, Käre her Larentz, att wåre och Cronones Bönder och Vndersåther bliue fast bessuerede och förtungede

medt monge orätfärdige skiutzfärder, theröffuer the sich högeligen beclage, som Adelen och frelset them vdi theris egne ärender vppåleggie, Föregiffuendis, att the, som sådane skiutzreser bruke, skole oss tillyde, och en part berope sich och så, vdj thenn motte, in på Eder och andre gode män aff vårt Rådt etc. Som wij och förnimme, att somme sich fördristedtt haffue, att latte göre sich budbysser, som the wdi theris egne wärff bruke, och thermedtt drage genom Landett, Almogän till ingän ringe tunge, Så kunne wij aff sådane föge behag haffue, like som någån vtan vårt wett och wylie, vårt Sechrett och Insigle sich till nytte misbruke wilde, etc. Therföre är vår wylie och gunstige begären, att j ther vdj eders förlänigh, och then Landzenden ther om kringh, wele j then motthen latthe haffue gott achtt och tijlsyn på sådane Ärender, För[e]hollandis Adelen och Frelsitt ther sammestädis, att wij thet ingelunde lide kunne eller wele, och [att the] stelle sådant vttaff, så frampt wij icke skole bliffue förwrsakede att göre ther någätt annett till, Som wij thet och så medh våre Fougter och befallningzmendh wdj like motte bestelle welle, så att sådane, som sådane skiutzfärder bruke, huicke the helst ware kunne, anten Hommän, Köpmän, äller andre, ingelunde ostraffede bliffue skole. Ther till j och hielpe wele. Beffallendis Eder Gudh.

Ekolsund den 14 Junii.

Till riksrådet Birger Nilsson (Grip), om seglationen till Lübeck.

Riks-Registr. 1548, fol. 153 v.

Till Her Birge Nilson att K: M:ttz intitt behag haffuer att han thet Veste[r]uikeske Skepett förloffuatt haffuer att Segle till Lybek. Theslikes att K. M:tt ingelunde will här effter tillathe, att någre skep hädan aff Rikett och Till Lybbeke segle skulle. Datum Ekelsundh. 14 Junnij Anno 48.

Wår synnerlige gunst etc. Wij haffue förstådt, Her Birge, vm thet skipp, som j till Lybeke gåffue förloff, att seegle, så hade wij lijkewäll heller seedt att samme skep annerstedz och icke ther heden hade förloffuedtt bliffuitt, Mäden wij förnimme, att the Lybeske ingen godh wilie till oss haffue, vthan skicke sig fast troztligen och otilbörligen emott oss, och om them gåffues tilfalle thär till, skulle the wäll läthe påskine med wärkett, huad the haffue j sinnett, och länge prachtizeret till wårtt argeste. Therfore j ännu thet så bestelle wele att thär aff Wåsteruik inge skep till för:ne Lybbeke, på någån tid tijlgörendis, förlåffuede bliffue mätthe, vthan wanie sig heller annerstädis hän, ther the godh profiitt vdj theris köps-handell skaffe kunne, som thet vdj Lybbeke skeer, Lagendis thet och så, att ther icke för mykitt stortt rop eller Rychte mätthe affgå att sådane förbudh på färde ware skall, J vele och eliest lath[e] haffue godh acht och tijlsynn på alle saker vdj then Landzenden, Så att ther intit hemmeligitt förräderij iblandh bönd[er]ne och andre motthe instungett bliffue. Säm wij och eder här med tilkenne giffue, att wåre wtskickede, som wij till Danmarck sendt hade, äre nu igän komne, och haffue ther likuäll intit besunnerligit kunnett förnimme, på the wärff som them mädgiffne wåre, wthen att the Danske, effther theris gamble seduane, giffue godh ordh och mene doch föge thär med, ther till Man sich någett förlathe kann, Är förthenskuldh aff nödenne, att j och flere godhe män aff Adelen, j thän Landzenden ther nidre, haffue godh ach[t] och tij[1]syn på alle saker, och försterke sich med gåtth dugeligitt folck, effter nödtorffthen som thet bör att vare, vethendis eder theruthinnen att skicke, Gudh här med befallendis.

Ekolsund den 14 Junii.

*Till ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson (Anckar),
om aflöningen till knektarne.*

Riks-Registr. 1548, fol. 154 v.

Till Bottuedh Larson att K. M:ttz wile är att han afferdiger Niels Eskilsonn, med knechternes penningar, för theris Clåde och penningar, som them j thette 48 års Mickelsmesse lön haffue bör etc. Datum Ekelsund 14 Junij Anno etc 48.¹⁾

Gripsholm den 23 Junii.

*Förläningsbref för ståthållaren i Stockholm, Botvid Larsson,
å frälsefrihet för några gårdar i Vermland.*

Efter en samtidig skadad afskrift i Kongl. Kammar-Archivet, bland lösa kongl. bref, jemförd med en fullständig, något yngre afskrift, i samma samling.

Vij Gustaff med Guds Nåde Swerigis Götis och Wendis etc Konungh Göre witt[er]ligitt med tetta wårtt öpne breff, atth vij aff wår synneligh gunsth och Nådhe Teslikiste för waluilligh, hulle och troo tjänisthe, som thenne oss elskelighe wår troo man och tjänere Botued Larsson wår befalningzman på Stocholm, oss och wårtt rike Sverige här till dagz troligen giortt och beuisth haffuer, och än nu yt[er]mere här effther göre och beuise må och skall, så lenge han leffuer, haffue vntt och förläntt, som vij och nu här med vnne och förläne honum vdj hans liffztiid frijhett och frelsse på thesse efftherschreffne godz och gårdher vdj Wermeland, liggiandis i Grumshäredhe och Grumshäredz sockn, Som försth är, Twå Crone gårdar Åssmunderydt och Angnhammer vidh nampn, med then vtiorde som ther vnder ligger, Teslikiste Twå gårdher vdj förbe:de szokn

¹⁾ Endast öfverskriften i Registraturet. — För återstoden af Junii och för hela Julii saknas Registraturet. För Augusti—December är det skrifvet med annan senare hand.

och härede som tilforende vnder Grumshäreds Kirckie legat haffua nemplighen Torbacke och Åshammer, Sammelunde Tree Gårder i Sem liggiendis, som tilforende till en prebenda vdi Skare lydt haffuer etc. Så att för:ne Botued Larsson samme förbe:de Godz och Gårdher, vnder rett frelsse, lijke som andhre våre gode men aff Adelen, här i Rikitth, till vår och Rijkisins tjänisthe, när så behoff görs, niute, bruke och beholle må och skall, som före sachth är etc.

Vij haffue och teslikiste aff samme vår gunsth och Nåde vndt och efftherlåthet, som wij och nu här medt thette vårt breff vnne och effherlåte, ath för:ne Botued Larsson, [hans] barn och Rette efftherkommende ärfuinger förbe:de Godz och Gårdher, effther hans affgongh, till thet minsta vnder vår och Cronones rett skatth niute och beholle måge och skole till euerdelige ägo, vm the ellest them icke aff oss eller våre efftherkommende liffzarffzherrer vnder frihett och frelsse niuthe och bekomme kunde etc. Forbiudendis för then skuld här med alle ee huicke the nu helsth äre eller ware kunde, som för våre skuld wele och skole göre och låthe, att the offtabe:de Botued Larsson och hans barnn och rette efftherkommende ärfuinger här emott inthet hinder, pladz eller förfång vdi nogen måtte göre skole, ther sich huar och en effther rette haffuer etc. Och thess till ytermere wisso och stadhfestelsse lathe wij vitt[er]ligenn hengie vårt Kong:e secret vnder thette vårtth åpne breff, som giffuitt är på vår[t] slott Gripzholm jn vigilia diui Joannis Baptiste Anno a Christo nato Tusende femhundredhe fyretiie på thet Ottonde etc.

Upsala den 23 Julii.

Qvittobref för herr Hans i Danmarks socken på aflemnadt kyrkosilfver.

Afskrift i »Qvittencie-Register» i Kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt, Att wij på Vpsala thenn 23 Julij Anno etc 48 genom Jochim sölffschriffwere aff Her Hans Laurentij j Danmarkz sockenn kyrckeprest Ett förgyltt monstrantz wogh en och tiuge lödemarck och otte lodt Enn kalck medt en paten någett förgyltt, wogh halffannen lödemarck och halfftridie lodt, Jtem enn lijthen förgylt krona, wogh Nije lodt, Ett viatecum någet förgylt wogh fiorton Brutijdt sölff förgylt wogh halff-fiorton lodt, och En skeedh wogh tre lodt. Summa förgylt sölff twå och tiuge lödemarck och halffemptonde lodt, någett förgylt sölff wogh fyre lödemarck ett lodt, hwijtt sölff tre lodt, Summarum tiuge siw lödemarck och halfftridie lodt, etc Datum vt Supra.

Gustaus

Upsala den 24 Julii.

Qvittobref för herr Lars i Rasbo på aflemnadt kyrkosilfver.

Afskrift i Qvittencie-register i Kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt att wij vpburidt haffwe j Wpsale 24 Julij Anno etc 48 genom Jochim Sölffschriffuere och Rassmus Lodwijcksson aff her Larss j Rasbo thette efftherschriffne kyrkiesölff aff Rasbo Ett förgyltt monstrans wogh fempton lödemarck, fiorton lodt, Jtem En hwijtt krona wogh fem lödemarck tw lodt, Jtem En hwijtt kalck, wogh en lödemarck, halffierde lodt, ett quintin, Aff Rasbokijl sockenn Ett förgyltt monstrantz, wogh tolff lödemarck, Enn kalck någet förgyltt, wogh en lödemarck halffelffte lodt, Jtem En hwijtt paten wogh fyre lodt, Jtem enn förgyltt Brotze wogh Nije lodt, ett quintin.

Summa förgyltt sölf är tiuge otte lödemarck, Siw lodt, ett quintin, någett förgyltt är en lödemarck halffellefte lodt, hwijtt sölf Sex lödemarck Nije lodt, trij quintin. Summarum tretije Sex lödemarck och halfftolffte lodt etc Och till wajsse etc

Gustaus

Upsala den 24 Julii.

Qvittobref för herr Jöns i Fundbo, på aflemnadt kyrkosilfver.

Afskrift i Qvittencie-register i Kongl. Kammar-Archivet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt att wij annammet haffue genom Jochim sölffschriff[ue]re och Rassmus Lod-wijcksonn, aff her Jöns i Fundbo Ett förgyltt monstrantz wogh Sex lödemarck halffellefte lodt, Item ett S: Trinitat[is] bälete någett förgyltt, wogh Sex lödemarck trij lodt, Jtem ett korss någet förgylt, wogh tre lödemarck halffottende lodt, Jtem en lijthen hwijtt krona, wogh en lödemarck thw lodt, Jtem enn förgylt knop aff en koor-kåpe wogh en lödigmarck halfffierde lodt, ett quintin, Summa Förgylt Sölf Siw lödemarck fiorton lodt ett quintin, Någet förgylt Nije lödemarck halffellefte lodt, Hwijtt en lödemarck tu lodt, Summarum Aderton lödemarck, tiije lodt tre quintin, till wajsse. Datum vt in sup[er]iore Quitt[enci]a

Gustaus

Gripsholm den 28 Julii.

Öppet bref om rättighet för Jönköpings borgerskap att hålla marknad på vissa ställen i Småland och Vestergötland.

Afskrift ur Jönköpings rådhusarkivs handlingar, N:r 1. fol 20.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis, Göthis och Wenndis etc. konung. Göre witterligit, att wij aff wår synnerlige gunst och nåde haffwe vndt och tillatedt, som

wij och nu medt tette wårt opne breff vnne och tillathe, att wåre vndersåther vdi Jöneköping i Smålandt måge bruke och beholle the Marckneder på Landzbygden ther i Smålandt och Westergötlandt, som the tilförende pläge göre, som är widt Wärnamo, Hultatorp och thenn Hälgestadt etc. Doch så att the ther skäleligenn medt hwar andre handle och köpslage skole, icke bedriffwendis ther någenn förderffwelig handell och förköp, vthann som meenige Riik[se]ns stadge och wårt vtgongne Mandattz breff ther om förmälder och medgiffwer. Hwarför biude wij wåre Fougter och Befalningzmenn tesligiste alle andre, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, att the för:de wåre vndersåther her emot intit hinder eller förfong göre. Ther sich hwar och en effther rätte haffwer. Dat. Gripzholm 28 Julij Anno etc. 48. Vnder wårt Secret.

L. S.

Gripzholm den 1 Augusti.

Till riksråden Sten Eriksson (Leijonhufvud) och Peder Brahe, om svaret till konungen af Danmark, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 157.

Till her Sten och Peder Brae at K. M:tt hafwer lathitt Valentijn ställe swaret til Konungen i Danemark. Datum Gripzholm den 1 Augustj Åhr 1548.

Gustaf.

Wår gunst tilförende. Wetter käre Sten och Päder Brae, att effter Valentin hijtt til Oss kommen är, hafwe wij låthitt Stelle Swar kortelinge (!) (: effter som thenne medföljende inneluchte Copie innehåller :) til K. werde i Danmark, Sammelunde en förskrift för Marten von der ödhe, och et breff til Johan Burwitz, meden oss synes godt ware, att han än nu på någon tijd motte blifwe ther vthe, hafwandes acht och tilsyn om the lösster som för-

falle kunne. Therföre om i saken icke annorledes, effter som nödortfigt ware kunde, ther om betencht hafwe, då må then danske brefdragaren vthi så motte ther medh blifwe afferdigett och förskicke the andre Missiwer ther hädan. Ther i eder hafwe effter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 1 Augusti.

Till Botvid Larsson i Stockholm om en fordran, som en borgare i Stockholm skall hafva af Conrad Yxkull, för ett af den senare inköpt skepp.

Riks-Registr. 1548, fol. 157.

Till Bothwedh om the 600 Daler som Karl Andersson[on] säger sig på Gottland tilkomme för et Skep som Yxell köpte aff honom, och skriffwer Fougden til ther på landett at han förhielper honom til sin rätt. Datum Gripsholm then 1 Augustj Anno 1548.

Gustaf.

Wår gunst tilförende. Wij hafwe förståt Botwed, at thenne wår vndersåthe och Borgere i Stocholm Karl Andersson skole 600 daler tilkomme på Gottland för ett Skep, som then Conradt Yxel skulle hafwe köpt af honom. Så är wår wille, at tu wilt öfwer skicke med för:de Karl Andersson en förtrogen karl tijt till Gottland, som kunde förhöre huru thet sig räztligen hade ther om, och at tw wille vthi titt namn skrifwe Höfwedzmannen på för:de Gottland til, så att, om han för:ne daler elliest icke bekomme kan, at tu då giffwer tilkenne, at samme Carl oss en Summa skyldig är, at han för then skuld wille förhielpa honom och oss vthi then motte. Thette tw så bestelle wiltt. Datum ut supra.

Gripsholm den 1 Augusti.

*Till Jöran Larsson, fogde i Tvetå, Vista och Norra Vedbo
häradar i Småland, om olika ämnen.*

Riks-Registr. 1548, fol. 157 v.

Svar till Jören Larsson at han lefrerer thet Skattesmör, som han omskrifwer, Erich Knutzon på Suderkiöping. Jthem at han alt för högdgt gängit hafwer med then plicht emoth the Jönekiöpingz borgare för öfwerträdelsen i köphandelen, vthan the måge vthijöre tw eller try hundrede oxer. Datum Gripsholm then 1 Augustj Anno 1548.

Gustaf.

Wår gunst tilförende. Som tu schrifwer Jören Larsson och begärer wette hwart tw thett Skatte Smör ther af tin befallning skalt komme lathe. Så äre wij tilfridz at thet må till Suderkiöping fördrd bliffwe, som tilförende ske pläger, och wår tienere Erich Knutzon blifwe lefreret. Men thet tw låther förstå huru thw medh Jönekiöpingz borgere på wåre wegne handlet hafwer om the Oxer the vthgifwe skulle för then skade the oss och Rijket vthi Köphandelen, emott wår och menige Rijkzens Stadge giortt hafwe. Så synes oss, att thet alt endeles för högt anslaget är, vthan effter wij them vthi så måtto icke kunne mere förskone eller sådantt skenkie, ähn andre wåre Vndersåther, må tw förhandle medh them till Tw eller Tryhundrede Oxer til thet högste, ther tw weet tigh effter rette, och så laget, att oss icke vthi någon motte någon olämpe motte tillagt blifwe.

Gripsholm den 3 Augusti.

Till fogden på Salberget, Mats Tordsson, om ersättning till hustru Karin Narfves i Möklinta socken för genom vattuflod liden skada.

Riks-Registr. 1548, fol. 158.

Föreskrift til Matz Tordsson för hustru Karin Narfves i Österbode vthi Nycklete Sochn att han afskär vthi hennes skat eller fordring så myckit som hon hafwer stått skade till på sine ägor af then Elfwen Halleren. Datum Gripsholm then 3 Augusti Åhr 48.

Wår gunst tilförende. Wet Matz Tordsson at thenne brefwijserske hustrw Karin Narfves i Österbode i Nycklete Sochn hafwer warit här för oss och klageligen tilkenne gifwitt at en part af ägorne som liggie til hennes hemmen blefwe af watufloeden fast öfwegångne, nu seden Halleren blef vthgrafwen, och synnerlige angebordet som ther til ligger. Så förtänker tigh wäl at wij tilförende hafwe gifwit tig wårt(!) wilie och mening tilkänne om them, som någon deel af sine ägor genom sådane watuflod mist hafwe, at tw ransake skulle hwar sådane skade sker, och ther emott afkorte med them anthen fordringen, eller och slå af vthi skatten så mycket tw förnimmer(!) kant the tage skade vthinnen, Thet tw ähn nu så med thenne fattige quinne wilt bestelle lathe, och stelle henne och hennes man tilfridz. Wij hafwe och gunstligen effterlathit at hon obehindret må behälle et bodeland til angeboel vnder för:de hennes hemmen be:d Nordanberg. Så må tw och ware förtencht at vndsättie the andre byer något vthaf Almenningz ängen, så at hwar får någott igen som the kunne hielpe sigh medh, för then skade wattnet them giordt hafwer, ther rette tig effter. Datum ut supra.

Gripsholm den 6 Augusti.

Till Botvid Larsson (Anckar) om grunden till Upsala slotts byggnad.

Riks-Registr. 1548, fol. 158

Til Botwedt at han förskicker Oluff Murmestere ther i Stocholm til Vpsala så lenge Fundamentet blifwer lagt, effter K. M:t befruchter sigh at thet grijper ingen ende för then Hendrich v. Collen, eller han förståår sigh icke rätt huru Fundamentet legges skal. Datum Gripsholm then 6 Augusti Anno etc. 48.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij fornimme Botwedh at then Henrich v. Collen ähr mechte långsam med thet arbete wij hafwe förhänder i Vpsala och grijper ingen ände för honom, att man kunde komme at leggie fundamentet vnder tornet, Så befruchte wij och, at han icke heller rätt förståår sig huru thet fundamentet leggas skal, medh mindre ther wore någon annen trogen karl hooss, som och kunne hielpe at råde med i saken, Och om tw kunne på någon tijdh ombäre then Oluff Murmestere ifrå then bygning i Stocholm, så wore gåt, at tw förskickede honom medh thet förste til Vpsala, at han blifwer ther, så lenge fundamentet lagt blifwer, och then Simon kunne wäl så lenge achte opå thet arbete i Stocholm är, Tw wille och säije Oluff at han winlade sigh at samme fundamente motte rätt lagdt blifwe, så och wattnet komme in i muren, Sammalunde then wallen som kommer vthan för muren at han och blefwe rätt lagdt, effter som wij för:de Henrich ther om wår mening nogsamligen förständiget hafwe. Ther weet att rette dig effter. Datum ut supra.

Gripsholm den 6 Augusti.

Till Georg Norman och Botvid Larsson (Anckar) om doktor Johan Funkes affärdande till Härmästaren i Livland.

Riks-Registr. 1548, fol. 158 v.

Till Norman och Bothwedh at the afferdige thenne Doctor Johan Funke af Landet medh en förskrift för honom til Her Mesteren i Lijfland, lathandes honom få 60 daler, 6 alner Swart Kläde, och fyre alner Flojel. Datum then 6 Augusti Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Åhr wår wilie Norman och Bothwed at i med then Doctor Johan Funke til hans affsked förhandle wele, så at han afferdiged blifwe motte, före gifwendes med skickeligheet och lempe at wij hans tjenste på thenne tijdh icke begärendes äre eller behof hafwe, vthan doch gärne, så myckit mögeligit är, honom gunsteligen förfordre wele, och förthenskuld honom med en nådig förskrift förholpet til her Mesteren aff Lijfland, them(!) wij eder och så här med tilskicke. I måge honom och lathe bekomme Sextijo daler, Sex alner Swart Kläde, och fyre alner Flowel til en äro Clädning, Förskaffandes thet och så at han motte aff härbärgit quitteret och löst bliffwe, för then deel han kan ther förtärt haffwe. Ther i wette eder effter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 6 Augusti.

Öppet bref till menige man på Dal om lagmansgästningen.

Riks-Registr. 1548, fol. 159.

Öpett breff til Menige man på Daal, at K. M:tt haffwer vndt them effter theres begären, att 16

bönder måge wara om en Oxe at vthgöre för Lagmandz gestningen. Datum Gripzholm then 6 Augusti Åhr 1548.

Wij Gustaf medh Gudz nåde etc. Tilbiude eder oss Elskelige wåre och Cronones Skattskyllige bönder, Landboer och menige almoge som byggie och boo på Daal wår gunst och nåde tilförende. Gifwendes eder Danne-män här medh tilkenne, at thesse edre sendebudh hafwe på then menige mans wegne på Daal waret här hooss oss och vnderdånigen förstå låthit om the Oxer, som wår be-falningzman Mauritz Oluffsson vthaf eder på wåre wegne för lagmandz gestningen äskat och begäret hafwe[r], Så at thet will falle eder någott förswårt at icke flere ähn 10 bönder skole ware om at vthgöre en Oxe. Så wette doch sielfwe hwilken hoop folch wij åhrligen både til land och wattn nu hålle motte för eder och menige Rijkzens wel-ferd skuld, ytterligere ähn någon tijd tilförende ske plä-gade, på thet man Rijkzens fiender, när så behof giordes, emottstå och afwärie motte, ther til och myckin kost och fetalie af nödenne wara will. Therföre åhr wår gunstige wilie och befallning at i eder Dannemän vthi then motte lathe wälwillige befinne, som och andre wåre trogne un-dersåther fleredetz godwilligen och hörsamligen göre. Och vppå thet at sådant eder thess drägeligere och let-tere komma motte, hafwe wij gunsteligen effterlathit at i och nu skole ware Sexton bönder om en Oxe för för:de Lagmans gestning, och thess yttermere winleggie eder hwar i sin Stad at samme Oxar thess förre motte vthgiorde blifwe etc. Thet wij emott eder vthi al gunst och nåde gerne betenkie wele. Gudh befallandes. Datum ut supra.

Gripsholm den 6 Augusti.

Till Ragwald Halvarson om förefallna tvister vid ryska gränsen.

Riks-Registr. 1548, fol. 159 v. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia VII, 245.

Swar till Rawald Halwardsson om then skade Rysserne nu K. M:ttz Vndersåther wed grentzen giordt hafwe. Datum Gripzholm then 6 Augusti Anno etc. 1548.

Gustaf.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe vthaf tin schrifwelse förstätt, Ragwald, om the lägenheter tw giffuer tilkenne som sigh medh wåre vndersåther och Rysserne ther wid Grentzen tildragit hafwer. Så endoch wij icke gärne see, att samme Rysser wåre vndersåther sådant öfwerfal och skade göre skole. Så kunne wij lichwel på thenne tijdh inthet mere för bewäglige orsaker skuld ther til göre lathe. Vthan wele atu för then skuld the köpe Rysser, som tijtt in i Bottnen fara pläge, inthet förfång göre skalt til wijdere besked och huru wij ther om tilsinnes förtenchte blifwe kunne. Thet tw weet tig effter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 6 Augusti.

Till Ståthållaren i Stockholm Botvid Larsson (Anckar) ang. uppköp af salt, tyska köpsvenner m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 160.

Till Bothwed at han så besteller medh thet Salt, som Sten Erichsson medh honom förhandlet hafwer, gifwendes K. M:tt tilkenne hwad skep ther nu är, ther med samme Salt motte inkomme, och hwilke af borgerne thet bestelle kunne, thesslikest huru myckit Saltpetter ther nu ligger. Datum Grijpzhalm then 6 Augusti Anno etc. 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe endels förståt
 Bothwedh huru oss Elskelig wår troo Man och öfwerste
 Secrete Råd Steen med tigh om thet Salt förhandlet och
 berådslagit hafwer, som oss wål af nödenne wåre, Så ähr
 ähnnu wår befalning at ther om motte och så bestelt
 blifwe, gifwendes oss tilkenne, hwad skep ther nu för-
 handen wore, som man sådant Salt kunne här in bekomme
 medh, och hwilke af Borgerne thet bestelle kunde, som
 någott wisse wore, them man och en Summa daler kunne
 ther opå bekomme lathe. Tw wilt oss och låthe förstå
 huru myckitt Saltpetter wij liggiendes hafwe och så lage
 [at] ther motte [med] bly bestelles som widh Saleberget
 behof göres. Sammelunde må tu och med Blockhusett
 och Oxediupet bestelle lathe, effter som tw wår mening
 ther om tilförende förstått hafwer, så att ther ingen för-
 summelse företagen blifwe motte. Och mäden wij här
 ofte af the Tyske Köpswenner vthi så måtte med Clago-
 mål bekymbrede blifwe, at the skole swärie och laggöre
 eller sakfelte blifwe, för thet the icke skäligen köpslaget
 och handlet hafwe. Så kunne wij icke wette huru thet
 sig hafwer ther om rettzligen, och förvndre endeles huru
 ther om bestelt är, at man oss ther om inthet tilförende
 hafwer förstå lathit. Therföre må tw än nu ther vth-
 innen förtencht ware, och så laget, om borgerne ther om
 någott beswäre sikh, huru för:de Köpswäner här til köpt
 och såltt hafwe, att the då motte komme tilhope och blifwe
 them beskedeligen tilkenne gifwitt, ther effte[r] the sikh
 och rätte kunne, förskaffandes thet och så at wij icke med
 sådane Clagomål ytterligere motte bekymbrede blifwe.
 Ther tw weet tigh efter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 7 Augusti.

Till Ståthållaren Botvid Larsson (Anckar) att Konungen förlänat herr Sten Eriksson (Lejonhufvud) ett stenhuss i Stockholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 160 v.

Till Botwed at han lather Her Sten Erichsson få thet hörne Stenhuss i Stocholm widh Store Torget som kommer borgmestere och Rådth til ther sammestedz. Datum Gripsholm then 7 Augusti Åhr 48.

Wår gunst tilförende, Åhr wår wilie, Bottwed, at tw lather oss Elskelig wår troo man och öfwerste Secrete Rådth Steen Erichsson bekomme thet hörne Steenhuss liggiendes ther i Stocholm wedh Storetorget, som kommer Borgmestere och Rådet til ther sammestedz, effter wij honom samme huss gunsteligen vndt och effterlathit hafwa, så att han ther vthi byggie och tilpynte må effter hans egen wilie. Wettendes tigh här effter rätte. Datum ut supra.

Gripsholm den 7 Augusti.

Öppet bref för skolmästaren i Åbo, Påwel Justen, på ett prebende i Åbo stift.

Riks-Registr. 1548, fol. 160 v. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia VII, 245.

Öpett breff för M. Påwel Justen på præbendan clericorum i Åbo til en behagelig tijdh. Datum Gripsholm then 7 Augusti Anno etc. 1548.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt, at wij aff wår synnerlige gunst och nåde hafwe vndt och förlänt som wij och nu medh thette wårt opne breff vnne och förläne thenne oss elskelig wår troo undersåthe M. Påwel Justen

Scholemestere vthi vår Stad Åbo Prebendam Clericorum, liggiendes vthi för:de Åbo Sticht, så at han samme Prebenda (oss til en behagelig tijdh) medh al then rente och rättigheet, som ther nu tilligger och af ålder tilleget haffwer, niute och behålle må och skal etc. Anseendes att han sigh thess welwilligere och flittigere vthi sitt Scholemestere Embete och elliest på vårt och Rijkzens gagn och beste skall bruke och befinne låthe. Hvilket wij gifwe våre Fougder, Befalningzmän och alle andre, som för våre skuld wele och skole göre och låthe, tilkenne, att the wette sigh här effter rette, icke görendes för:de M. Påwel här emott hinder, platz eller förfång. Datum ut supra.

Gripsholm den 9 Augusti.

Öppet bref för Riksrådet herr Svante Sture på två tomter i Upsala.

Riks-Registr. 1548, fol. 161.

Öpett bref för Swante Sture på två Cronones tompter be:de Grelleby tomt och S:te Johannis Ewangeliste tomt i Vpsala westen nest vth med Åhn. Datum Gripzholm then 9 Augusti Åhr 1548.

Wij Gustaf medh Gudz nåde, Swerigis Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, at wij af vår synnerlige gunst och nåde så och för wälwillighett hulskap och troskap, som thenne oss Elskelig vår troo Man och Rådth Swante Sture til Hörningzholm och Höfwidzman på Leckön oss och vårt Rijke Swerige här til dagz troiligen giordt och bewijst hafwe[r], som han och ähn nu yttermere här effter göre och bewijse må och skal, så lenge han leffwer, hafwe vndt och gifwitt som wij och nu med thette vårt öpne breef vnne och gifwe honom och hans effterkommende ärfwinger till ewerdelige äge två

wåre och Cronones tompter, benembde Grelleby tomt och S:te Johannis Ewangeliste tomt liggendes vthi vår Köpstad Vpsala westen nest vth med Åhn, hafwandes vthi bredden vth med Almenningz gatun 66 alner och try quartere. Ithem baak i tompten vthi bredden 59 alner och 3 quartere och vthi lengden ifrå Åhn 81 alen. Hwarföre afhende wij oss och Cronone för:ne två tompter, och tilegne them förbe:te Swante Sture och hans Effterkommende Erfwinger som foresagdt är, medh hwss, jord, kellere och allt annat som ther till liggie kan. Biudendes för then skuld här med alle nu warandes eller her effterkommendes, som för våre skuld wele och skole göre och låthe, besynnerligen våre Fougdtter och befalningzmän, at the icke göre för:te Swante Sture eller hans Effterkommende Erfwinger här emott hinder, platz eller förfång, wed vår onåde, och thes til yttermere wisse och bättre förwaring lathe wij hengie vårt Secret här nedenföre. Datum ut supra.

Gripsholm den 12 Augusti.

Till Ståthållaren Botvid Larsson (Anckar) om underhåll för Konungens sekreterare Valentin von Lüttich.

Riks-Registr. 1548, fol. 161 v.

Till Bothwed at han låther Valentin von Luttick få tw par Oxer, En tunne Smör, en tunne Lax, en tunne Strömming, ett halft Skepp:d Gedder, en half lest Rogh, en lest malt, och Sexhundrede mark i rede Penningar, hvilkett framdeles i hans besoldning afkortes skal. Datum Gripsholm then 12 Augusti Anno etc. 48.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Ähr vår wilie och befalning Bothwed atu lather vår tienere och Secreterer

Valentin von Luttick bekomme these efter: ne Pertzeler, som wij honom nu gunsteligen effterlathitt hafwe sigh til vnderhåldning, som är Tw par Oxer, en Tunne Strømning, en tunne Smör, en tunne Lax, ett halft Skeppund Gedder, en half lest Rogh och vthi rede Penninger Sexhundrede mark ortiger, hwilket framdeles af hans besoldning afkortes kan. Ther tw wett tig effter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 12 Augusti.

Till Ståthållaren Botvid Larsson (Anckar) om inköp af salt, handeln med Lybeck m. fl. ärenden.

Riks-Registr. 1548, fol. 161 v.

Swar till Bothwed, at han lather nu försökie med Porshank Skep om thett Salt som för Daler nu skal hijtt in komme. Ithem att K. M:tt är tilfridz med the Borgere skip som til Lybeck segle wele att the och så gøre. Om blokhuset fönimmer han af Ander[s] Målere. Datum Gripsholm then 12 Augusti Anno etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Som tw schrifwer Bothwed och begärer wette wår wylie om thet Saltt som hijtt in i Rijket för Daler bestelles skulle, så kunne wij lijde, att ther om motte förhandlet blifwe försökiandes thet nu med then Porsshank Skep, så myckit ther opå skippes kan. Sammalunde om the borgere skep, som wele begäre förlof att wele segle til Lybecke, så ähre wij och ther med tilfredz, om the elliest thet så lage kunde, att the motte få någon godh skäll för thett the tijtt före, som och icke annorledes wår mening waritt hafwer, eller för annan orsaak skuld giort är, att the här til i Sommer icke så rundeligen skulle Rijkzens gode warur vthföre och thee sedan wanwyrdede eller förachtede blifwe motte. Wij

hafwe och förstätt om thet Saltpetter tw gifwer oss tilkenne om, så synes oss att thet wil icke myckitt förslå vthan wele attu ähnnu bestyrer oss ett hundrede Skeppund anthen medh then Staffen Lytzes tienere, eller någon annan, som thet wäll bestelle kunde. Om Bloc-husett warder tw ytterligere wår mening af Anders Målere framdeles förstændendes. Thet tw låter forstå om Köpswennerne och the Ölendske båtmän wele wij ther till förtenchte wore, när the til oss komme kunne.

Wij hafwe och förnummit om the forwagner tw skrifwer, så må tw lathe sende them vp til Westeråhs, när the til rede giorde blifwe, ther medh man wår Kopper ifrå Berget och tijtt til för:de Westerås kunne komme lathe. Thesslikest må tw och förskickte the rörsmeder ther hädan til Lasse Oluffsson, som Jören Osterman hijtt in sendt hafwer, Effter wij wäl tenkie kunne att the snarligen skole blifwe owällige giorde ther vthi Stocholm, om the ther blifwe skole, ther tw wett tigh effter rette. Datum ut supra.

Ellesund den 17 Augusti.

Till Riksrådet herr Gustaf Olsson (Stenbock) om utbyte af salt mot malt, om Lödöse borgerskaps plikt för öfverträdelse i fråga om köphandeln m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 162 v.

Swar til her Gustaff, at thet behager K. M:tt som han om thet Salt at förbyte hijt in i Landet med Harald Larentzon handlett hafwer, at hans nåd måtte få en t:ne Salt för en t:ne Malt. Datum Ellesund then 17 Augusti Anno etc. 48.

Gustaf.

Wår synnerlige gunst och nåde tilförne etc. Wij nafwe bekommit eder skrifwelse, käre her Göstaff, af

hwilke wij gunsteligen förnummit, huru i medh Harald Larsson och någre flere handlet hafwe om thet Salt wij gärne wilde förbyte för Spannemålen, så ähr thet oss wäl behageligt, såge och gärne, at thet måtte så bestelt blifwe, at wij en tunne Saltt för en tunna Malt igen bekomme motte, effter som i wijdere ther om gifwe tilkenne lathandes oss thesslikeste framdeles förstå, huru myckitt Salt wij ther nedre nu liggiendes hafwe, sammalunde huru myckit wij her efter bekomma kunne. Wij ähre och tilfridz att the Penninger, som Flockesteen af the Lödze borgere på wåre wegne skal opburit hafwe, och i skrifwe om, måge thesslikest af then Summa afkortett blifwe, som borgerne vthgöre skole, för then öfwerträdelse vthi Köphandelen. Sammeledes så myckit ther opå sig belöpe kan, som wij för:ne Harald Larentz[on] och någre andre Lödze borgere effterlathit hafwe, och the med rette skole hafwe vthgifwitt. Ther i eder effter rätte wele. Gud eder befallandes. Datum ut supra.

Ellesund den 17 Augusti.

Till Ståthållaren Botwid Larsson (Anckar) med befallning om återställande till Lars Henriksson, borgare i Viborg, af honom frånröfvadt gods.

Riks-Registr. 1548, fol. 163.

Till Bottwed at han lather thenne Lasse Hendrichsson, borgere i Wijborg, få igen hwad ther kan finnes af thett godz som Jöns Lindwedsson honom på thet Råwelske fahrwattnett fråröfwatt hafwer, och han ännu effter klager. Datum Ellesund then 17 Augusti Anno etc. 48.

Gustaf.

Wår gunst tilförende etc. Weet Bottwedh att thenne wår vndersåthe och borgere i Wijborg Lasse Hendrichsson

hafwer åther waritt här för oss och vthi vnderdånighet
 förstå låthit om thet Skep och godz, som honom tilhör-
 de och then Jöns Lindwedsson röfwede honom ifrå för ett
 åhr seden på thett Narfweske fahrwattnet, och hafwer
 lathit oss see thet wettnesbref, som honom af her Erich
 Flemming och flere gode män på Wijborgz Rådstufwe
 gifwitt, och huru myckitt honom och Oluf Katapa af thet
 godz på samme tagne Schep tilhörtt hafwe[r]. Så beröres
 och i samme wittnesbref om 50 timmer gråwerk och
 någre Partzeler flere som them tilhöre skulle, kunne wij
 icke fulkomligen troo att alt thet samme, som theres witt-
 nesbref förmåler, är i så motte oförskingrett kommit oss
 tilhande, och kunne för then skuld icke annat säije ther
 om, ähn at hwad ther kan finnes för handen eller oför-
 skingrett, som them witterligen tilhörer, thet samme må
 och så komme them tilhande igen. Ther om må tw förhandle
 thet beste tw kan, at the måge komme til then deel igen
 tilstädes finnes, wettendes tigh här effter rätte. Datum
 ut supra.

Kungsör den 24 Augusti.

*Till Riksmarsken m. m. herr Lars Siggesson (Sparre), in-
 bjudning till herr Sten Erikssons (Leijonhufvud) m. fl. gode
 mäns bröllop i Stockholm.*

Efter orig. på papper i Nordiska saml. i Upsala akad.-bibliotek.

Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis, Göttis och
 Whendis etc. konungh.

Wår synnerlig gunst tilförende etc. Wij giffue edher
 tilkänne, Her Lars, att wij aff synnerlig gunst och nåde
 haffue vdj the Hellige Treföllighetz namn then annen
 Sönnedag näst eftther Michaelis först komandis, som är
 then 7 dagh Octobris vdj wår Konglige Stadh Stockholm,
 acthe holle wår kiäre husfruges Brodhers, oss Elskelig wår
 tro man och Secrete Rådz Stenn Ericksons bröllop, medt

Ärlig wälbyrdigh jomfru, Jomfru Ebba Månsedotter, Same-
 lunde och vdi liche måtte, någre andre aff Adelen, Oss
 Elskelige godhemändz, Rådz och vndersåthers bröllop,
 Som är Axell Ericksson till Heredssåther, medt Ärlig
 wälbyrdigh Jomfru, Jomfru Elssa Axelsdotter, Clawes
 Jörenson till Byby, medt Ärlig wälbyrdigh Qwinne, Fru
 Marina till Nynäs, och Karll Holgerson till Biörckewijck,
 medt Ärlig wälbyrdig Jomfru, Jomfru Chirstine Bentz
 dotter etc. Hwarfföre är vår gunstige willie och begären,
 Attj medt edre Dötterer till for:ne tijdt och städh ther
 hädhen edher förffoge wele, Görendis edher gladhe medt
 oss och flere våre godhemän och wänner, som dher dhå
 forsamblade bliffue kunne etc. Wij wele sådant edhertt
 omack medt edher gunsteligen igen betänckie. Datum
 Kongzör 24 Augusti Anno etc. 48.

Utanskrift: Oss Elskeligh, vår tro Mann och Råd
 Her Lars Siggesson till Sundby, Vår och Rigsens Marsk,
 och Höffwitzman på Örebro etc. gunsteligenn.

Spår af sigillet finnas.

Wäsby den 2 September.

*Öppet bref ang. en tvist mellan socknemän i Leksands
 socken i Dalarne om Sjöbottne äng därstädes.*

Riks-Registr. 1548, fol. 166.

Öpet bref till menige häredzboer vthi häredz
 fierding vthi Lexand Sochn i Dalarne, at the icke
 göre the rärete boer hinder på Söbotne ängen.
 Datum Wässby then 2 Septembris Åhr etc. 48.

Vår gunst tilförende etc. Wett Jöns Padersson at
 våre vndersåther menige räretaboer vthi Lixand i Dalarne
 hafwe haft theres budh här hooss oss, och klageligen
 låthit oss förstå om någon trätta, som the och menige

hæredzboerne i heredes fierdinger i för:de Sochn sigh emillan hafwe skole om Siöbottne äng, så att the hæredes boer icke wele sigh benöije lathe medh then dom, som tw sampt Nils Ingesson om för:de Eng them emillan afsagt och beslutit hafwer. Så wele wij, attu ähn nu sampt flere gode förståndige och owilde Män wilt grannerligen ransake och förhöre them emillan om samme äng, Förskaffandes thet så att för:de våre vndersåther på beggie sijder lagligen motte så åtskilde och förenede blifwe, att framdeles ingen trätte eller klagomål om samme äng förorsakes motte. Ther rette tig effter. Datum ut supra.

Wäsby den 2 September.

Förläningsbref för Lars Sölfköpare på ärkedjeknegården i Vesterås.

Riks-Registr. 1548, fol. 166.

Öpet bref för Lasse Sölfköpare på Erchiedieknegården i Westerås vthi hans och hans hustrus Elizabetz Lijftijdh. Datum Wessby then 2 Septembris Anno etc. 1548.

Wij Gustaf medh Gudz nåde Swerigis Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligit, at wij af vår synnerlige gunst och nåde, så och för wälwillig och hulle troo tienste, som thenne oss Elskeligh vår Sölfkiöpare och troo tienere Lasse Hieronimisson oss här til dagz troligen giordt och bewijst hafwer, som han ähnnu yttermere här effter göre och bewijse må och skall, hafwe vndt och effterlathitt, som wij och nu med thette vårt öpne bref vnne och effterlathe honom och hans hustrw, hustrw Elizabet, vthi begges theres lijftijdh en vår och Cronones gård, benembd Erchiediechnegården, liggiendes vthi vår Köpstad Westerårs Nordan om Domkyrkin med all then deel, som samme gård nu tilligger och af ålder

tilleget hafwer, att the samme gård sig til godo niute, bruke, byggie och förbättre måge och skole, som nu sagt är. Hwarföre biude wij våre Fougdtter och Befalningzmän, thesslikeste alle andre, som för våre skuld wele och skole göre och låthe, att the icke göre för:de Lasse Jeronimisson eller hans hustru här emott hinder, platz eller förfång, wijd vår ogunste. Datum ut supra.

Ridö den 3 September.

Till riksrådet Gabriel Christerson (Oxenstierna) att hafva uppsigt öfver böndernas obilliga handel med fisk.

Riks-Registr. 1548, fol. 166 v.

Till Gabriel at han hafwer vpseende medh the bönder vthi hans förläning som sälie en t:ne fisk för 20 Spen Korn, at the någott skäliger köp gifwe på samme theres fisk. Datum Rydön thenn 5 Septembris Åhr etc. 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förnummit, Gabriel, at ther vthi thin förläning skole ware någre bönder, som förbythe theres fisk vthi Spannemål, så att the icke mindre ähn 20 Spen Korn för en tunne fisk hafwe wele. Så förundrer oss, attu sådant them tilstäder, och icke låther hafwe opseende med them eller förskaffer thett så med them, att the lijdeligere och bättre köp gifwe på samme theres fisk. Therföre är vår wilie, att tw ännu wilt wara förtencht här vthinnen, så att för:de bönder motte ware något skäliger med theres fiske säliende, wettandes tig här effter rätte. Datum ut supra.

(Samma mening til Lars Trulsson.)

Ridö den 5 September.

Till Sten Eriksson (Leijonhufvud) om Viborgs befästade och de der förlagda skyttars underhåll m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 167.

Swar till Steen, at thet behagar K. Mitt om the Wijborgz borgere och Wijborgz Stadz befestning han handlet hafwer. Ithem om Skytterne, att the skole rijde i fordring i någre Landzändar, och then Anders Persson blifwer fodermarsk. Datum Rydön then 5 Septembris Åhr etc. 48.

Wår gunst tilförnde etc. Wij hafwe förståt, Käre Sten, huru tw medh the Wijborgz borgere och elliest om Wijborgz Stadz befestning handlat hafwer, och åhr oss thet wäll behageligitt. Men thet tw skrifwer och begärer wette, om Skytterne skole bekomme penningar för theres fordring eller och gäste, wette wij icke hwad wij ther till sware skole, mädan ther ingen är, som hafwer opseende medh them, huru the äre tilstädes, hwad the göre, eller straffe them för theres skalkheet, som the myckitt bedrifwe pläger. Therföre hafwe wij lathitt förskrifwe then Anders Pedersson, at han til oss komma skal, och tage sigh thet ämbetett opå blifwendes wår fodermarsk, så at wij gärne såge att Skytterne motte tijt i fordring sommestedz vthi någre Landzändar, om thet elliest wäl ske kunde. Om thet Salt tw gifwer tilkenne, som nw med the borgeres skep hemkommitt är, hafwe wij lathit skrifwe Bottwed till, at han til wårt behof ther vthaf till ähn tree eller fyre hundrede lester behålle skal förskickandes ther til en förtrogen Karl, som sådant Salt vthi befallning hafwa motte. Ther tw och weet tigh att effter rätte. Datum ut supra.

Ridö den 6 September.

Öppet bref till allmogen i vissa socknar i Dalarne med tacksägelse för gjorda dagsverken vid Gamla Silfberget m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 167.

Öppett bref til Twna, Tårssånger, Wijke, Schedwij, Huseby och Henemore Sochner, tackandes them för then welwillighet the bewijst hafwe med Dagzwerker til Gamble Sölfbergitt, at the och än här effter vthi lijke motte med sådane hielp rede ware skole. Datum Rydön then 6 Sept. Anno etc. 48.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Tilbiude eder wåre trogne Vnder-såther, som byggie och boo i Twna, Torssånger, Wijke, Skedwij, Husseby och Henemora Sochner wår gunst och nåde tilförende. Käre Vndersåther, wij hafwe förstätt, at i eder hafwe låthitt wälwillige befinne medh någon hielp och Dagzwerker, som i til gamble Sölfbärgitt giordt hafwe. Så wele wij sådantt med al gunst och nåde med eder igen gärne förskylle, och effter wij wäl tenke kunne, at thet eder, Käre Dannemän, endels förswårt falla wilde, om i framdeles vthi lijke motte någon sådane hielp med körning och elliest ther hädan göre skulle, om i therföre någon wederläggning igen bekomme motte. Therföre hafwe wij befalett thenne wår troo tienere Michil Helsing, at han med eder ther om vthi så måtto på wåre wegne förhandle skal, att han för sådane wälwillighet och hielp, som i til för:de Sölfberget görendes warde etc. skal åther igen och ther emott förmidle medh eder om then tunge i åhrligen hafwe pläge med eders åhrlige skat och margäld, som i här vth så långan wäg pläge komme låthe, så att thet eder här effter lijdeligare och lettare komme skal. I wele för then skuld, Käre Dannemän och trogne Vnder-

såther, lathe eder i then motte wälwillegen befinne, effter som för:de Michill Helsing på wåre wegne med eder ther om handlendes warder, huru alle saker best företages skole etc. Sammalunde hafwe wij och förstått at wåre trogne Vndersåther och the Dannemän vthi Dalelagen boendes ähre, hafwe thesslikest sikh godwilleligen ther til bruke lathitt. Så wele wij och altijd gerne wette och sökie theres gagn och beste ther emott igen vthi alle motte, som oss står tilgörendes, och om the framdeles med hugninger wilde sig til för:de Sölfbrukning welwillige befinne lathe, effter som ofte:te wår troo tienere Mikil Helsing medh them handlendes warder, då wele wij och gärne vthi lijke motte lathe med them förmidle, med theres skatt och margeld, och elliest wette theres och edert Dannemäns alles gagn, beste och welferd vthi alle motte, som oss mögeligitt ware kan. Ther i eder trogne Vndersåther effter rätte wette. Gud eder her med befallandes. Datum ut supra.

Löfnäs den 7 September.

Till Sten Eriksson (Leijonhufvud) och Botwid Larsson (Anckar) om grufdriften vid Gamla Silfberget.

Riks-Registr. 1548, fol. 168.

Swar til Sten och Bottwed om then Gruffwe K. M:tt hafwer wid gamble Sölfberget oprense lathitt, at the nu för Michaelis lathe komme arbetes folch ther hädan, sammalunde H. N:des Fougdter. Datum Löfwenäs then 7 Septembris Anno etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij gifwe tigh tilkenne, Käre Sten samt med Bothwed, at wij hafwe lathitt oprense en grufwe, som förfyltt och igenkastat war, vppe wid gamla Sölfberget. Så befinne wij att ther endeles godh

malm ware skal, och kan wäll löne arbetett igen, så att wij thädan til äwentyrns så myckit bly bekomma kunne, som wij oppe wid Saleberget af nödenne hafwe och åhr-ligen af Tyskland bekoste motte. Therföre är wår gunstige wilie och befallning, att i här om bestelle och förtenchte wara wille om then deel, som ther opå behöfwes will och myckit af nödenne är, som är til thet förste, att tijt motte nu med thet snareste blifwe förskicket innen först kommande Michaelis något gott arbetes folch, finner eller andre. Sammelunde motte och betenkies och bestelles med wåre fougdtter här i Vpland och elliest, at wij vthaff theres befallningar, hwar i sin stad, någre hester och starke Klippere bekomme motte, ther til Presterne och andre oss förhjelpe motte, förskickendes samme hester tijtt vp eller til Konungzör, til thess man hade budh effter them, medan ther godh råd är till beete och höö til samme hesterna. Thesslikeste när och så budh komme ifrå för:de Sölfberget af wåre tienere vthskickede, som wij ther opå sätt hafwe och befallningen gifwitt, at the sammaledes motte bekomme then deel the skrifwe effter, och the til samme brukning behof och af nödenne hafwe, så att wårtt gagn och beste i then motte icke försummet blifwe kunde, vthan samme brukning alfwarligen motte blifwe företagen och gå för sigh. Ther i eder effter rettendes warde. Gudh här med befallandes. Datum ut supra.

Räfsnäs den 8 September.

Qvittobref för kyrkoherden Henrik Nicolai på taxan af Pedersöre gäll i Österbotten.

Afskrift i Qvittencie-Register i Kongl. Kammar-arkivet.

Wij Gustaff medt Gudz nåde Swerigis, Göthis och Wendis etc. Konung. Göre witterligitt medt thenne wår Quitt:a att wij vdj egin Kongelige persone på wår Gårdh Räffznäs thenn 8 dagen Septembris Anno etc. 48. annamedt

och vpburidt haffwe aff thenne Oss Elskelig her Hendrick Nicolaj, kyrckieprest j Pederssö j Östrobotnen, Tiugw vngerske g:ne, som är årlige taxan aff för:ne Pederssö prestegäld etc. Hwarföre giffwe wij förbe:te Her Hendrick Nicolaj hermedt quitt och frij för alt yttermere tiltaell vm för:ne Tiugw vngerske g:ne, och thess till wijsse låthe wij tryckie wårtt Secret her nedan före, och medt egen hand vnderskriff[ui]t Datum loco et tempore vt supra
Gustaus

Gripsholm den 11 September.

Till fogden på Stegeborg Lars Pedersson om några Söderköpings borgares öfverträdelse af köphandelsstadgan m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 168 v.

Till Lasse Pedersson, om the Suderköpingz borgere, som nu här om Köphandelen handlet hafwer och begäret någon Jord af hans N[åd]. Att han ther om gifwer K. M. tilkenne, huru ther om och ähr. Datum Gripsholm then 11 Septembris Anno etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Weet, Lasse Pädersson, at här hafwer warit någre borgere aff Suderkiöping hooss oss om then köpmanshandel och then öfwer trädelse the emott wår och Rijkzens Stadge giordt hafwe, sammalunde om någon Jord, som the ähre begärendes etc. Så effter wij nu medh många andre Rijkzens ärender bekymbrede äre, så att wij icke på thenne tijdh kunne så handle medh them, som wäll skee borde, kunne wij them på för:de theres werf föge swar gifwe, och besynnerligen mädan tw oss inthet hafwer förstå lathit, huru thet sigh i then motton rättzligen hafwer med för:de borgere. Therföre må tw ähn nu ware förtencht och gifwe oss framdeles

här vthinnan en godh beskedelig vnderwijssning. Ther tw weet tig effter rette. Datum ut supra.

Samme mening til Hendrich Pedersson om Norkiöpingz borgere.

Gripsholm den 12 September.

Till fogden Nils Birgesson i Småland om antagande af knektar i konungens tjenst, om hjælp till Kronobergs slott, om fodringen m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 169.

Swar till Nils Birgesson, att han ännu flere Knechter hijtt vp skicker, them Ko. M:tt wil bruke i sin eigen tjenst. Ithem then Kilbo Fierding må han kennes wid, til gården för Kalksten skuld. Datum Grifzholm then 12 Septembris Åhr etc. 1548. Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstätt, Nils Birgesson, om the Knechter tw hijtt vp förskickett hafwer. Så wele wij, at tw tig ännu ytterligere winleggia skal om någre duglige Karle, som wij vthi wår egen tjenste wele bruke lathe. Och effter wij förstätt hafwe att Kilbo Fierding myckitt vnder gården af nödenne ähr för Kalksteen skuld, therföre må tw kennes wijd honom på wåre wegne, effter som wij och hafwe lathit skrifwe Joen Olsson ther om till. Men om wester härede, som tw skrifwer om, wele wij framdeles ther vthinnen förtenchte ware. Som wij och icke heller wäl kunne vmbäre the Sochner vthi Vpwidinge härede ifrå Calmarne, som tw begärer, vthan tw må elliest wäl handle med Borgerne medh samme Sochn, att the nu i Winter motte göre någon hielp til Croneberg med stochar och bielker, som ther af nödenne ware skole och tw gifwer tilkenne om. Thet tw skrifwer om fordringen och begärer wette huru myckitt tw för hästen opbäre skal, så må tw ther om förhandle,

lije som tilförende skedt ähr, och at oss i then motte för samme fordring motte någon godh skäl skeep. Wij äre och tilfridz att tw må gäste medh tine hester efter skälig wist, för Fougde fodringen, så att ther motte och blifwe giordt Rekenskap före then deel som ogäst blifwer. Om the Torpestäder tw skrifwer, som på Cronones Almenninge opbygde blifwe, wele wij attu medh Her Ture och the andre thet så förskaffa skaltt, att the icke motte sådane räckne och tilägne sigh til, som oss och Cronone i then motte tillyder. Wij kunne och lijde, attu förhandler medh then M. Jöns om the godz tu gifwer tilkenne, hwadh wij honom för samme godz gifwe skal. Thesslikeste om the Dom Kyrkie och Prebende godz, som frälsätt hafwe wederkentz, wele wij att tw och ther om bestelle skaltt. Så att the icke motte rappe vnder sigh, som the sielfwe wele, förskickendes oss wisse Copier af the Jordebref på samme godz, som ther vthi Domkyrkien ware skole, och tw gifwer tilkenne om. Ther tw wett tig effter rätte. Datum ut supra.

Gripsholm den 12 September.

Till Jochim Sölfköpare och Olof Knutsson att hafva god uppsigt öfver underslef vid Gamla Silfberget i Dalarne.

Riks-Registr. 1548, fol. 170.

Till Jochim Sölfköpere och Oluff Knutzon, att the godh tilsyn ther på gamble Sölfbergett hafwe skole på Sölfrett, huru ther medh handles, så att Michil Helsing och Philpus Grufwe fougde stemple icke någott sigh emillan etc. eller huru myckitt sölf effter hwar t:ne går, eller om half-tunnen är större ther vppe, ähn widh Salebergitt. Datum Gripsholm then 12 Septembris Anno etc. 1548.

Wår gunst tilförende etc. Som eder wäl förtenker, Jochim och Oluff Knutsson, hwad wij eder befalett hafwe

til att bestelle ther vppe widh Gamble Sölfbergitt, så ähr ännu wår alwarlige wilie, att ther vthinnen ingen försummelse tages motte, och effter wij förnimme af thett medföljende Register, att ther icke så myckitt Sölf skal effter halftunnen kommitt ware, som oss ther om tilförende blef tilkenne gifwitt, och för then skuld befruchtendes, huru ther medh är handlett wårdett. Therföre är wår endelige wilie och befallning, att i til thett flitheligeste här opå godh acht och tilsyn hafwe skole, så att i wette göre oss en rättwijss besked och vnderwijssning, huru myckitt Sölf hwar half tunne gif[we]r, och att i ingelunde drage tädan för ähn i thette rätt kunne bestelle och komme vnder wädrett, hafwendes thesslikeste (doch oförmärcht) god ach[t] och tilsyn medh Michil Helsing och Philpus Grufwe Fougde, hwad the bestelle eller stemple sigh emillan, så att wij rättzligen af eder motte vnderwijste blifwe om theres handel, och huru myckitt Sölf (som sagdt är) effter hwar halftunnen blifwe kunne, och om halftunnen thär vppe icke fins ware större, ähn hon är widh Salebergitt. Thette och om andre lägenheter, ther macht opå ligger, i til thett flitteligeste doch med lempe bestelle wele, så att wij af eder någon godh berättelse ther vthinnen bekomme motte. Gifwendes thess likeste Mårten Malm Schrifwere en god vnderwijssning, huru han sigh ther skicke skal, så att han icke blifwer bedragen där. Wettendes eder här effter att rätte. Datum ut supra.

Stockholm den 19 September.

Till ståthållaren Germund Svensson (Somme) om fördelningen af det bergade godset på ett vid Öland strandadt skepp.

Riks-Registr. 1548, fol. 170 v.

Swar til Germund, att the Köpmän, som widh Öland strandett hafwe med thett skep, måge be-

hålle godzett, som bergatt är, och gifwe i berge lön hwar siette Penning, och the, som thet bergett hafwe, måge behålle en deel, och K. M:tt the andre två delerne. Datum Stocholm then 19 Septembris Åhr etc. 48 etc.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstätt Ger-mund om thett Skeep, som ther wid Öland strandatt är. Så äre wij tilfridz att Köpmännerne måge behålle thett godz, som bärgett är, vthgifwendes lichwål vthi Berglön hwar siette Penning, effter som tw oss ther om tilkenne gifwer, och så förhandle med wåre Vndersåther, som samme godz bergett hafwe, att the behålle ther vthaf en deel, och the andre två delerne motte komme oss til godo. Sammalunda må tw och annamme på wåre wågne tw faat wijn, mädan ther af ännu ingen bergere lön gifwin är. Wij kunne och lijde, att then Torkel Andersson tw skrifwer om må bekomme Clåde och Penningar til sikh sielf fierde och blifwe vthi lijke motte vnderhållen som andre wåre skyllen (sic!) ther nedre. Ther tw wett tig att effter rätte. Datum ut supra.

Stockholm den 20 September.

*Qvittobref för Ragvald Halvarson på aflemnade penningar
m. m.*

Afskrift i Qvittencie-register i Kongl. Kammararkivet.

Wij Gustaff medt Gudz nåde Swerigis Göthis och Wendis etc. Konung. Göre witterligitt medt thenne wår Quitt:a, att wij vdj egin Kong:e persone på wårt Slott Stocholm then 20 Septembris Anno etc. 48 annamedt och vpburidit haffue aff thenne wår tro tienere Raffweldt Halffwardsson wår Befalningzman vd hj Östre bottnen Tije vngerske g:ne och enn lithen szölffskåll, som framlidne her Peter Andree J Mustezåre oss vd hj testemēte giffwidt hade etc. Hwarföre giffue wij förnempde Raffweld her-

medt qwijtt och frij för alth yttermere tiltaell vm för:ne partzeler. Datum vt supra

Gustaus.

Stockholm den 26 September.

Till riksrådet herr Erik Fleming om anläggning af en stad (Helsingfors) vid Sandhamn i Finland, om försvars-åtgärder mot ryssarne samt om gränsen mellan Finland och Ryssland.

Riks-Registr. 1548, fol. 171. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands hist. VII, sid. 246.

Swar til her Erich om then handels Plattzen, som wijd Sandehampn skal vpretett blifwe, ithem att hwar tridie Man och en Karl af hwart bool til thet minste med theris wärier altijd wederrede ware skole, när någott på färde af Rysserne komme kunde. Ithem om Råån emillan Finland och Ryssland. Datum Stocholm then 26 Septembris Åhr etc. 1548.

Gustaff

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe bekommit eders schrifwelse, her Erich, vthi hwilke i röre och gifwe tilkenne, att wij wilde lathe schrifwe Bönderne till, vthi Wijborgz och Rassborgz län, om then handels platz och stadh, som wij gärne wijdh Sandhampn eller annorstädz, ther lägligest ware kunde, wille byggie lathe etc. Så kunne wij icke wette, för hwad orsaak i sådant stält hafwe til bönderne, att the samme platz skole vthlethe, effter the ther till (som wij tenkie kunde) föge förstånd hafwe, vthan oss hade heller syntz lijkest ware, att i samt medh någre andre gode män af Adelen, och the som ther opå någott förståndige woro, hade samme plattz besichtett och vthlethett. Gifwendes oss seden edertt betenkiende och gode rådth ther vthinnen tilkenne, hwad eder ther om hade tycht rådeligest och bäst ware etc;

I wele för then skuld, käre her Erich, ähn nu ware här vthinnan förtenchte, så att i oss eder mening här om motte tilkänne gifwe. Sammalunde lathe i och förstå, att wij wåre Fougdtter vthi Finland skole tilskrifwe lathe, att the medh Bönderne hwar vthi sin befalning til thett fliteligeste förhandle skulle, att hwar tridie bonde, medh sin wärie, motte sittie wederrede, sampt med en Karl af hwart bool öfwer heele Finland, när så behöfdes och af nödenne ware kunne etc. Så wele wij thet och så bestelle lathe och förskicke eder brefwen här med tilhande. Men oss synes, att i gode män af Adelen och frelsett vthi then Landzende lathe eder i then motte icke myckitt wårde eller bekoste, om i eder elliest icke mere och annorledes försterkie och ruste wele, ähn thett Register innehåller, som framlidne her Knutt och Joen Oluffsson hade dädan medh sigh af Landett, emott en sådane macht och myckitt folch, som i wäl wette, huru stark Rysserne komme pläge. Therföre råde och förmane wij eder ähn nu, som wij och ofte tilförende giordt hafwe, atti thett så förskaffe medh the gode män af Adelen och frälset vthi för:de Landzände, att the bemanne och försterkie sigh någott ytterligere och thett meste the kunne, effter som them och sielfwe ther opå macht ligger, och lage thet så, at the altijd vthi Wijborg och ther wijdh Gräntzen moste hafwa en heel hoop folk liggendes, och them försörgie medh fettalie och vnderhåld, som the kunne af nödenne hafwe. Så myckitt oss står tilgörendes, wele wij och thesslikeste göre ther till, thet ytterste som wij kunne, och lägenheten tilsäye will. Så att wij af then Landzändens vpbörd föge wele wende oss till godo, vthan att Slotten motte ther blifwe wäll befestede och förstärkte thett beste och ytterste man kunde. Och hafwe wij nu för then skuld lathitt någre aff wåre Skytttere och Foottfolch öfwersände til Finland, att the wederrede ware skole, om någott vppå komme och så behof göres kunne. Sammalunde wele wij och

ware förtänckte att förskicke tijtt med thet förste en wår tro Man, som öfwerste befallningen hafwe skal på wåre wegne öfwer thet folch, som ther är i Landett, effter som i och skrifteligen ther om tilkenne gifwe. Thesslikeste, at förordinere, huru med them skal förhandlett och bestelt blifwe, som ståå vthi Slotzlofwen eller andre ämbeter och befallningar hafwe.

Thett i lathe förstå om Råen emillan Finland och Ryssland, kunne wij icke wette, huru ther om rättligen ware skal, och om samme Råer, som vthi then Copie blifwe nämde, som i oss tilhande skicke skole, icke sträcke sig för myckitt långt in opå wårt Land, håller om thett blifwer wåre vndersåther efterlathitt at byggie wid Gräntzen in til för:de Råer obehindrede. I wele för then skul än nu läggie eder här vthi winning vm, thet flittigeste och bäste i kunne, så att man någon godh vnderwissning och besked ther om, som macht oppå ligger, bekomma kunde. Ther i eder effter rätte wele. Gudh här med befalandes. Datum ut supra.

Stockholm i September 1548.¹⁾

Öppet bref för Gregers Snickare på en tomt i Stockholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 172.

Öpett bref för Gregers Snidkere borgere i Stocholm på en tomt i Stocholm vthi Bredegrenden til ewerdelige ägor. Datum Stocholm.

Wij Gustaf medh Gudz nåde, Swerigis, Gothis och Wendis etc. Konung. Göre witterligitt, att effter wår tro vndersåthe och borgere i Stocholm Gregers Snidkare hafwer med berådde mode och wälwilleligen sålt och vplathit oss tw Jordegodz vnder sådane nampn, köp och besked, som thet bref, han oss på samme tw Jordegodz gifwitt

¹⁾ Brevet är odateradt, men infördt i Riks-Registr. mellan 26 Sept. och 1 Okt.

hafwer, wijdere förmåler, Så hafwe wij för then skuld och af vår synnerlige gunst och nåde vndt och vplathit, som wij och nu, med thette vårt öpne bref, vnne och vplåthe honom och hans efterkommende Erfwinger ther emott til ewerdelige ägor en vår tomt, liggiendes här vthi vår Stad Stocholm östan till vthi Bredegränden på södre siden om gatun, näst ofwan för thett trähuss han nu i boor, som försträcker sigh i längden och bredden, lijke som för:te bref, oss ther opå gifwit, och förmåler, hwilken tomt wij och våre elskelige käre hussfruge köpt hafwe af Hustrw Elizabete, Gorius Holstes effterlefwerske, for 216 Mark ortiger, efter som samme tomt hafwer och warit skattatt före. Och hafwe wij låthitt leggie honom samme tomt med till i betalningen för the för:te två gårdar, lijke som föreskrifwitt står, och tomtten hafwer warit skattatt och betaltt före. Hwad honom och yttermere hafwer tillopett för samme två gårdar, hafwe wij lathit betale honom med rede Penningar som är 84 mark, så att Summan, som han för för:te två gårdar vpburitt hafwer, löper sigh till 300 mark ortiger. Hwarföre afhände wij oss och våre Arfwinger för:te tomt, och tilägne henne för:de Gregers Snidkare och hans effterkommende Erfwinger til ewerdelige äge. Hwilkett wij gifwe allom them, som för våre skuld wele och skole göre och lathe, synnerligen våre Fougdtter och befallningzmän tilkänne, att the wette sig här effterrätte och icke i någre motte nu eller i framtijden göre för:de Gregers Snidkare eller hans effterkommende arfwingar här emott hinder, plattz eller förfång wid vår ogunst, och tess till yttermere wisse låthe wij hengie vårt Secret her neder vnder.

Stockholm den 1 October.

Öppet bref för Åbo borgare att utföra vissa varor till Lübeck mot förbindelse att införa andra i riket behöfliga varor.

Riks-Registr. 1548, fol. 175.

Opett breff för Åbo borgere, at vtfföre til Lybecke eller annorstedz thett godz, som thee på Kukle Hansses Skep hafwe. Doch så att the före här in Rijkets igen gode warur, som är Klåde, Wärier, Bly, Krut, Salt, Humbla och annat etc. Datum Stocholm then 1 Octobris Anno etc. 1548.

Wij Gustaff etc. Göre witterligit, at wij gunsteligen hafwe vndt och effterlâthitt, som wij och nu medh thette wårt öpne breff vnne och effterlâthe wåre trogne Vndersåther och Borgere vthi wår stad Åbo, att the måge ware frije och obehindrede vthföre til Lybecke eller annorstedz thett Smör och annott godz, som the opå Kukle Hans Skep vthi then reese hafwe komme lathitt, doch medh så skäl, att the ther emott skole införe til wåre tienere och Vndersåtheres behof gode och tienlige wahrur, som ähr Clåde, Wärier, Bly, Krut, Saltt, Humble och annat sådant, som oss och Rijkett tienlige och förnödenne ware wele. Hwarföre biude wij wåre Fougdtter och befallningzmän, så och alle andre, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, att the icke göre för:de wåre Vndersåther och Borgere i Åbo här emott hinder, platz eller förfång, ther sig hwar och en effter rette hafwer. Datum ut supra.

Stockholm den 5 October.

Till Jon Rip om indragning af de till Upsala sjukstuga anslagna hemman mot vederbörlig ersättning.

Riks-Registr. 1548, fol. 175.

Till Joen Rijp, att han wederkentz the Landbohemer, som til Siwkestugen i Vpsala ligger, och

wederleggie Siukestugan therföre någott annat igen tilfyllest, som är Lamb, Weed, Span:ll och annett, vndantagandes Dagz[wer]ker. Datum Stocholm then 5 Oct. Anno etc. 48.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förståt, Joen Rijp, att the Landbohemmen, som wij til Siukestufwan vthi Vpsala lagdt hafwe, blifwe endels ödhe lagde och ille medh fahrne, så att ther icke mycken godh acht eller tilsyn i then motte ther med hafwes och blifwer. Therföre ähr wår wilie och befallning, attu samme Landbönder på våre wegne wederkennes skal, förskaffandes the fattige vthi för:ne Siukestufwa vthi then stad igen någon annan deel ther lägligest ware kan, så att the til fyllest vthi alle Partzeler ther emott motte wederlagde blifwe, som är med Lamb, Wedh, Spannemål och annett, hwad thett helst ware kan, Dagz[wer]ker lickwel vndantagandes. Ther tw sampt med Matz Michilsson här om så bestelle skaltt, wettendes tigh aldeles ther effter att rätte. Datum ut supra.

Stockholm den 8 October.

Qvittobref för fogden på Dal, Mauritz Stake, på 500 mark.

Afskrift i Qvittenser i kongl. Kammar-Archet.

Wij Gustaff etc Göre witterligitt medt thenne wår Quitt:n att wij vdj egin kong:e persone på vårt Slott Stockholm thenn Ottende Octobris Anno etc. 48. annatt och vpburidt haffwe aff thenne oss elskelig wår tro Mann och tienere Maurijdtz Staake, wår Fougte på Dael, Femhundrede marck ort:r, hwilkit för:ne Femhundrede marck samme Mauridz Anno etc. 47 aff wår Rente Cammer annamede sollere våre Knechter medt etc. Hwarfföre giffue wij för:ne Mauridz her medt qwijtt och frij för all yttermere tiltaell på samme penning. Datum vt supra

Gustauus

Stockholm den 13 October.

Fullmakt för Jöns Bonde på häradshöfdingetjensten i Ås härad i Vestergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 175 v.

Fulmacht för Jönss Bonde til Stensholm att wara häredzhöfdinge vthi Ase härede. Datum Stockholm then 13 Octobris Anno etc. 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att wij aff synnerlig gunst och nåde, så och på thet vår tro Vndersåthe, Jöns Bonde til Stensholm, sig thess wälwilligere skal bruke och befinne låthe, ehwar och när wij honom behof hafwe och tillsäyandes warde, hafwe vndt, tilbetrodt och förlänt, som wij och nu medh thette vårt öpne bref vnne, tilbetro och förläne honom thett häredzhöfdingedöme vthi Ase härede vthi Läckö län, så att han såsom en Christelig och owild Häredzhöfdinge eller Domare ägner och bör, medh then fattige som then rijke, then låge som then höge, rättwijssligen handle eller döme skal, effter som han här för oss medh sin sworne Eedh sigh vthi then motton vppå Gudh och i hans helige ord förplichtett hafwer. Hwarföre biude wij eder Dannemän alle, Menige Almoge, som vthi för:de Kinde härede byggie och boo, att i annamme för:de Jöns Bonde för eders rätte Häredzhöfdinge, vttgörendes honom then rättigheet, som i Eders Häredzhöfdinge plichtige äre, effter Swerigis beskrefne Lagh, och som i tilförende Anders Krabbe samme rättigheet vthgiort hafwe. Han skal ther emott, effter vårt alfwarlige Mandaat och befallning, som före:tt står, förehjelpe, at hwar och en ibland eder må skee och wederefares, i alle motte, thett lagh, rätt och rättwijst är, som han thett för Gudh, Oss och hwar Christen Man tryggeligen answare will. Datum ut supra.

Stockholm den 17 October.

Till Henrik Claesson (Horn) om de finska knektarnes förläggande till kronans slott i st. f. i borgläger hos presterna.

Riks-Registr. 1548, fol. 176. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia VII, 249.

Swar till Hendrich Claesson om Knechterne, som hooss Presterne ther i Finland i Borgläge lagde äre, att han håller lather läggie them til Cronones Slott och gårdar i samme Landzände, och samme Präster göre en gård till them. Datum Stocholm then 17 Octobris Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förståt, Henrich Claesson, om wåre Knechter tw skrifwer, som vthi Borgläger hooss Presterne förlagde äre. Så såge wij heller, att samme Knechter motte förlegges wijd wåre Slott och gårdar ther i Finland, ther the någott läre och brukede blifwe kunne, och man vthi så motte kunde hafwe vpseende medh them. Therföre må tw ware förtencht samt medh wåre Fougdtar och befalningzmän vthi för:de Landzände, att Presterne och andre motte heller vttgöre en hielp och giärd til för:de wåre Slott och gårdar, ther af samme Knechter nödtorfteligen motte vnderhåldne blifwe. Så hade och Presterne tesslikest icke orsak til att beswäre att the af wåre Knechter öfwerfalne och oskälige gästne blifwe, som oss någre reeser tilförende vthi Klagewijss ther om förekommit är. Sammelunde kunne wij och lijde, att förbe:de Knechter motte bekomme theres Jule lön aff then åhrlige Penninge Rentte, som är wijdh Åbo och flere stedz, mädan wij för then skuld icke wilde lathe för:de Summa hijtt öfwer komme, så att man ther vthaf hade någott til att tage, när behof giordes. Tw wilt för then skuld ther om så bestelle, effter som tw tenckie kant

nödtorften kräfwer och af nödenne ware will, så att wårtt gagn och bäste motte först blifwe. Ther tw weet tigh effter rette. Datum ut supra.

Stockholm den 18 October.

Till befallningsmannen Olof Eskilsson om böndernas landgille, forsling af sten till Vadstena slott, kläde till krigsfolkets behof m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 176 v.

Swar till Oluff Eskilsson, at K. M:tt framdeles wil förtencht ware om thett Landgille bönderne begärer lösse för Penninger, i hans befallning. Datum Stocholm then 18 Octobris Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Som tw schrifwer, Oluf Eskilsson, och begärer wette wår wilie om thett Landgille, som vthi thette åhr tilstunder, ther vthi tijn befallning, om wij thett bönderne för Penninger til lössn effterlathe wele, mädan säden är wååt inkommen vthi sommers. Så wele wij ther om framdeles ware förtenkte. Men thett tw låther förstå, om bönderne skole före någon Steen i winter til Wastena för theres åhrlige fordring. Så kunne wij lijde, att ther om motte och så efter nödtorfterne bestelt blifwe. Thet tw gifwer tilkenne, att thett Cläde, som Wastene borgere skulle gifwe för wårt Smör, åhr icke så godt som thett borde wara, så må tw thett doch så förskaffe, att samma Cläde motte oss likwel komme tilhande vthi betalning, effter som thett godt är, och thett kan wårdt ware, mädan wij kläde till wårt folkz behof aldeles af nödenne hafwe. Om thett Spannemåls huss tw skrifwer, som wijd Hestholmen skulle bygd blifwe, kunne wij icke tenkie, att thett någott wäll ther stå skal, vthan

wele heller, at samme huss på sanden eller någon annan-
stedz ther wijdh Slottet vthi Wastene motte opsatt blifwe.
Ther weet tigh effter rätte. Datum ut supra.

Stockholm den 18 October.

*Förläningsbref för befallningsmannen Olof Trotteson i Åbo
på kronoskatten af Kimito socken i Finland.*

Riks-Registr. 1548, fol. 177. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia VII, 250'

Öpett bref för Oluf Trotteson på Taxen vthi
alle Partzeler, til en behagelig tijdh, som vthi
Kimete Sochn faller, doch the Partzeler, som nu
icke inkompne äre. Datum Stocholm then 18 Oc-
tobris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och
Wendes etc. Konung etc. Göre witterligitt att wij af vår
synnerlige gunst och nåde, så och för welwillige och hulle
troo tienst, som thenne oss elskeligh vår troo man och
tienere Oluff Trotteson, vår befallningzman på Åbo, oss
och vårt Rijke Swerige här til dagz troligen giordt och
bewijst hafwer och ähn nu yttermere här effter göre och
bewijse må och skal, hafwe vndt och förlänt, som wij
och nu medh thette vårt öpne breef vnne och förläne
honom (oss til en behagelig tijdh) Taxen vthi alle Part-
zeler, som åhrligen faller af Kimmete Sochn vthi Åbo
Lähn i Finland, så att han alle the Partzeler behålle skal,
som icke ähn nu inkompne och lefrerede ähre. Hwilket
wij gifwe våre Fougdter, Befalningmän och alle andre,
som för våre skuld wele och skole göre och lathe, til-
kenne, att the wette sig här effter rätte, icke görendes
för:de Oluff Trotteson här emott hinder, platz eller för-
fång. Datum ut supra.

Stockholm den 18 October.

Bytesbref mellan Kongl. Maj:t och Mauritz Olofsson på två gårdar i Holms socken på Dal mot två gårdar i Vestergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 177 v.

Häfdebythes breff emillan K. M:tt och Mauritz Oluffsson på Röda i Holms Sochn och Hessla, som renter hwardere 4 æ smör 1 t:na malt och en t:na hafra, ther före han vplatt K. M:tt til wederlag Saxatorp och Agatorp, som rente lijke som til-förende etc. Datum Stocholm then 18 Octobris Åhr 48.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att effter thenne vår troo man och tienere Mauritz Oluffsson hafwer oss vnderdånigen förstå lathitt om två våre och Cronones gårdar på Daal, som honom til lägenheet och makeboel belägne ware skole, så hafwe wij af synnerlig gunst och nåde, så och för welwilligheet och trooskap, som han oss och vårt Rijke Sverige här til giordt och bewijst hafwer, och ähn ytterligere här effter bewijse och göre må och skal, gunsteligen effterlathit och (oss til en behagelig tijd) giordt med honom ett nådigt och skäligit hefdebyte, vthi så motte, att wij honom vndt och effterlathitt hafwe två gårdar wid namn Hassla och Rhoda i Holms Sochn på Daal liggiendes, som renter hwardere 4 æ Smör, Malt — 1 t:na, Hafra — 1 t:na förvthan fordring och andre Partzeler, som ther åhrligen afgå pläger etc. Ther emott hafwer han vnderdånigen vplathitt och öfwerantwardatt oss these effter:ne två gårdar, som hans rätte arf är, med al then rettigheet och afgeld, som ther af åhrligen gå pläger, nemligen Saxatorp i Öttens Sochn i Skånungz häredh och Agatorp i Tådenes geld i Westergöttland, som

rentter hwardere och så 4 æ Smör, Malt — 1 t:na, Hagra — 1 t:na förvthan gestningen och dag[zwer]ker. Förbiudendes för then skuld wåre Fougdtter, Embetzmän och alle andre, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, att the för:de Mauritz Oluffsson här emott inthett hinder, platz eller förfång göre skole, ther hwar och en sigh effter rette hafwer. Datum ut supra.

Samme mening til Oluff Jönsson.

Stockholm den 20 October.

Till befallningsmannen på Viborg Måns Nilsson om förnödenheter till slottets behof, om oloftig utförsel af fisk samt om ryssarnes infall i Finland och åtgärder deremot.

Riks-Registr. 1548, fol. 178 v. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia, VII, 251.

Swar til Måns Nilsson, om thett Smör och Trån han til Stocholm förskicket hafwer, Ithem om Ryssernes Infal i Finland. Datum Stocholm then 20 Octobris Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstått, Måns Nilsson, om thett Smör och Trån tw hijtt öfwer försendt hafwer etc. Så endoch wij heller sedt hade, att samme Partzeler och andre sådane warur, som westfart tienlige äre och ther widh Wijborg falle kunne, och ått Hålland eller annorstedz förskickett hade effter Klåde, Salt, warier och annat, som man hade kunnett bespijse och förstärkie Slottett medh, och ther af nödenne wara will. Så må thett nu doch på thenne tijdh ware, som thett är, mädan ther om tilförende icke hafwer kunnet bestelt blifwitt, så att wij och för then skuld icke kunne lathe komme nogott Klåde tijtt på thenne tijd, mädan oss ther om vthi tijde åhr icke blifwidt tilkenne gifwitt, vthan man motte nu elliest kunne rådth och behielpe sigh, huru man kan efter

tijdzens lägenheet, och stelle folkett i then motte tilfridz, effter wij icke meere Cläde til äwentyrers vthi vår Cläde Cammer tilstädz liggiendes hafwe, ähn som til vårt hof-folkz behof wäl behöfwes will. Sammelunde hafwe wij förståt om then fisk och the skuter tw skrifwer, som tw hafwer ther arristere lathit. Så må tw, effter thenne tijdz lägenheet, lathe them bekomme samme skuter igen, och så likwäl til thett alfwarligeste förhandle med them, som samme skuter äge, att the motte flyttie sigh in vthi våre Köpstäder, om the elliest segle och borgere handtering bruke wele, och icke vthføre fisk och andre ätende warur, som förbudne äre, efftersom tw vår mening ther om tilförende nogsamlingen förstådt hafwer. Thett tw och gifwer tilkenne om Rysserne och thett infal the ther in vpå våre Vndersåther giordt hafwe, så efter wij af them inthet godt hafwe til förmodende, som tw och sielf af vårt vttskickede Sendebud i then motte wel förnimme kunde, wil storligen af nödenne ware, att man motte försterkie och bemanna sigh ther widt Grentzen medh thett meste och dugeligeste Folk man åstad komme kunde. Som wij och för samme orsaak skuld hafwe befalet, at man hädan nu strax någott vthaf vårt Folk, både til hest och foott, titt öfwer förskicke skal, som ther i Finland på våre Slott och gårder skole förlagde blifwe och altijdh ware wederrede, om någott opå komme, och the någott hastigt infald göre wilde. Och medan förbe:de Rysser vthi så motte slijk skade på våre Vndersåther giordt hafwe, som tw förstå lather, då wore thett icke af wägen, att man lönte och betalte them vthi lijke motte igen, och besynnerligen när man kunde bekomme the sanskyllige, som skaden gör, och i thett samme the slijk infal göre pläge, doch med lempe och skickeligheet, så att thett komme inthett oss, våre Befalningzmän eller tienere widt, vthan att thett elliest skedde af bönder och oss aldeles owitterligen. Men om man thess förvthan

skulle låthe brenne och göre någon skade på them igen, för ähn tw warder igen swar bekommendes af Höfwedzmannen på Kexholm på tin skrifwelse, synes oss för bewäglige orsaker skuld icke rådeligit ware. Tw wilt för then skuld med thett aldra förste låthe oss förstå, hwad swar tw warder tädan bekommendes, och om andre lägenheter ther oss macht opå ligger. Thett tw gifwer tilkenne, att tin skrifwere pläger af wåre Camererere här blifwe lenge opehållen, så kunne wij föge sware ther till, vthan att hans böker och rekenskaper til äwentyrsk icke pläge myckit rätte satte eller skrifne waritt, som thett sig borde. Doch wele wij thet så bestelle vthi vår Rekninge Cammer, att för:de tin skrifwere icke för lenge skal här blifwe vppehållen, vthan med thett förste tilbacke skyndett. Thesslikest hafwe wij och förstätt om thett tw begärer blifwe af med befallningen. Så wele wij tig i then motte ther med gärne förskone, effter som tw och tilförende ther om vår wilie endels förstätt hafwer, om wij i then stad nogon annan hade, som wij ther til sättie och bruke kunne. Och wele för then skuld ähnnu tenkie ther til medh thett förste, så attu tig ther vthinnen skalt intett hafwe til att beswäre. Ther tw wett tig effter rette. Datum ut supra.

Stockholm den 20 October.

Förläningsbref för Nils Boije till Genäs på Virmo socken i Finland.

Riks-Registr. 1548, fol. 179 v. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands historia VII, 253.

Förläningz bref for Nils Boye på Wirmo Sochn med al Cronenes rente och rättigheet, til en behageligh tijd. Datum Stocholm then 20 Octobris Åhr 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att wij af vår

synnerlige gunst och nåde, så och för welwillelig och hulle troo tjenste, som thenne oss elskelig wår troo man och vndersåthe Nils Boye till Genäs oss och wårt Rijke Sverige här til dagz troligen giordt och bewijst hafwer och ähnnu yttermere här effter göre och bewijse måå och skall, hafwe vndt och förlänt, som wij och nu medh thette wårt öpne bref vnne och förläne honom (oss til en behagelig tijdh) Store Wirmo Sochn vthi Finland och Åbo Lhän, med al Cronones rente och rettigheett, som ther åhrligen afgå pläger. Hwarföre biude wij eder Dannemän alle, som vthi förbe:de Wirmo Sochn byggie och boo, att i ingen annen vthan förbe:de Nils Boye sware til eders åhrlige vttskyller, som i oss opå Cronones wegne plichtige äre vth att göre. Han skal ther emott förhielpe eder Dannemen alle til thett Lag och rättwijst ware kan, och som han thett för Gud och oss answare will. Ther i eder, käre vndersåther, effterrette hafwe. Datum ut supra.

Nygården den 25 October.

Till fogden Michel Helsing, att Hintze Jonsson må besitta gården Knifwa samt gifva sig i kronans tjenst såsom andra skyttar.

Riks-Registr. 1548, fol. 180.

Förskriffit för Hintze Joensson til Mikil Helsing, att han må besittie then gård Knifwa, så lunge han gör lijke och rätt ther aff. Datum Nygården then 25 Octobris Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wett, Michil Helsing, att thenne brefwijsere Hintze Joensson hafwer waritt här hooss oss och vthi vnderdånigheet klageligen förstå låthitt om en gård vthi Knifwa, som han oss vplathitt hafwer

och oss tilkommer, hwilken gård her Larentz Torkelsson en annan vthstadia will. Therföre är vår befallning attu här om skalt förhöre och ransake, förskaffe thet så, att för:de Hintze må besittie samme gård, så lenge wij honom thet gunsteligen effterlathe wele, och han rettigheten vthgör, then dell och afrad, som ther af åhrligen bör afgå. Sammelunde hafwer och förbe:de Hintze gifwitt oss ödmukeligen tilkenne, att han sigh medh två hester och harnesk opruste will och gifwe sig vthi vår tjenst, lijke som andre våre skyttare. Så kunne wij lijde, att så ske motte, biudendes tig thesslikest, att tw ther vppe förhöre skaltt, om ther någre flere dugelige karle ware kunne, som sigh och så vthi vår eedh och tjenste gifwe wele, så att the och motte annammede bliffwe. Wij wele lathe them löne och vnderhålle lijke som andre våre skyttare och tienere. Ther wett tig effter rette. Datum ut supra.

Nygården den 25 October.

Förläningsbref för fru Birgitta Nilsson på Ervalla socken samt på alla dagsverken af Näsby socken i Åkerbo härad.

Riks-Registr. 1548, fol. 180 v.

Förläningsbref for Frw Birgitte på Erfwele Sochn, medh al Cronenes rente (til en behagelig tijdh). Sammelunde på alle Dagz[wer]ker, som falle i Nassby Sochn, til hennes gård Erfwele. Datum Nygården then 25 Octobris Anno etc. 1548.

Wij Gustaf medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt att wij af vår synnerlige gunst och nåde thenne oss elskelig, åhrlig och welbördig quinne, Frw Birgitte Nilsson til Erffwele, hafwe vndt och förlänt, som wij och nu här med thette vårt öpne bref vnne och förläne (oss til behagelig tijdh) Erfwele Sochn, vthi Åkerbo härad liggendes, medh al Cronenes ränte och rättigheet, som ther af åhrligen gå

pläger. Sammalunde hafwe wij och så af samme wår nåde gunsteligen effterlathitt til för:de hennes gård Erfwele alle the dagzwerker, som åhrligen falle vthi Nässby Sochn i för:de Åkerbo häred. Förbiudendes för then skuld här medh alle, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, och besynnerligen wåre Fougdtter och Befalningzmän, att the för:de Frw Birgitte här emott inthett hinder, plattz eller förfång göre skole. Ther sigh hwar och en efter rette weet. Datum ut supra.

Nygården den 28 October.

Till befallningsmannen på Kronoberg, Nils Birgesson, om Ronnebyborgaren Hans Hofman samt om antagande af dugligt folk i kronans tjenst.

Riks-Registr. 1548, fol. 181.

Swar till Nils Birgesson på Croneberg om then Hans Hofman han skrifwer om, att han winlegger sigh, att göre honom något till ondo igen, effter han och flere Rottnebyborgere är K. M:tt vnder ögonen. Datum Nygården then 28 Octobris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstätt, Nils Birgesson, om thett Inventarium tw skrifwer. Sammelunde om the fodernött tw gifwer tilkenne. Så åhr oss thett icke obehageligitt. Som tw thesslikeste lather förstå om then Henrik Hofman och flere Rottnebyborgere, huru the emott tigh tilsinnes ware skole, så kunne wij wäl tenkie, att the oss Swenske föge godt vnne eller meene, hwar the elliest fögeligen ther tilkomme kunne, och tilfallet sigh så begifwe will, och såge för then skuld icke ogärne, att man för:ne Hofman någott til gode göre kunde, effter han oss och wåre trogne tienere altijd vnder ögonen

warit hafwer. Thet tw wijdere lather förstå, att ther någre dugelige karle vnder tijden kunne pläge, som biude sigh i tiensten, och tw them icke betröster annamme, medan thet icke skal tigh blifwe beständitt vthi Rekninge Cammaren, hwad tw i så motte lofwer och vthlägger. Så hafwer tw i then saak wäl förstått vår wilie och mening. Så att hwad tig af Cammerskrifwerne kan icke beständett bliffwe, som wij vthi så motte på dugelige karle och elliest til vårt gagn och bäste wendt blifwer, dhå wele wij thett sielfwe bestände. Och är icke behof att man achtar mere våre tienere och skrifwere ähn oss sielfwe och thett wij thig sielfwe både skrifteligen och mundteligen buditt och befalett hafwe. Therföre är ännu vår alfwarlige mening och befalning, att tw winlegger tigh om thett mäste dugeligeste folk man öfwer komme kunde vthi vår tienste, lathendes them bekomme lön och vnderhåld, hwar efter som han är och kan göre tieneste till. Som wij och thesslikeste wäl lijde kunne, att om ther någre gamble dugelige karle wore, som sig wele vpruste, att the motte blifwe vnderhåldne lijke som andre våre Skyttare. Men om the andre antagne kalne, som hafwe sittit hemme hoss theres hustrw och barn, wele wij framdeles ware förtenchte om theres walborgmesselön. Datum ut supra.

Ekolsund den 31 October.

Till fogden på Väsby, Severin Jute, om ett torps läggande under kungsgården m m.

Riks-Registr. 1548, fol. 182.

Swar til Söfwerin Jute om thett Torp Nils Ryning tilkommer, och han til Ladugård achtar, thet K. M:tt wäl behagar, och för:de Nils skal wederlegges med någott annet. Datum Ekelsund then 31 Octobris Åhr 1548

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstätt, Sefwerin, om thet torp, som hörer Nils Ryning til och tw til Ladugård achtat hafwer. Så ähr thett oss wål behageligit. Kunne och wål lijde att Karl Ingesson motte honom wedeleggie med någott annat ther före igen. Thesslikeste äre wij och tilfredz att Skelinge motte och leggies ther til medh, så att wij och motte med någott annat therföre igen vthi Kellekin Sochn wederlagde blifwe. Och är oss aldellis behageligitt, att tw så hafwer lathit hugge och rödie ifrå S:te Olufss Cappelle och in til för:de Skellinge, efter som tw ther om tilkenne gifwer. Men thet tw hafwer lathet rödie ifrå Slottett och in til gamble Ladugården, kunne wij icke wette, om ther til någon godh mark och lägenheet är för jacht skuld, mäden ther sköne jagebacker äre och elliest oiempt och fult medh steen, och såge för then skuld heller, attu låthe hugge ifrå wägen och ned til Hammerby, medan ther sköne mark och tilfalle är til mulebete. Wij kunde och lijde, att för:de Hammerby motte och så leggies vnder Slottett, hwar thet elliest icke wore för myckitt, och thet någott prophiteligit och til gagns komme kunde, medan af för:de Hammerby går åhrligen en stoor Korn ränte, efter som wij förnimme vthaf thet Register tw oss tilhanda skickede. Doch må tw ther om bestelle, efter som tw tenkie kant bäst och gagneligest ware motte. Wij hafwe och sammelunde förstätt om thet Stal, Höö och Korn til hästerne vppe wid Salebergett, som tw skrifwer om, och är oss icke heller obehageligit. Men thet tw begärer, at wij tigh någon Kyrkiothijende tig til vnderhåld efterlathe wilde, så wore wij ther til icke obenägne, om wij elliest wette kunde, huru mycket thet sig belöper, som tw begärer. Thet tw gifwer tilkenne att skatte bönderne pläge göre Jern för theres dagzwerke, så wele wij att therföre motte här efter icke Jern vthgöres, vthan med arbete

vthgå, som thet sig bör att ware. Ther tw wett tig efter rette. Datum ut supra.

Ekolsund den 2 November.

Till fru Kristina (Gyllenstierna) angående hennes rätt till gården Sundby i Hagunda härad i Upland.

Riks-Registr. 1548, fol. 185.

Till Frw Kirstin, att hon gifwer K. M:tt tilkenne, om hon någon bewijss hafwer på Sundby i Hagunden, effter hon sade thet ware af her Steens godz och frw Segred hade thet likwäl för ähn här Steen död war. Datum Ekolsund then 2 Novemb. Åhr 48. Gustaff.

Wår synnerlige gunst och kärilige hälsan med Gud tilförende etc. Käre Frw Kirstin, som wij senest taled med eder om Sundby vthi Hagunden, och i låthe förstå, att thet af her Steens godz wara skulde, så förnimme wij lichwäl, at framlidne frw Segred, för ähn welbete her Steen blef död, hade samme Sundby vthi sin hafwende wære. Och är samme Sundby med Messhatte Sund och Wigby vthi ett Rettere döme liggendes, och nu på wår deel tilfallen är, så att oss förvndrar, huru thet til her Steen komme, eller ibland hans godz kunde blifwe recknedt, mädan för:de Frw Segred thet haftt hafwer. Therföre är wår gunstige begären, att i låthe oss med thet förste förstå, om i någon annan skäl och bewijss till för:de Sundby hafwe kunne, ther efter man sigh rette kan. Gudh befalandes. Datum ut supra.

Ekolsund den 3 November.

Till Per Brahe och Botvid Larsson (Anckar) om förhållandet till Lybeck och nödvändigheten att vara rustad.

Riks-Registr. 1548, fol. 185.

Till Peder Braa och Bothwedt om then Lybeske handel, och att the låthe K. M:tt förstå, huru

myckit folk K. M:tt hafwer vthi hwar Landzände.
Datum Ekelsund then 3 Novemb. Åhr etc. 1548.
Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Eder förtenker wål, Päder Braa och Bottwedh, hwad wij tilförende medh eder om the Lybeske handlett och talet hafwe, så att wij föge hafwe oss til att förlåthe til them, vthan när theres lägenheter så äre, och tijden sigh så begifwer, då gifwe the wål gode ordh, och thess emillan pucke the och trätze flux, som theres sedwane ware pläger. Therföre är rådeligit, att wij och så tenkie ther någott till, och atti wele oss lathe förstå, huru myckit folk wij vthi hwar landzände hafwe kunne, gifwendes oss ther opå et register beskedeligen skrifwitt. Wettendes eder här efter rette. Gud här medh befalandes. Datum ut supra.

Ekolsund den 3 November.

Öppet bref för Olof Muremästare på ett hus i Stockholm.

Riks-Registr. 1548, fol. 185 v.

Öppet breff för Oluff Muremestere på ett gamult Steenhws, liggendes vthi S[t]ocholm emillen Mureren (!) wedh Kockebrinken til ewerdelige ägo.
Datum Ekelsundt then 3 Novembris Åhr etc. 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligit, at wij af wår synnerlige gunst och nåde, så och för wålwillig tienste, som thenne wår tienere Oluff Muremestere oss och Cronen här til troligen giordt och bewijst hafwer och ännu yttermere här efter göre och bewijse må och skal, så lenge han lefwer, hafwe vndt och gifwit, som wij och nu med thette wårt öpne bref vnne och gifwe honom och hans effterkommende erffwinger til ewerdelige ägor ett gamult Steenhws vthi helge Lekamme gränd vthi wår Stad Stocholm,

som vnder helge Lekamme Prebende tilförende legatt hafwer, liggandes emillan muren wed Kåkebrinken, hafwandes vthi lengden 16 alner och vthi bredden 19 alner. Hwarföre afhende wij oss och Cronene för:de Stenhwss, och tilägne thett för:de Oluff Muremestere och hans effterkommende Erfwinger, med winder, stufwer, boder, kellere och al annan lägenhett, som thet nu liggier och af ålder legat hafwer. Förbiudendes för then skuld här med alle, som för våre skuld wele och skole göre och lathe, besynnerligen våre Fougdter och Befalningzmän, så och Borgmestere och Rådth vthi för:de Stocholm, att the icke göre offte:te Oluff Muremestere eller hans effterkommende Erfwinger här emott hinder, platz eller förfång, och thess til yttermere wisse lathe wij hengie vårt insegle her neder vnder, och med egen hand vnder skrifwitt. Datum ut supra.

Upsala den 9 November.

Till Botwid Larsson (Anckar) om grefve Johans von Hoja mottagande samt vissa försigtighetsåtgärder med afseende på honom och hans sällskap, m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 186.

Swar til Bottwedh om Grefwe Johan v. den Hoye, then nu til Stägesund kommen är, at han låther Clemett vndfänge honom widh broon och lathendes honom få ett gott härberge. Datum Upsale then 9 Novemb. Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Weet, Bottwed, at wij hafwe bekommit skrifwelse ifrå Grefwe Johan v. de Hoye, så att han vthi Stägesund ware skal, och begärer komme med oss til ord och tals etc. Therföre må tw annamme Clemmet Hansson til tigh och vndfänge honom på våre wegne, anthen på broen eller annorstedz, ther han tilleg-

giandes warder, och gifwe honom tilkenne att wij hans skrifvelse vndfångitt hafwe. Och efter wij nu så långt ifrå handenne stadde äre, wiliendes framdeles oss någott närmare ått Stocholm begifwe, therföre må tw låthe honom komme vthi ett godt herberge vthi Staden, ther han så lenge förbijda kunde, att vår lägenheet wore, att wij honom til ordz hafwa wilde. I måge doch likwel förhörett med honom, om han någre synnerlige werf och ährende hade, eller han är vthi hans egen saak, ther någon macht opå låge, och ingen fördrögning lijde kunde, att han oss ther om thå med thet förste wilde skriftelige förstå låthe. Förhörendes thesslikest grannerligen med hans Secreterer eller andre, hwad för selskap han hade med sigh, om ther någre andre medh honom ware kunde, ähn hans eget folk. Tw wilt och så grannerligen lathe hafwe vpseende medh hans selskap, hwad the göre och för hender hafwe, och med hwem the handle, förskaffandes thet så, att the icke mångestedz motte gå omkring, vthan blifwe ther the wore inlagde, föregifwendes hwad fahr- ligheet med then besmittede siukdom, ther wankar, på färde är, så att thett icke tienligitt wara will, att the skole mångestedz wanke och gå vthe, medan the förbe:de Grefwe dageligen vmgå skole, gifwendes oss här om och alle andre lägenheter med thet förste skrifteligen tilkenne. Tw wilt och så, Bottwed, nu besynnerliga lathe hafwe aldeles godh acht och tilsyn med the Tyske Köp- swener och annatt salskap ther är, så att man wette motte, hwad bref ther sendes anthen vth eller in i Rijket af thet Partiet, lagandes thett och så, att alle misstenkte Perssoner motte däden med thet förste förskickede blifwe. Och elliest hafwe på alle saker nöge acht och tilsyn, som störste macht opå ligger. Ther tw tig fulkomligen efter rette wilt. Datum ut supra.

Schedula. Ithem. Tw wilt och så befale Jören Finke på våre wegne, att han motte ware hoss för:te Grefwe och achte

på honom, winleggendes sigh med skickelighet och lempe til att förfare om alla lägenheter, och hwad werf han hijtt i landett hafwe kunne, hwad för selskap thett är som honom hijtt folgde, gifwendes oss medh thett förste ther om tilkenne och medh hwad skip och hwadan han afseget är. Datum ut in literis.

Upsala den 14 November.

Förläningsbref för Nils Andersson på Aspöja gård i Hammarkinds härad i Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 187.

Öpett breff för Nils Andersson på ett hemmen Aspöya i Skelwijckz Sochn i Hammerkindz härede vthi hans och hans hustrues lijfztijd för thett hemmen i Boberge, som han sålde K. M:tt. Datum Upsale then 14 Novembris Åhr 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att wij aff wår synnerlige gunst och nåde hafwe vndt och effterlathitt, som wij och nu med thette wårt öpne breff vnne och effterlathe thenne wår troo vndersåthe Nils Andersson, vthi hans och hans hustrues lijfztijdh, ett wårt och Cronones hemene benembd Aspöya med alle tilläger, liggendes i Skellewijk sochn vthi Hammerkindz häred, så att the samme hemmen frijtt och obehindrett för tunge och vthskylder skole niute, bruke och behålle, som föresagt är. Anseendes att för:de Nils Andersson hafwer oss och wåre Lijfzarfherrer lagligen såldt och vplathit någre godz, som liggie vthi Boberg och Wijfolke häreder och skipzlag och Alwesta sochn och rente åhrligen Pen[nin]gr 1 † Danska, korn 10 Pund 7¹/₂ Span. Hwarföre biude wij alle, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, och besynnerligen wåre Fougder och Befalningzmän, att the

för:te Nils Andersson och hans hustru här emott inthet hinder, plattz eller förfång göre skole. Ther sigh hwar och en efter rette hafwer. Datum ut supra.

Upsala den 14 November.

Fullmakt för herr Håkan Nicolai att vara kyrkoherde i Norrköpings stad samt Bondekyrkan derstädes.

Riks-Registr. 1548, fol. 187 v.

Collation för her Håkan Nicolaj på Norkiöpingz Stad, Bondekyrkien och Norkiöpingz Sochn med al rente. Datum Upsale then 14 Novembris Åhr etc. 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att wij aff wår synnerlige gunst och nåde hafwe vndt och confererett thenne oss elskelig her Håkan Nicolaj thett Prestegeld vthi Norkiöping samt Bondekyrken ther sammestetz, med al then rente och rettighet, som til för:de Norkiöpingz Prestegeld nu ligger och af ålder tillegett hafwer. Hwarföre biude wij eder Dannemän alle, wåre vndersåther och borgere, som vthi för:de Norkiöpingz Stad och Sochn, thesslikeste eder, wåre och Cronones skattskyllige bönder, som byggie och boo wed för:de Bondekyrkie, att i annamme för:de her Håken för eders rette Kyrkieherre och Pastor, vthgörendes honom welwilleligen al then deel med tijende, offer, lijkstoel och annet, som i eders Kyrkieherre och Sochne Prest efter en godh gamul och Christelig Sedwane och Lag plichtige äre vth att göre. Han skal ther emott förplichtedt ware att predike för eder Gudz klare rene ord och Ewangelium, och elliest göre eder then tienste medh sochnebud, lijkstoel och annat, som han eder på hans Preste Embetes wegne thett skyllig är, och han både för Gudh och oss tryggeligen answare will. Ther i eder Dannemän alle effter rätte hafwe. Datum ut supra.

Upsala den 14 November.

Öppet bref till allmogen i Helsingland ang. Distingzmarknadens förläggande till Enköping i följd af pesten.

Riks-Registr. 1548, fol. 190.

Öpettt breff til Menige Man i Helsingeland att K. M:tt haffwer lathitt leggie then Distingz Markned, som stå pläger i Upsala, til Enekiöping om tiugende dag Jull på någon tijdh för then Pestelentz skuld, som nu wankar. Datum Upsala then 14 Novembris Anno Dominj 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Tilbiude eder, oss elskelige trogne vndersåther, menige Almoge, som byggie och boo i Helsingeland, wår gunst och nåde tilförende. Wij gifwe eder trogne vndersåther här medh tilkenne, huru then fahrlige och besmittige siukdom Pestilentzien är nu medh någre skeep och köpmandz warur blefwen införd til wår Kong:e Stad Stocholm, thett eder til äwentyrers sielfwe ther om och någott witterligitt är, så att tilbefruktandes at samme sott til äwentyrers warder medh tijden sikh wijdere vthspidendes, hwar Gudh then Alzmechtige henne mildeiligen icke affwende will, och folkett sikh thesslikeste icke thes bättre wachtendes och i then motte förse[e]ndes warder. Therföre hafwe wij sampt medh någre af wårt Elskelige Rijkzens Rådth och gode män waritt tilrådzt ther vm, och för gådt och rådligitt ansedt (för synnerlige bewägelige orsaker skuld, efter som och nu endelz förtald är) at then Distingz markned, som här vthi wår Köpstad Upsala tilförende ståå pläger, skal nu häden och till Enekiöpfung om nästkommende Tiugende dag Jul förlagd bliffwe. Så at the Dannemän, som någon deel hafwe att sälie eller köpe wele, måge til för:de tijdh och stad förfoge sikh, hwar them så synes och behof görs, thett wij och för:de

wåre vndersåther och borgere vthi Stocholm hafwe skriftligen tilbiude lathitt, at the theres lägenheter sammeledes ther efter rätte skole etc. Hwilket wij eder Dannemån alle icke heller hafwe fördölie welett, vthan eder här om vår gunstige wilie forstå lathett, att i eder ther efter tesslikeste skicke wette, som hwars och ens lägenheet tilsäger och macht opå ligger. Ther i seden wette eder efter rätte. Gud här medh befalandes. Datum ut supra.

Upsala den 17 November.

Till ståthållaren i Kalmar Germund Svensson (Somme), om försändande af penningar samt om slottsbyggnaden derstädes.

Riks-Registr. 1548, fol. 188.

Swar til Germund Swensson om the Penningar han begärer, att Måns Jönsson skal nu lathe honom få så många Penningar, som för handenne äre, och framdeles förskicke hijtt någre flere. Datum Upsala then 17 Novembris Åhr 1548.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstått, Germundh Swenson, om thett Inwentarij Register, quittentier och andre partzeler, som tw hijtt vp förskickett haffwer. Theslikest om the Penningar tw begärer til then nestkommande Jule lön och tilstundande åhrs vttgift. Så hade wij gärne nu strax förskicket sådane Penningar titt nedh effter nödtorften, och kunne likwel icke så ther till komme, mådan wij så långt ifrå Stocholm stadde äre. Doch hafwe wij befalet vår Cammererer Mans Jönsson, att han skal tijtt med [p: ned] sende så många Penningar, han här tilstädes widh handenne hafwer, och framdeles ware förtencht, att tijtt motte någre flere Penningar förskickede blifwe, om så behof görs och af nödenne wara will.

Sammalunda hafwe wij och förstått om Slotzgrafwen tw skrifwer, och the två Rundeler tw gifwer tilkenne

om. Så synes oss icke orådeligitt ware, att the och motte blifwe företagne och opbygde, efter som tw och någre reeser ther om tilförende hafwer begärett wette wår wilie. Ther tw weet tigh efter rette. Datum ut supra.

Upsala den 22 November.

Till Botvid Larsson (Anckar) om en penningförsändelse till Germund Svensson (Somme) samt om ett bref till höfvidsmannen i Novgorod.

Riks-Registr. 1548, fol. 189.

Till Bottwedh om then Summa Penningar Lasse Skrifwere hädan til Germund förer, att han motte få någre trogne Karlar til fölie. Ithem att han lather komme thett tyske breff til Nogård, som höfwedzmannen ther sammestedz tilskreffwit är. Datum Upsala then 22 Novembris Åhr etc. 1548.

Gustaf.

Wår gunst tilförende etc. Wett, Bottwed, at wij förskicke ned til Calmarna nu medh thenne Lasse skriffwere en summa Penningar, effter som Germund oss ther om tilskrifwitt hafwer etc. Så ähr wår wilie at tw förskaffar med för:de Lasse skrifwere någre trogne karler, så att för:de Penningar thess bättre och wissere motte framkomme, antere til wattn eller land, effter som lägenheten sig best skicke kan. Så sände wij tigh och här ett breeff, som höfwedzmannen på Nogård tilskrifwitt är. Och är wår wilie, att tw medh thet allerförste förskicker samme bref til Måns Nilson på Wijborg. Och skrifwer honom ther hooss till, att han förskicker en förtrogen karl ther med til för:de höfwedzman, så att han motte förskaffe ther swar opå, och elliest gifwe acht opå alle lägenheter, som ther förefalle kunne, och wette gifwe oss ther om tilkenne framdeles. Thet tw så bestelle wiltt. Datum ut supra.

Upsala den 24 November.

Öppet bref för Cecilia Eriksdotter att under sin lifstid behålla de gods hon sålt till Konungen.

Riks-Registr. 1548, fol. 189 v.

Öpett breff för hustru Cecilie Erichz Dotter att hon the godz, som hon K. M:tt såldt hafwer, må behålle i sin lijfztijdh, och seden komme hans Nådes Liffzarfwinger till. Datum Upsala then 24 Novembris Anno Dominj 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt att efter thenne ehrlige och welbördige quinne hustrw Cecilie Erichz dotter hafwer oss lagligen såldt och vplathitt thesse efter:ne godz och gårder, och therföre bekommitt hafwer fulkomelig betalning, efter som köpebrefwett¹⁾ ther om wijdere förmåler, och ther opå gifwitt är. Som är först en gård Caseby benembd, liggiendes vthi Långhundretz härede och Lagga sochn, Ithem en gård i Åby i för:de sochn och härede och vthi Rassbo härede i Rassbo Kijl sochn två gårder i Kylinge. Så hafwe wij af synnerlig gunst och nåde vndt och efterlathitt, som wij och nu med thette vårt öpne breff vnne och efterlathe, att för:de hustrw Cecilie må och skal lijkewel vthi hennes lijfztijd niute och behålle för:de godz och gårder, lijke som hon them här til haft hafwer, så att the efter hennes afgang oss och våre vnge Lijfzarfherrer tillyde skole, med al theres rente och åhrlige vthskyller. Hwarföre biude wij alle, som för våre skuld wele och skole göre och lathe, besynnerligen våre Fougdter och befalningzmän, icke görendes oftebe:te hustrw Cecilie här emott hinder, plattz eller förfång. Datum ut supra.

¹⁾ Köpebrefvet, dateradt d. 18 Nov. 1548, är infördt i Riks-Registraturet.

Upsala den 27 November.

*Till riksrådet Jon Olofsson (Gyllenhorn) att tillse, det härads-
höfdingarne i Westmanland och Dalarne insända register
öfver alla sakfall.*

Riks-Registr. 1548, fol. 190 v.

Till alle häretzhöfdingar, att the lathe komme
in vthi Cantzeliet ett Register af alle Sackfal med
thett förste, doch åhrligen, så frampt the wele
opbäre någon rente af samme häredzhöfdinge dömer.
Datum Upsala then 27 Novemb. Åhr 48.

Gustaf.

Wår synnerlige gunst tilförnde etc. Som i wäl til-
förende hafwe förstått, Joen Oluffsson, att wij gärne ett
Register på alle saker och sackfal, som åhrligen falle
kunne, hafwe wele, af häredzhöfdinge dömet vthi hwart
härede för sigh beskriwitt, effter som hwar hafwer någon
häredzrätt till. Så åhr ännu wår alfwarlige wilie och
befalning att i medh the häredzhöfdingar ther vthi Wess-
manneland och Dalarne bestelle wele, att wij sådane
Register medh thett förste in vthi vårt Cantzeli tilkomme
lathe. Så att hwilken af häredzhöfdingarne icke sådane
Register åhrligen lefrerendes warder, då skal han icke
heller på thett åhr opbäre någon rente och opbörd, som
vthaff samme häredzhöfdinge döme förfalle kan. Ther i
och them alfwarligen wele förstå lathe, att the sikh ther
effter rette måge, Gud befalandes. Datum ut supra.

Upsala den 29 November.

*Till Botwid Larsson (Anckar) om försäljning af ett skepp
till en borgare i Danzig.*

Riks-Registr. 1548, fol. 191.

Till Bottwedh, att han giffwer K. M:tt til-
kenne, hwad tackel ther är thil then Store Krafwel,

effter then Henrich Måleman, borgere i Danske, wil köpe samme Skep. Datum Upsala then 29 Novembris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende. Weet, Bottwed, att en Borgere vthi Dantzik hafwer oss tilskrifwitt om then Store Krafwel, som ther ligger vthi Stocholm, så at han samme Krafwel aff oss köpa wil, begärendes och wette hwad för tackel ther opå tilstädas ware kan, som tw wijdere aff thette hans breeff förnimme kan, hwilkett wij tigh här med innelucht tilhande skicke. Therföre är wår wylie att tw ther om lather ransake, hwad för tackel til samme Krafwel tilstädas är, gifwendes oss seden ther om tilkenne, att wij wette motte hwad swar wij honom ther oppa gifwe skole. Ther tw weet tig effter rette. Datum ut supra.

Upsala den 29 November.

Till fogden vid Salberget Severin Jute om ved till grufvan samt timmer till slottsbyggningen m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 191.

Swar til Sefwerin Jute om the tre Stafrar wed Almogen i Westeråås vthgöre skole til Salebergett, thet K. M:tt behager, och måge frelses bönderne sammeledes göre. Datum Upsala then 29 Novemb. Åhr etc. 48.

Gustaf.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förnummit, Sefwerin, huru tw med bönderne ther i Westerås Län om the tre Stafrar wed, som the til Salebergett göre skole, handlett hafwer, och är thett oss icke obehageligitt. Kunne theslikest wål lijde att Frelsens bönderne, som tw skrifwer, måge och vttgöre för:de tre Stafwerum wedh. Sammelunde äre wij och tilfredz att tw lather komme fyre Le-

ster Rog vp til gamble Salebergett, som then Lasse Måns-
son begärett hafwer. Så hafwe wij och handlett med
Steen Erichsson om the Stocker tw skrifwer. Thesslikeste
lathitt skrifteligen tilbiude Oluff Padersson, att the Land-
bönder, som tw om skrifwer, skole lathe komme til Lade-
gårdzens och Slotzens bygningz behoff 2 Stocker hwar
Landboo och sende tig här med brefwett tilhande. Om
then hielp och vnderhåld, som tw begärer, kunne wij föge
sware til, efter wij icke wäl på thenne tijdh kunne vm-
bäre Landboerne, vthan wele framdeles ware förtenckte
med en häredz rätt eller någott annat att vndsetteie.
Ther tu tig efter rätte weet. Datum ut supra.

Upsala den 7 December.

*Till ståthållaren i Kalmar Germund Svensson (Somme)
om strömmingsfisket i Kalmar sund samt om fodringen i
länet.*

Riks-Registr. 1548, fol. 194.

Swar til Germund om then Strömming, som
ther i Sundett tilgången är, at han lather komme
hijtt vp aff samme Strömming. Datum Upsala then
7 Decembris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förstätt, Ger-
mund, om the Copier, som tw hijtt vp aff the quittentzier
förskicket haffwer, sammalunde om then Strömming tw
giffwer tilkenne, som ther i Sundet tilgångitt haffwer. Så
ähr thet oss behageligitt, wele och att tw tigh om samme
Strömming winleggie skaltt, thet beste mögeligitt ware kan,
att wij och ther aff någott hijtt vp bekomme kunde. Men
thet tw begärer wette, huru tw nw i thette åhr medh
fordringen förhandle skaltt ther nedre i then landzänden,
så kunne wij föge annet sware ther till, vthan att ther

som icke gäst bliffwer, då måge the löse fordringen för penningar, lijke som tilförende skee pläger, nemligen 3 öre för hesten. Ther tw weet tigh effter rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 15 December.

Till riksrådet Björn Claesson att ej tillstådja bönderna i hans häradshöfdingedöme att allt för många bruka samma hemman m. m.

Riks-Registr. 1548, fol. 194.

Till Biörn Clausson att han icke tilstäder Bön-
derne ther i hans Heredtzhöfdinge-döme at så många besittie ett hemen och delet i många deler, som myckitt sker, vthan lathe somme flyttie in i Eriemarken och rödie. Datum Gripsholm then 15 Decembris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Oss är tilkennegiffwitt, Biörn C[1]ausson, att bönderne vthi thett häredzhöfdingedöme, som wij eder ther i Finland förlänt hafwe, bliffwe flux vtharmade på theres hemene, i thet att så många besittie ett hemene, och kliffwe thett i många deler. Så förvndrar oss att i haffwe ther med här til ingen acht eller opseende hafft, effter eder jw bör så wäl som andre achte Rijkzens och Cronones gagn och bäste. Och wele och biude eder för then skuld än nu att i thett så förskaffe, att ther om motte annorledes bestelt bliffwe, så att bönderne motte heller flöttie sig in vthi Eriemarken eller annorstädes, ther lägligheet ware kunde, rödiendes och brukendes ther effter legligheten, så att the icke behoff hade så liggie på hwar andre och bliffwe vtharmade. Och förnimme wij thesslikest att i leggie mere skatt och tunge opå the bönder vthi för:de eders häredzhöfdingedöme,

ähn som the hafwe waritt wahne att göre tilförende. Så
 ähr thett oss fast vnderligitt, medh mindre wij och så
 motte ther om bliffwe åttsporde. Ther i eder effter rette
 haffwe. Datum ut supra.

Gripsholm den 15 December.

*Förläningsbref för Anders Pedersson (Lilliehöök) på all
 fodring och sakören af Kongslena i Wartofta härad i
 Westergötland*

Riks-Registr. 1548, fol. 194 v.

Förläningsbref för Anders Peersson på al then
 Fordring och Saakörer, som åhrligen faller i Lena
 Kongzby vthi Wartoffte härede, til en behagelig
 tijd. Datum Griipzholm then 15 Decembris Åhr 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och
 Wendes etc. Konung. Göre witterligitt att wij aff syn-
 nerlig gunst och nåde haffwe vndt och förlänt, som wij
 och nu med thette vårt opne breff vnne och förläne
 thenne oss elskelig vår troo man och tienere Anders Pe-
 dersson til Fåredaal (oss til en behagelig tijd) al then
 fodring, thesslikeste the saakörer, som vthi Leena Kongzby
 i Wartofte härede i Westergöttland åhrligen falla kan,
 doch med såå skäl att vår Fougde vthi för:de War-
 tofte härede skal opbäre samme saaköre och lefrere för:de
 Anders Padersson, anseendes then welwillige, hulle och
 troo tienst, som han oss och vårt Rijke Swerige här til
 troligen giordt och bewijst hafwer, och än här efter göre
 och bewijse må och skal. Hwilkett wij gifwe alle, som
 för våre skul wele och skole göre och lathe, och synner-
 ligen vår Fougde vthi för:de Wartofte härede tilkenne,
 att the icke göre för:de Anders Padersson här emott hin-
 der eller förfång. Ther sigh hwar och en efter rätte haff-
 wer. Datum ut supra.

Gripsholm den 15 December.

Till riksrådet Ture Trolle ang. inkomna underrättelser från Danmark samt hans begäran om dagsverken till Bergqvara slott.

Riks-Registr. 1548, fol. 195.

Swar til her Ture Trolle om the Tijdender ifrå Danemark och om Dagzwerker han begärer vnder Berquare. Kan K. M:tt icke wäl vmbäre ifrå Cronebergz bygning. Datum Gripsholm then 15 Decembris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe förståt, käre her Ture, om the lägenheter i gifwe tilkenne och hwad tijdender i med edertt bud ifrå Danemark becommitt haffwe. Sammelunde om the Dagzwerke i skriffwe och ähre begärendes vnder eder gård Berquare. Så ähr eder wel witterligitt om then bygning wij hafwe förhender på Cronones wegne wed Croneberg, att til samme bygning sådane Dagzwerke myckitt aff nödenne wara wele, och wij them icke dädan wäl vmbäre kunne. Doch måge i förhöre och förhandle ther om med wår befallningzman på för:de Croneberg Nils Birgesson om samme Dagzwerke och hwad råd ther till ware kan, der effter man sig rätte kunde. Gud befalandes. Datum ut supra.

Gripsholm den 15 December.

Till Joachim Bulgrim att öfverenskomma med Wadstena borgerskap ang. en bötessumma för öfverträdelse af Konungens mandat.

Riks-Registr. 1548, fol. 195 v.

Till Jochim Bulgrim att han förhandler medh borgerne i Wastene att the för K. M:tz mandatz

öfwerträdelse vttgöre ettusende ƒ ortiger, doch att hwar göre, som han hafwer råd till. Datum Gripzholm then 15 Decemb. Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Weet, Jochim Bulgrim, att these våre vndersåther och Borgere i Wastene Wulff Persson och Per Månsson hafwe waritt här hooss oss på theres medborgeres och menige mans wegne ther i Wastene om then försoning, som thee oss för vårt Mandatz och menige Rijkzens Stadges öfwer trädelse skuld. (sic!) Så ähr wår wilie och befallning att tw handler med them om samme försoning, så att the måtte ware i vårt förnöye ther om, såsom och flere aff Köpstäderne här i Rijkett giordt haffwe, nämligen att the skole giffwe oss ettusende ƒ ortiger tilhope, förhandlendes thet them emillan, att hwar motte vthgifwe, som han är till och hafwer bruket handel, efter som och flerestedz vthi then motte är bestelt blifwitt. Ther tw tigh efter rette hafwer. Datum ut supra.

Gripzholm den 17 December.

Förläningsbref för herr Påvel Skutz och hans arfwingar på Hjordsbro gård i Landeryds socken i Östergötland.

Riks-Registr. 1548, fol. 196.

Öpett breff för M. Påwel Skutz och hans efterkommende Erffwinger på Hiordzbroo gård i Landredz sochn vthi Hammerkindz herede med alle tilläger inthett vndantagandes. Doch skole han och hans Erfwinger vthgöre K. M:tt ther åhrlige rente och skatt aff. Datum Gripzholm then 17 Decembris Åhr 1548.

Wij Gustaff medh Gudz nåde, Swerigis, Göthes och Wendes etc. Konung. Göre witterligitt, att wij aff wår

synnerlige gunst och nåde, så och för welwillig och hulle tro tjenste, som thenne vår troo tienere och vndersåthe M. Påwel Schutze oss och vårt Rijke Swerige här til dagz giordt och bewijst haffwer och ähn nu yttermere här efter troligen göre och bewijse må och skal, så lenge han leffwer, haffwe vndt och effterlathit, som wij och nu med thette vårt öpne breff vnne och effterlathe honom och hans rette effterkommende ärfwinger, vnder vår och Cronenes skatt en gård be:d Hiordzbroo, liggiendes i Landhryd sochn i Hanekindz häred i Östergöttiland, med hwss, jord, åker, äng i skog och skiul, fiskewatn, torp och torpestäder, quarn och quarneströmer på både sijder i wåte och torre, inthet vndantagandes, som samme gård nu tilligger och af ålder tilleget hafwer, doch med så skäl och förord att han och hans barn och effterkommende Erfwinger efter honom skole göre oss och Cronene, som före sagt är, aff för:de gård then skatt, ränte och rättigheet, som ther åhrligen afgå kan. Hwarföre biude wij alle, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, besynnerligen wåre Fougder och befallningsmän, att the icke göre för:de Påwel Skutz här emott hinder, platz eller förfång, wid vår ogunst, ther hwar och en hafwer sig effter att rette. Datum ut supra.

Gripsholm den 17 Decemder.

Till fogden i Sunnerbo Anders Pedersson om Håkan i Ljungby och en annan för förbindelser med Danmark misstänkt person.

Riks-Registr. 1548, fol. 196 v.

Till Anders Pedersson, Fougde i Synnerbo, att han hafwer god acht på her Håken i Liungby i Sunnerbo, doch med lempe och oförmercht, efter

han myckitt i Danemark handle pläger. Datum
Gripzholm then 17 Decembris Åhr 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij förgåte, Anders Pedersson, at gifwe tig tilkenne, när tw nu senest war här hoss oss, om en Prest ther vthi Sunnerbo be:d her Håken i Liungby. Så må tw ware förtenkt och aldeles hafwe godh acht och tilsyn med för:de Prest, doch med skickelighet, lempe och oförmerkt, hwad han besteller och förhender [hafwer], efter han är en selsind och förslagen kompan, then ther och vthi Danemark myckitt handle pläger. Så hafwe wij och förnummit, att ther vthi för:de Sunnerbo en ware skal, benembd Oluff Pedersson til Solt, som hoss her Anders Bilde i Danemark en tijd lång warit och honom tient haffwer. Ähr för then skuld och så wår wylie, at tw thett med honom skickeligen så bestelle skalt, at han motte komme hijtt vp til oss, ehwar wij helst ware kunne, så att wij motte komme til tals med honom. Ther rette tig efter. Datum ut supra.

Gripsholm den 18 December.

*Till biskop Märten i Åbo ang. presterskapets besvär öfver
en till Finlands försvar mot ryssarne pålagd gärd.*

Riks-Registr. 1548, fol. 197. — Förut tryckt i Handl. rör. Finlands hist. VII, 254.

Swar til Biscop Märten i Åbo om Clerkernes beswåringar på then gärd the vthgöre skole. Datum Gripzholm then 18 Decembris Åhr etc. 1548.

Gustaff.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe bekommit eder skrifwelse, käre Biscop Märten och trogne vndersåther, vthi hwilken i gifwe tilkenne, att Presterne ther vthi Åbo Sticht skole endeles beswåre sigh om then gärd, som til

thet folkz behof vthgöres skulle och til then landzendes beskerm och försvar ther liggie skal. Så wille wij ogärne, anten i then motten eller annen, beswäre the gode män i then saak, om elliest nöden och lägenheten thet icke så krafde och tijden sig annorledes begifwe kunde, efter i sielfwe wette, hwad fahre then landzände Finland hafwer til att förmode af Rysserne, om man icke tenker ther vthi tijd nogott till och hafwer altijd en hoop folk til wern reede liggjendes opå the städer och plattzer, som sådant mest behof görs. Doch hafwe wij lathit skrifwe wåre trogne män och tienere Henrich Classon och Oluff Trotteson ther om till, att the ther vthinnen på wåre wegne förhandle och förmidle skole, thet beste mögeligit wore och tjdzens lägenheet mest lijde kan. Ther i eder, trogne vndersåther, effter rätte haffwe. Gud befalendes. Datum ut supra.

Tilläg g.

Wadstena den 27 Februari.

Till Sten Eriksson (Leijonhufvud) och Per Brahe om förordnandet af vissa personer såsom sändebud till Kejsaren.

Original i Riks-Arkivet.

Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis, Götis och Wendis etc. Konung.

Wår synnerlig gunst och nåde tilförende etc. Wij giffwe eder tilkänne, Käre Sten och Peder Bragde, att wij haffwe tilskicket these wåre trogne Män och tienere, Mester Jören Norman, Karll Holdgersson och Oloff Larsson, till then Legation, som heden och till Key:ge M:t göres skall etc.

Szå haffwe wij nu befaledt förbe:te M: Jören och Oloff Larsson att the till eder först drage skole, Hwarföre är wår wilie och begären, att j wele handle och rådzslå wijdere medt them vm the saker och ärender, som j så motte macht vpå ligger. Wetendes eder ther effter rette. Befalendes eder her med Gud. Datum aff Wastena 27 februarij Anno etc. 1548.

Arboga den 5 Mars.

*Quittobref för borgaren i Lödöse Erik Bengtsson på mot-
tagen betalning för såldt järn.*

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Arkivet.

Wij Gustaff medt Gudz nåde Swerigis, Göthis och Wendis etc. Konungh. Göre witterligit medt thenne wår Quitt[encia], att wij vdi egin Kong[elig]e persone then 5 Martij Anno etc. 1548 vdi wår köpstadh Arboga annamedt och vpburidt haffwe aff thenne wår tro vndersåthe och Borgere i Löd[ös]e Erick Benctson tuhundrade ottetije nije daler för någett Järn, som han vdi Lösse på wåre wegna soldt hade Anno etc. fyretije siw etc. Hwarfföre giffwe wij för:ne Erick Benctson her medt qwijtt och frij för alt yttermere tiltael vm för:ne 289 daler, och thess till yttermere wisse lathe wij tryckie wårt Kong[elig]e Secret her nedent före och medt egen hand vnderskriffwit. Dat. loco et tempore ut supra.

Gustaus m. p.

Wentholmen den 5 Maj.

*Fullmakt för Herr Michael Olavi på Mustasaari prestgäll
i Österbotten.*

Finlands Statsarkiv N:o 4574, fol. 24, tryckt i *Handl. rör. Finska kyrkan och presterskapet* II: 386.

Wij Gustaff medt Gudtz nåde Swerigis, Götis och Wendes etc. Konung. Göre witterligt, att wij aff wår synnerlig gunst och nåde haffue wndt och confereret, som wij och nu medt thette wårt öpne Breff vnne och conferere thenne Oss elskelig her Mickell Olai Mustesåre prästegäld vdi Östrebotten, medt all then ränte och rettigheet, som ther tilligger och aff ålder tillegat haffuer. Doch medt sådana skäll och förord, att effter wij honom medt så gott bröd och vnderhold förseedt haffue, skall han seg altidt emot Oss och wåre vnge Liffzärff-Herrer welwilleligen och vwägerligen bruke och befinne lathe, när wij honom behöffue vdi Rikissens tjäniste och vpehälle, besynnerligen wedh grentzen etc.

Hwarföre biude wij eder, wåre trogne vndersåther och Dannemän alle, som byggie och boo vdi för:ne Mustesåre sockn, ati aname för:ne Her Mickell Olai för eders rätte Kyrckieherre och Pastor, vtgörendes honom wälwilleligen all then rättigheet, medt Tiend, Offer, Likstoel och annan dell, som j eders Kyrckiepräst effter Swerigis Lag och en god gammel Christelig sedwane pläge vtt att göre etc. Han skal ther emott förplictig ware, att prediche och förkunne för eder Dannemän alle Gudz rene och clare ord och göre eder all then tieniste, som han eder på Gudz och sitt präste ämbetes wägna plictig är att göre. Och som han thett bode för Gud och Oss tryggeligen answare will. Ther j eder käre vndersåther effter rette haffue. Dat. aff wår Gård Wänteholman 5 Majj Anno etc. 1548. Vnder wårt Secret.

Gripsholm den 30 Juli.

*Till konung Christian III i Danmark om Jeppe Thordsson,
tacksägelse för öfversändandet af det s. k. Interim samt
om förhållandet till Pfalzgrafven*

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Arkivet i Köpenhamn.

Vnser freuntlich dienst vnd was wir sonst vhiel mher liebs vnd guths vormuegn beuhor, Grossmachtiger Furst, freundlicher Lieber Schwager, Bruder vnd Nachpar, Wir haben e. L. schreiben aus Coppenhagn ahm 28 tage Junij datirt vberkomen vnnnd seins Jnhalts vorstanden. Vnnnd sovhiel Jep Thurson auffenthalt vnd Rechtsweigerung belangent, zweiffeln wir nicht E. L. werden sich andergestaldt darauff aus vnserm schreiben dermassn zuerjnern habn, das wir jmselbtigm fuglich nicht mugn beschuldigt pleiben, vnd was wir jn deme gethan ist e. L. zum besten beschehn.

Darnechst auch bedancken wir vns gegn e. L. vberschickung des Jnterims, vorsehen vns auch wes deshalb volnkomlichn mocht weiter beschlossen vnd sonst ahn e. L. gelangn wurde, auch sich e. L. jmselbtigm zunorhalten geneigt, vns solichns zuuorstendigenn.

Letzlich von wegen der phaltzgreuischn sachnn vorhoffn wir vns so deshalb die phaltzgreuische beschickung etwo vorgengig gereichn wurde, das E. L. vnns solichns mit dem furderlichsten vnd bej geraumbter zeit auch vormeldn werden, was auch sonstent der bewerbung halb jn Deutscher Nation so E. L. vormelden, furstehn wurde, vns auch solichns freundlichn weiter zuberichten vnbeschwerdt sein, Vnnnd e. L. Schwegerliche freundschaftt vnd nachparliche wilfarung (dero wir gotlichm schutz entpheln thun) zuertzeign seindt wir gneigt. Datum auff vnserm ko:m Schloss Griepsholm ahm 30 tag Julij Anno etc. 48:ten.

Gustaff von gots gnaden zu Schweden der
Gotten vnd Wenden etc. koningk.

E. L. getrewe Bruder Gostavus.¹⁾

Utanskriften: Dem Grosmachtign Fürsten vnserm
freundlichem Liebñ Schwagern brudern vnd Nachparn
herren Cristian zu Dennemarcken, Norweden, der Wendn
vnd Gotten Koning, Hertzogn zu Schlesewick holstein Stor-
marn vnd der Ditmarschn Grauen zu Aldenburg vnd
Delmenhorsth.²⁾

Det påtryckta sigillet finnes qvar, väl bibehållet.

Westerås den 4 September.

Öppet bref för Westerås borgare att segla utomlands.

Ur saml. Städernas Privilegier i Riksarkivet.

Wij Gustaf med Gudz nåde Swergies, Giöthes och
Wändes Konung. Giöre witterligit, effter oss uti under-
dånigheet är tillkienne gifwit, att wåre Undersåttare utj
Westeråhs icke till kiöpz bekomme kunne af Stockholms
Bårgare och andre then dhel the af nödene hafwa, som
utan rijkes till them tillförende föras plägar. Therföre
hafwe wij gunsteligen unt och effterlåtut, som wij och nu
härmed unne och effterlåte, att the thess förinnen måge
frij och obehindrade löpe och segle med theris skiepp och
skuter ifrån Stockholm effter sådane warer, som them
tienlige äre, uthländes wanke, och the icke af för:ne Stock-
holms Bårgare för ett skiähligt wårde bekomma kunne.
Förbiudendes här med alle, som för wåre skuld welle och
skohle giöra och låta, att the förbe:de wåre Undersåttare

¹⁾ Underskriften egenhändig.

²⁾ Under utanskriften är antecknad: Schweden Thursson, Pfeltzisch
hendele vnd Jnterim belangend dancksage. productum Koldingen denn 5.
octobris. Anno etc. 48:ten.

uti Westerås här emot intet hinder, plattz eller förfong
giöre skohle. Dat. af Westerås 4 Septembris Anno 1548.

Under vårt Signet.

Ridö den 6 September.

*Till befallningsmannen Erik Andersson om landgilletts
lösande med penningar samt om några indragna kloster-
gods.*

Concept i Riksarkivet.

Gustaff medt Gudz nåde etc.

Wår gunst etc. Wij haffue förståt, Erich Andersson,
at nogre bönder ther vdj tijn befallning äre begärendes at
löse theris landgilletts korn för pen:er etc. Så effter tu icke
giffuer tilkänne, huru myckit the för spannen giffue wele,
kunne wij tich ther om inted beskeed nu wijdere til-
skriffue late etc. Män om the Clöstergodtz tu later för-
stå, som Jöns Bonde och Erich Jönsson wederkänds haffue,
wele wij at tu medt them ther vm förhandle skal, så at
wij förständiget bliffue motte, hwadt rättigheet the för-
meene sich haffue til förne godz. Ther tu weet tich effter
rätte etc. Datum Ridö 6 Sep. 48.

Stockholm den 14 October.

*Till Borgmästaren i Reval om ett i Östersjön bedrifvet
sjöröfveri, hvarvid svenska undersåtar blifvit dödade.*

Tryckt efter »Documents recueillis de differentes archives» par B. La Haye, 1888,
pag. 1. Originallet i enskild samling i London.

Gustaf von Gots gnaden zu Schweden, der
Gottenn unnd Wenden etc. Koningh.

Unnsrem gruss und gnadigen willen bevohr. Ersame
liebe besondere, euer schreibent des datum Revhal ahm

dritten tage Augusti ausgangen und allererst itzo uber-
 reicht, nhebenst abschrift des Stadthalters auff Naugarden
 brieffs, darynnen von wegen eines Seheraus angetzogen
 und fernner berurt, das Ihr euer entschuldigung hinwid-
 derumb gemeltem Stadthaltern zugeschickt, darynnen Ihr
 gedenckt, euch solicher beclagunghalb gantz freihe zu-
 wissen, und also die sachenn hiehero uff unsern Radt Ern
 Schwandt Sture vorschobenn, habenn wir entpfangen unnd
 vornhomenn, dass aber solicher seheraub hiehero solt ge-
 wiesenn werden, des wissen wir uns auch wol gantz zu
 entfreihenn, unnd andern bescheidt darzuthun, so wirth
 auch in des Stadthalters brieff gahr nichts desshalb an-
 ders berurth, dan zum uberfluess uff thedtere sonham-
 kundige(?) personn, unnd in Revhal wonhafftig getzeigt,
 dass aber darvon durch euch vormeldung gethann, dass
 uff die Steckeporgischenn scherenn Seherauber angekomenn
 sein solthenn, dasselbig hat eyenn vhiel ander gestalt,
 dann es seint unnsere eigene underthanen, denselbtigen,
 auch das kleine schutkenn unnd die whare zum mhererm-
 theile zubehörigk, uff die Revalischenn Ströme beraubet
 unnd erwurget wordenn. Unnd haben die Seherauber also
 mit der peuthe nach Teuystlandt verlauffenn wollenn,
 daselbst sie dan uffim wege des Raubs zwirtrechtig ge-
 wordenn, unnd volgentz durch wedter und windt unter
 Gotlandt also forthan unter Oelandt, und volgentz uff die
 Steckepurgischenn scheren getriebenn, und also uber weges
 sich uber der peuthe erwurget, dass allein einer welcher
 ein geborner esthe unnd lifflender inn der schute beschla-
 genn, unnd also uff peschepfften argkwon zu clecht an-
 genhomenn, der nochmals umb erfurderung dieses fhals
 gefenglichenn erhalten wirdth, was auch sonstens uff so-
 lichm kleinen schutlein gefundenn, das ist bey unsern
 bevhelichhabern, unnd wiewol unsere entleibte underthan
 der bekentnus solichen gefangenen wol ein mehress dar-
 auff gehabt, so ist es doch vhost eyenn geringes so inn

der schuten gefunden, dann solichs inn der Zwytracht
 uber der manglung der peuth, ahn dem orth do sich die
 uneinigkeith begebenn gebliebenn und vorkhomen. Erfindt
 sich auch gahr nichts vonn den berurten kleinodien unnd
 whare, besonder es gehort mheremtheils nhebenst der
 schutte, so uff eueren strömenn zusambst der whare denn
 unsern abgeraubt unnsern entleibtenn eigenen under-
 thanenn zu, das deswegenn mit pilligkeith der Seheraub
 davon der Stadthalter meldung thuet, hiehero nicht zu-
 vorschieben sein kann, unnd verwundert uns deshalbenn
 nicht gering, auss was ursach unnd meynungh vonn euch
 under standen, soliches hiehero also zuvorschieben, unnd
 solt uns auch nicht unpillich beschwerenn, dieweil auff
 euerenn Stroemenn die thadt volnzogenn unnd unsere
 eigene Underthanenn erwurgeth unnd des Ihrem beraubt
 wordenn seinth, dass mhan noch uber dass dieses mit
 den unsern beschunnkenn wolt, welchs wir unns dann
 zum wenigstenn vonn euch also zubeschehenn vorsehenn
 hedtenn, dass wir euch inn andworth nicht habenn per-
 genn wollenn.

Datum uff unnserrn Koniglichm Schloss Stockholm
 ahm 14 tage des monats Octobris anno 48.

Gostavus.

Upsala den 18 November.

*Qvittobref för fogden i Tierp Erik Henriksson på aflem-
 nade penningar m. m.*

Samtidig afskrift i en volym »Kongl. bref» i kongl. Kammar-Arkivet.

Wij Gustaff etc. Göre witterligitt, att wij vdi egin
 p[er]sone vdhi Wpsale thenn 18 Nouembr[is] Anno etc
 48 aff Erick Hendrickson, fougte i Tierpen, nije wnger-

ske g[y]lle]ne, en engelott, en Crone och tre små gull-
ringer vpburidt haffwe, och hann aff Tatterene, för thenn
skalckheett the på wåre vndersåther bedriffwe, taget
haffwe[r]. Dat.

Gustaus.

Register.

A.

- Abraham Eriksson** (Leijonhufvud) rr. kallas t. kon. 63; br. t. 233.
- Ackarby** [Ackereby], by i Dannemora s:n, Olands h:d, Upl., 135.
- Adeln**, i Finland, sk. behålla krigsfolket hos sig t. v., 16; i Smål. bör rusta sig mot möjl. anfall af opålitl. grannar, 280, 283; pålägger bönd. olagl. skjutsfärder, 282; några af i Finl. böra bese platsen f. en tillämnad stad, 316; i Finl. måste rusta sig mot ryskt infall, 318. Se ock **Frälset**.
- Afrad**, dess lösande med penningar, 38, 39.
- Aggetorp** [Agatorp], gård i Tådenes (l. Kedums?) s:n, Kållands h:d, Vg., bytesbr. därpå, 326.
- Agnhammar**, gård i Grums s:n o. h:d, Verml., frälsebr. därpå f. Botvid Larsson, 284.
- Agricola, Michael**, m:r, skolmästare i Åbo, br. t. 130.
- Akerguler**, (ett slags hästar). 239.
- Allmogen**, förhandl. med vid Distingsmarkn., 19; i Bankekinds h:d ohörsam, 59; br. t. i Tiohärads lagsaga, 61; i Vermland, deras upptagna torp, 76; i Elfsborgs län, br. t. 63; br. t. i Mark och Kind, 77, 170; br. t. i Rekarne, 174; sk. åtnöja sig med kon:s vilja, 188; br. t. i Aspel. och Sevede h:d 190; stämpl. bl. i Dal. 221, 222, 227; i Helsingl. vill lösa tiondeärter med pengar, 242; betungas med olagl. skjutsfärder, 282; på Dal sk. utgöra oxar f. lagmansgästn. 294; i Kinne h:d, 322; br. t. i Helsingl. 341; i Vesterås län, 346. Se ock **Bönder**.
- Allmänning**, kronans, torpställen byggda därpå, 313.
- Allmänningegatan**, i Nyköping, 37; i Upsala, 93, 299.
- Almby**, s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
- Alntorp** [Alna-], gård i Nora bergslag, Vestm., förl. åt Bengt Skrifvare, 270.
- Alnö**, s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Alorp**, (Alarp i Asby s:n, Ydre h:d, Ög.?), frälsebr. därpå f. Anders Anderson, 208, 209.
- Amsterdam**, skepp sk. segla dit med sv. varor för kon:s räkn., 139.
- Anders**, herr, kyrkoh. i Piteå, qvittobr. å kyrkosilfver, 69.
- Anders**, herr, i Romfartuna, anför klagomål öfver malmbrytn. vid Salberget, 145, 146.
- Anders Anderson** (Rosenqvist), frälse- och sköldebr. f., 208—210.

- Anders Eriksson**, fogde på Kungsör, br. t. 14.
Anders Eriksson, fullmakt ss. fogde vid Salberget och i Sala bergslag, 8; br. t. 145.
Anders Haquini, herr, sk. föras t. Sthlm o. stå under uppsigt, 96.
Anders Henriksson i Hedensberg, försv.br. f. hon., 50.
Anders Håkansson, fogde (?) 101.
Anders Jonson, borg. i Upsala, öp. br. att vara fri fr. stadens tunga, 278.
Anders Jönsson i Djurby, får tillstånd att lösa till sig $3\frac{1}{2}$ ortug land, 6.
Anders Larsson i Hummora, sk. behålla jord s. han uppröjt, 103, 104.
Anders Pederson (Lilliehöök t. Fårdala), förl.br. på fodring o. sakören af Lena Kongsby, 349.
Anders Pederson [Person], borg. i Nyköping, gåfvobr. på en tomt därst. 37.
Anders Pederson (Peder Andersson?), odugl. t. hyttefogde vid Salberget, 108.
Anders Pederson, sk. blifva kon:s fodermarsk, 307.
Anders Pederson, fogde i Sunnerbo, br. t. 352.
Anders Tomesson, sk. få sin rätt i afs. på ett hemman, 18.
Anna, Mats Pedersons hustru, förl. på en del af kyrkotionden af Lunda s:n Söderm. 32.
Anna, Brunte Knutssons enka, bytesbr. med kronan, 89.
Anna, Hans Skyremans enka, försv.br. mot borgenärer, 257.
Arboga, dat.ort, 355.
Archidiaconatus, preb. i Skara, förl. åt m:r Erik Falck, 41.
Arnö, gods i Grans s:n, Häbo h:d, Upl., stenhuset därst. sk. användas t. spannmålsmag., 77.
Arvid [Aruedt] m:r, sk. skicka kon. ett reg. på »schyttere» 40.
Arvid Jonsson, fogde i Vg. (på Orrholmen), br. t. 58, 129.
Arvika [Arffwike], s:n i Jösse h:d, Verml. gårdar därst. 89.
Askeby, kloster, i Bankekinds h:d, Ög., förl. af gårdar därunder t. Svante Sture, 76.
Aspeland [Asboland] h:d i Smål., kyrkotiond. därst. sk. ej säljas, utan förvaras, 187; Kristdala s:n sk. ej ligga under, 188; öp. br. t. allmogen därst. om tionden m. m. 190.
Aspöja, gård i Skällviks (St Anna?) s:n, Hammarkinds h:d, Ög., förl. t. Nils Andersson, 339.
Attmar [Åttina] s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr. 259.
Augsburg [Auchssburgk], riksdag därst. 79, 81.
Axberg, s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
Axel Eriksson (Bielke) t. Herresäter, rr. öp. br. på Örtomta fjerd. i Bankekinds h:d, Ög. 58; förl. af åtsk. gårdar i Ög. 66; förl. af bisk. gästn. 71; får uppdrag, 195, 196; inbjudn. t. hans bröllop, 304; br. t. 202, 273, 281.
Axel Nilsson (Banér?), får uppdrag ang. Ervalla gård, 75.

B.

- Badene**, gård i Vadsbo h:d (?), Vg., sk. behållas af Jöran Arvedsson, 181.
Bagge, Jon, fullmakt ss. fogde öfver kyrko- o. prestlandbor i 5 h:d i Vg. 94; br. t. 130.

- Bagge, Peder**, salpetersjudare, hans konst sk. pröfvas, 127.
- Bagge, Tord**, skeppare, sänd t. Vestervik, 199.
- Bankekind**, h:d i Ög., Örtomta fjerd. därst. 58; vissa socknar därst. återkallade fr. Joh. Turesson, 59; förl. därst. 66.
- Barbro Eriksdotter**, Olof Trottesons hustru, 276.
- Barna**, gård i Väse h:d, Verml., tvist därom, 126.
- Bengt Hanson**, borg. i Sthlm, förbud f. att segla t. Lybeck, 186.
- Bengt Hanson**, skeppare, 200.
- Berg**, gård i Elgå (?) s:n, Jösse h:d, Verml., bytesbr. ang. 89.
- Bergarelön**, för ett skepp, s. strandat vid Öland 314—15.
- Bergen**, stad i Norge, skepp sk. sändas dit att köpa fisk, 137.
- Bergerfisk**, sk. köpas för kon:s räkn. i Bergen, 137.
- Bergqvara**, gods i Bergunda s:n, Kinnevalds h:d, Smål., Ture Trolles egend. 106; dagsverken t. 350.
- Bergsmän**, hvad de sk. betala f. bly, 9; frihet f. vissa vid Salberget 10; br. t. dem vid Kopparberget, 49; vid d:o 53; i Vånga fjerd. o. Risinge s:n, 97; i Verml. 186, 187; vid Kopparberget, 215; d:o fått låna pengar af kon. mot bet. i koppar, 225; d:o fått låna pengar af herr Lars o. därmed brukat sitt gagn, 227.
- Bernardus Halvarson**, gripen ss. spejare, sk. lösgifvas o. draga sin kos, 244, 245.
- Bertil Henrici**, kyrkoprest i Nousis i Finl., br. om minskn. i taxan f. 256.
- Beurreus** [Burr-], **Dionysius**, kon:s trotjenare, 140; sk. bekomma sin lön, 211.
- Biergahegnad** (gård i Ög.?), frälsebr. därpå f. Anders Anderson, 208, 209.
- Bilde, Anders**, dansk adelsman, 353.
- Birger** [Biric] **Jönsson**, får rätt att i riket efterspana arfvegods, 74.
- Birger Karlsson**, (fogde?) sk. ställa Sev. Jute tillfreds i afs. på en gård, 44.
- Birger Nilsson** (Grip till Vinäs) rr. o. ridd. 164; br. t. 168, 282.
- Birgitta**, Måns Guldsmeds hustru, förl. br. på skattefrihet på Högby gård, 2; gör anspråk på en äng, 3.
- Birgitta** [Birita], Jöran Jönssons enka, sk. bevisa sin rätt t. jord på Bolmsö, 116, 117.
- Birgitta Nilsson**, fru, Christ. Andersons enka, förl. br. på Ervalla s:n o. dagsverken af Näsby s:n, 331.
- Biriell**, herr, kyrkoh. i Mora, 224.
- Biskopsdelen** (af tionden), Se **Tionde**. — **-döme**, Vesterås, 26; — **-gästning**, förl. däraf t. Axel Eriksson (Bielke), 71; d:o t. Svante Sture, 272; — **-saker**, förl. däraf t. Svante Sture, 66, 268, 272; t. Jöran Åkesson, 105; t. Ture Trolle, 105—6; t. Karl Holgersson 144; — **-stolen** i Vesterås, gård därunder, 26; — **-städselören**, förl. däraf åt Svante Sture, 268, 272.
- Biskopskulla**, s:n i Lagunda h:d, Upl., 116.
- Biuren**, grefven von, J. Burwitz skickas t. hon. 112.
- Bjerke** [Bircke], h:d i Vg., förl. af »landred» därst. åt Sten Eriksson, 1; förl. af landbor därst. åt d:o, 142.
- Bjärträ** [Biätträdt], s:n i Ångerm. kyrkosilfver därifr. 261.
- Björkvik**, i Ö. Ryds s:n, Skärkinds h:d, Ög., Karl Holgerssons gård 140—41; dat.ort. 56, 57.
- Björkö** [Byrckö], s:n i Viborgs län, Finl., böndernas seglats därifr. 206.
- Björn Claesson** (Lejon), rr. br. t. 348.

- Björn i Tidö**, tvist med Jon Töresson om Barna gård, 126.
- Björnar**, böra utödas i Rekarne, 175.
- Björnarp** [Biörnorp], gård i Månstads s:n, Kinds h:d, Vg., bytesbr. ang. 88, 92.
- Björnsäter** [Biörn-] s:n i Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Blockhus**, om anläggning af ett vid Vuoxen i Finl. 35; d:o i Sthlms skärgård, 55; vid Stegsund, 193, 236, 296, 300, 301.
- Bly**, om priset därpå, 9; »hårt bly» och »frijstbly», 162; räken-sk. f. försäljning af, 215; infördt i landet af Peter Meess, 234, 237; fr. Gamla Silfberget, 310; sk. införas fr. Tyskl. 320.
- Boarp** [Boårp, Bäarp, Bräarp] gård i Gällstads s:n, Kinds h:d, Vg. bytesbr. ang. 88, 92.
- Boberg**, h:d i Ög., gods därst. 339.
- Bodasjö**, sjö i Nora bergslag, Vestm., 121.
- Boije, Nils**, till Gennäs, förl. br. på Virmo s:n i Finl. 329.
- Bojert**, såld i Holland, 85.
- Bokare** (vid grufvor), hans lön, 103; vid Salberget, 161.
- Bollebygd** [Balebygd] h:d i Vg., fogde öfver landbor därst. 45.
- Bolman** (= fjerdingsman?), i Viborgs län, 21, 206.
— **sränta**, i Viborgs län, 206.
- Bolmsö** [Bolsmö, Bolmö), ö i sjön Bolmen i Smål. 116, 117.
- Bonde, Jöns**, till Stensholm, fullmakt på häradshöfd.tjensten i Åse h:d, Vg., 322; har vederkänts några klostergoods, 359; bytesbr. på Storegården i Rackeby s:n, 97.
- Bondekyrkan**, i Enköping, 264; i Norrköping 340.
- Borgarehandtering**, de, s. vilja bruka, sk. flytta t. köpstäderna, 328.
- Borgen**, gård i Långaryds s:n, Vestbo h:d, Smål. 97, 98.
- Borgläger** [Borgeläge], för skyttar, 143, 159; för båtsmän i Vadstena, 165; på Kalmar sl. 198; på Kronoberg, 118; på Stegeborg, 147; knektar i b. hos prestersk. i Finland, 323; — **-shästar**, vid Brunsbo, 153—4; i Kalmar, 198.
- Borgsjö** [Borgeresiö), s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr. 259.
- Borgskyrkian** (Borgs kyrka) i Memmings h:d, Ög., ifrågasatt till spanmåls förvar. 135.
- Borgå**, spannmål sk. föras dit, 52; ryskt sändebud sk. därifr. segla t. Sthlm, 204.
- Bornsjön** [Borie sjö], i Salems s:n, Södertörn, 140.
- Boteå** [Bota] s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr. 260.
- Botkyrka**, s:n i Svartlösa h:d, bönd. därst. sk. forsla timmer till Vällinge, 140.
- Bottnen** (= Österbotten), köperyssar pläga fara dit, 295.
- Botvid Larsson** (Anckar), ståth. i Stockholm, 34, 146, 147, 169, 172, 182, 193, 201, 218, 220, 242, 244, 267, 307; br. t. 68, 73, 74, 76, 95, 96, 106, 108, 109, 114, 127, 138, 142, 153, 163, 164, 165, 167, 176, 185, 199, 216, 217, 219, 232, 235, 237, 240, 248, 284, 289, 292, 293, 295, 297, 299, 300, 302, 309, 335, 337, 343, 345; förl.-br. på gårdar i Verml., 284.
- Brahe** [Bragde, Brade, Braa], **Peder**, rr. 23, 24, 177, 185, 186, 217, 220, 232; br. t. 19, 33, 39, 40, 53, 54, 85, 104, 138, 141, 167, 192, 214, 219, 245, 288, 335, 354.
- Braxenfske**, 262.
- Bredgränden**, i Sthlm, tomt därst. 230, 318, 319.
- Brita**, hustru, i Tomta, befrias fr. att hålla en grufvedel, 14.

- Bro**, s:n i Åkerbo h:d, Vestm., gård därst. 100.
- Bror, Olof**, sk. bekomma sina fodringspenningar, 138.
- Brotze** (bröstsmücke?) aflemnadt fr. Rasbokils s:n, 286.
- Brunso** [Brynolfs-, Bröms-, Brunelffs-] bisk.-gård vid Skara, borgläger för hästar därst., 154; 158, 269, 272.
- Brunswig** [-uick], hert. Henrik af, 245.
- Brunte Knutsson**, hans enka, hustru Anna, 89.
- Bråviken**, 177; fisk därifr. t. Vadstena, 67, 68.
- Bröllop**, bjudn. t. åtsk. adelsmäns på Sthlms slott, 304.
- Budbysser**, 282.
- Bulgrin** [-grim], **Joachim l. Jacob**, fogde på Vadstena slott, 147; br. t. 132, 144, 151, 171, 228, 241, 350.
- Bulther**, af nöden vid skeppsbyggning, 169.
- Burgmestere, Joehim**, bedragit kon. på skepp o. gods, 178.
- Burwitz, Joachim l. Johan**, kons sekr., sk. affärdas t. Nederland 112; 288.
- Bygdeå**, s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr. 71.
- Bytesbref**, se **Förläningsbref**.
- Bårdskärare** [Bardskärer], **Mårten**, Jeppe Tordsons tjänare, 23, 68.
- Bårdskärare, Valentin**, hans kålgård i Nyköping, 37.
- Båtsmän**, deras »hjelpeninger», 77, 111; i borgläger i Vadstena, 165; dugl. sk. anskaffas, 171; 176; 217; sk. antagas fr. Norr- o. Söderköping samt Vestervik, 236; öländska, 301.
- Båtvik** [Boaatawiick], by i Björsätters s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Bälge** (Elgå?), s:n i Jösse h:d, Verml., gård därst. 89.
- Bälinge**, h:d i Upl., Sanct Eriks landbor därst. 263.
- Bärbo**, s:n i Jönåkers h:d, Söderm. 180.
- Bönder**, i Viborgs län, om deras seglation, 27, 28; i Kalmar län, deras besvär af körslor, 127; i Björn Claesons häradshöfd.döme i Finl. sitta för många på samma hemman, 348; öp. br. t. dem, s. infinna sig på markn. i Norrköping, 42; br. t. i Tiohärads lagsaga, 61—63; i Viborgs o. Raseborgs län, 316; i Finl. sk. rusta sig mot Ryssland, 317. Se ock **Allmogen**.

C.

- Cammer**, kons, (kammарverk), 8, 10, 38, 45, 46, 48, 138, 205, 218, 219, 229.
- Cammererere**, kons, 5, 48, 173, 219, 329; Jöns Månsson, 218, 219; Måns Jönsson, 342; Hans Tommesson, 218.
- Cammerråd**, 48, 49, 51, 117, 173, 205, 206, 219.
- Cammerskrifvare**, 52, 53, 218, 238, 333; Jöns Månsson, 111.
- Cantzeli**, kons, reg. på »sakfall» sk. sändas t. 345.
- Cantzeliskrifvare**, Rasmus Ludvigsson, 111, 119, 257.
- Casterkumesk**, ett slags kläde, 119, 120.
- Cecilia Eriksdotter**, hustru, sk. under sin lifstid behålla några af henne t. kon. sålda gods, 344.
- Christern Henriksson**, fråga om arfvegods efter, 74.
- Christian** [-iern] **II**, »gamle konung», hans förvanters stämpl. mot kon. 250.
- Christian III**, kon. i Danmark, br. t. 29, 78, 81, 212, 357.

- Christina** [Chirstine, Kirstin] **Bengtsdotter**, (Färla), g. m. Karl Holgersson (Gera) 304.
- Christina** (Gyllenstierna), Sten Sture d. y:s enka, br. t. 335.
- Christoffer Andersson**, rr. hans hustru och dotter, 75; hans gård Ervalla, ib. länge uppehållen i Lybeck, 185.
- Christoffer Olsson**, sv. kunskapare i Dmk., 198; Jeppe Tordsson begärt förskrift t. hert. af Braunschweig gm hon., 245; fängslad, 280.
- Clas** [Clawes] **Jöransson** (Stiernsköld) till Biby, inbjudn. t. hans bröllop, 304.
- Clemet Hansson**, (Oliveblad) kon:s sekret., sk. begifva sig t. kon. 141, 142; 266; sk. mottaga gr. Johan af Hoja, 337.
- Clericorum præbenda**, i Åbo, 297, 298.
- Clerkeriet**, i Vesterås, 238; i Skara stift, förmanas till lydnad mot ordin. o. kapitlet därst. 255. Se ock **Presterskapet**.
- Clerkerne**, i Åbo stift, besvära sig öfver en pålagd gård, 353.
- Collön** (i st. f. Källand), den i Venern utskjutande halfön, som utgör en del af Källands h:d, 97.
- Croner** (ett slags mynt), 231, 362.
- Cöllen** [Cöln, Köllen], **Henrik von**, byggmästare, klagomål mot, af landsknektar i Upsala, 246, 247; förestår slottsbyggn. därst. 262, 263; är »mäkta långsam» med d:o, 292; br. t. 133.

D.

- Dacke, Nils**, en af hans sällskap, 275.
- Dagsverken**, t. Elfsborgs slotts byggn., 77, 170; t. Gripsholm, 129; t. Stegeborg, 154; t. skeppsbyggeri, 165; t. Upsala sl. byggn., 262; t. Kronobergs byggn., 280; t. Vadstena sl., *ib.*; t. Gamla Silfberget, 308; 321; 327; af Näsby s:n förl. t. fru Birgitta på Ervalla, 331, 332; järn må ej utgöras i st. f., 334; till Bergqvara sl., 350.
- Dal** [Daal, Dael] (Dalsland), öp. br. t. allmog. därst. 293; oxar sk. utgöras af bönd. därst. f. lagmansgästn. 294; M. Stake fogde därst. 321.
- Dalarne** [Daler-], silfvermalmen därst. sk. pröfvas af Mårt. Lybeck, 101; knektar därifr. sk. af Harald Lake föras t. Sthlm, 160; Harald Lake sk. jämte Mich. Helsing spana efter stämpl. bl. allmog. därst., 221, 222, 227, 228; Olof Jönson »brygger ondt» därst., 223, 224; men. man därst. vill ej arbeta f. Gamla Silfberget, 265; Leksands s:n därst., 304; häradshöfd. därst. sk. insända reg. på »sakfall» t. kansliet, 345.
- Dalekarler**, sk. komma t. Sthlm. 224; vilja göra »hugster» af hv. s:n, 265.
- Dalkarlshyttan**, »torpstad» i Vikers kap., Nora bergslag, Vestm., bytesbr. därpå, 121, 122.
- Dalelagen**, 309.
- Danmark**, s:n i Vaksala h:d, Upl., kyrkosilfver därifr., 286.
- Danmark**, tidender fr., 3, 13, 20; br. fr. kon. af (ang. förbund), 54; spejare därifr. 96; fråg. om legation t. kon. af, 104, 122—123, 141—142; G. Norman legat t. kon. af, 125; klåde sk. skaffas fr., 184; kunskapare därst., 198; sv. sändebud på väg t. kon. af, 212, 213; köpsvenner, s. pläga handla därst., 229; kon:s sändebud återkomna fr., 283; svar t. kon. af, 288; tidn. fr.

- med Ture Trolles bud, 350; hr Håkan i Ljungby misstänkt f. förbindelser med, 353; Olof Pederson t. Solt likaledes, *ib.*
- Dannemora berg**, tillsyn öfver arbetarne därst., 11; en god »rännere» sk skaffas därifr. t. Hellesta berg, 163; fiske vid, 262.
- **s:n**, i Olands h:d, Upl., om prestgården därst. 135.
- Danske, de**, befarad fiendlighet fr. o. rustn. mot, 39; »gifva goda ord o. mena föga därmed», 283.
- Danzig**, [Dantzik, Danske] borg. därst. vill köpa ett sv. skepp, 345, 346.
- Delmenhorst** (o. **Ditmarschen**), 31, 81, 85, 213, 358.
- Dionisius**, kon:s tjänare, 140. Se ock **Beurreus**.
- Dirik**, herr, (prest i Smål.), 88.
- Distings marknad**, i Upsala, förhandl. m. allmog. o. prestersk. därst., 19; sk. förläggas t. Enköping i följd af pesten, 341.
- Djup**, [Diup] **Peder**, smålknekt, nedgrävt guld o. silfver i Smål., 275.
- Djurby** [Jureby], by i Torstuna s:n o. h:d, Upl., 6.
- Djurkarlsrymningen** (i Salberget), frihet f. bergsmän därst. fr. skattesilfret, 10; klagomål öfver malmbrytn. därst., 145, 146.
- Domkyrka**, Linköpings, 63; Strengnäs, 121; Upsala, 277; Vesterås, 305 Vexjö, 313; **-ogods**, må ej af frälset »rappas», 313.
- Domprostegården**, i Strengnäs, 121; i Vesterås, 305.
- Drabant** [draffuant], kon:s, Peder Gadd, 228; -er, 281.
- Dreffherdh**, i en hytta vid Salberget, 161.
- Drängsbo** [Drengzboda], by i Björsätters s:n, Bankekind's h:d, Ög., 66.
- Dverstorp** [Duers-], gård i Dimbo s:n, Vartofta h:d, Vg., 91.
- Dyr tid**, Riksens Ständers stadga i anl. af ringa aktad, 42—43.

E.

- Ebba Månsdotter** (Lilliehöök), g. m. Sten Eriksson (Leijonhufvud), 304.
- Ed** [Eedt], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
- Ekeberg**, gods i Lillkyrka s:n, Glansham. h:d, Nerike, dat.-ort, 98.
- Ekeby**, gård i Solna s:n, Upl., frälsebr. därpå f. Olof Trotteson, 276.
- Eker**, s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
- Ekholmen**, gods i Veckholms s:n, Trögds h:d, Upl., fråga om byggnad därst., 100; Mats Ingemarson fogde därst., *ib.*; dens. frikallas fr. räkenskap f. år 1547, 172.
- Eknaholm** [Eiknesholm], gård i Tjureda s:n, Norrvinge h:d, Smål., 117.
- Ekolsund** [Eckel-], gods i Husby-Sjutolfts s:n, Trögds h:d, Upl., dat.-ort, 281, 282, 284, 333, 335, 336.
- Elfsborg**, dagsverken sk. göras t. slottsbyggn. af men. man i Mark o. Kind, 77, 170; Gustaf Olsson, höfvidsm. därst., 85; spanmålshus sk. byggas vid, 124, 131; Harald Larsson sk. därifr. begifva sig t. Holland, 138; eng. l. skotskt skepp bör anhållas o. föras t., 171; skeppsbyggeri därst., 170; sjöfaret folk i trakt. af, bör anskaffas, 183; salt fr. Holland sk. föras t., 266.
- Elfsborgs län**, S. Kuse fogde öfver landbönder därst., 45, 48; br. t. menige man därst., 61—63; 77; 124.
- Elfvestad** [Alwesta], s:n i Bobergs h:d, Ög., gods därst., 339.

- Elgar** [Elgzdiur], utödas, jagten på dyl. förbjuden i Rekarne, 175; förbud mot allt f. stor jagt på. i Mora s:n, 211, 212.
- Elisabet**, Gorius Holsts enka, sålt en tomt i Sthlm t. kon., 230, 319.
- Elisabet**, Lars Sölfköpares hustru, 305.
- Ellesund** (Eldsund i närheten af Strengnäs?), dat.-ort, 301, 302.
- Elsa Axelsdotter** (Posse), g. m. Axel Eriksson (Bielke), 304.
- Engelbrecht Larsson**, fogde i Dal., »en blyg karl», sk. biträdas af Michel Helsing, 226.
- Engelotter** [Ängelotter], (ett mynt), 119, 231, 362.
- Engelske, de**, göra sjöfarten vesterut osäker, 167: borttagit skepp för Lödöse borg., 171.
- Enköping**, där sk. blott vara en kyrka o. en prest i st. f. två, 263—264; Erik Johannis prest därst., *ib.*; skolmästare o. skolstuga därst., *ib.* Bondekyrkan därst., *ib.* Distingsmarkn. sk. hållas därst., 341.
- Eriemarken**, bönd. böra flytta in i, för att uppodla dens., 348.
- Erik**, herr, prost i Oviken i Jämtl., qvittobr. på aflemn. kyrkosilfver, 257.
- Erik i Myre**, sk. ej bekymra sig om Dannemora prestgård, 135.
- Erik Andersson**, fogde, br. t. 359.
- Erik Bengtsson**, borg. i Lödöse, qvittobr. f. 355.
- Erik Henriksson**, fogde i Tierp, qvittobr. f. 361.
- Erik Johannis**, kyrkoprest i Enköping, 264.
- Erik Jönsson**, vederkänts några klostergoods, 359.
- Erik Knutsson**, fogde i Söderköping, 290.
- Erik Michelsson**, kon:s tjenare, uppdrag ang. knektar, 7.
- Erik Rolfsson**, fogde i Verml., br. t. 126.
- Ervalla** [Ärffwala, Erfwele], i Ervalla s:n, Fellingsbro h:d, Vestm., Christoffer Anderssons gård, 75; dagsverken fr. Näsby s:n, förl. t. fru Birgitta därst. 331, 332.
- Ervalla**, s:n i Fellingsbro h:d, Vestm., förl. t. fru Birgitta, 331.
- Eskils mak** (å Sthlms slott), 178.
- Eskilstuna** [-stuffue], dat.-ort, 105, 106.

F.

- Falek, Erik**, bisk. i Skara, br. på preb. archidiaconatus därst., 41; sk. jämte Sv. Jacobi utföra kon:s uppdrag i Skara stift, 115; prestersk. sk. vara honom o. kapitlet lydigt, 255.
- Falkuner**, till utrustn. af en galeja i Elfsborg, 267.
- Fasma**, gård i Tensta s:n, Norunda h:d, Upl., fiske därst. 262.
- Fellingsbro** [Fellens-], s:n i d:o h:d, Vestm., hammarsmedja sk. byggas därst. 271.
- Fincke Jöran**, förl.-br. på Virmo skogsbygd i Finl., 14; sk. söka utforska gr. Johans af Hoja ärende i Sv., 338.
- Finland** [Findlandh], 14, 33, 275, 325, 330, 348; skeppsbyggeri därst., 199, 201; salt sk. skickas t. 232, 233; br. t. fogdarne därst. att handla med bönd. om försvar mot ryssarne, 317; om gränsen mell. F. o. Ryssland, 267, 318; knektar sk. förläggas i slotten därst. i st. f. i borgläger hos prest., 323;

- knektar förlagda på sl. därst. 328, 354; handelsplats därst. vid Sandhamn, 36, 316; tvist med Lybeck om därst. bergadt gods, 185; ryskt sändebud dit ankommet, 204; har att frukta f. ryssarne, 354.
- Finnar**, sk. skickas t. Silfberget, 310.
- Finsk seglats**, t. Reval o. Tyskland förbjuden, 232.
- Finska skären**, därst. uppfiskadt gods, hvarom tvistas med Lybeck, 182, 185, 194, 195, 202.
- Fisk**, »note» i Åbo län, 15; till Vadstena fr. Bråviken, 67, 68; t. d:o o. Link. fr. Stegeborg, 146; förgäfvos utbjuden åt Söderk. borgare, 147; begäres af skärgårdsbönd. i Stegeborgs län till kon:s skepp o. slott i Ög. o. Upl., 254; obillig handel med, 306; oloflig utförsel fr. Finl. af, 328.
- Fiske, Fiskeri**, 59, 60; »häringsbyssor», (ett slags skepp), böra anskaffas till förbättring af, 149, 150; tillsyn öfver strömmings- i Kalmar sund, 163; i trakten af Upsala sk. läggas t. slottet, 262; afgift t. kron. f. vid Härads-skär i Ög., 57.
- Fjällsjö**, s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Fjärdingsmän**, i Viborgs län, deras ränta o. gästn., 21.
- Fleming, Erik**, till Svidia, rr. br. t. 35, 267, 316; omtalad, 29, 303.
- Fleming, Lasse**, br. t. 67, 143; sk. underrätta kon. om skyttarnes tillstånd, 40.
- Flockesteen**, (dens. s. Fläcktenstein? Se reg. t. 18:de delen), 302.
- Floda** [Flodhe], s:n i Oppunda h:d, Söderm., förl. af biskopstionden därst. 20.
- Flöjel** [flowel], (ett slags tyg), till äreklädning, 293.
- Flädre**, gård under Askeby klost., förl. t. Svante Sture, 76.
- Fodermarsk**, kon:s, Anders Pederson, 307.
- Fodring, fogde-**, för 6 hästar, förl. åt Jöran Olsson, 9, 10; f. Nils Birgesson, 313; 326; **konungs-**, 67, 107, 312; frihet fr., beviljas, 179; oxar i st. f. 189; må lösas med pengar i Kalmar län, 348; förl. af i Lena Kongsby åt And. Pederson, 349; — **spenningar**, sk. utbetalas t. Olof Bror, 138.
- Forsa** [Horssa!], s:n i Helsingl., herr Måns därst. 65.
- Forvagnar**, om anskaff. af, mell. Vesterås o. Kopparberget samt mell. Stegeborg o. Vadstena, 114, 115, 144, 145, 147, 301.
- Frälsebref**, f. Måns Olfsson t. Osaby, 156—158;
 > f. Anders Andersson (Rosenqvist), 208—210;
 > f. Olof Trotteson på några gårdar, 276;
 > f. Botvid Larsson (Anckar) på d:o, 284.
- Frälsebönderna**, i Vesterås län, må utgöra ved t. Salberget, 346.
- Frälsemän**, öp. br. t. dem, s. församlas t. marknad i Norrköping, 42.
- Frälset**, 4 af, i Ög. sk. vara tillstädes vid skattlägg. i Stegeborgs län, 251—255. Se ock **Adeln**.
- Frökind** [Fröiiken], h:d i Vg., Jon Bagge fogde öfver kyrko- och prestlandbor därst., 94.
- Fullmakter**, f. Anders Eriksson ss. fogde vid Salberget, 8; f. Severin Kuse ss. fogde öfver kyrko- o. prestlandbor i Kind, Mark m. fl. h:d i Vg., 45; f. Joach. Podewetz ss. kon:s stallmästare, 86; f. Jon Bagge ss. fogde öfver kyrko- o. prestlandbor i Vilske, Mo m. fl. h:d i Vg., 94; f. Nils Eskilson ss. befallningsman öfver knektar i Ög., 95; f. Marcus Hammarsmed att hafva tillsyn öfver alla hammarsmedjor i riket, 98; f. Vilh. Johannis på Biskopskulla gäll, 116; f. Peder Höss ss. fogde i Linköpings stad m. m.,

- 233; f. Jöns Bonde ss. häradshöfd. i Åse h:d i Vg., 322; f. Håkan Nicolai på Norrköpings gäll, 340; f. Michael Olavi på Mustasaari gäll, 356.
- Fundbo** [Fyndbo], s:n i Rasbo h:d, Upl., kyrkosilfver därifr., 287.
- **sjön**, fiske därst., 262.
- Funke, Johan**, d:r, sk. affärdas t. Härmästaren i Livl. o. begåfvas, 293.
- Fux, Peder**, fogde i Sevede o. Aspelands h:d i Smäl., br. t. 187.
- Fångar**, några lösgifna, s. deltagit i Dackefejden, 40.
- Fårdala** [Fåredaal], gods i Åsleds s:n, Vartofta h:d, Vg., Anders Pederssons (Lilliehöök) egend. 349.
- Fältslänga**, sk. sändas t. Elfsborg t. en galejas utrustn., 267.
- Förläningsbref**, f. Sten Eriksson (Leijonhufvud) på gästn. i tre h:d af Vg., 1; f. hustru Birgitta på skattefrihet f. Högby gård, 2; f. Jöran Fincke på Virmo skogsbygd, 14; f. Hans Tomesson på biskopsdelen af 6 socknar i Söderm., 20; f. Nils Krumme på Ytterviks gård, 22; f. herr Peder i Kalmar på två smådelar af tionden i N. o. S. Möre, 25; f. bisk. Henrik i Vesterås på Tärnö gård, 26; f. Anders Målare på tiond. af Nicolai kyrka i Nyköping, 31; f. hustru Anna på tiond. af Lunda s:n, 32; f. m:r Pável Justen på tiond. af Virmo och Hvittis socknar i Finl., 32; f. Anders Persson på en tomt i Nyköping, 37; f. bisk. Erik Falck i Skara på preb. archidiaconatus därst., 41; f. Lasse Pedersson på Risa »tomt» i Smäl., 56; f. Axel Eriksson (Bielke) på Örtomta fjerding, 58; f. Svante Sture på Örtomta o. Björsätters socknar i Ög., 66; f. Axel Eriksson (Bielke) på vissa gårdar i Björsätters s:n, 66; f. dens. på biskopsgästn., 71; f. Sv. Sture på gårdar, s. legat under Askeby klost., 76; f. Gustaf Olsson (Stenbock) på jordebyte med kron., 87, 91; f. hustru Anna på skattefrihet f. en gård i Verml., 89; f. Jöns Arvedsson ang. två gårdar i Vg., 92; f. Olof Larsson på en gård i Upsala, 93; f. Nils Eskilson på Rydaholms s:n i Smäl., 95; f. Jöns Bonde på jordebyte med kron., 97; f. Jöran Åkesson t. Tidö på kungl. o. biskops sakören, 105; f. Ture Trolle på d:o, 105; f. Lasse Tegelslagare på 4 gårdar i Skönberga s:n, 108; f. Lars Siggesson (Sparre) på prest- o. kyrkolandbor i 10 socknar af Nerike, 109; f. m:r Hans Nicolai på en tomt i Strengnäs, 121; f. Karl Holgerson (Gera) på Ålrecke ö i Ög., 140; f. Sten Eriksson (Leijonhufvud) på kyrko-, prest- o. preb.-landbor i Gäsene o. Bjerke h:d i Vg., 142; f. Karl Holgerson på Ridbo fjerding i Ög., 144; f. Jöns Månsson på biskopstiond. i Redvägs h:d, 218; f. Gregers Snickare på en tomt i Sthlm, 230, 318; f. herr Bertil Henrici på minskn. i taxan, 256; f. Svante Sture på biskopssakören m. m. af kyrkolandbönder i Leckö län, 268; f. prost. Henrik Erici i Torsåker ang. afraden af två gårdar, 269; f. Bengt Skrifvare på Alnatorp, 270; f. Anders Jonsson i Ups. på skattefrihet, 278; f. Botvid Larsson (Anckar) på frälsefrihet f. gårdar i Verml., 284; f. Pável Justen på ett preb. i Åbo, 297; f. Svante Sture på tomter i Upsala, 298; f. Lasse Sölköpare på ärkedjälnegården i Vesterås, 305; f. Olof Trotteson på skatten af Kimito s:n i Finl., 325; f. Mauritz Olofson ang. jordebyte med kron., 326; f. Nils Boije på Virmo s:n i Finl., 329; f. fru Birgitta på Ervalla s:n m. m., 331; f. Olof Murmästare på ett hus i Sthlm, 336; f. Nils Andersson på Aspöja gård i Ög., 339; f. Cecilia Eriksdotter att behålla sålda gods, 334; f. Anders Pedersson (Lilliehöök) på fodring o. sakören af Kongslena s:n i Vg., 349; f. Pável Skutz på Hjordsbro gård i Ög., 351.

Försvarelsesbref, f. Severin Kuse, 47; f. And. Henriksson, 50; f. Nils Månsson, 243; f. Hans Skyremans enka, 257.

G.

- Gabriel Christersson** (Oxenstierna), rr. br. t., 194, 306.
- Gadd, Peder**, kon:s »drabant o. trotjenare», sänd t. biträde åt J. Bulgrin i Vadstena, 228.
- Galejor** [-leider], byggda i Vestervik, 165; byggd i Elfsborg, 170; en sådan sk. möta kon:s skepp Gripen, 176, 177; sk. utrustas för att vara redo i fall af behof, 186; sk. skickas t. Ög. i följd af de Lybskes trots, 235; böra läggas vid Kalmar, 236; 253; 254; utrusta. med tackel o. skytt m. m. af en i Elfsborg, 267.
- Gengård** [Gingerdh], 88; — **spersedlar**, 72.
- Gennäs**, gods i Nylands län, Finl. Nils Boijes egend., 330.
- Germund Svensson** (Somme), ståth. på Kalmar slott, 89, 90, 127, 237, 239; br. t., 23, 90, 163, 195, 234, 314, 342, 347; penningförsänd. t. 342, 343.
- Gestrikland** [Gestringe-]. br. t. fogdarne därst., 7; landsknektar därifr. arbeta i Upsala f. kon:s räkn., 246, 247.
- Glanshammar**, s:n i d:o h:d, Nerike, 109.
- Gotland**, ett därst. såldt skepp, 289; sjöröfvare vinddrifna t., 360.
- Grafbacken**, i Vadstena, trädgårdar därst. sk. läggas under kron., 171, 172.
- Grelleby**, tomt i Upsala, förl. t. Svante Sture, 298, 299.
- Grip** [Gripen], **Frantz**, tvist mell. hon. o. Rasmus, 239.
- Gripen**, ett kon:s skepp, sk. segla t. Holland, 167; redo att gå till sjöss o. väntar på last fr. Ög., 176, 177; sk. ej utlöpa i följd af befarad fiendskap fr. Lybeck, 186; fråga om dess utlöpande, 217, 220, 232.
- Gripsholm**, kor ditskickade, 24; Peder Brahe o. Sten Eriksson sk. begifva sig dit, 104; smed sk. skickas dit, 114; dagsverken t. 129; stod därifr. t. Brunsbo, 158; ridfogde därst. 180; dat.-ort, 107—238, 284, 287—300, 311—313, 348—354, 357.
- Grufva**, uppressad vid Gamla Silfberget, 309. Se för öfrigt de särskilda grufvornas namn.
- Grums**, h:d i Verml., 284; s:n i d:o h:d, gårdar därst., 284, 285.
- Gråbrödraklostret**, i Upsala, 93.
- Gräfve** [Greffua], s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
- Grönevik**, gård i Björsätters s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Gudmund** [Gunnund] **Olsson**, fogde?, br. t. 273.
- Gudmundrå** [-deråd], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Guldskedere**, **Hadrian**, 55.
- Guldsmed**, **Måns**, i Upsala, hans hustru Birgitta, 2, 3.
— **Philip**, 110.
- Gunnar** »vte med lande», misstänkt att anstifta oroligheter i Dal., 221, 227.
- Gustaf** [Göstaff] **Eriksson**, borgm.? i Upsala, hans gård, 93.
- Gustaf Eriksson**, fader till Hans Skyremans enka, 258.
- Gustaf Olsson**, (Stenbock, t. Torpa), rr. br. t., 11, 112, 115, 123, 128, 137, 149, 170, 182, 266, 281, 301; qvittobr. f., 85; bytesbr. på Ömesela gård, 87; d:o på Hofsnäs gård, 91; omtalad, 78, 92, 131, 182, 189.

- Gyllen**, ungerska, 311, 315, 361, 362.
Gårderöther, förl. af, 268, 269, 272, 273.
Gårdestädsler, 154.
Gäddeholm (n. v. Tureholm i Trosa s:n, Hölebo h:d, Söderm.), dat.-ort, 17.
Gäddor, finska, 146, 147; 262; t. underhåll f. Val. v. Lüttich, 299.
Gällerske ridder, ett slags mynt, 231.
Gällstad [-ha], s:n i Kinds h:d, Vg., gård därst., 88.
Gäsene, h:d i Vg., förl. af »landred» därst. åt Sten Eriksson, 1; Jon Bagge fogde öfver kyrko- och prestlandbor därst., 94; förl. af kyrko-, prest- o. preb.-landbor därst. åt Sten Eriksson, 142.
Gästning, fogde-, 10; biskops-, 71; 327; i 3 h:d i Vg., förl. åt Sten Eriksson (Leijonhufvud), 1; hos »bolmän» i Viborgs län, 21.
Götlunda, s:n i Glanshammars h:d, Nerike, 109.

H.

- Hagunda** [-en], h:d i Upl., gårdar därst., 335.
Hallaren [Haller-], sjö på gräns. af Upl. o. Vestm., vattuflod därifr., 291.
Hammarby, gård i Bro s:n, Åkerbo h:d, Vestm., 100.
Hammarby, by i Möklinta s:n, Öfverturbo h:d, Vestm., (?) 334.
Hammarkind [Hammer-], h:d i Ög., 339, 351.
Hammarsmed, Lasse, får tillstånd att behålla jord, s. han uppröjt, 100.
Hammarsmed, Marcus, får fullmakt att hafva uppsigt öfver alla kronans hammarsmedjor m. m., 98; br. t., 186, 271.
Hammarsmeder, Marcus Hammarsmed sk. hafva tillsyn öfver kon:s, 272.
Hammarsmedja, vid Vätinge (Vällinge?), 34; sk. byggas vid Hammerfors, 60; i Verml., 181, 187; sk. byggas i Fellingsbro, 271; -or vid Järnberget, 241; uppsigt öfver alla kronans, 98, 99.
Hammerfors, (i Åkerbo h:d i Vestm.?), hammarsmedja sk. anläggas därst., 60.
Hampe, Jacob, sk. tillhållas att betala sin skuld t. kon., 216.
Hamra [Hambra], gård i Hels., Sven därst., 65.
Hanekind, h:d i Ög., 352.
Hannover, Berendt von, tysk knekt, antagen i kon:s tjänst, 53.
Hans, konung af Sverige, Danmark och Norge, 254.
Hans Claeson, sk. upplåta kon. ett torp vid Täckhammars qvarn, 180.
Hans Haraldsson, fogde på Örby, br. t., 11.
Hans Laurentii, kyrkoh. i Danmarks s:n, qvittobr. på kyrkosilfver, 286.
Hans Nicolai, skolmästare i Strengnäs, bytesbr. mell. hon. o. kron., 121.
Hans Tomesson, kon:s kamererare, br. t., 113, 218; öp. br. på biskopsdelen af 6 socknar i Söderm., 20.
Harald [-eld] Larsson, borg. i Lödöse, qvittobr. f., 118, 119, 120; sk. vara fri fr. all stadens tunga, 128; får Säfveholmen i förl., *ib.*; levererat kläde i Vadstena, 132; sk. resa t. Holland i kon:s ärenden, 138, 139; sk. bistå vid försäljn. af varor därst., 168; insatt pengar för kon:s räkn. i Lybeck, 183; sålt smör f. kon., 231; uppdrag med salthandeln, 301, 302.
Haraldstorp, gård, frälsebr. därpå f. Anders Anderson, 208, 209.
Hartz, Jost von, bör stå under uppsigt, 186.

- Hassle** [Hassla, Hessla], by i Holms s:n, Nordals h:d, Dal, bytesbr. därpå f. Maur. Stake, 326.
- Hedemora** [Hene-], s:n i Dal., öp. br. t. allmog. därst. ang. dagsverken vid Gamla Silfberget, 308.
- Hedensberga**, gods i Tillberga s:n, Siende h:d, Vestm., 50.
- Helge Lekamme gränd**, i Sthlm, 336; — **prebende**, i Sthlm, 337.
- Hellesta** [Häll-] **berg**, i Ög., en god »rännere» sk. anskaffas t. hyttan därst., 163.
- Helsing, Michel**, fogde öfver Kopparbergslagen, 160, 221; misstänkt för skalkstycke i samråd med Lars Kopparskrifvare, 214; sk. handla med allmog. i Dal. om förmedling i skatten, 308, 309; misstänkt för underslef vid Gamla Silfberget, 313, 314; br. t., 48, 101, 224, 330.
- Helsing, Nils**, fogde i Helsingl., br. t., 7, 65, 131, 242.
- Helsingfors**, 268. Jfr **Sandhamn**.
- Helsingland**, nyantagna knektar därifr. sk. skickas t. Upsala. 7; murmästare fr. sk. skickas t. d:o, *ib.*; gård därst., 131; sändebud därifr., 242; tullfisk, 242; tionde-ärter därst., 243; landsknektar därifr. arbeta vid Upsala slott, 246, 247; öp. br. t. men. man därst. om S:t Olofs penning, 277; öp. br. t. men. man därst. om Distingsmarkn., 341.
- Henrik**, hert. af Braunschweig, förskrift t. begärd af Jeppe Tordsson, 245.
- Henrik**, bisk. i Vesterås, gåfvobr. på Tärnö gård, 26, 27.
- Henrik Claeson**, (Horn t. Kankas), br. t., 323; omtalad, 354.
- Henrik Eriaci**, herr, prost i Torsåker, qvittobr. på aflemn. kyrkosilfver, 260; befrias fr. afrad af två skattegårdar, 269.
- Henrik Jonsson**, fogde i Finl. (?), sk. inlemna sin räkenskap i kam., 51.
- Henrik Nicolai**, kyrkoh. i Pedersöre i Österb., qvittobr. på taxan af gället, 310.
- Henrik Pederson**, fogde, sk. låta en skild hustru få sitt igen, 46.
- Henrik Pederson**, fogde i Björkekinds m. fl. h:d i Ög., br. t., 67, 203, 312.
- Hernevi** [Erneuij], s:n i Torstuna h:d, Upl., gård därst., 276.
- Hernome** [-äm], gård i Torstuna h:d, Upl., 6.
- Hernö** [Härnö], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Herrans Sand** (Hernösand?), 242.
- Herresäter** [Häräsäter], gård i Värna s:n, Bankekinds h:d, Ög., Axel Eriksson (Bielke) t., 71.
- Hersboda** [Häffersboda], by i Vikers kap., Nora bergslag, Vestm., bytesbr. därpå, 121.
- Hintze Jonsson**, sk. besitta Knifva gård o. gå i kons: tjänst, 330.
- Hisenä** [Hisänes], gård i Hels., 131.
- Hjordsbro**, gård i Landeryds s:n, Hanekinds h:d, Ög., förl. t. Påvel Skutz, 351, 352.
- Hof** [Hoff], gård i Ångerm. (?), 269.
- Hofman, Hans** (l. Henrik?), borg. i Ronneby, fiendtlig mot Sv., 332.
- Hofmän** [Hommän], bruka olagl. skjutsfärder, 282.
- Hofmästaren** (= Härmästaren), af Livland, br. fr., 173.
- Hofs län**, (s.v. delen af Ög.), Olof Eriksson fogde därst., 189.
- Hofsnäs** [Hoffz-] gård i Långhems s:n, Kinds h:d, Vg., bytesbr. ang., 91.
- Hofsta** [Hosta], s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
- Hoja** [Hoye], **Johan von**, greffe, hans mottagande i Sthlm o. försigtighets-åtgärder med afs. på honom o. hans sällskap, 337, 338.

- Holland** [Häll-], Harald Larsson sk. resa dit i kon:s ärenden, 138, 139; bark-skeppet Gripen sk. segla dit, 167; Gustaf Olsson haft bud t., som upp-gjort salthandel, 266; sjöfart t., fr. Viborg, 327.
- Holländarne**, handel med dem vid Sandhamn i Finl., 36.
- Holm**, s:n i Nordals h:d, Dalsland, 326.
- Holm, Peder**, Jeppe Tordssons tjänare, 23, 24.
- Holst, Gorius**, hans enka Elisabet, 230, 313.
- Holst, Matz**, rörsmed, 200.
- Holstein** [Hollstenn], 31, 81, 83, 85, 213, 358, (i kon:s af Danmark titel).
- Horn, Joachim** (l. Jacob?), ang. lån åt hon., 33; sk. skaffa handverkare in i landet, 33; får rätt att bruka ham-smedjan vid Vällinge, 34; sk. skaffa salpeter i landet, 55; sk. brukas i kon:s ärenden i Holland, 139, 168, 177, 178; gifvit kon. kunskaper om de lybske, 235.
- Hospitaler**, sk. vidmakthållas af tionden, 62.
- Hudar**, i bet. f. bly, sk. Peter Meess bekomma, 234, 237.
- Hultatorp**, by i Fröderyds s:n, Vestra h:d, Smål., rätt att hålla markn. därst. f. Jönköp. borgersk., 288.
- Humle** [Humble], 52, 62; fr. Vadsbo h:d, sk. föras t. Vadstena slott, 69; sk. sändas t. Sthlm, 72; sk. införas fr. Tyskland, 320.
- Hummora**, gård i Söderbärke s:n, Dal., 103.
- Husby** [Husseby], s:n i Dal., öp. br. t. men. man därst., 308.
- Husby**, (gård l. s:n?) i Upl., 276.
- Husesyn**, med landbor, sk. hållas af fogd., 263.
- Husmän** (inhyesmän), sk. arbeta på Upsala slott, 262.
- Hvittis**, s:n i Åbo stift, Finl., tiond. därst. förl. åt m:r Pável, 32, 33.
- Hytteskrifvare, Jacob**, br. t., 162.
- Hyttor**, vid Orga, nedbrunnen, 134; vid Salberget, 159; 272; — **edräng**, hans afön., 103; — **efogdar**, vid Salberget, 108; vid Kopparberget, 53.
- Håkan** [Håken], herr, kyrkoprest i Ljungby, misstänkt f. förbindelser med Dmk, 352, 353.
- Håkan Nicolai**, herr, fullmakt ss. kyrkoh. i Norrköpings stad o. Bondkyrkan därst., 340.
- Håkonaboda**, gård (i Ög.), frälsebr. därpå f. Anders Anderson, 208, 209.
- Håncker** (Hånger i Källstads s:n, Dals h:d, Ög.), gård, skall indragas, 229.
- Håper** (ett slags roddfartyg), om byggande af, i Vuoxen, 36.
- Häggdånger** [Hedånger], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Hälgestad** (i Smål. el. Vg.), Jönk. borgersk. får hålla markn. därst., 288.
- Härads fjärding**, i Leksands s:n i Dal., klagomål mot, 304, 305.
- Härads höfding**, hans pligter o. rättigheter, 322; Jöns Bonde utn. t. i Åse h:d, *ib.*: -arne i Vestm. o. Dal. sk. insända reg. på »sakfall» i kansliet, 345; -dömet, i Åse h:d, 322; Björn Claesons i Finl., 348; -rântan, i Vaksala h:d, 18; 345.
- Härads skär** [Härskäre], i Gryts s:n, Hammarkinds h:d, Ög., br. t. fiskarena därst. om afgift t. kron. af deras fiske, 57.
- Häringsbysser** (ett slags skepp, tjenliga till fiske), 149, 150.
- Härmästaren** [Her Mästeren], af Livland, br. fr., 173; d:r Joh. Funke sk. affärdas t., 293.
- Hässjö** [Hässijö], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.

Hästar, 86; fodrings-, 9, 10, 92; S. Kuse får rätt t., 3; frihet fr. 2 årl., 97; borgläger f. några på Kronoberg, 118, 128; sk. skickas fr. Örby t. Ups., 133; fr. Gripsholm t. Brunsbo, 154, 158; i borgläger i Kalmar, 198; sk. sändas t. Silfberget l. t. Kungsör, 310.

Hästholmen [Heste-], hamn vid Vettern nära Omberg, 324.

Höfves [Höffues], gård i Arvika s:n, Jösse h:d, Verml., bytesbr. ang., 89.

Högby [Höggeby], by i Näs s:n, Ulleråkers h:d, Upl., 2, 3.

Högsjö [Hösiö], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.

Hölsjö, fjärding i Vestra h:d, Smål., dagsverken därifr. t. Kronobergs sl., 280.

Hörningsholm, gods på Mörkö, Hölebo h:d, Söderm., dat.ort, 14—16; Svante Sture t., 268, 273, 298.

Höss, Peder, fogdebr. på Linköpings gård o. stad samt Åkerbo h:d i Ög., 233.

I.

Indal [-dall], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.

Interim (beslut i fråga om reformationen), tacksägelse t. kon. af Danmark f. öfversändandet af, 357.

Inventarium, uppställn. däraf i räkensk., 113; i kon:s kammare, 166.

Isak Nilsson (Banér), fogde i Tavastehus län, 52.

Istrum [-ström], gård (i närheten af Orreholmen?), 58; om dess öfverlåtelse t. kon., 129, 154.

J.

Jacob, herr, begär biskopstjonden i Vadsbo h:d, 181.

Jacob, herr, rykte om hans i Mora kyrka nedsatta penningar, 221, 227.

Jacob Henriksson (fogde?), br. t., 158.

Jacob Pedersson (fogde i Finl.), br. t., 51; sk. göra skyndsamt räkenskap i kam., 51.

Jacob Turesson (Rosengren t. Grensholm), br. t., 102.

Jeppe Tordsson [Jep Turdson], dansk, uppsigt sk. hållas med, 23; flytt fr. Dmk t. Sv., tagen i beskydd af kon., 29, 30; sk. bekomma 700 mk. på sin årstjenst, 24; hans tjenare sk. väl förvaras, 68; sk. få en försträckt af 200 mk., 90, 91; bör inställa sig hos kon., 197; begärt förskrift t. hert. af Brunswig, 245; flytt fr. Kalmar, bör efterslås, 279; hans hästar, 280; 357.

Jochim Olsson, kon:s sölfskrifvare, 69, 70, 257, 258, 260.

Johan Olofson (Gyllenhorn t. Hacksta), rr., sk. förhandla m. allmog. o. prestersk. vid Distingsmarkn., 19; 317; br. t., 345.

Johan Pedersson, indragn. af honom tillhörig gård, 117.

Johan Turesson (Tre Rosor), rr. m. m., br. t., 59, 281; förl. återkallad fr., 59.

Jon [Joen], herr, kyrkoprest i Bygdeå, qvittobr. å kyrkosilfver, 70.

Jon i Ackereby, sk. ej bekymra sig om Dannemora prestgård, 135.

Jon i Söderbo, bonde, 103.

Jon Persson, dansk, fr. Ronneby skickad t. Sthlm, 244, 245.

- Jon Töresson**, i Barna, tvist med Björn i Tidö, 126.
- Julelön**, åt knektar, 196, 273, 274, 323, 342.
- Julita** [Jwillethe], s:n i Oppunda h:d, Söderm., dikare därifr. sk. skickas t. Gripsholm, 233.
- Jumala**, s:n på Åland, 276.
- Justen, Påvel**, m:r, sk. förestå skolan i Åbo o. åtnjuta en del af tionden fr. Virmo o. Hvittis s:n, 32, 33, 34, 35; öp. br. på preb. i Åbo, 297.
- Jute**, Niels (länge), Jeppe Tordssons tjenare, 68.
- Jute, Påvel**, sk. låta Lasse Pedersson återfå sin egend., 17.
- Jute, Severin** [Söffring], fogde vid Salberget, 8, 17; sk. tillfredsställas i afs. på en gård, 44; pass f. att resa t. Tyskland, 153; br. t., 10, 333, 346.
- Juter**, förlagda i borgläger, 159.
- Jämtland** [Jämtlandh], kyrkosilfver därifr., 257; herr Erik prost därst., *ib.*
- Järn**, i st. f. dagsverken, 334; qvittobr. på såldt, 355; **-redskap**, t. skeppsbyggeri, 164, 165.
- Järnberget**, stångjärn därifr. t. Sthlm, 241.
- Jönköping** [Jeneköpfung, Jöne-], br. t. borgm. o. råd därst. ang. Sven Skrifvare, 223; borgersk. därst. får rätt t. vissa markn. i Vg. o. Smål., 287; borgersk. sk. betala oxar f. öfverträdelse af stadgan om köphandeln, 290.
- Jöns**, m:r, fråga om gods köp mell. kon. o. hon., 313.
- Jöns**, herr, kyrkoh. i Fundbo, qvittobr. på aflemnadt kyrkosilfver, 287.
- Jöns**, »som kom fr. Norrigie», misstänkt f. stämpl. i Dal., sk. skickas t. Sthlm, 221, 227, 228.
- Jöns Arvidsson**, öp. br. på två gårdar i Långhems s:n, Kinds h:d, Vg., 92.
- Jöns Lindvedsson**, röfvat skepp o. gods fr. Lars Henriksson, 302, 303.
- Jöns Månsson**, kon:s kammarskrifvare, 111; förl.br. på biskopstionden af Åtorp i Redvägs h:d, Vg., 218, 219.
- Jöns Pedersson**, fogde i Dal. (?), br. t., 304.
- Jöran Arvedsson**, fogde i Vadsbo m. fl. h:d i Vg., 186, 187; br. t., 45, 69, 181.
- Jöran Eriksson** (Gyllenstierna), sv. sändebud t. Ryssl., 204.
- Jöran Jönsson**, fogde i Kopparbergslagen, br. t. 103, 265.
- Jöran Jönsson**, hans enka Birita, 117.
- Jöran Larsson**, fogde i Dal. (?), sk. biträda Harald Lake med uppdrag därst., 223, 224.
- Jöran Larsson**, fogde i Tveta, Vista m. fl. h:d, br. t., 3, 290.
- Jöran Olsson** (Lilliesparre?), br. t., 9, 97; får fodring t. 6 hästar, 10.
- Jöran Åkesson** till Tidö, förl.br. på kungl. o. biskopssakören af sina landbor, 105; br. t., 180.
- Jösse** [Gösen], h:d i Verml., gård därst., 89.

K.

- Kalix**, s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 70.
- Kalkar**, aflemnade fr. Luleå, Kalix, Skellefteå, Bygdeå, 70, 71; fr. Selånger, 259; fr. Danmark, Rasbo, Rasbokil, 286.
- Kalmar** [Calmarne, -ere], 237; Jeppe Tordssons vistelse därst., 23; skrifvarestuga därst., 24; skolmästare o. -stuga därst., 25, 26; salpetersjudare

- därst., 127; tillsyn öfver fisket vid, 163; seglats t. Lübeck förbjudes borger-sk. därst., 195, 196; smör får ej utföras därifr., 197; Ölands skattespanmål sk. därst. förvaras, *ib.*; galejor böra förläggas därst., 236; salt sk. föras fr. Holland t., 266; Jeppe Tordssons flykt därifr., 279; Lasse Skrifvare sänd t., 343.
- **län**, fodringen därst., 347, 348.
- **slott**, 23, 312; arbetet därst., 195, 196; väl försedt med strömming, *ib.*; skyttar i borgläger därst., 198; knektar sk. föras fr., 276; slottsgrafven och 2 »rundeler» därst., 342.
- **sund**, strömmingsfiske därst., 347.
- Karl Andersson**, borg. i Sthlm, sk. tillhållas att betala sin skuld t. kon., 216; sålt ett skepp t. Conrad Yxkull, 289.
- Karl Holgersson** (Gera), t. Björkvik, 234; sk. medfölja en legation t. kon. af Danmark, 122, 123, 142; sk. behålla Ålrecke ö i Ög., 140, 141; hans moder, 141; får i förl. Ridbo fjerding i Skärkinds h:d, 144; bjudn. t. hans bröllop, 304; förordnad ss. legat t. kejsaren, 354.
- Karl Ingeson**, fogde, 159, 334.
- Kartt, Peder**, fogde i Vartofta h:d, Vg., sk. jämte Jon Bagge ha tillsyn öfver spannmål i Lödöse, 131.
- Kasby** [Caseby], gård i Lagga s:n, Långhundra h:d, Upl., såld t. kon. af Cecilia Eriksdotter, 344.
- Katapa, Oluf**, borg. i Viborg(?) 303.
- Kejsaren** (Karl V), 79; fråga om legation t., 104, 122; de Lübske ha sin syndicus hos, att stämpla mot Sv., 241; legater förordnas t., 354.
- Kellekin**, s:n, (trol. oriktigt), 334.
- Kexholm**, höfvidsman därst., 329.
- Kil** [Kiill], s:n i Örebro h:d, Nerike, 109.
- Kilbo** [Kijl-], fjärding i Vestra h:d, Smål., dagsverken därifr. t. Kronobergs slott, 280; sk. indragas t. d:o, 312.
- Kimito** [Kimete], s:n i Åbo län, skatten däraf förl. åt Olof Trotteson, 325.
- Kind**, h:d i Vg., S. Kuse fogde öfver landbor därst., 45, 48; br. t. men. man därst. om dagsverken t. Elfsborgs slott, 77; gårdar därst., 88, 91; tiøndens bet. af allmog. därst., 170; dagsverken t. Elfsborgs slott af d:o, *ib.*
- Kinne** [Kinde], h:d i Vg., 322.
- Klingensten, Marcus**, begär mjöl o. malt t. hammarsmedjan i Verml. i byte mot tackjärn, 181. Se f. ö. **Hammarsmed, Marcus**.
- Kloster** [Clöster], i Nyköping, 37; Askeby, 76; Gråbrödra- i Upsala, 93; — **-gatan**, i Upsala, *ib.*; — **-gods**, indragna af Jöns Bonde o. Erik Jönsson, 359; — **-landbor**, i Leckö län, 268, 269, 272, 273.
- Kläde**, på Vadstena slott sk. annammas af Joch. Bulgrim, 132; groft t. jackor o. »hosur» åt knektar, 189; t. knektar i Vg., 266; t. d:o i Ög. o. Smål., 274; 284; t. gåfva åt dr. Funke, 293; t. underhåll åt Torkel Andersson, 315; sk. införas fr. Tyskland, 320; sk. betalas f. smör af Vadstena borg., 324; fr. Holland, 327; behöfves i Viborg t. krigsfolket, 327, 328.
- **kammare**, kon:s, 328.
- Knektar**, 106; nyantagne i Helsing-, Gestrik- o. Ångermanland sk. skickas t. Upsala, 7; i Åbo län, 16; mönstr. af, i Upl., 39; smål., s. deltagit i Dackefejden, 40; öp. br. t. dem, s. arbeta på Upsala slott, 152; fr. Dal. sk. föras t. Sthlm, 160; Ol. Eriksson sk. skaffa kläde åt de nyantagna o. mer

- folk, 189, 266; i Dal. sk. afstyra öfvervåld, 222; sk. skickas fr. Sthlm »undan döden», 235, 236; lön åt nyantagna i Ög. o. Smål., 273, 274; fredlösa, tagna i tienst, 275; 276; några af de skickligaste sk. sändas fr. Smål. t. kon:s drabanter, 280; aflön. t., 284, 321; flere sk. skickas fr. Smål. t. kon:s tienst, 312; finska sk. förläggas i kon:s slott, 323; deras julelön, *ib.*
- Knifva**, gård i Dal. (?), sk. besittas af Hintze Jonsson, 330.
- Knut**, (Andersson Lillie), herr, rr., 317.
- Knut Ingeson**, (fogde i Ög.?), br. t., 47.
- Knut Svensson**, (fogde?), 58.
- Kolding** [Coldingen], stad i Danmark, 213; dat.-ort, 78, 81.
- Kongslena**, s:n i Vartofta h:d, Vg., förl. af fodring o. sakören därifr. åt And. Pedersson (Lilliehöök), 349.
- Koppar**, »lättare köp» på o. bättre bruken af, 49; underslef därmed bedrifvet af Lars Kopparskrifvare, 215; lån t. bergsmän sk. betalas med, 225, 226; »keslekoppar», 242; förgyld, 257, 259; får ej utföras t. Norge fr. Dal. o. Norrl., 265; forsl. af, t. Vesterås, 301.
- Kopparberget** [-slagen], br. t. bergsmännen därst., 49; hyttefogdarnes räkenskaper därst., 53; forvagn mell. K. och Vesterås, 114; räkenskaper ang., 214; sändeb. fr., 242; omtaladt, 102, 166, 221, 224, 225.
- Kopparränta**, penningar utlånta på, 226.
- Kopparskrifvare** [-köpare], **Lars**, herr, 166; »blifven till akters» i sin räkensk. rör. Kopparberget o. bedrifvit skalkstycken, 214, 215; lånt ut kon:s pengar t. bergsmän därst., 224, 225, 226; hans skrifvare sk. hålla klara reg., 226.
- Kopparslagare**, fr. Helsingl., om deras skatt, 242.
- Kor**, skickade till Gripsholm, 24.
- Korn**, väl torkadt, i landgille, 47; **-hus**, sk. byggas vid Elfsborg, 131; **-ränta**, 334.
- Korsnäs**, gård i Skällviks s:n, Hammarkinds h:d, Ög., Mårt. Håkanssons anspråk därpå, 4.
- Korsåther**, (ett mynt), 111, 119, 231.
- Krabbe**, **Anders**, häradshöfd. i Åse h:d, Vg., 322; ang. byte af Istrums gård, 154.
- Krafft**, **Hans**, borg. i Lübeck, br. fr., 39.
- Krafvel** (skepp), sv. åstundas köpa af H. Mäleman i Danzig, 345, 346.
- Kristdala** [Christ-], s:n i Tuna län, Smål., sk. ej längre »ligga till Asboland», 187, 188.
- Kronoberg** [Crone-], befallningsman därst., 39; spisöl åt arbetarne vid, 118; borgläger f. hästar därst., *ib.*; dagsverken t. slottsbyggn., 280; 350; hjälp t. d:o, 312; indrag. af Kilbo fjerding t., *ib.*; 332.
- Kronobönder** [Chron-], sk. draga tungan med skjutsfärder o. dyl. ss. skattebönder, 174.
- Kronor**, fr. Danmarks, Rasbo o. Fundbo kyrkor, 286, 287.
- Krumme**, **Nils**, t. Örboholm, rr. förl.-br. på Ytterviks gård i Vesterljungs s:n, 22.
- Krut**, 28; sk. införas fr. Tyskland, 320.
- Kukle**, **Hans**, hans skepp, 320.
- Kungsör** [Kongzöör, Konungsör, Ören, Öörnn], br. t. fogden därst., 14; hästar sk. levereras t., 61, 310; dat.-ort, 100, 101, 102, 103, 303.
- Kuse**, **Severin** [Söfferin], sk. vara fogde öfver kyrko- o. prestelandbor i fl. h:d i Vg., 45, 46; försv.br. f., 47, 48.

- Kylinge**, gård i Rasbokils s:n, Rasbo h:d, Upl., såld t. kon., 344.
- Kyrkebyn**, gård i Arvika s:n, Jösse h:d, Verml., bytesbr. ang., 89.
- Kyrkoherbergen**, 5, 190, 191; **-messor** (o. onyttiga gästbud), klandras, 191.
- Kyrkosilfver**, aflemnadt, fr. Luleå, Piteå, Kalix, Torneå, Skellefteå, Bygdeå, Löfångers, Umeå kyrkor, 69—71; fr. Jämtland, 257; fr. Medelpad, 258; fr. Södra Ångermanl., 260; fr. Danmarks s:n, 286; fr. Rasbo o. Rasbokil, *ib.*; fr. Fundbo, 287.
- Kyrkotionden**, se **Tionde**.
- Kåkbrinken** [Kocke-], i Sthlm, hus därst. skänkt t. Olof Murmästare, 336, 337.
- Kåkind** [Kokin], h:d i Vg., indragn. af kyrko- o. prestelandbor därst., 45.
- Kökenfett**, sk. säljas i Holland f. kons räkn., 139.
- Köpenhamn** [Copenhagen], dat.-ort, 357.
- Köphandeln**, öfverträdelse af stadgan om, 290, 301, 302, 311, 312, 351.
- Köping**, förvaring af tionde i dess kyrka, 61.
- Köpmän**, bruka olagliga skjutsfärder, 282.
- **stadsmän**, öp. br. t. de vid Påvelsmessan i Norrköping samlade, 42.
- **svenner**, tyska, klagomål af, 296, 301; tillsyn öfver, 338.
- Körsner**, **Hans**, Jeppe Tordssons tjänare, 68.

L.

- Ladugård**, vid Väsby kungsgård, 333, 334, 347.
- Lag**, Sveriges, 77, 126, 175, 211, 212, 244, 322, 340, 356.
- Lagga**, s:n i Långhundra h:d, Upl., gård därst., 344.
- Lagmansgästningen**, i Dalsland, sk. ersättas med en oxe af 16 bönder, 294.
- Lake**, **Harald**, knektehöfvidsman i Dal., br. t., 160, 221, 222, 223; sk. rådslå med Michel Helsing om några orostiftare i Dal., 227, 228.
- Lakvik** [Laka-], gård i Björsåters s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Lam**, till Upsala sjukstuga, 321.
- Landbor** l. **-bönder**, kyrko-, deras timmerforsling, 38; i Rekarne, vilja lösa afraden m. pengar, 39; indragn. af kyrko- o. preste- i Kåkind's h:d, 45; Sev. Kuse fogde öfver, i fl. h:d i Vg., 45, 48; Jon Bagge d:o i 5 h:d i Vg., 94; i Vadsbo h:d, 69; förl. af, i 10 socknar i Nerike åt Lars Siggeson (Sparre), 109; sk. göra dagsverken t. Gripsholm, 129; förl. af, i Gäsene o. Bjärke h:d åt Sten Eriksson (Leijonhufvud), 142; i Stegeborgs län sk. betala sina utskylder t. Lasse Pedersson, 154; frälse- i Rek. vilja ej deltaga i skjutsfärder, 174; frälse- vilja ej deltaga i körslor t. Ups. slott, 179; br. t. i Aspel. o. Sevede om tionde, 190; förl. af, i Leckö län åt Svante Sture, 268, 272, 273; indragn. af, 321; husesyn med, 263; sk. utgöra timmer t. Väsby kungsgård, 347; — **hemman**, anslagna t. Upsala sjukstuga, 320, 321.
- Landeryd** [Landred], s:n i Hanekinds h:d, Ög., gård därst., 351, 352.
- Landgille**, sk. sändas t. Stegeborg l. Söderk., 47; sk. utgöras t. Lasse Pedersson, 154; dess lösande med penningar, 324, 359.
- Landred** [-erödt], (se reg. t. 17:de del.), 1.
- Landsknektar**, fr. Hels. o. Gestrikl., s. arbeta i Upsala, öp. br. t., 246; pläga hjälpa att befästa slott o. städer, 247.

- Laner** (ett slags fiskredskap), i Verml. strömmar, 109: — fiske i Ljusne älf, 243; 262.
- Larentz Torkelson**, herr, 49, 53, 331.
- Lars**, herr, kyrkoh. i Rasbo, qvittobr. på kyrkosilfver, 286.
- Lars Henriksson**, borg. i Viborg, sk. få igen honom frånröfvadt gods, 302.
- Lars** [Larentz] **Siggesson** (Sparre), riksmarsk m. m., kallas t. kon., 63; förl-br. på preste- o. kyrkolandbor i 10 socknar af Nerike, 109; br. t., 281, 303.
- Lars Trulsson**, (fogde?), br. t., 306.
- Lasse Eriksson** [Erson], fogde i Skara o. på Brunsbo, br. t., 272.
- Lasse Hieronimisson** [Jeronimison], se **Sölfköpare, Lars**.
- Lasse Jonsson**, dräpt af And. Henriksson, 50.
- Lasse** (Larsson?), fogde vid Salberget? br. t., 145.
- Lasse Larsson**, fogde i Bälinge m. fl. h:d i Upl., br. t., 3, 179; 263.
- Lasse Månsson**, (fogde?), 347.
- Lasse Olsson**, [Olofs-], befallningsman på Vesterås slott, förbön f. sonen Märten, 248; 301.
- Lasse Pedersson**, befallningsman på Stegeborg, 57; br. t., 4, 141, 146, 203, 233, 251, 311; får uppdrag vid Stegeborg, 142, 143; sk. låta göra forvagnar, 144; sk. bistås af 4 herrar ss. »slottslofven» därst., 249, 250; sk. hålla skattlägg. med skärbönderna därst., 250—252.
- Lasse Pedersson**, kon:s fodermarsk, öp. br. på Risa »tomt» i Vestbo h:d, Smål., 56; br. t., 153, 159 (dens. s. föreg.?).
- Lasse Pedersson**, sk. återfå sin faders egend., 17.
- Lasse Tistelsson**, köpsven i Vadstena, sk. skickas t. kon., 229.
- Lax**, på Stegeborg, 146; t. salu åt Söderköpings borg., 147; t. underhåll åt V. von Lüttich, 299; — **-fisken**, i Vesterb., tillsyn med, 74; sk. uppsökas i Smål., 110.
- Leckö** [Läckiö], slott på Källandsö i Venern, Svante Sture höfvidsman därst., 268, 298; förl. af biskopssaker af kyrko-, kloster- o. preb.-landbor i dess län åt d:o, 268, 269, 272, 273; **-län**, 322.
- Legefolk**, brist på, vid Salberget, 161; plats f. på Vadstena slott, 200.
- Leksand** [Lexand, Låxan, Lixand], s:n i Dal., 221, 228; tvist mell. socknemännen därst. ang. en äng, 304.
- Lena**, gård i Markims s:n, Seminghundra h:d, Upl., frälsebr. därpå f. Olof Trotteson, 276.
- Lena Kongsby**, 349. Se för öfrigt **Kongslena**.
- Leonen**, ett kon:s skepp, 86, 177.
- Lerbo**, s:n i Oppunda h:d, Söderm., förl. af biskopsdelen därst., 20.
- Liden** [Lijdöönn], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Lifflander, Anders**, tysk knekt, antagen i kon:s tjenst, 53.
- Likstol**, en del af prests lön, 340, 356.
- Lille Jöns**, borg. i Sthlm, hans skepp, 240.
- Lillkyrka** [Lille kyrchie], s:n i Glanshammars h:d, Nerike, 109.
- Linköping** [Lincöpfung], dat.-ort, 58—63; domkyrk. därst. härjad af brand; hjälp t. dess reparation, 63; borgm. o. råd därst., 244; gamle papister i »choren» därst., 274; — **-s gård**, 145; fisk t., 146; Peder Höss, fogde öfver L—s gård o. stad, 233.
- Livland** [Liff-], härmästaren af, 173, 293.
- Ljungby** [Liungby], s:n i Sunnerbo h:d, Smål., herr Håkan därst., 352, 353.

- Ljusne** [Liussne] älf, lanefiske därst., 243.
- Ljustorp** [Ljustrop], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Lodjur**, kon. tillskickade af Nils Birgeron, 117.
- Loholm** (äldre namn f. Gräfsnäs), gods i Erska s:n, Bjarke h:d, Vg., 1.
- Longermant, Johan**, hans räkenskap, 119, 231.
- Luleå**, [Lula], s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 69, 70.
- Lund, Jöns**, sk. jämte andra efterforska en dold skatt i Mora kyrka, 224.
- Lunda**, s:n i Jönåkers h:d, Söderm., förl. af tionde därst., 32.
- Lübeck**, [Lyb.-] **Mårten**, sk. profva silfvermalmen i Dal., 101.
- Lübeck** [Lübeck, Lubke m. m.], rådet därst. tillskrifvit kon. ett trotsigt br., 182, 185, 194, 195, 202; sjöfart dit förbjuden, 183, 185, 194, 195, 283; åtgärder mot befarade fiendtligheter fr., 183—186, 189, 192, 193, 196, 202, 203; kunskapare bör skickas t., 198; om återkall. af förbudet mot seglation på, 217; skepp fr., 232; skepp fr. Norr- o. Söderköping seglat t., 233, 234; ett skepp fr. Vestervik seglat t., 282, 283; seglation (fr. V.) dit förbjuden, 283; d:o tillåten, 300; Åbo borgersk. får rätt att utföra vissa varor t., 320; förh. t. osäkert, 335.
- Lübske**, de, 232, 234, 236; hafva ondt i sinnet, 189, 283; deras trots o. »puckeri» samt försvarsåtgärder mot, 192, 193, 202, 203, 235; — skepp, 200; — mynt, 231; — skepp sk. kvarhållas i Söderköping, 234; misshagl. br. fr. dem med Peder Meess, 236; ha skickat sin syndicus t. kejs. att stämpla ondt, 240, 241; ej att lita på, 336.
- Lüttich** [Lutick], **Valentin von**, kon:s sekr., 33; sk. få en försträchn. af 300 daler, 38; sk. begifva sig t. kon., 141, 142; sk. göra en förskrift f. Jeppe Tordsson, 245; »ställt» svar t. kon. af Danmark, 288; underhåll f., 299.
- Lytze, Staffan**, hans tjenare, 301.
- Långedal** [Longgadala], gård i Björsätters s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Långhundra** [-hundet], h:d i Upl., gård därst., 344.
- Långhem** [Longimme, Longinna], s:n i Kinds h:d, Vg., 88, 91, 92.
- Lärft** [lärefft], får ej utföras t. Norge fr. Dal. o. Norrland, 265.
- Lödöse** [Lödesö, Lödze, Lööse], 132, 138, 231; spannmål sk. sändas dit fr. Sunnerbo, 9, 10; pris på salt därst., 12; borgare därst., 119, 120; därst. förvarad spannmål, 123; skattefrihet f. Harald Larsson därst., 128; Säfveholmen vid gamla L., *ib.*; där förvarad spannmål förderfvas, 130, 131; 2 borg. därst. begärt peng. till låns af kon., 149; engelsm. o. skottar borttagit skepp fr. borgare därst., 171; inga skepp få gå därifr. t. Lübeck, 183; borgersk. får betala böter f. öfverträdelse af köphandeln, 302; Erik Bengtsson borg. därst., 355.
- Löfnäs**, gård i Toresunds s:n, Selebo h:d, Söderm., dat.-ort, 309.
- Löfänger**, s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 71.
- Lössningekarlar**, sk. skickas t. Salberget, 159.

M.

- Madelin**, Michel Erlandssons hustru, 193.
- Malmskrifvare**, Mårten, vid Silfberget, 314.
- Malt**, sk. säljas f. kon:s räkn. i Bergen, 137; sk. utbyttas mot salt fr. Holland, 301, 302.

- Margareta** (Leijonhufvud), kon:s gemål, beklagar sig öfver några t. Gripsholm skickade kor, 24.
- Marina** (Grip), till Nynäs, g. m. 1) Carl Eriksson (Gyllenstierna), 2) Claes Jöransson (Stiernsköld), 304.
- Mark**, h:d i Vg., fogde öfver landbor därst., 45, 48; 60; br. t. men. man därst., 77; om tiondens bet. därst., 170; dagsverken t. Elfsborgs slott af allmog. därst., 77, 170.
- Markgäld** [margäld], förmedling däri utlofvas vissa socknar i Dal., 308, 309.
- Markim**, s:n i Seminghundra h:d, Upl., gård därst., 276.
- Marknader**: Påvelsmessan i Norrköping, 42; i Sandhamn i Finl., 207, 208; i Värnamo, Hultatorp, Helgestad, 288; Distingen, 341.
- Marstrand** (Manstranda), 11, 12.
- Masmästare**, Nils Ingevaldson, 102; — **ugnar**, 102, 103.
- Mats** [-tz], i Hernome, 6.
- Mats Ingemarson**, fogde på Ekholmen, br. t., 100; öp. br. om eftergift på räkensk. för Vads gård o. Ekholmen, 172.
- Mats Michelsson**, fogde i Upsala, br. t., 3, 107, 133, 148, 150; omtalad, 179, 246, 247, 263, 321.
- Mats Pedersson**, (fogde?), hans hustru Anna, 32; 34; sk. hafva tillsyn med fångar, s. deltagit i Dackefejden, 40.
- Mats Tordsson**, befallningsman på Väsby gård o. Salberget, br. t., 6, 136, 161, 291; klagar öfver brist på folk t. bergsbruken., 159, 161.
- Mauritz Olofsson** (Stake), fogde på Dal, begärt oxar af bönd. i st. f. lag-mangästn., 294. Se ock **Stake**.
- Medelpad** [Mädelpa], aflöning t. arbetsfolk, s. därifr. kommit t. Upsala, 107; kyrkosilfver därifr., 259, 260; Peder Andreae, prost därst., 258, 259; öp. br. t. men. man därst. om St: Olofs penning, 277.
- Meess** [Meusz], **Peter**, Lybsk köpman, 197; sk. bekomma smör och hudar i bet. för bly, 234; medfört br. fr. de Lybske t. kon., 236; levererat kram-gods t. kon., hvarför han sk. hafva varor i bet., 237; får frakta sitt skepp, 240; är tullfri, 241.
- Mersemakare**, Nils, byte af tomt i Sthlm mellan kon. o. hon., 249.
- Mesattsund** [Messhatte-], gård i Holms s:n, Lagunda h:d, Upl., 335.
- Michael** [Mickell] **Olavi**, herr, fullmakt f. på Mustasaari gäll i Österb., 356.
- Michel Bengtsson**, skeppare, 11, 12.
- Michel Erlandsson**, oduglig t. båtsman, ss. »beladen med then fallande siuke», 193.
- Mickelmesselön**, åt knektar, 284.
- Mildele**, gård i Torstuna h:d (?), lösen däraf, 6.
- Mo**, h:d i Smål., Jon Bagge fogde öfver kyrko- och prestlandbor därst., 94.
- Monstranser**, fr. Luleå kyrka, 69, 70; fr. Kalix, 70; fr. Piteå, 70; fr. Torneå, 70; fr. Skellefteå, 70; fr. Löfånger, 71; fr. Bygdeå, 71; fr. Umeå, 71; fr. Njurunda, 259; fr. Stöde, 259; fr. Attmar, 259; fr. Torp, 259; fr. Borgsjö, 259; fr. Alnö, 259; fr. Timrå, 259; fr. Indal, 259; fr. Liden, 259; fr. Tynderö, 259; fr. Hässjö, 259; fr. Selånger, 259; fr. Sollefteå, Multrä, Ed, Boteå, Styrnäs, Sångå, Öfverlännäs, Torsåker, Ytterlännäs, Gudmundrå, Högsjö, Säbrå, Hernö, Stigsjö, Häggdånger, Nora, Skog, Bjärträ, Nordingrå, Ullånger, Vibyggerå, Resele, Ramsle, Fjällsjö, 260—261; fr. Danmark, Rasbo, Rasbokil, 286; fr. Fundbo, 287.

- Mora**, s:n i Dal., br. t. menige man därst. ang. elgjakten, 211; skatt fördold i kyrkan därst., 221, 223, 224, 227; herr Biriell därst., 224.
- Morianen**, ett kon:s skepp, 176.
- Multrä** [-dt], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
- Munck, Henrik**, fogde (i Tjust?), sk. begifva sig t. kon., 169.
- Munck, Nils**, fogde i Marks h:d, ett fiske sk. indragas fr., 59, 60; br. t., 60.
- Murmästare**, sk. skickas fr. Hels. t. Upsala, 7; begärd t. Kronobergs sl., 118.
- Murmästare, Olof**, sk. skickas fr. Sthlm t. Upsala slottsbyggnad, 292; öp. br. på ett hus i Sthlm, 336.
- Mustasaari** [Mustezåre], s:n i Österb., testamente t. kon. af herr Peter Andreae därst., 315; fullmakt f. herr Michael Olavi på, 356.
- Mynt**, rikets, föraktas, 43.
- Myre**, gård i Dannemora s:n (?), Upl., 135.
- Mysmyre**, gård i Björsätters s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Målare** [-ere], **Anders**, förl. af kyrkotioden fr. Nicolai förs. i Nyköping, 31; 300, 301.
- Målare, Knut**, 95.
- Målare, Olof**, skickas t. Sthlm att arbeta under uppsigt, 95, 96.
- Måns**, herr, kyrkoh. i Forsa, Hels., hans tvist med Sven i Hamra, 65.
- Måns**, borg. i Lödöse, begärt lån af kon. mot bet. i fisk, 149.
- Måns Johansson** [Ioanson] (Natt och Dag), rr. o. ridd., 123.
- Måns Jönsson**, kon:s kamererare, 342.
- Måns Larsson**, köpsven i Vadstena, sk. skickas t. kon., 229.
- Måns Nilsson** (Stjernkors), befallningsman på Viborg, br. t., 21, 27, 204, 327; omtalad, 35, 343.
- Måns Nilsson**, fogde, qvittobr. på restantier, 229.
- Måns Olfson**, till Osaby, öp. br. att efterforska fäd.- o. modernegods i Smål. o. hela riket, 155; sköldebr. f. o. frälsebr. på hans gods, 156—158.
- Måns Olsson**, kapellan i Oviken, 257.
- Måns Svensson**, slottslofven på Stegeborg, sk. bistå Lars Pedersson därst. med råd o. dåd, 249—251; sk. handla med allmogen i Stegeborgs län, 252.
- Månstad** [Mönstada], s:n i Kinds h:d, Vg., 88.
- Mårten** (Skytte), bisk. i Åbo stift, hans underhåll, 15; br. t., 34, 353.
- Mårten Hansson**, (fogde?), 263.
- Mårten Håkansson** [Hokon-], hans anspråk på Korsnäs och Tullesbrotte, 4.
- Mårten Larsson**, försett sig med tjuveri, 248.
- Mäleman, Henrik**, borg. i Danzig, vill köpa ett sv. skepp, 346.
- Möklinta** [Nyklete], s:n i Öfver-Tjurbo h:d, Vestm., gård därst., 291.
- Mölneberga**, gård i Vikers kap., Nora bergslag, Vestm., 122.
- Möre**, h:d i Smål., Norra och Södra, förl. af tionde därst. åt herr Peder, 25.

N.

- Nabba**, gård i Reftelefs s:n, Vestbo h:d, Smål., 56.
- Narfves, Karin**, hustru, i Österboda, sk. få ersättn. för liden skada gen. vattuflod, 291.
- Narfveske** farvattnet, 303.

- Nederlanden**, Joch. Burwitz skickad t., 112.
- Nerike** [Näricke], östra, förl. af landbor därst. åt Lars Siggesson (Sparre), 109.
- Neyersersta**, gård i Vestbo h:d, Smål., 56.
- Nicolai kyrka**, i Nyköping, förl. af tionden därst. åt Anders Målare, 31.
- Nils** [Niels], herr, kyrkoh. i Vi, misstänkt för papism, sk. sändas t. kon., 188.
- Nils**, herr (prest i Smål.?), 118.
- Nils** i Visättra, sk. låta sin fränskilda hustru få sitt igen, 46.
- Nils Andersson**, får förl. på Aspöja gård i Hammarkinds h:d, Ög., 339.
- Nils Birgesson**, får försäkran om häradshöfdingrätten af Vaksala h:d i Upl., 18.
- Nils Birgesson**, sk. blifva gårdsskrifvare på Väsby, 136.
- Nils Birgesson**, befallningsman på Kronoberg, br. t., 87, 117, 312, 332; om-talad, 280, 350.
- Nils Eskilsson**, fogde i Vadstena län, sk. hafva befälet öfver knektarne i Ög. o. få Rydabolms s:n i Smål. ss. förl., 95; sk. taga kläde på Vadstena slott t. krigsfolket, 203; br. t., 244; 274; sk. föra pengar t. knektar, 284.
- Nils Ingesson**, fogde (i Dal.?), 305; br. t., 72.
- Nils Ingevaldson**, masmästare, skickas t. Vånga berg, hans lön, 102.
- Nils Månsson**, begått dråp i nödvärn, försv.br. f., 243.
- Nils Nilsson**, dräpt af Nils Månsson i nödvärn, 243.
- Nils Pedersson** (Bielke t. Åkerö), kammarråd, 214; br. t., 38, 52, 75, 108, 113, 138, 165, 194, 211, 215.
- Nils Pedersson** t. Ruda, skänkt kon. en gård i Vestbo h:d, 97, 98.
- Nils Pedersson** [Person], i Oelebodha, klagar öfver malmbrytn. vid Salberget, 145, 146.
- Nils Tuleson**, fogde i Åkerbo h:d, Vestm., br. t., 60.
- Njurunda** [Niurundh], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Nora**, s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Noraskoga** [Norreskogha], bergslag i Vestm., gård därst., 121; Alnatorp därst. förl. åt Bengt Skrifvare, 270.
- Nordanberg**, »bodeland» i Möklinta s:n, Öfver-Tjurbo h:d, Vestm., 291.
- Nordingrå** [-gerådt], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Norge** [Norige, Norie], skepp därst., 11, 12; skepp sk. sändas t. Bergen att köpa fisk, 137; sjöfaret folk fr. den »Norske sidan» bör tagas i kons:tjenst, 183; Jöns, »som kom från», 221, 227; förbud mot skinnvarors utförsel därifr. t. Sv., 265; koppar, lärft m. m. får ej skickas dit, *ib.*
- Norman, Georg** [Jöran], kons:kansler, br. t., 125, 293; legat t. kon. af Danmark, *ib.*; sk. skynda sig t. kon. i o. f. legationen, 141, 142; legat t. kejsaren, 354, 355.
- Norrbotten** [Norrebotthen], ryssarne trängt öfver gränsen t., 268; ransakn. bör ske om gränsen mell. Ryssl. o. N., *ib.*; öp. br. t. men. man därst. om anslag af S:t Olofs penning, 277.
- Norrby** (Kongs-), kungsgård i Brunneby s:n, Bobergs h:d, Ög., dat.-ort, 64, 65.
- Norrköping** [Norrköping], Påvelsmessomarkn. därst., 42; dess borgares seglats, 177; dugl. sjöfolk därifr. bör antagas i kons:tjenst, 203; två skepp därifr. seglat t. Lybeck, 234; -s borgare böra ej segla t. d:o, *ib.*; båtsmän därifr. sk. tagas i kons:tjenst, 236; -s borg. öfverträtt köphandelsstadgan, 312; fullmakt f. Håkan Nicolai ss. kyrkoh. därst., 340; Bondekyrkan därst., *ib.*; -s socken, *ib.*; dat.-ort, 38—40.

- Norrland** [Norlanden], fogd. därst. få ej skicka koppar, pengar m. m. t. Norge, 265; men. man därst. af ålder bet. S:t Olofs penning t. Upsala domk., 277.
- Norunda**, h:d i Upl., Sanct Eriks landbor därst., 263.
- Nousis** [Nausis], s:n i Åbo län, Finl., nedsättn. af taxan f., 256.
- Novgorod** [Naugarden, Nogård], stad i Ryssland, br. t. höfvitsman. därst., 343; ståthåll. därst., 360.
- Nyberget** [Nyiäbergh], by i Lindes bergslag, Vestm., grufdel därst., 122.
- Nygård**, (gård i Torsvi s:n, Trögds h:d, Upl.?) dat.-ort, 248.
- Nygården** (= föreg.?), dat.-ort., 330—333.
- Nyklete**, se **Möklinta**.
- Nyköping**, 32; S:t Nicolai kyrka därst., 31; tomt därst. förl. åt Anders Persson, 37; klostret därst., 37; Allmänningegat. därst., 37; dat.-ort, 25—37.
- s **slott**, tomt invid, 37; -s **län**, 180.
- Nyland** [-ländske sidan], landskap i Finl., bondeseglation därst. förbjuden, 207.
- Nynäs**, gods i Bälinge s:n, Rönö h:d, Söderm., dat.-ort, 25.
- Näs** [Näss], s:n i Ulleråkers h:d, Upl., gård därst., 2.
- Näsby** [Nassby], s:n i Fellingsbro h:d, Vestm., förl. af dagsverken därifr. t. fru Birgitta, 331, 332.

0.

- Oelebodha**, (Olsbo i Kila s:n, Öfver-Tjurbo h:d, Vestm.?), 145.
- Offer**, t. prests aflöning, 340, 356.
- Oldenburg**, 31, 81, 85, 213, 358.
- Olof** [Olaff, Oleff, Oluff] **Andersson**, fogde i Rekarne, br. t., 38.
- Olof Engelbrechtsson**, sk. jämte andra efterforska en dold skatt i Mora kyrka, 224.
- Olof Eriksson**, fogde i Hofs län, Ög., br. t., 189; sk. skaffa kläde åt knekt. i Vg., 266.
- Olof Eskilsson**, befallningsman (i Ög.?), br. t., 324.
- Olof Jonsson** (bergsfogde?), br. t., 16.
- Olof Jönsson**, »brygger ondt i Dal.», sk. sändas t. Sthlm, 223, 224.
- Olof Jönsson**, landbofogde i Vg., qvittobr. på uppörd, 111.
- Olof Knutsson**, (fogde?), br. t., 313; sk. skickas t. kon. med blyräkenskapen, 215, 216.
- Olof Larsson**, kon:s sekreterare, 85; br. på en gård i Upsala, 93; sk. begifva sig t. kon., 141, 142; förordnad ss. legat t. kejsaren, 354, 355.
- Olof Michelsson**, fogde på Linköpings gård, 145, 147.
- Olof Pedersson**, (fogde?), 347.
- Olof Pedersson**, till Solt, misstänkt f. förb. med Danmark, 353.
- Olof Trotteson**, befallningsman på Åbo slott, br. t., 15, 201; får frälsebr. på några gårdar, 276; sk. understödja skeppsbyggn., 199; förl. af taxen af Kimito s:n, 325; 354.
- Ordinantia**, Vesterås, 26; — om utspisningen, 117, 118.
- Ordinarius**, i Skara stift, Erik Falck, 41.
- Orga** [Orgehytan], i Vånga s:n, Memmings h:d, Ög., 271; sk. uppbyggas efter brand, 134.

- Orreholmen**, kungsgård i Skörstorps s:n, Vartofta h:d, Vg., byggnad därst., 58, 59; Arvid Jonsson fogde därst., 129.
- Orresta**, gård i Markims s:n, Seminghundra h:d, Upl., frälsebr. därpå f. Olof Trotteson, 276.
- Osaby**, gård i Täfvelsås s:n, Kinnevalds h:d, Smål., 155, 156.
- Osmund** [Ossmundt], 103, 237.
- Osterman, Jöran**, köpman, 147, 301.
- Ottravad** [Ottrewadt], s:n i Vartofta h:d, Vg., gårdar därst., 91.
- Oviken**, s:n i Jämtl., herr Erik kyrkoh. o. Måns Olson kapellan därst., 257.
- Oxar**, i st. f. skyttar, erbjudas af bönd. i Sevede h:d, 91; i st. f. konungsfodring, 189; sk. utgöras af Jönk. borg. ss. plikt, 290; sk. utgöras af bönd. på Dal i st. f. lagmangästn., 294; 2 par åt Valentin v. Lüttich, 299.
- Oxdjupet**, inlopp t. Sthlm (mellan Vermdö o. Rindö), blockhus därst., 296.
- Oxhudar**, saltade, sk. säljas i Holland, 139.

P.

- Papisterne** [Papisteriet], buller i Tyskl. af, 238; en hop af, sk. blifva i choren i Link., 274.
- Pass** [Pasbordh], f. Joachim Burwitz, 112; f. Severin Jute, 153; f. tattare, 239.
- Passberg** [Pars-], **Werner**, borgm. (?) i Ronneby, 244.
- Patener**, aflemnade fr. Luleå, Kalix, Skellefteå, Bygdeå kyrkor, 70, 71; fr. Selångers d:o, 259; fr. Danmarks o. Rasbokils d:o, 286.
- Peder**, herr, skolmästare i Kalmar, öp. br. på tiond. i N. o. S. Möre, 25.
- Peder Andersson**, olämplig t. hyttefogde vid Salberget, 108.
- Peder Andreae**, herr, i Tuna, prost i Medelpad, qvittobr. på kyrkosilfver, 258.
- Peder** [Peter] **Andreae**, kyrkoh. i Mustasaari, gjort testamente t. kon., 315.
- Peder Cancellor**, hans gård i Strengnäs, 121; rykte om hans i Mora kyrka nedsatta pengar, 221, 227.
- Peder Larsson**, (fogde i Upl.?), br. t., 18.
- Peder** [Per] **Månsson**, borg. i Vadstena, 351.
- Peder Olofsson** [Olfson], sk. tagas i försvar mot Sthlms borgerskap, 73.
- Pedersöre** [Pederssöö], s:n i Österb., qvittobr. på taxan däraf, 310.
- Pein** [Peijn], **Johan von**, hert. af Preussen råd, 55.
- Perlemente** (slagsmål), anstiftare af, sk. efterhållas, 158, 159; — **-re**, 164.
- Pestilentzie**, införd i Sthlm med köpmansskepp, 341.
- Pfaltzgreffen** [Phaltz-], (Fredrik, kon. Krist. II:s måg), 81, 212, 357.
- Philpus**, grufvefogde vid Gamla Silfberget, misstänkt f. underslef, 313, 314.
- Pilar**, sk. läggas i förvar i Vadstena, 181.
- Piteå** [Pitha, Pijta], s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 70; herr Anders, prost därst., 69, 70; laxfiske därst., 74.
- Podewetz, Joachim**, får fullmakt ss. kon:s stallmästare, 86.
- Porshank skepp** (till införsel af salt), 300.
- Portugalöser** (ett slags mynt), 119, 231.
- Prebenden**, Archidiaconatus i Skara, 41; gårdar under preb. i Skara, 285; Clericorum i Åbo, 297, 298; helge Lekamme i Sthlm, 337.

Prebendegods, må ej af frälset »rappas», 313.

— **elandbor** i Leckö län, 268, 269, 272, 273.

Presterne, förhandl. med, vid Distingsmarkn. om trident. mötet, 19; sk. hjälpa med verkställandet af kon:s bud, 310; knektar, lagde i borgläger hos pr. i Finl., 323; i Finl. sk. utgöra en gärd t. knekt. underhåll, *ib.*; i Åbo stift besvära sig öfver en pålagd gärd, 353; öp. br. t. pr. s. infinna sig t. markn. i Norrköping, 42.

Preussen [Preutzsen], hert. af, br. fr. t. kon., 55.

Påfven »och hans anhang», omtalas af orostiftare i Dal., 221, 223, 224, 227.

Påvelsmesso marknad, i Norrköping, öp. br. t. dem, s. där församl. blifva, 42—44.

Q.

Qvarnar, Vällinge, 25, 140; Täckhammar, 180; Upsala, 262.

Qvittobref, f. herr Anders i Piteå, å aflemnadt kyrkosilfver, 69; f. herr Jon i Bygdeå å d:o, 70; f. Gustaf Olsson (Stenbock), 85; f. Olof Jönsson, landb fogde i Vg., 111; f. Harald Larsson, 118, 119, 120; f. Måns Nilsson, 229; f. Rasmus Ludvigsson, 231; f. herr Erik i Oviken, på aflemnadt kyrkosilfver, 257; f. herr Peder Andreæ i Tuna på d:o, 258; f. herr Henrik i Torsåker på d:o, 260; f. herr Hans Laurentii i Danmark på d:o, 286; f. herr Lars i Rasbo på d:o, 286; f. herr Jöns i Fundbo på d:o, 287; f. Ragvald Halvarson, 315; f. Mauritz Stake, 321; f. Erik Bengtsson, 355; f. Erik Henrikson, 361.

R.

Rackeby, s:n i Kållands h:d, Vg., gård därst., 97.

Raff (ett slags fisk?), sk. köpas i Bergen för kon:s räkn., 137.

Ragvald Halvarson [Halfward-], fogde i Österb., br. t., 295; qvittobr. f., 315.

Rambers Lasse [rambous], misstänkt för stämpl. i Dal., 221, 227.

Ramsele [Remesill], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.

Rasbo, h:d i Upl., Sanct Eriks landbor därst., 263; gårdar därst., 344.

Rasbo, s:n i d:o h:d, kyrkosilfver därifr., 286; herr Lars kyrkoh. därst., *ib.*

Rasbokil, s:n i d:o h:d, kyrkosilfver därifr., 286, gård därst., 344.

Raseborgs län, i Finl., bönd. därst., 316.

Rasmus Ludvigsson [Lodvikson], kon:s kansliskrifvare, 111, 119, 257, 258, 260, 286, 287; qvittobr. på uppbyret guld, 231.

Rasmus (Nilsson?), fogde? br. t., 238.

Reckling (ett slags fisk?), sk. köpas i Bergen för kon:s räkn., 137.

Redväg, h:d i Vg., Åtorps prosteri därst., 219.

Refteled [Reptila], s:n i Vestbo h:d, Smål., gård därst., 56.

Register, 72; levererings-, sk. sändas t. kon. af Nils Pedersson, 75; på bergsmän, s. fått låna pengar af kon., 226; på silfver fr. Gamla Silfberget, 314; på finska adelns rustn., 317; på räntan fr. Hammarby, 334; på krigsfolk

- önskas af kon., 336; inventarii-, fr. Kalmar, 342; på »sakfall» sk. insändas t. kon:s kansli, 345.
- Rekarne** [Reker-], Östra och Vestra, h:d i Söderm., br. t. inb. därst. om skjutsfärder o. jagten på elgar, 174.
- Resele**, s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Reval** [Reffle], finsk seglats dit förbjuden, 232; br. t. borgm. därst., 359; dat.-ort, 359, 360; **-ska farvattnet**, skepp röfvadt därst., 302, 359—361.
- Revelske**, de, br. fr. ang. Conrad Yxkulls sak, 173.
- Ribbing** [Rijbbijng], **Knut**, fogde i N. o. S. Möre, br. t., 88; 246.
- Ridbo**, fjärding i Skärkinds h:d, Ög., förl. åt Karl Holgersson, 144.
- Ridfogde**, kon:s, Måns Smedh, 180.
- Ridö**, ö i Mälaren, dat.-ort, 306—308, 359.
- Riksdag**, i Tyskland, 241.
- Riksens Ständer**, stadga gjord af, ang. den dyra tiden, 42.
- Rip** [Rijp], **Jon**, (fogde i Upl.?), br. t., 320.
- Risa** [Rijsa], »tomt» i Refteleds s:n, Vestbo h:d, Smål., förl. t. Lasse Pedersson, 56.
- Risinge**, s:n i Finspånge läns h:d, Ög., skattenedsättn. f. bergsmän. därst., 97.
- Romfartuna** [-fer-], s:n i Norrbo h:d, Vestm., 145.
- Rorsta**, gård, frälsebr. därpå f. Olof Trotteson, 276.
- Rosennobel** (ett slags mynt), 119, 231.
- Ronneby** [Rottne-], borg. därst. fiendtliga mot svensk., 332; sändebud därifr. t. Sthlm, 244.
- Ruda**, gods i Högsby s:n, Handbörds h:d, Smål., Nils Pedersson t., 97.
- Rummevik** (Rumma i Vestrums s:n, S. Tjust?), fråga om skeppsbyggeri därst., 110.
- Rydaholm** [Rydholm], s:n i Östbo h:d, Smål., förl. t. Nils Eskilson, 95.
- Ryning**, Nils, rr. ett honom tillhörigt torp sk. läggas under Väsby kungsgård, 334.
- Ryssarne** [Rytzerne], 35; infall af, 36; handel med, 36, 208; trängt sig in emot Norrbotten, 267; gjort skada vid gränsen, 295; rustn. i Finl. anbefallda mot, 316—318, 328, 329; gjort infall i Finl., *ib.*; försvarsåtgärder mot i Finl., 354.
- Rysseköpmän**, böra vänjas fara t. Sandhamn i Finl., 208.
- Ryssland**, sv. sändebud dragna t., 204; storfursten af, 204; gräns. mell. Finl. o. R., 267, 295, 318; rustn. t. försvar mot, 317, 318; ryskt sändebud, uppehållet i Borgå, sk. affärdas t. Sthlm, 204.
- Rytterne**, **Lilla**, s:n i Snefringe h:d, Vestm., gård därst., 26.
- Råd**, **Riksens**, 211, 341.
- Räfsnäs**, kungsgård i Toresunds s:n, Selebo h:d, Söderm., dat.-ort, 310.
- Räkenskaper**, om deras anordning o. uppställning, 113; Nils Birgessons, 117; för Salberget, 136; 162; Mats Ingemarsons, 172; Måns Nilssons o. Jöns Skrifvares, 205; Lars Kopparskrifvares, 214; rör. blyförsäljn. sk. granskas af kon., 215; Johan Longermands, 119, 231; mell. kon. o. Peter Meus, 237; f. fodringen, 313; 329.
- Räknekammar** [Rekninge-], kon:s, räkenskap sk. göras därst., 51; 172, 205, 329, 333.
- Rännere**, en god, behöfves vid Hellesta berg, 163; -verk, 163.
- Räntekammar**, kon:s, 166, 321.

- Räretabor**, i Leksands s:n, Dal., deras klagomål mot Häradsborna därst., 304, 305.
- Röda** [Rhoda], gård i Holms s:n, Nordals h:d, Dal., bytesbref därpå f. M. Stake, 326.
- Rödh, Sven**, grufvefogde vid Salberget, klagomål öfver, 145.
- Rönö**, kungsgård i Rönö s:n, Björkekinds h:d, Ög., indragen af kon., 141; 234.
- Rörsmeder**, sk. skickas fr. Sthlm t. Vesterås, 301.

S.

- Sakfall** [Sackfal], reg. däröfver sk. insändas i kansliet, 345.
- Sakören** [sakörespenningar], vid Salberget, 16; förl. af kungl. o. biskops t. Jöran Åkesson, 105; d:o t. Ture Trolle, 105, 106; d:o åt Anders Pedersson (Lilliehöök), 349.
- Salberget och Salbergslagen**, Anders Eriksson fogde därst., 8; 102; hyttefogde därst., 108; räkensk. därst., 136; klagomål öfver malmbrytn. därst., 145; ny hytta därst., 161; pengar t. »sölfköpet» därst. fordras af Lasse Sölfköpare, 165, 166; bly fr. Silfberget t., 310; halftunnan vid Silfberget större än vid, 313, 314; stall åt hästar därst., 334; ved t. sk. utgöras af skatte- o. frälsebönder i Vesterås län, 346; 4 läster råg sk. sändas t., 347.
- Salem** [Slem], s:n i Svartlösa h:d, Söderm., bönd. därst. sk. forsla timmer t. Vällinge qvarn, 25, 140.
- Salpeter**, sk. inskaffas i landet af Joch. Horn, 55; 127, 295, 296, 301; **-sjudare**, P. Bagge, 127; i Kalmar, *ib.*
- Salt**, 62; anskaff. af fr. Norge, 11, 12; taget fr. bönder i Viborgs län ss. straff för oloflig seglats, 207; landsköp med, *ib.*; fr. Holland i utbyte mot malt, 266, 301, 302; införsel af, 295, 296, 300; 3 à 400 läster t. kon:s behof, 307; sk. införas fr. Tyskland, 320; fr. Holland, 327.
- Sanct Eriks landbor**, i Upsala län, 263.
- S:t Johannis Evangelistæ tomt**, i Upsala, förl. t. Svante Sture, 298, 299.
- S:t Olofs kapell**, (i Enköping?), 334.
- S:t Olofs penning** [i. votum Olavi], anslag däraf sk. utgå t. skolmästaren i Upsala, 277, 278.
- Sandhamn** [-haffn], (n. v. Helsingfors), anlägg. af handelsplats därst., 36, 316; byggande af bodar därst., 51, 52; Jöns Skrifvare ditsänd, 205; ang. marknad därst., 207, 208.
- Sasse, Staffan**, gruffogde(?) vid Dannemora, sk. skicka en »rännere» t. Hellesta berg, 163.
- Saxatorp**, gård i Qvånums s:n, Skånings h:d, Vg., bytesbr. därpå, 326.
- Segelsbo** [-bodhe], gård i Långaryds s:n, Vestbo h:d, Smål., 98.
- Seglation**, böndernas i Viborgs län, 27, 28, 206, 207, 232; finsk, t. Reval o. Tyskl. förbjuden, 232; vestvart, 85, 86; Vesterås borgersk. får rätt t. utrikes, 358.
- Seivisto** [Seienister], (nära Viborg?), om bondeseagation därifr., 27, 206.
- Sekreterare**, kon:s, Olof Larsson, 85, 93, 141, 142, 354, 355; Valentin v. Lättich, 33, 38, 141, 142, 245, 288, 299; Clemet Hansson, 141, 142, 266, 337.
- Selånger**, s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.

- Sevede** [Seffue-], h:d i Smål., bönd. därst. vilja gifva oxar i st. f. skyttar, 91; kyrkotioden därst. sk. torkas o. förvaras, 187, 188; öp. br. t. allmogen därst. om tionden m. m., 190.
- Sigfrid** [Seffred] **Jönsson**, fogde på Öland, skickat däl. kor t. Gripsholm, 24, 25; bör tagas »i fast borgen», 275.
- Sigrid** [Segred, Sigredt], fru, (Eskilsdotter Banér), kon:s mormor, 335.
- Sigrid**, hustru, på Hisenäs, sk. få behålla sin son hemma, 131.
- Silfberget** [Sölfbärget], **Gamla**, i Tuna s:n, Dal., kon. vill hafva besked om smältn. därst., 48; allmogen vill ej arbeta där utan i st. göra »hugster» af hvarje s:n, 265; dagsverken gjorda därst. af åtsk. socknar i Dal., tack-sägelse därför m. m., 308; en grufva upprepnsad därst., 309, 310; arbets-folk sk. ditsändas, *ib.*; tillsyn med underslef därst., 313, 314.
- Silfver** [Sölff], 1547 års förråd däraf sk. förblifva i Vesterås t. v., 72, 73; reg. därpå fr. Silfberget, 314; **-malm**, i Dal., sk. försökas af Mårt. Lybeck, 101, 102; god sk. vara vid Gamla Silfberget, 310.
- Simon**, byggmästare, sk. förestå byggnadsarb. i Sthlm under Olof Murmästares frånv., 292.
- Sjukstuga**, i Upsala, indragn. af därtill anslagna hemman, 320, 321.
- Sjöbottna** [Söbotne] äng, i Leksands s:n i Dal., tvist därom, 304, 305.
- Sjöröfveri**, i Östersjön, i Revalska farvattnet, 302, 359—361.
- Skaffboer**, inv. i Skagen i Danmark, 150.
- Skalm** [Schalm], **Hans**, ryssetolk, sk. följa ryska sändebudet t. Sthlm, 204.
- Skara** [Schara] stad o. stift, 40, 41; kon:s uppdrag därst. sk. utträttas af Erik Falck o. Sven Jacobi, 115; preb. archidiaconatus därst., 41; klerkeriet därst. sk. vara bisk. o. kapitlet lydigt, 255; preb. därst., 285.
- Skattebönder**, sk. ej ensamme draga all tungan med skjutsfärder och annat, 174; i trakten af Upsala visat sig välvill. med körslor, befrias fr. kon:s fodring, 179; **-fläsk**, 69, 169; **-frihet**, på Högby gård f. hustru Birgitta, 2; **-sölf**, frihet f. vissa bergsmän vid Salberget fr., 10; **-smör**, 290.
- Skattläggning**, af skärbönderna i Stegeborgs län, 250—255.
- Skedvi** [Schedwij], s:n i Dal., öp. br. t. men. man därst., 308.
- Skellefteå** [Skäll.-], s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 70, 71; kyrkotiod. däraf anslag. t. kyrkans rep., 5; laxfiske därst., 74.
- Skellinge**, (Skillinge i Karlskyrka s:n. Åkerbo h:d, Vestm.?), 334.
- Skepp**, strandadt vid Öland, bergarlön därför, 315; försäljn. af ett sv. t. Danzig, 345, 346; **-sbyggeri**, vid Vestervik, 110, 164, 199; vid Rummevik, 110; vid Stegeholm, 168, 169; vid Elfsborg, 170; i Finl., 199, 201; i Sthlm, 200; **-sfolk**, dugl. sk. antagas i Norr- o. Söderköping, 203; **-sgård** [skip-gård], vid Vestervik, 165; i Sthlm, 249.
- Skinnare**, Lasse, hans gård i Upsala, 93.
- Skinnvaror**, förbud mot deras införsel fr. Norge t. Sv., 265.
- Skjutsfärder**, 144, 147, 154, 174; landbor sk. deltaga i, likasom skattebönder, 174; olagliga sk. afskaffas, 281, 282; missbruk därmed, *ib.*
- Skog** [Schög], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Skola** [scholestuffwa], i Kalmar, 26; i Åbo, 32, 33, 34, 130; i Enköping, 264; i Upsala, 277, 278; **-or**, sk. underhållas af tionden, 62.
- Skolmästare** [scholestere], herr Peder i Kalmar, 25, 26; Hans Nicolai i Strengnäs, 121; i Enköping, 264; i Upsala, sk. få anslag af St. Olofs penning, 277, 278; Påvel Justen i Åbo, 297, 298.

Skott [schott], ett slags skatt, 41.

Skottar [Schotter], göra sjöfarten vesterut osäker, 167; borttagit skepp fr. Lödöse borg., 171.

Skrifvare [Scriffwere], **Bengt**, br. t., 148; sk. hafva tillsyn öfver uppbörd och utgift på Upsala »gård» m. m., 148, 149; öp. br. på gården Alnatorp i Noraskoga, 270.

— **Jöns**, (fogde i Finl.?), om hans räkenskap, 205.

— **Lasse**, 120; sänd t. Kalmar med pengar, 343.

— **Lennart**, br. t. ang. priset på bly, 9.

— **Långe Jöran**, fogde i Dal., öfverfallen af allmogen därst., 221, 222, 227.

— **Sven**, fr. Jönköp., sk. af kon. användas på Vadstena slott, 223.

— **Truls**, slottslofven på Stegeborg, sk. med råd o. dåd bistå Lasse Pedersson, 249—251; sk. handla med allmogen i Stegeborgs län, 252.

Skrikarhyttan [Skreckere hytte], i Vikers kap., Nora bergslag, 121, 122.

Skräddare [Skreddere], **Bo**, borg. i Lödöse, begärt lån af kon. mot bet. i fisk, 149.

Skräddare, **Olof**, fogde någonst. i Smål., 87; qvittobr. f., 120.

Skutz [Schutze], **Påvel**, förl.br. på Hjordsbro gård i Ög., 351.

Skyllinge (Sköldinge), s:n i Oppunda h:d, Söderm., 20.

Skyreman, **Hans**, hans enka, hustru Anna, försv.br. f., 257.

Skyttar [Schyttere], reg. på sk. sändas t. kon., 40; Lars Fleming sk. hafva tillsyn öfver, 67; 143; bönd. i Sevede h:d vilja gifva oxar i st. f., 91; förlagda i borgläger på Stegeborg, 147, 159; i borgläger i Kalmar, 198; i Viborg, deras underhåll m. m., 307; Hintze Jonsson sk. gifva sig i kons tjänst ss., 331; flere sk. antagas af Mich. Helsing, *ib.*; dugl. folk sk. antagas i kons tjänst ss., 333; öfversända t. Finl., 317.

Skåning [Schoning], **Tuve**, fogde i Gullbergs m. fl. h:d i Ög., br. t., 102, 134.

Skåning [-ung], h:d i Vg., 326.

Skällvik [Skelle-], s:n i Hammarkinds h:d, Ög., gård därst., 339.

Skärkind [Skerekinde], h:d i Ög., Ridbo fjärding därst., 144.

Skärsten, malm sk. löpa i, 48.

Sköldebref, f. Måns Olfsson t. Osaby, 156; f. Anders Andersson, 208.

Skön [Schön], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.

Skönberga [Skinbergh], s:n i Hammarkinds h:d, Ög., gård därst., 108.

Slatte, **Lyder**, slottslofven på Stegeborg, sk. med råd o. dåd bistå Lasse Pedersson därst., 249—251; sk. handla med allmogen i Stegeborgs län, 252.

Sleswig [Schlesswigk m. m.], 31, 81, 85, 213, 358.

Slott, på Åland (Castelholm?), 64; Stockholms, 72, 96, 247; Elfsborgs, 77, 124; Vadstena, 110, 247; Gripsholms, 111; Kronobergs, 118, 350; Kalmar, 195; Viborgs, 205, 327; Upsala, 246, 247; Stegeborgs, 249—252; Väsby (?), 334, 347; **-en** i Finl. måste väl befästas mot ryssarne, 317, 328; knektar sk. förläggas å kronans i Finl., 323; **-slofven**, 318; på Stegeborg, 249, 250.

Smed, lås-, sk. skickas t. Gripsholm, 114.

Smedh, **Måns**, kons »ridfogde» vid Gripsholm, 180; br. t., 18.

Småland, 56, 95, 110, 116, 155; Jönk. borgersk. får hålla markn. på vissa st. i, 287, 288; knektar därst., 273, 274; fredlösa d.o. s. gått i skogen därst., 275; silfver o. guld nedgräfdt därst., *ib.*

Smälländingar [-lenninger], sk. skickas t. kon., 273; Peder Djup o. Sven Birgeson, 275.

Smäländska upproret (Dackefejden), 40.

- Småsven, Bengt**, fogde i Tuna län m. m., älfiske i hans befallning, 91; sk. uppsöka tjenlig plats till skeppsbyggeri, 110; 163, 164; br. t., 168.
- Smör**, räkenskap f. såldt, 119, 120; 124; sk. säljas i Tyskl., 128; 147, 197; i bet. för bly, 234, 237; får utföras fr. Åbo t. Lybeck, 320; kläde i utbyte mot, 324; fr. Viborg sändt t. Sthlm, 327; **-skatt**, 124; (skattesmör, 290).
- Snickare** [Snidkare], **Gregers**, borg. i Sthlm, bytesbr. på en tomt därst., 230, 318. (Brevet förekommer på två ställen i Reg.)
- Soffwerbodsfolk** (vid Salberget?), deras betaln., 9.
- Sollefteå** [Soleta], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
- Solna**, s:n i Danderyds skeppslag, Upl., gård därst., 276.
- Solt** (i Danmark?), Oluff Pedersson t., 353.
- Spann**, ej så stor i Smål. som i Upl., 118.
- Spannemål**, sk. sändas t. Lödöse, 9, 10; t. Borgå, 52; t. Sthlm fr. Åland, 64; sk. förvaras på Arnö, 77; förvarad i Lödöse, 123, 124, 130, 131; fr. Vg. sk. utbytas mot tackjärn i Verml., 181, 186, 187; af Ölandsskatten förd t. Kalmar, 197; t. sjukstugan i Upsala, 321; **-shus**, 61, 77; om byggande af, i Torshälla l. Vesterås, 38, 39; vid Elfsborg, 131; vid Stegeborg, 135; i Vadstena l. vid Hästholmen, 324, 325.
- Spejare**, fr. Danmark, sk. förvaras å Sthlms slott, 96.
- Squaltor**, s. äro t. men f. Upsala qvarn, sk. afskaffas, 262.
- Staffan Henriksson**, (död), hans gård i Upsala, 93.
- Stake** [Staake], **Mauritz Olofsen**, fogde på Dal, 294; qvittobr. f., 321; bytesbr. mell. kon. o. hon. på 2 gårdar, 326.
- Stallmästare**, kon:s, Joach. Podewitz utn. t., 86.
- Stallsven, Jon**, fogde (i Södertörn?), br. t., 25, 140.
- Stegeborg** [Stäge-], slott i Ög., dat.-ort, 41—54; befallningsman därst., 4, 142; landgille sk. föras t., 47; fisk till slottets behof, 57; forvagn mell. S. o. Vadstena, 114, 115, 144, 145, 147; spannmålsbod därst., 135; ett parti läkter därst., 143, 146; fiskförråd därst., 146; borgläger därst., 147; läkter, hudar m. m. kan utskeppas därifr. »westwart», 167; trävirke därst. t. utskipping, 241; slottslofven därst., 249; Lasse Pedersson, befallningsman därst., *ib.*; skattläggning af skärkarlarne i S—s län, 250—255; sjöröfvare komna t. -ska skären, 360.
- Stegeholm** [Stäke-], nära Vestervik, skepp sk. byggas därst., 168, 169.
- Stegesund** [Stäge-, Stige-], nära Vaxholm, blockhus o. bom därst. (att försvara inloppet t. Sthlm), 193; gr. af Hoja kommen t., 337.
- Sten Eriksson** (Leijonhufvud), rr. förl.br. på gästning (landred) i tre h:d af Vg., 1; hans fogde Vehekind, 17; sk. begifva sig t. kon., 104; handlar med allmogen i Rekarne å kon:s vägn., 174; sk. hafva uppsigt med olofflig jagt i Rek., 175; förl.br. på kyrko-, preste- o. preb.-landbor i Gäseneds o. Bjärke h:d, 142; hjudn. t. hans bröllop å Sthlms slott, 303; förl. af hus i Sthlm, 297; br. t., 39, 54, 85, 104, 173, 279, 288, 307, 309, 354; omtalad, 246, 295, 296, 347.
- Stensholm**, gård i Rackeby s:n, Kållands h:d, Vg., Jöns Bonde t., 322.
- Stjernholm**, gård (i Kulla s:n, Lagunda h:d, Upl.?), 101.
- Stigsjö**, s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Stockholm** [Stoch-], dat.-ort, 1—14, 23, 238—243, 276, 314—330, 359; omtaladt: 64, 68, 72, 95, 96, 110, 114, 115, 119, 136, 147, 165, 171, 177, 198, 201, 205, 216, 218, 220, 221, 224, 228, 230, 237, 240, 241, 244, 247, 284, 289, 291,

- 301, 303, 318, 319, 336, 337, 338, 341, 342, 346, 358; Sten Eriksson o. Peder Brahe sk. handla med borgm. därst. om stadens befästade, 55; knektar fr. Dal. sk. föras t., 160; skeppsbyggeri därst., 200; ryskt sändebud sk. föras t., 204; sjukdom »vankar» därst., 217, 235; br. t. menigheten därst. om öfverträdelse af kon:s mandat, 220; förl. af tomt därst., 230, 318, 336; stenhuss vid Stortorget därst. förl. t. Sten Eriksson, 297; br. t. borgm. o. råd därst. om en tomt, 249; »Skipgården» därst., *ib.*
- s **borgare**, 358; deras beteende vid Distingsmarkn., 19; »försoningsbref» f. öfverträdelse af seglationsförbud mot 3000 mk. böter, 219, 220; Peder Olofsson tagen i beskydd mot, 73: förbud f. att segla t. Lybeck, 185, 186.
- s **slott**, uppsigt sk. hållas därst. mot förräderi, 236; arbete därst. af landsknektar, 247; källare därst., 200.
- Stod**, sk. gå i gräsbete vid Brynolfsbo, 154, 158.
- Storegården**, i Rackeby s:n, Kållands h:d, Vg., bytesbr. därpå f. Jöns Bonde, 97.
- Storfursten**, af Ryssland, 204.
- Storlejden**, gård i Ångerm., 269.
- Stormarn**, 31, 81, 85, 213, 358.
- Stortorget** [Storetorget], i Sthlm, 297.
- Stralsund** [Strål-], därifr. komna fångar, 40.
- Strengnäs**, dat.-ort, 104, 106; tomt därst. förl. t. Hans Nicolai, förut domprostgård, 121; domkyrkan därst., *ib.*; Sysslomanshagen därst., *ib.*; Peder kanslers gård därst., *ib.*
- Strömming**, fr. Bråviken t. Vadstena slott, 67; -sfiske i Kalmar sund o. Tjusts skärgård, 163, 197, 347; sk. erläggas af skärbönd. i Stegeborgs län, 254, 255.
- Studenter**, sk. underhållas af tionden, 62.
- Sture**, **Sten**, d. ä., riksföreståndare, 208.
- Sture**, **Sten**, d. y., [herr Steen], riksföreståndare, 254, gods, s. tillhört, 335.
- Sture**, **Svante**, t. Hörningsholm, rr. m. m., förl.br. på Örtomta och Björ-sätters socknar i Bankekinds h:d, Ög., 66; öp. br. på gårdar, s. legat under Askeby klost. i Ög., 76; förl. af biskopssaker af kyrko-, klost.- o. preb.-landbor i Leckö län, 268; förl. af biskopssaker, gästn. m. m. i d:o, 272; får 2 tomter i Upsala, 298; 360.
- Styrnäs**, s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
- Stål** [Stååll], 139, 176; utskeppn. af, vestvart, 240; **-smed**, vid Orgehyttan, 134.
- Stångjärn**, sk. utskeppas t. Holland f. kon:s räkn., 139; sk. utskeppas med »Gripen», 176; sk. smidas åt kon. i Verml., 181; 186, 187; ink. i Sthlm fr. Järnberget, 241.
- Städselören** [Stedzelörer], 4, 5; förl. af, 268, 269, 272, 273.
- Stämning**, beviljad Jeppe Tordsson, 90.
- Stöde** [Stödha], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Sundby**, (Stora), gods i Öja s:n, V. Rek. h:d, Söderm., Lars Siggesson (Sparre) t., 304.
- Sundby**, gård i V. Åkers s:n, Hagunda h:d, Upl., tvist därom mell. kon. o. Kristina Gyllenstierna, 335.
- Sunnebo** [-boda], gård i Björsets s:n, Bankekinds h:d, Ög., 66.
- Sunnerbo** [Syndbo, Synnerbo], h:d i Smäl., spannmål därifr. sk. sändas t. Lödöse, 9; dagsverken därifr. t. Kronoberg, 280; 275, 352, 353.
- Svante**, herr, riksföreståndare, 254.

- Sven** i Hamra, hans tvist med herr Måns i Forsa, 65.
Sven [Svan] **von Schara**, 40.
Sven Birgeson, sk. veta besked om nedgräfdt silfver o. guld, 275.
Sven Björnson, bonde, klagomål mot, 98.
Sven Jacobi, m:r, sk. jämte biskop Erik Falck utföra kons uppdrag i Skara stift, 115.
Sven Nilsson [Niels-], fogde i Söderm. (?), br. t., 129.
Svennevad [Swinewadh], s:n i Sköllersta h:d, Nerike, dat.-ort, 97.
Svenske, de, Ronneby borg. unna dem föga godt, 332.
Sverige, dess handel m. holländ. i Finl., 36; omtaladt: 71, 74, 93, 105, 106, 156, 157, 209, 276, 284.
Synemän, sk. vara tillstädes vid skattläggning i Stegeborgs län, 251, 252.
Sågebräder, sk. utskeppas t. Holland f. kons räkn., 139.
Sågeqvarnar, uppsigt öfver alla kons, sk. utöfvas af Marcus Hammarsmed, 99; anlägg. af i Vermland, 109.
Sånga [Sunga], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
Säbrå [Sebberåd], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
Säfveholmen, vid Lödöse, förl. åt Harald Larsson, 128.
Säm [Sem], s:n i Åse h:d (?), Vg., gårdar därst. förl. åt Botvid Larsson, 285.
Sättna [Settne], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 260.
Sättra [-e], i Vg., fiske därst., 60.
Söderbo, gård i Söderbärke s:n, Dal., 103.
Söderbärke [-bergh, -berck], s:n i Dal., gård därst., 103.
Söderköping [Suder-, Surköping], 47; dess borgare »gnällt» efter fisk, men vilja sedan ej köpa någon, 147; -s skär, 176; dugl. sjöfolk därifr. sk. tagas i kons tjänst, 203; lybskt skepp, inkommet dit, sk. kvarhållas, 234; -s borg. böra ej segla t. Lybeck, *ib.*; båtsmän därifr. sk. tagas i tjänst, 236; skattesmör sk. föras t., 290; några af dess borg. öfverträd köp-handelsstadgan, 311; dat.-ort, 54.
Södermanland, förl. af biskopsdelen af tionden i sex socknar därst., 20.
Sölene, gård under Askeby kloster, förl. t. Svante Sture, 76.
Sölfköpare (l. Sölfskrifvare), **Jochim**, br. t., 313; 286, 287.
Sölfköpare, **Lars** [Lasse], br. t., 72; fordrar pengar t. »sölfköp» vid Salberget, 165, 166; br. på ärkedjäknegården i Vesterås, 305.

T.

- Tackjärn**, 103; spannmål sk. utbytas mot, 181, 186, 187; sk. smidas t. stångjärn, *ib.*
Talg, sk. sändas med ett skepp t. Holland f. kons räkn., 139.
Tattarne [Tatterene, Tatterhop], 362; skola jagas ur landet, 238, 239.
Tavaster, de, böra besöka marknad i Sandhamn (i Finl.), 207, 208.
Tavastland, 207.
Tavastehus slott, 52.
Tax, förl. af, i Kimito s:n t. Olof Trotteson, 325.
Taxa, af Pedersöre gäll i Österb., 310.
Taxinge [Taffsinge], s:n i Selebo h:d, Söderm. (vid Gripsholm), 114.

- Tegelslagare, Lasse**, förl. af 4 gårdar i Skönberga s:n, Ög., 108.
- Temnaren** [Tempen], sjö i N. Upl., fiske därst., 262.
- Terby, gård**, frälsebr. därpå f. Anders Andersson, 208, 209.
- Testamente, t. kon.** af en prest i Österb., 315.
- Tidö** [Tijdöö], gods i Rytterne s:n, Snefringe h:d, Vestm., Jöns Åkesson t., 105.
- Tidö, gård** i Väse h:d (?), Verml., 126.
- Tierp** [-en], s:n i Örbyhus h:d, Upl., fogde därst., 361.
- Tillinge**, (oriktigt i st. f. Tillberga s:n i Vestm.), 50.
- Timmer**, forsling af till Vällinge qvarn, 25, 140; t. Sandhamn i Finl., 52; t. Elfsborg, 124, 125; t. skeppsbyggeri vid Vestervik, 165, 168; t. Väsby kungsgård, 346; -män, t. skeppsbyggeri, 164, 168, 169; 236.
- Timrå** [-merådt], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Tiohärads lagsaga**, i Smål., br. t. men. man därst., 61—63.
- Tionden**, 61, 62; kyrko-, af Skellefteå s:n ansl. t. kyrkorep., 5; af Ukna s:n t. kyrkobyggn., 94; af Aspelands o. Sevede h:d, 187, 188; sk. ord. utgöras, 62, 63; försäljn. af, 118; förl. af 2 smådelar därpå åt herr Peder i Kalmar, 25; af Nicolai kyrka i Nyköp. åt Anders Mälare, 31; af Lunda s:n åt hustru Anna, 32; af Virmo s:n åt m:r Påvel, 32, 33; i Kind o. Mark, 170; br. t. allmogen i Aspelands o. Sevede h:d om, 190—192; -ärter i Helsingl., 242; t. prests aflön., 340, 356; förhandl. m. allmogen i Ög. om, 274; biskops-, i Vadsbo h:d, 181; förl. af d:o i Åtorp, Redvägs h:d, åt Jöns Månsson, 219; förl. af d:o i 6 socknar af Söderm. åt Hans Tomesson, 20; t. underhåll åt Sev. Jute, 334.
- Tiveden** [Tiffwegen], 69.
- Tjust** [Tiwst], h:d i Smål., 94; fiske i skären därst., 163; bönd. därst. vilja befrias fr. arbete vid Vadstena slott, 169.
- Tjära** [Tiäre], t. skeppsbyggeriet vid Vestervik, 165.
- Tomas Nilsson**, fogde på Örby, sk. flytta hästar därifr. t. Upsala, 133.
- Tomta** [Tomp-], gård i Björksta s:n, Ytter-Tjurbo h:d, Vestm. (?), 14.
- Torbacka, gård** i Grums s:n o. h:d, Verml., frälsebr. därpå f. Botvid Larsson, 285.
- Tore** [Th-], m:r, sk. föras t. Sthlm och stå under uppsigt, 96.
- Torkel Andersson**, sk. få kläde o. pengar t. underhåll, 315.
- Torne** [Tornö], s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 70; laxfiske därst., 74.
- Torp**, s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Torpa, gods** i Långhems s:n, Kinds h:d, Vg., Gustaf Olsson (Stenbock) t., 85, 87, 92.
- Torshälla** [Tårssala], spannmålmagasin därst., 38, 39.
- Torsk**, sk. skaffas af skärbönderna i Stegeborgs län t. kon:s skepp, 255.
- Torsten Henriksson**, fogde på Åland, br. t., 64; begär en skrifvare, 64.
- Torstuna**, s:n i d:o h:d, Upl., gård därst., 6.
- Torsvi**, s:n i Trögds h:d, Upl., hemman därst. sk. indragas, 101.
- Torsåker**, s:n i Ångerem., kyrkosilfver därifr., 260; Henrik Erici prest därst., 260, 269.
- Torsång** [Torssånger], s:n i Dal., öp. br. t. allmogen därst., 308.
- Tran** [Trån], sändt fr. Viborg t. Sthlm, 327.
- Trient**, kyrkomötet därst., 20, 78, 79, 212.
- Trinitatis beläte**, förgylt, aflemnadt fr. Fundbo s:n, 287.

- Trolle, Ture**, t. Bergqvara, rr. förl.br. på kungl. o. biskopssakören af sina landbor, 105, 106; 313; br. t., 13, 350.
- Trollhättan** [Trålhätte], timmer sk. skaffas därifr. t. Elfsborg, 124.
- Trädgårdar**, vid Grafbacken, sk. läggas under Vadstena slott, 171, 172.
- Tuhundra**, h:d i Vestm., 26.
- Tullesbrotte**, gård i Ög. (?), Märten Håkanssons anspråk därpå, 4.
- Tullfisk**, af Helsingl., sk. uppbåras vid Korsmessetid, 242.
- Tuna** [Twna], s:n i Dal., öp. br. t. men. man därst., 308.
- Tuna**, s:n i Medelpad, Peder Andreae prost därst., 259; kyrkosilfver därifr., *ib.*
- Ture Pedersson** (Bielke?), 123.
- Tynderö** [Tynder], s:n i Medelpad, kyrkosilfver därifr., 259.
- Tysk, Jöns**, farbror till Anders Andersson (Rosenqvist), 208.
- Tyska köpsvenner**, deras klagomål öfver Sthlms borg., 296; uppsigt med, 338.
- Tyska nationen**, 153, 357.
- Tyskland** [Tys-], stämpl. därst. mot kon., 39, 40; smör sk. säljas därst. af Harald Larsson, 128; pass f. Severin Jute t., 153; Jeppe Tordsson må ej föra strömming t., 197; finsk seglats t., förbjuden, 232; tidender fr., om papisterna, 238; stämpl. därst., 250; om bly därifr., 310; omtaladt, 360.
- Tädene**, s:n i Kållands h:d, Vg., 326.
- Täckhammar**, gods i Bärbo s:n, Jönåkers h:d, Söderm., upplåtes åt kon. mot vederlag, 180; ett torp vid, *ib.*
- Tärnö** [Ternö, Törnö], gård i Rytterne s:n, Snefringe h:d, Vestm., förl. åt biskop Henrik i Vesterås, 26.

U. [V.]

- Ukna** [Ökne, Öckne], s:n i N. Tjust, Smål., en del af kyrkotioden ansl. t. kyrkobyggn. därst., 94.
- Ulf [Vulff] Henriksson**, slottslofven på Stegeborg, sk. med råd o. dåd bistå Lasse Pedersson därst., 249—251; sk. handla med allmogen i Stegeborgs län, 252.
- Ulf [Wulff] Persson**, borg. i Vadstena, 351.
- Ulfby** [Wlffs-], gård i Jumala s:n på Åland, frälsebr. därpå f. Olof Trotteson, 276.
- Ulfvar**, böra utödas i Rekarne, 175.
- Ulfåsa** [Vlffzåäss], gods i Ekebyborna s:n, Bobergs h:d, Ög., dat.-ort, 97.
- Ulleråker**, h:d i Upl., 2; Sanet Eriks landbor därst., 263.
- Ullånger** [Vlånger], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Umeå** [Vmo], s:n i Vesterb., kyrkosilfver därifr., 71.
- Upland** [Vpland], mönstring af knektar därst., 39; omtaladt: 73, 118, 254, 310.
- Upsala** [Vp- Wp-], slott o. stad, knektar fr. Gestr., Hels. o. Ångerm. sk. skickas t., 7; murmästare sk. skickas fr. Hels. t., *ib.*; hästar sk. skickas dit fr. Örby, 133; — »gård», Bengt Skrifvare sk. ha uppsigt öfver ordn. därst., 148, 149; om arbetsfolket därst. o. dess afföning, 150, 151; öp. br. t. knektarne, s. arbeta därst., 152; körslor t. kon:s byggn. därst., 179; 257; dagsverken t. slottet därst., 262; utångar o. fisken sk. läggas t. slottet, *ib.*; odelqvarn, *ib.*; anslag t. skolmästaren därst. af S:t Olofs penning, 277; — domkyrka, *ib.*;

- borg. And. Jonsson d. ärst. befrias fr. stadens tunga, 278; Måns Guldsmed d. ärst., 2, 3; Distingsmarkn. d. ärst., 19, 341; Gråbrödraklostrets forna gård d. ärst. förl. åt Olof Larsson, 93; arbetsfolk kommet dit fr. Ångerm. o. Medelpad, 107; br. t. landsknekt. fr. Gestrik- o. Helsingland, s. arb. d. ärst., 246; slottsbyggn. d. ärst., 292; förl. af 2 tomter d. ärst. t. Sv. Sture, 298, 299; Allmänningsgatan d. ärst., 299; indragning af t. sjukstugan d. ärst. ansl. hemman, 320, 321; dat.-ort, 249—276, 277—281, 286, 287, 337—348, 361.
- län, föreskrifter f. fogdarne d. ärst., 262.
- stift, 116.
- Uppvidinge** [Vpwid-], h:d i Smål., 312.
- Utterfijn** [Vtt-], ett slags tyg, 111.

V. [W.]

- Vad** [Wadh], gård i Möklinta (l. Kumla?) s:n, Öfvertjurbo h:d, Vestm., 172.
- Vadsbo** [Wasbo], h:d i Vg., humle o. skattefläsk därifr. sk. föras t. Vadstena, 69; biskopstionden därifr. vill kon. ej förläna åt herr Jacob, 181, 182; kon:s skatt d. ärst., 187.
- Vadstena** [Wastena], slott o. stad, 47, 68, 69, 95, 143, 187, 190, 229, 244, 245, 280; dat.-ort, 66—96, 354; fisk sk. skickas t., 67, 68; humle o. skattefläsk sk. föras dit, 69; forvagnar mell. V. o. Stegeborg, 114, 115, 144, 145; dess bespisn. med fisk, 110, 146; kläde sk. mottagas d. ärst. af Joch. Bulgrin, 132; aflön. t. knektar, s. arb. d. ärst., 151; båtsmän förlagda i borgläger d. ärst., 165; frihet fr. arbete vid sl. d. ärst., 169; trädgårdar vid Grafbacken d. ärst., 171, 172; pilar sk. förvaras d. ärst., 181; plats f. legofolk d. ärst., 200; kläde sk. tagas därifr. t. krigsfolket, 203; Peder Gadd sk. vara Joch. Bulgrin t. hjälp d. ärst., 228; Sven Skrifvare sk. brukas d. ärst., 223; utspisn. d. ärst., 241; arbete af landsknektar d. ärst., 247; forsl. af sten t. sl., 324; borg. d. ärst. sk. gifva kläde f. smör, *ib.*; spannmålshus d. ärst., 325; borgersk. sk. betala böter f. öfverträdelse af kon:s mandat, 350, 351.
- Vaksala** [Waxala], h:d i Upl., häradshöfdingrätten däraf förl. åt Nils Birgeson, 18, 19; Sanct Eriks landbor d. ärst., 263.
- Valborgsmesselön**, åt Jöns Månsson, 219; åt knektar, 196, 273, 333.
- Vartofta**, h:d i Vg., gårdar d. ärst., 91; förl. af fodring m. m. d. ärst. åt Anders Pedersson, 349.
- Ved**, t. Upsala sjukstuga, 321; t. Salberget, sk. utgöras af bönd. i Vesterås län, 346.
- Veheland**, Sten Erikssons fogde, br. t., 17.
- Ventholmen**, kungsgård i Hillersjö s:n, Färentuna h:d, Upl., dat.-ort, 243—246, 249, 356.
- Vermland** [Wärme-], 89, 110; bönd. d. ärst. må behålla af dem upptagna torp, 76; anläggning af sågqvarnar o. »laner» d. ärst., 109; Erik Rolfson fogde d. ärst., 126; spannmål fr. Vg. sk. utbyttas mot tackjärn fr., 181, 186, 187; gårdar d. ärst., 284, 285.
- Vestbo** [Wasbo], h:d i Smål., gårdar d. ärst., 56, 97, 98; 275; dagsverken därifr. t. Kronobergs slott, 280.

- Vesterbotten** [Westre bottnen, -botn], Skellefteå s:n därst., 5; kyrkosilfver därifr., 69—71; laxfisken därst., 74.
- Vestergötland**, 45, 60, 69, 77, 91, 92, 94, 125, 142, 158, 219, 266, 326, 349; gästn. i 3 h:d af, förl. åt Sten Eriksson, 1; Sev. Kuse landbofogde därst., 47, 48; Gustaf Olsson (Stenbock) ståth. därst., 78, 85, 87; Jon Bagge landbofogde därst., 94; Olof Jönsson landbofogde därst., 111; Jönköpings borgerskap får hålla markn. på vissa st. därst., 287.
- Vesterljung**, s:n i Hölebo h:d, Söderm., gård därst., 22.
- Westerviick**, Lasse, skeppsbyggmästare (?), 169, 199.
- Vestervik** [-wiick], skeppsbyggeri därst., 110, 164, 165, 168, 199; båtsmän därifr. sk. tagas i kon:s tjänst, 236; ett skepp därifr. fått lof att segla t. Lybeck, 283; inga skepp få segla därifr. t. L., *ib.*
- Vesterås** [Westrårs], dat.-ort, 358; bisk. Henrik därst., 26, 27; spannmålsmagasin därst., 38, 39; silfverförråd därst., 72, 73; forvagnar mell. V. o. Kopparberget, 114, 301; bisk. o. klerk. därst., 238; Lasse Olsson befallningsman därst., 248; ärkedjäknegården därst. förl. åt Lars Sölfköpare, 305; öp. br. f. dess borgare att segla utrikes, 358; — län, allmogen därst. sk. utgåra ved t. Sala grufva, 346; — biskopsdöme, 26; — biskopsstol, *ib.*; ordinantia, *ib.*
- Vestgöte**, Nils, haft en gård, s. sk. indragas, 229.
- Vestgöterynningen** [Wäsgöte-], vid Salberget, sk. brukas af herr Anders o. Nils Pedersson, 146.
- Vestmanland** [Wessmanne-], häradshöfd. därst. sk. insända reg. på »sakfall» i kansliet, 345.
- Vestra** [Wester], h:d i Smål., 280, 312.
- Vestvart**, utrustn. af skepp, s. sk. segla åt, 34, 85, 86, 138, 139, 167, 177, 232; seglats dit anfall, 85, 86; fiskefartyg, s. brukas därst., 150; Jac. Horn sk. försälja kon:s gods därst., 168; borg. skepp fr. Sthlm sk. segla dit, 240, 241.
- Vi** [Wij], s:n i Svede h:d, Smål., presten därst. misstänkt, 188.
- Viaticum**, fr. Danmarks s:n, aflemnadt, 286.
- Viborg**, ståth. därst. Måns Nilsson, 27; bondeseglation t., 27, 28; med dess befastn. tillgår skräppligt, 36; handel därst. med ryssar o. holländ., *ib.*; bönd. må inflytta o. blifva borg. därst., 206; borg. därst., 302; dess rådstufva, 303; dess befastn., 307; varor därifr. böra skickas t. Holland, 327. — **s län**, »bolmän» o. fjärdingsmän därst., 21, 206; bönd. därst., 316. — **s slott**, gästn. därifr., 21; klagomål öfver utspisn. därst., 28; brist på krut, *ib.*; sk. förstärkas t. försvar mot Ryssland, 317, 327, 343.
- Vibygerå** [Wijbbegeråd]. s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 261.
- Vifolka**, h:d i Ög., gods därst., 339.
- Viggeby** [Wigby], gård i Skönberga s:n, Hammarkinds h:d, Ög., förl. åt Lasse Tegelslagare, 108.
- Viggeby** [Wigby], by i Dalby s:n, Hagunda h:d, Upl., 335.
- Vika** [Wijke], s:n i Dal., öp. br. t. men. man därst., 308.
- Villem Johannis**, herr, fullmakt på Biskopskulla gäll i Upl., 116.
- Vilske**, h:d i Vg., förl. af »landred» därst. åt Sten Eriksson (Leijonhufvud), 1; Jon Bagge, fogde öfver kyrko- o. prestelandbor därst., 94.
- Vincentius**, fogde vid Salberget?, 136.
- Vingåker**, s:n i Oppunda h:d, Söderm., förl. af biskopstionden därst., 20.

- Vinterskatt**, (skatt, s. betalas om vintern), 166.
- Virmo**, h:d o. s:n i Åbo län, Finl., skogsbygden därst. förl. åt Jöran Fincke, 14; tiod. därst. förl. åt m:r Påvel, 32, 33; s:n, förl. åt Nils Boije, 329.
- Visäter** [Wiisättra], by i Häradsammars s:n, Östkind's h:d, Ög., 46.
- Vreckling**, järnredskap vid skeppsbyggeri, 169.
- Vuoxen** [Woxen], ström i Finl., blockhus därst., 35; ang. byggande af »häper» därst., 36.
- Vånga berg**, i Finspånge län, Ög., aflöning f. bergsmän. därst., 102.
— **fjårding**, skattenedsättn. f. bergsmän. därst., 97.
- Vällinge**, gods i Salems s:n, Svartlösa h:d, Söderm., timmerkörning t. qvarn därst., 25, 140.
- Väne** [Wene], h:d i Vg., Jon Bagge fogde öfver kyrko- o. prestlandbor därst., 94.
- Värjor** [Wärier], sk. införas fr. Lybeck, 320, 327.
- Värnamo**, s:n i Östbo h:d, Smål., Jönk. borgare få hålla marknad därst., 288.
- Väsby** [Wes-], kungsgård invid Sala, Nils Birgeson gårdsskrifvare därst., 136; Mats Tordsson befallningsman därst., 159; ett torp sk. läggas t. ladugården därst., 334; stockar sk. föras af landborna t. ladugårdens byggn., 347; dat.-ort., 304, 305.
- Väse** [Wässe], h:d i Verml., gård därst., 126.
- Vättinge**, by i Säby s:n, N. Vedbo h:d, Smål., hammarsmedja därst., 34. (möjl. felskrifn. i st. f. Vällinge).
- Vätompt**, gård, frälsebr. därpå f. And. Andersson, 208, 209.

Y.

- Yteranda** [Iteranda], i Viborgs län, Finl., bondeseglation därst., 27, 206.
- Ytterlännäs** [Yttrelenäs], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
- Yttervik**, gård i Vesterljungs s:n, Hölebo h:d, Söderm., förl. åt Nils Krumme, 22.
- Yxkull** [Yxell], **Conrad**, livl. adelsman, köpt ett skepp af en borg. i Sthlm, 289; Sten Eriksson (Leijonhufvud) sk. meddela kon. sin mening om, 173.

Å.

- Åbo**, skolan därst., 32, 33, 34, 35, 130, 208; Påvel Justen skolmäst. därst., 297, 298; borgersk. därst. får rätt att utskeppa vissa varor t. Lybeck, 320; knektars julelön af årl. räntan därst., 323.
- **län**, Virmo skogsbygd därst., 14; br. t. befallningsman. därst., 15; Kimito s:n därst., 325; Virmo s:n därst., 330.
- **slott**, ladugården vid, 15; träbyggn. därst., 16; fogde därst., 276; Olof Trotteson, befallningsman därst., 325.
- **stift**, 33; preb. clericorum därst., 297, 298; prestersk. därst. besvär öfver en gård t. försvar mot Ryssland, 353, 354.
- Åby**, gård i Lagga s:n, Långhundra h:d, såld t. kon., 344.

- Åkerbo**, h:d i Vestm., 100, 331, 332.
Åkerbo, h:d i Ög., Peder Höss fogde därst., 233.
Ål [Åäll], »saltgrön», sk. skickas t. Vadstena o. Linköpings gård, 146, 147; sk. skaffas t. kon:s skepp o. slott, 255; -kistor, 262; -fiske, i Tunalän (?), 91; i Smål., 110.
Åland, Torsten Henriksson fogde därst., 64; Olof Trottesons köpe gods därst., 276.
Ålreckie ö (Arkö), i Östergötlands skärgård, förl. åt Karl Holgerson, 140, 141.
Åminnet, vid Helsingfors?, 268.
Ångermanland, br. t. fogdarne därst., 7; arbetsfolk därifr., 107; kyrkosilfver därifr., 260; Henrik Erici prost därst., *ib.*, 269; öp. br. t. men. man därst. om St Olofs penning, 277.
Åse [Ase], h:d i Vg., Jöns Bonde utn. t. härads höfding därst., 322.
Åshammar, gård i Grums s:n o. h:d, Verml., frälsebr. därpå f. Botvid Larsson, 285.
Åsmunderud [-ryd], gård i Grums s:n o. h:d, Verml., frälsebr. därpå f. Botvid Larsson, 284.
Åtorp (Åsarp?), s:n i Redvägs h:d, Vg., förl. af tionden därst. åt Jöns Månsson, 219.

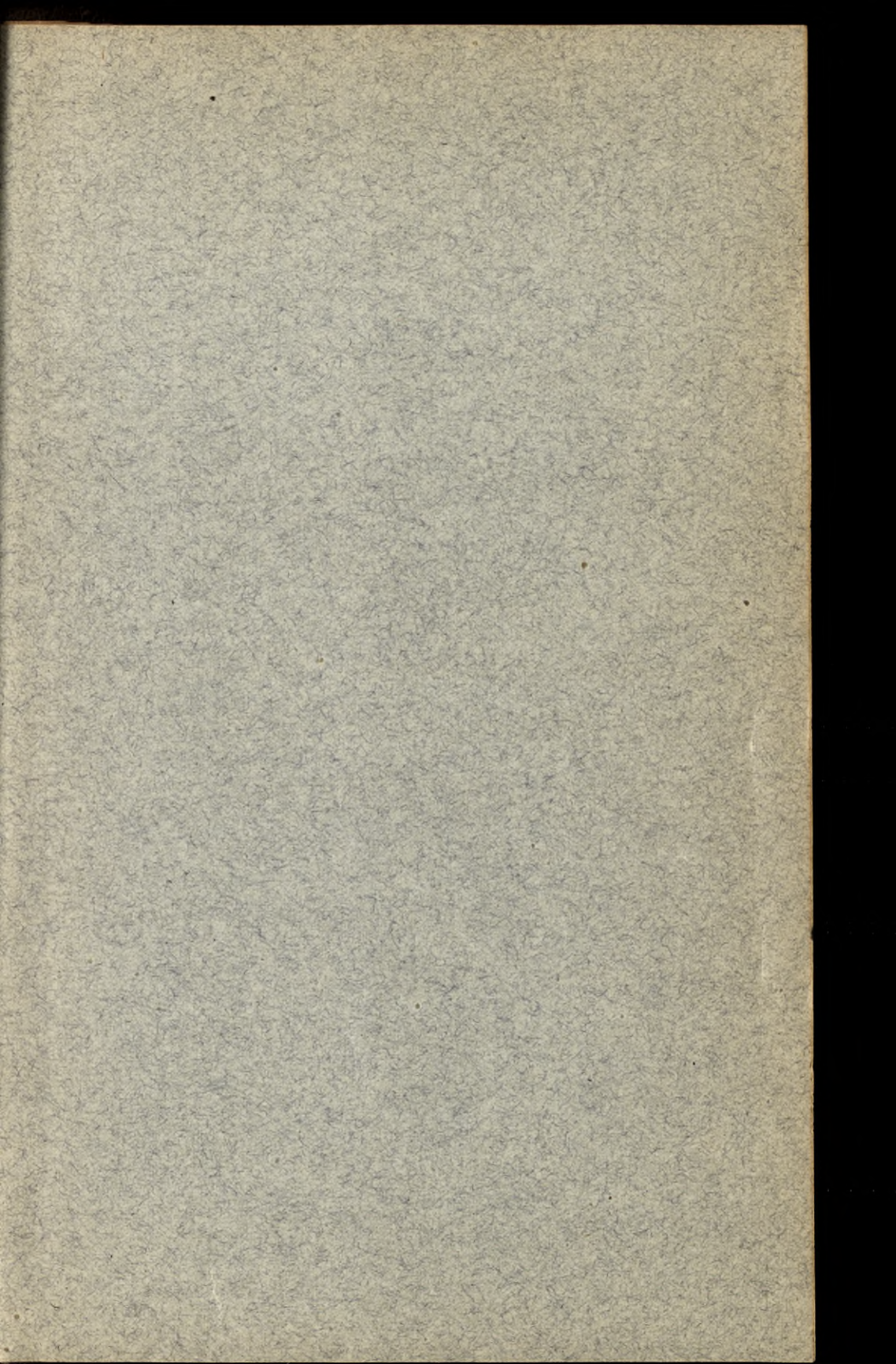
Ä.

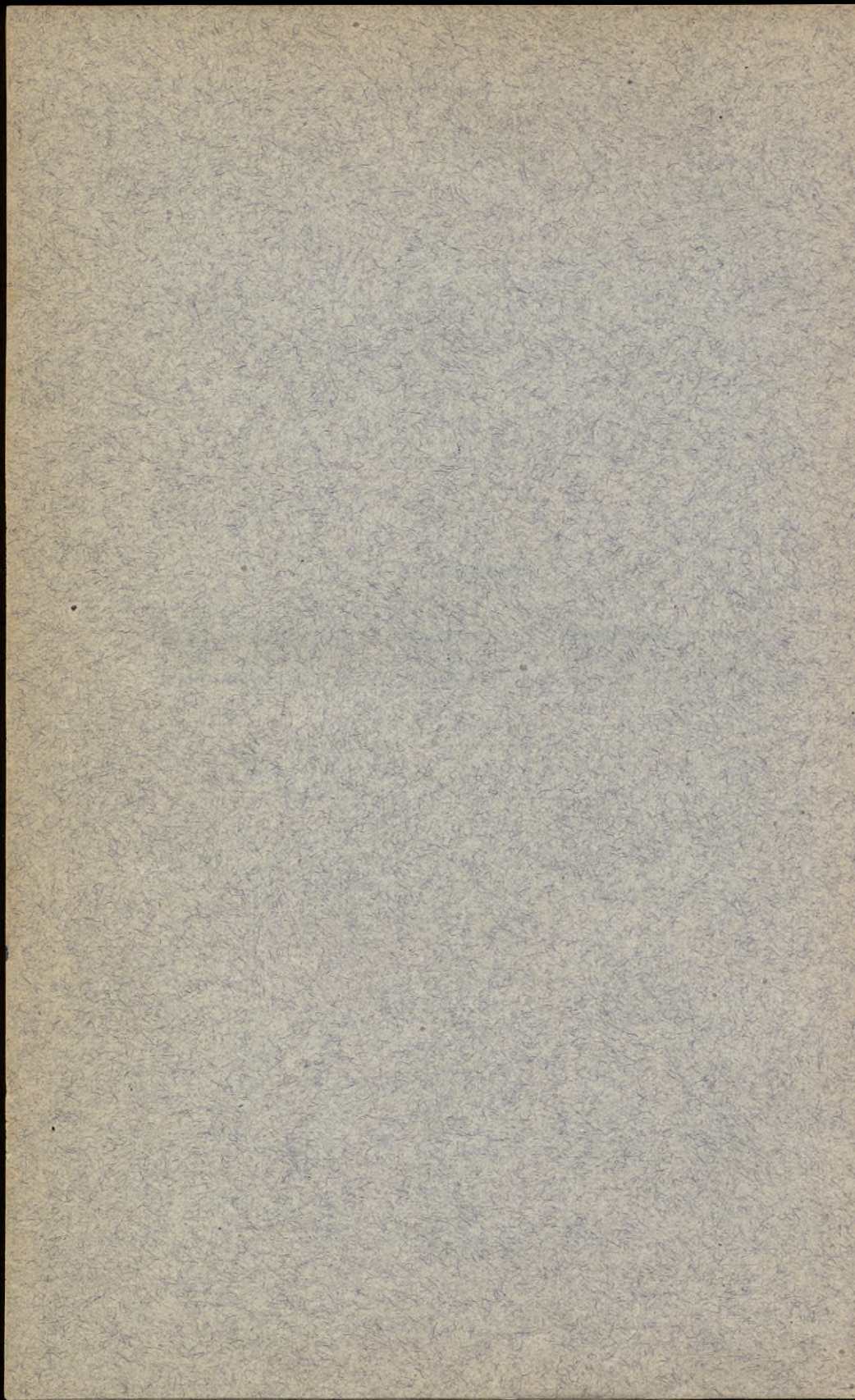
- Ängelen**, ett kon:s skepp, 86, 177.
Ärkedjåknegården, i Vesterås, förl. åt Lasse Sölköpare, 305.
Ärter, tionde-, i Helsingl., 242, 243.

Ö.

- Ödhe, Marten, von der**, (dansk?), förskrift f., 288.
Öfverlännäs [Öffrelenäs], s:n i Ångerm., kyrkosilfver därifr., 260.
Öja [Öija], gård i närheten af Orrholmen (?), 58.
Öjeby [Ögby], gård i Askeby s:n, Bankekind's h:d, Ög., förl. t. Svante Sture, 76.
Ökne, se **Ukna**.
Öl [Ööll], dål. på Viborgs slott, 28; -**högtider**, klandras, 191.
Öland, befallningsmän öfver afvelsgårdar därst. behöfl., 274; skepp strandat vid, 314, 315; sjöröfvare vinddrifna t., 360; -sskatten, förd t. Kalmar, 197; -ske båtsmän, 301.
Ömmesala [Ömesela], by i Långhems s:n, Kinds h:d, Vg., 87, 92.
Örboholm, gods i Vesterlångs s:n, Hölebo h:d, Söderm., dat.-ort, 18—21; Nils Krummes egend., 22.
Örbyhus [Öreby], gods i Vendels s:n, Upl., fogde därst. Thomas Nilsson, 133; fålar o. stod sk. sändas därifr. t. Upsala, 133; Henrik von Köllen sk. öfvervaka byggnadsarbetet därst., 133, 134.
Örebro, 109; — **slott**, Lars Siggesson (Sparre) höfvidsman därst., 304.
Ören [Örnn], se **Kungsör**.

- Örtomta** [Öretompte], s:n i Bankekinds h:d, Ög., 66.
— **fjärding**, förl. t. Axel Eriksson (Bielke), 58.
- Östbo** [Össbo], h:d i Smål., 95; dagsverken därifr. t. Kronobergs slott, 280.
- Österbo** [-bode], gård i Möklinta s:n, Öfver-Tjurbo h:d, Vestm., 291.
- Österbotten** [Östre botnen], Pedersöre s:n därst., 311; befallningsman därst., 315; Mustasaari s:n därst., 356.
- Östergötland**, 57, 58, 76, 108, 141, 142, 144, 167, 176, 189, 228, 233, 249, 250, 254, 273, 274, 275, 352; ett par galejor sk. skickas t., 235; Nils Eskilsson höfvidsman öfver knektar därst., 95; adeln därst., 250.
- Östersjön**, sjöröfveri bedrifvet därst., 359.
- Österåker**, s:n i Oppunda h:d, Söderm., förl. af biskopstionen därst., 20.
- Östhammar**, förbud f. borgersk. därst. att segla t. Lybeck, 194.
- Öttum** [Ötten], s:n i Skånings h:d, Vg., 326.
-

6000238355

Göteborgs universitetsbibliotek

